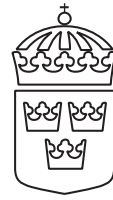

Regeringens proposition

2023/24:87

Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten

Prop.
2023/24:87

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 7 mars 2024

Elisabeth Svantesson

Gunnar Strömmer
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) är en EU-myndighet med uppgift att utreda, lagföra och väcka talan för brott som skadar EU:s ekonomiska intressen. Eppos centrala nivå finns i Luxemburg och består bland annat av en europeisk åklagare från varje medlemsstat som deltar i samarbetet. Eppos decentraliserade nivå utgörs av europeiska delegerade åklagare med placering i medlemsstaterna. Exempel på brott som kan ligga inom Eppos behörighet är bedrägeri, penningtvätt, korruption och mutbrott. Även vissa gränsöverskridande skattebrott avseende mervärdesskatt omfattas av Eppos behörighet.

Regeringen anser att Sverige bör delta i Eppo för att bidra i kampen mot korruption och bedrägerier med EU-medel. För att uppfylla de krav som ställs för ett svenskt deltagande i Eppo föreslår regeringen en ny lag om Eppo och ett antal följdändringar i andra lagar.

Den nya lagen och övriga lagändringar föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten	6
2.2	Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	8
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.....	9
2.4	Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	10
2.5	Förslag till lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177)	11
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	12
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	14
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	15
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	16
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	17
3	Ärendet och dess beredning	18
4	Sverige bör delta i Eppo	19
4.1	En ny lag med kompletterande bestämmelser till Eppo-förordningen	23
5	Eppos behörighet	24
5.1	Eppos materiella behörighet.....	24
5.2	Undantag från Eppos behörighet.....	31
5.3	Territoriell och personanknuten behörighet	32
6	Eppos utredningsarbete i Sverige.....	33
6.1	De svenska Eppo-åklagarna bör ha ställning som särskilda åklagare och ha samma befogenheter som allmänna åklagare.....	33
6.2	Vissa särskilt angivna utredningsåtgärder	39
6.3	En ny bestämmelse om jäv för särskilda åklagare bör införas i rättegångsbalken.....	45
7	Lagföring	47
7.1	Lagföringen i Sverige av brott som Eppo utreder	47
8	Offentlighet, sekretess och tillgång till information.....	55
8.1	Offentlighet och sekretess hos Eppo	55

8.2	Partsinsyn	61	Prop. 2023/24:87
8.3	Eppo-åklagarnas tillgång till uppgifter hos svenska myndigheter.....	63	
9	Dataskydd	67	
9.1	Dataskyddet hos Eppo och hos svenska brottsbekämpande myndigheter.....	67	
9.2	Överförande av personuppgifter mellan Eppo och svenska myndigheter	69	
9.3	Eppos tillgång till personuppgifter hos svenska myndigheter.....	71	
10	Anställningsfrågor.....	76	
10.1	Anställningsfrågor som rör den svenska europeiska åklagaren	76	
10.2	Anställningsfrågor som rör de europeiska delegerade åklagarna	77	
10.3	De europeiska delegerade åklagarna ska ha dubbla anställningar	78	
10.4	Anställningen som europeisk delegerad åklagare ska inte vara en otillåten bisyssla.....	80	
10.5	Social trygghet för de svenska europeiska delegerade åklagarna	81	
11	Tillsyn, disciplinansvar och straffansvar.....	87	
11.1	Tillsyn över Eppo-åklagarna	87	
11.2	Eppo-åklagarnas straffrättsliga ansvar.....	95	
11.3	De europeiska delegerade åklagarnas disciplinära ansvar	97	
12	Skadestånd och annat rättsligt ansvar.....	99	
13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	103	
14	Konsekvenser.....	104	
15	Författningskommentar.....	107	
15.1	Förslaget till lag om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten.....	107	
15.2	Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken.....	111	
15.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.....	111	
15.4	Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	112	
15.5	Förslaget till lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177)	113	
15.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	113	
15.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	114	

Prop. 2023/24:87	15.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.....	115
	15.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	115
	15.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.....	116
Bilaga 1		Rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten	117
Bilaga 2		Kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/2153 av den 7 oktober 2020 om ändring av rådets förordning (EU) 2017/1939 vad gäller de kategorier av operativa personuppgifter och de kategorier av registrerade vars operativa personuppgifter Europeiska åklagarmyndigheten får behandla i indexet över ärendeakter	188
Bilaga 3		Rättelse till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/2153 av den 7 oktober 2020 om ändring av rådets förordning (EU) 2017/1939 vad gäller de kategorier av operativa personuppgifter och de kategorier av registrerade vars operativa personuppgifter Europeiska åklagarmyndigheten får behandla i indexet över ärendeakter	192
Bilaga 4		Sammanfattning av betänkandet En europeisk åklagarmyndighet i Sverige (SOU 2020:74)	193
Bilaga 5		Betänkandets lagförslag	201
Bilaga 6		Förteckning över remissinstanserna	218
Bilaga 7		Sammanfattning av promemorian Trygghet för EU-åklagare i Sverige (Ds 2022:25)	219
Bilaga 8		Promemorians lagförslag.....	221
Bilaga 9		Förteckning över remissinstanserna	224
Bilaga 10		Lagrådsremissens lagförslag	225
Bilaga 11		Lagrådets yttrande	237
		Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 mars 2024	238

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten,
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken,
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177),
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, här benämnd Eppo-förordningen.

Åklagarnas ställning och befogenheter

2 § Den svenska europeiska åklagaren vid Europeiska åklagarmyndigheten har ställning som särskild åklagare. Åklagaren har samma befogenheter som en allmän åklagare när han eller hon genomför utredningen enligt artikel 28.4 i Eppo-förordningen.

3 § De svenska europeiska delegerade åklagarna har ställning som särskilda åklagare. Åklagarna har samma befogenheter som allmänna åklagare när de utför uppgifter för Europeiska åklagarmyndigheten.

Uppgiftslämnande vid sekretess och partsinsyn

4 § En uppgift för vilken sekretess gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) får lämnas ut till Europeiska åklagarmyndigheten om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk åklagarmyndighet.

5 § När Europeiska åklagarmyndigheten handlägger en förundersökning gäller inte 23 kap. 18 § andra stycket eller 23 kap. 18 a § andra stycket rättegångsbalken i fråga om begränsningar i rätten att ta del av det som förekommer vid en förundersökning som följer av 10 kap. 3 och 3 a §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I stället gäller de begränsningar som anges i 6 och 7 §§.

6 § Sekretess hindrar inte att en enskild som är part i ett ärende och som på grund av sin partsställning har rätt till insyn i handläggningen, tar del av en handling eller annat material i ärendet. En sådan handling eller ett sådant material får dock inte lämnas ut till parten i den utsträckning det av hänsyn till det intresse som sekretessen ska skydda är av synnerlig vikt att en sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs. I sådana fall ska Europeiska åklagarmyndigheten på annat sätt lämna parten upplysning om vad materialet innehåller i den utsträckning det behövs för att parten ska

kunna ta till vara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda.

Sekretess hindrar aldrig att en part i ett ärende tar del av ett beslut i ärendet. Inte heller innebär sekretess någon begränsning i en parts rätt enligt rättegångsbalken att få del av alla omständigheter som läggs till grund för avgörande i ett ärende.

7 § När en misstänkt och försvararen enligt 23 kap. 18 a § första stycket rättegångsbalken har underrättats om rätten att ta del av det som har förekommit vid en förundersökning, gäller begränsningarna i 6 § första stycket i fråga om rätten att ta del av en handling eller något annat material endast om

1. det är fråga om en uppgift som inte har betydelse för beslutet i åtalsfrågan, och

2. det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför den misstänktes intresse av att ta del av uppgiften.

Första stycket gäller även efter beslut om åtal och fram till dess att åtalet slutligt har prövats, eller saken slutligt har avgjorts på annat sätt.

Anställningsfrågor för svenska europeiska delegerade åklagare

8 § Svenska europeiska delegerade åklagare ska vara anställda i det svenska åklagarväsendet. Anställningen som svensk europeisk delegerad åklagare utgör inte en otillåten bisyssla enligt 7 § lagen (1994:260) om offentlig anställning.

9 § Svenska europeiska delegerade åklagare ska till sin svenska anställningsmyndighet anmäla frånvaro från sin befattning i Europeiska åklagarmyndigheten och ange orsaken till frånvaron samt anmäla när de åter arbetar i sin befattning.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2.2 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 8 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

8 §¹

För särskilda åklagare gäller vad som är föreskrivet för dem.

Ingen annan särskild åklagare än justitiekanslern *eller* en justitieombudsman får besluta att åtal *skall* väckas *eller fullföljas* i Högsta domstolen.

Ingen annan särskild åklagare än justitiekanslern, en justitieombudsman *eller en åklagare enligt 2 eller 3 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten* får besluta att åtal *ska* väckas i Högsta domstolen *eller överklaga dit*.

Det som sägs om jäv i 6 § första–tredje styckena gäller för särskilda åklagare.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift Prop. 2023/24:87

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) ska betala arbetsgivaravgifter ska för varje år betala allmän löneavgift. Löneavgiften beräknas på det underlag som gäller för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen.

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå ersättning till sådana personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen.

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå

1. ersättning till sådana personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen, *eller*

2. sådan ersättning som avses i 2 kap. 3 § andra stycket socialavgiftslagen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2023:787.

2.4 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

Bestämmelsen i 1 § första stycket ska inte tillämpas om en annan avgiftspliktig ersättning än sådan förmån som avses i 1 § andra stycket utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i en anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är eller har varit anställd i Sverige.

Första stycket och 1 § första stycket ska inte tillämpas på ersättning som utges av Europeiska åklagarmyndigheten till en svensk europeisk delegerad åklagare enligt rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter betalas av den svenska myndighet där den svenska europeiska delegerade åklagaren är anställd. Arbetsgivaravgifter ska beräknas på en avgiftspliktig ersättning som motsvarar den avgiftspliktiga ersättning åklagaren skulle ha haft om åklagaren enbart arbetat för den svenska myndigheten.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2.5 Förslag till lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177)

Prop. 2023/24:87

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 §

Personuppgifter som en svensk myndighet har fått från en annan medlemsstat får överföras till ett tredjeland eller en internationell organisation endast om den medlemsstat som lämnat uppgifterna till en svensk myndighet har medgett att de överförs.

Om medgivandet på grund av tidsbrist inte kan inhämtas i förväg, får personuppgifter ändå överföras om det är nödvändigt för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för allmän säkerhet. Detsamma gäller om det är nödvändigt för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för andra väsentliga intressen för Sverige eller någon annan medlemsstat.

För personuppgifter som en svensk myndighet har fått från Europeiska åklagarmyndigheten gäller artikel 80.3 i rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 och 9 §§ lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Första stycket gäller inte uppgifter som behandlas i särskilda register enligt 5 kap.

Första och andra styckena gäller inte uppgifter som behandlas i särskilda register enligt 5 kap.

9 §

Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av uppgifter om huruvida personer förekommer i sådana register över dna-profiler som regleras i 5 kap., om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 § lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1695)
om Kustbevakningens behandling av
personuppgifter inom brottsdatalagens område

Prop. 2023/24:87

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 § lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalogen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1697)
om åklagarväsendets behandling av
personuppgifter inom brottsdatalagens område

Prop. 2023/24:87

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 § lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §

Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

3 Ärendet och dess beredning

Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) är en självständig EU-myndighet med primär behörighet att utreda och åtala brott mot EU:s finansiella intressen. Eppo inledde sin verksamhet den 1 juni 2021. Eppos centrala nivå finns i Luxemburg och består bland annat av en europeisk åklagare från varje medlemsstat som deltar i samarbetet. Eppos decentraliserade nivå utgörs av europeiska delegerade åklagare med placering i medlemsstaterna. Sverige har möjlighet att delta i Eppo. Eppos verksamhet regleras genom rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, här benämnd Eppo-förordningen. Förordningen finns i *bilaga 1*. I *bilaga 2* finns kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/2153 av den 7 oktober 2020 om ändring av rådets förordning (EU) 2017/1939 vad gäller de kategorier av operativa personuppgifter och de kategorier av registrerade vars operativa personuppgifter Europeiska åklagarmyndigheten får behandla i indexet över ärendeakter. I *bilaga 3* finns en rättelse till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/2153.

Regeringen beslutade den 14 november 2019 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå de kompletterande bestämmelser som behövs för ett svenskt deltagande i Eppo (dir. 2019:82).

Utredningen, som antog namnet Eppo-utredningen, överlämnade i december 2020 betänkandet En europeisk åklagarmyndighet i Sverige (SOU 2020:74). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 4*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 5*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2020/04654). Den 29 april 2022 beslutade chefen för Justitiedepartementet att ge en utredare i uppdrag att biträda departementet med att lämna förslag till regler om vissa arbetsrättsliga frågor om de svenska europeiska delegerade åklagarna samt hur det kan säkerställas att dessa bibehåller tillgången till social trygghet, pension och försäkringsskydd (Ju2022/A). Uppdraget redovisades i en departementspromemoria i oktober 2022, Trygghet för EU-åklagare i Sverige (Ds 2022:25). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 7*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 8*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 9*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2022/03165).

I detta lagstiftningsärende behandlas förslagen i betänkandet En europeisk åklagarmyndighet i Sverige och i departementspromemorian Trygghet för EU-åklagare i Sverige.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 25 januari 2024 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen i *bilaga 10*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 11*. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran. I förhållande till lagrådsremissen har vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

Regeringens bedömning: Sverige bör delta i Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo).

En förutsättning för att Sverige ska kunna delta i Eppo och uppfylla kraven i Eppo-förordningen är att de författningsändringar som nu föreslås genomförs i svensk rätt.

Utredningens bedömning överensstämmer huvudsakligen med regeringens. Det har inte ingått i utredningens uppdrag att ta ställning till frågan om Sverige bör delta i Eppo eller inte.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inte yttrat sig över frågan om Sverige bör gå med i Eppo. Några remissinstanser, bland andra *Svea hovrätt*, *Justitiekanslern* och *Centrum för Rättvisa*, anför att ett deltagande i Eppo innebär att avsteg görs från vissa centrala principer som gäller vid svensk myndighetsutövning. Svea hovrätt och Justitiekanslern framhåller också att ett deltagande i Eppo innebär en permanent maktöverföring från Sverige till en EU-myndighet.

Skälen för regeringens bedömning

Inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten

Skyddet av EU:s finansiella intressen har under lång tid varit en högt prioriterad fråga för medlemsstaterna. Flera åtgärder har vidtagits för att på olika sätt åtgärda problemet med brottslighet som riktar sig mot unionens medel. Genom Lissabonfördraget infördes den rättsliga grunden för att inrätta Eppo i artikel 86 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Genom den artikeln fick Europeiska unionens råd (rådet) rätt att genom förordning inrätta en europeisk åklagarmyndighet för att bekämpa brott som skadar unionens ekonomiska intressen. Inrättandet ska som huvudregel beslutas med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande. Om enhällighet inte kan nås, får emellertid minst nio medlemsstater upprätta ett fördjupat samarbete på grundval av utkastet till förordning. I artikeln anges det att Eppo ska vara behörig att utreda och lagföra gärningsmän och andra medverkande som har begått brott som skadar unionens ekonomiska intressen och att myndigheten ska föra talan för dessa brott vid medlemsstaternas behöriga domstolar. Förordningen ska enligt artikeln innehålla stadgan för Eppo, villkoren för dess verksamhet, de processrättsliga reglerna för verksamheten samt regler om tillåtligheten av bevisning och regler för domstolskontroll av de processuella åtgärder som myndigheten beslutar när den utövar sin verksamhet.

Europeiska kommissionen (kommissionen) lade 2013 fram ett förslag till förordning om inrättande av Eppo. Kommissionen gjorde i samband med förslaget också en konsekvensanalys och en sammanfattning av denna (SWD(2013) 274 final respektive SWD(2013) 275 final). I konsekvensanalysen angavs bland annat att unionens finansiella intressen inte var skyddade på ett tillfredsställande sätt och att de dittillsvarande åtgärderna för att skydda unionens finansiella intressen inte var tillräckliga

för att möta svårigheterna som är förenade med utredning, åtal och lagföring av brottslighet som är riktad mot EU:s finansiella intressen.

Under förhandlingarna mellan 2013 och 2017 ändrades förslaget i flera avseenden. Någon enhällighet mellan medlemsstaterna kunde inte nås och i april 2017 beslutades om ett fördjupat samarbete mellan sexton av medlemsstaterna. Samarbetet ledde till att rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, här benämnd Eppo-förordningen, antogs. Sverige valde att stå utanför det fördjupade samarbetet när det inrättades. För de medlemsstater som från början deltog i det fördjupade samarbetet är förordningen bindande och direkt tillämplig från och med ikraftträdandet. För medlemsstater som väljer att delta i Eppo i efterhand gäller förordningen från och med den dag som kommissionen eller, i förekommande fall, rådet bestämmer. En medlemsstat som önskar delta i det fördjupade samarbetet ska anmäla detta till rådet och kommissionen. Kommissionen ska inom fyra månader efter att anmälan har mottagits bekräfta medlemsstatens deltagande och om kommissionen finner att villkoren för att delta är uppfyllda ska den konstatera detta och besluta om nödvändiga övergångsåtgärder för tillämpningen av de akter som redan antagits inom ramen för det fördjupade samarbetet (artikel 331.1 EUF-fördraget).

Antalet medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet har ökat efterhand. I dag ingår Belgien, Bulgarien, Cypern, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Tjeckien, Tyskland och Österrike i samarbetet. Utanför det fördjupade samarbetet står för närvarande dels Danmark och Irland, för vilka artikel 86 i EUF-fördraget inte är bindande, dels Polen, Sverige och Ungern. I EU-deklarationen 2019 framförde den dåvarande statsministern att regeringen stod bakom ett svenskt deltagande i Eppo. Regeringen utsåg därefter en särskild utredare som fick i uppdrag att föreslå de kompletterande bestämmelser som behövs för ett svenskt deltagande i Eppo.

Efter det att Eppo-förordningen antogs pågick under några års tid ett förberedande arbete med att göra Eppo operativ. Eppo startade sin verksamhet den 1 juni 2021 genom ett beslut av kommissionen.

Eppo utreder och väcker åtal för brott mot EU:s finansiella intressen

Eppo utreder och väcker åtal för de brott som omfattas av Eppos behörighet, i första hand brott enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 av den 5 juli 2017 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (SEFI-direktivet). Exempel på brott som kan omfattas av behörigheten är bedrägeri, penningtvätt, korruption och mutbrott. Även vissa gränsöverskridande skattebrott avseende mervärdesskatt, som bland annat inbegriper en total skada på minst 10 miljoner euro, omfattas av Eppos behörighet. De medlemsstater som deltar i Eppo avsäger sig sin primära behörighet när det gäller utredning och lagföring av brott som omfattas av Eppos materiella och territoriella behörighet. Eppo har alltså rätt att inleda, ta över och genomföra förundersökningar i de deltagande

medlemsstaterna för sådana brott, om dessa riktar sig mot EU:s finansiella intressen. Nationella åklagare i medlemsstaterna får inleda förundersökning för brott som ligger inom Eppos behörighet, men Eppo måste då informeras och har därefter rätt att ta över utredningen.

Eppos organisation

Eppo är en självständig EU-myndighet som verkar på såväl central som decentraliserad nivå. Eppos centrala nivå, som finns i Luxemburg, består av ett kollegium, permanenta avdelningar, en europeisk chefsåklagare, två biträdande europeiska chefsåklagare, en europeisk åklagare från respektive medlemsstat och en administrativ direktör. Kollegiet består av chefsåklagaren och en europeisk åklagare per medlemsstat. Det ansvarar för allmän tillsyn över verksamheten samt att fatta beslut i strategiska och allmänna frågor som uppstår vid behandlingen av enskilda ärenden. De permanenta avdelningarna kontrollerar, samordnar och leder utredningar och lagföring som genomförs av europeiska delegerade åklagare. De europeiska åklagarna övervakar, på den permanenta avdelningens vägnar, de utredningar och lagföringar som bedrivs i dessa åklagares respektive ursprungsmedlemsstat.

Eppos decentraliserade nivå består av europeiska delegerade åklagare som är placerade i medlemsstaterna. De europeiska delegerade åklagarna agerar på Eppos vägnar i sina respektive medlemsstater. De ska ha samma befogenheter som nationella åklagare när det gäller utredningar, lagföring och väckande av talan, utöver de särskilda befogenheter och den särskilda ställning som de har enligt Eppo-förordningen. De ansvarar för utredningar och lagföringar som de har inlett, tilldelats eller övertagit. De har dock inte en självständig ställning utan lyder under åklagarna på den centrala nivån. När de europeiska delegerade åklagarna agerar inom ramen för sitt uppdrag ska de ha en oberoende ställning i förhållande till nationella myndigheter. De europeiska delegerade åklagarna får emellertid även utöva verksamhet som nationella åklagare, i den utsträckning det inte hindrar dem från att utöva sina skyldigheter enligt Eppo-förordningen.

Medlemsstaterna ska nominera kandidater till anställningarna som åklagare vid Eppo. Åklagarna ska dock, när de utför uppgifter för Eppo, agera uteslutande i unionens intresse och varken be om eller ta emot instruktioner från några nationella myndigheter.

Under en utredning ska de europeiska delegerade åklagarna ha rätt att begära eller beordra alla de åtgärder som är tillgängliga för nationella åklagare. Även europeiska åklagare, på den centrala nivån, ska ha den möjligheten i vissa fall. I Eppo-förordningen räknas det även upp ett antal särskilt angivna utredningsåtgärder som måste finnas tillgängliga i medlemsstaterna för Eppos utredningar.

Sverige bör delta i Eppo

Det är av stor vikt att brott mot EU:s finansiella intressen utreds effektivt och på ett rättssäkert sätt inom hela EU. Kommissionen framhåller att EU-länderna går miste om minst 50 miljarder euro i momsintäkter om året på grund av bedrägerier. År 2015 upptäckte och rapporterade EU-länderna bedrägerier utanför momsområdet med påverkan på EU:s budget på runt 638 miljarder euro. Eppo kommer sannolikt att spela en allt viktigare roll i

att utreda och åtala sådana brott och har redan bidragit till ett större fokus på brott mot EU:s finansiella intressen. Enligt Eppos årsrapport för 2022 har myndigheten hanterat 3 318 brottsanmälningar, öppnat 865 utredningar och beslagtagit egendom motsvarande 359,1 miljoner euro under året. I slutet av 2022 hade Eppo 1 117 aktiva utredningar där skadorna uppskattas uppgå till 14,1 miljarder euro.

Eppos verksamhet innebär också att kompetensen på området kan öka och att risken för korruption och förluster av EU-medel kan minska i samtliga medlemsstater. Det kan också förväntas att fler åtgärder kommer att vidtas framöver för att öka antalet anmälningar, till exempel utbildningsinsatser riktade mot tjänstemän som övervakar förvaltningen av fonder och andra stödinsatser. Mörkertalet av oanmälda brott kan därmed förväntas minska. Det är troligt att ett svenskt deltagande i Eppo i sig kan komma att öka anmälningsfrekvensen i Sverige. Medvetenheten bland de myndigheter som förvaltar EU-medel om att det finns en myndighet som uteslutande arbetar med sådana frågor kan nämligen förväntas skapa incitament för fler anmälningar. Det kan leda till att fler oegentligheter och brott än vad som är fallet i dag uppmärksammas i utredningar som görs av förvaltande eller kontrollerande myndigheter.

Dessutom innebär Eppos etablering och verksamhet att det finns effektivare samverkansmöjligheter. Eppo är i dag den centrala aktören för åklagarsamarbetet inom EU i fråga om bekämpningen av brott mot EU:s finansiella intressen. Det framstår som rimligt att anta att det genom Epposamarbetet kommer bli möjligt att upptäcka förgreningar till Sverige i utredningar i andra medlemsstater.

Antalet medlemsstater som deltar i samarbetet är nu 22. Det innebär att Sverige tillhör en minoritet av EU:s medlemsstater som inte deltar. Med undantag för de länder som har valt att på olika sätt stå utanför det straffrättsliga samarbetet, det vill säga Danmark och Irland, är det i dagsläget endast Ungern, Polen och Sverige som inte deltar i Eppo. Det ligger i Sveriges intresse att Eppo blir en så effektiv myndighet som möjligt, eftersom syftet med Eppo är att bekämpa brott som riktar sig mot unionens finansiella intressen. Sådana brott leder årligen till att mycket betydande medel går förlorade för både EU och medlemsstaterna. Den omständigheten att Sverige tillhör nettobetalarna till EU bidrar till att det finns ett stort intresse av att förbättra brottsbekämpningen på området. Genom att delta i Eppo kan Sverige också påverka samarbetet och medlemsstaternas prioriteringar på området. Det finns alltså många fördelar med att delta i Eppo.

Som *Svea hovrätt* och *Justitiekanslern* lyfter fram innebär ett deltagande i Eppo att myndighetsutövande uppgifter som för närvarande utförs uteslutande av svenska myndigheter överlämnas på unionsrättens område till en EU-myndighet. Genom att delta i Eppo lämnar Sverige i praktiken över ansvaret för utredning och lagföring av de brott som Eppoförordningen omfattar till Eppo. Ett deltagande i Eppo innebär också att Sverige på flera sätt lämnar över kontroll över delar av straffprocessen inom Eppos behörighetsområden. Regeringen instämmer i remissinstansernas synpunkter om att detta är aspekter som måste beaktas vid ställningstagandet om Sverige bör delta i Eppo eller inte. Enligt regeringens mening väger dock skälen för att Eppo ska ges behörighet att verka i Sverige klart tyngre än de skäl som talar för att bevara dessa

myndighetsuppgifter exklusivt hos svenska myndigheter. Sammantaget anser regeringen alltså att Sverige bör delta i Eppo för att bidra i kampen mot korruption och bedrägerier med EU-medel. Prop. 2023/24:87

4.1 En ny lag med kompletterande bestämmelser till Eppo-förordningen

Regeringens förslag: Det ska införas en ny lag med bestämmelser som kompletterar Eppo-förordningen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag

En ny lag införs med kompletterande bestämmelser till Eppo-förordningen

Vid en svenskt deltagande i Eppo blir Eppo-förordningen direkt tillämplig i nationell rätt, vilket innebär att den varken ska eller får införlivas i eller omvandlas till nationell rätt. Det kan dock behövas kompletterande nationella bestämmelser för att en EU-förordning ska kunna tillämpas i den nationella rättsordningen. Eppo-förordningen innehåller ett antal bestämmelser som kräver lagändringar. De närmare övervägandena i fråga om dessa ändringar redovisas under respektive sakfråga.

Regeringen anser i likhet med utredningen att det framstår som mest ändamålsenligt att så långt som möjligt samla merparten av de kompletterande bestämmelserna i en särskild lag, särskilt med beaktande av att det i flera avseenden saknas motsvarande nationell lagstiftning som den som föreslås. På så sätt blir också lagstiftningen som handlar om Eppo mer överskådlig. Det bör därför införas en ny lag som kompletterar Eppo-förordningens bestämmelser. Den nya lagen bör innehålla en bestämmelse som klargör att lagen kompletterar EU-förordningen.

En del frågor lämpar sig dock bättre att föra in i befintliga lagar, såsom Eppos rätt att få tillgång till personuppgifter samt vissa regler om arbetsgivaravgift och betalning av allmän löneavgift. Detsamma gäller den europeiska åklagarens och de europeiska delegerade åklagarnas möjligheter att överklaga mål till Högsta domstolen och en bestämmelse om jäv för särskilda åklagare.

Utöver vad som framgår av följande avsnitt delar regeringen utredningens bedömningar i fråga om att det inte krävs lagstiftning i vissa hänseenden. Remissinstanserna instämmer eller invänder inte mot bedömningarna i dessa frågor. Det finns därför inte behov av att närmare kommentera dessa bedömningar.

Hänvisningsteknik

Hänvisningar till EU-rättsakter kan vara antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning görs till en viss angiven lydelse av en rättsakt. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen görs till rättsaktens vid

varje tidpunkt gällande lydelse. För att säkerställa att ändringar i Eppo-förordningen får omedelbart genomslag i svensk rätt bör hänvisningarna till förordningen vara dynamiska. Hänvisningarna kommer således att omfatta även eventuella ändringar i förordningen efter dess ikraftträdande. Detta hindrar dock inte att den nationella lagstiftningen kan komma att behöva ändras om förordningens innehåll förändras.

5 Eppos behörighet

5.1 Eppos materiella behörighet

Regeringens bedömning: Europeiska åklagarmyndighetens (Eppo) behörighet är knuten till om brottet skadar unionens finansiella intressen och om handlandet ska vara kriminaliserat enligt SEFI-direktivet eller rambeslutet om kampen mot organiserad brottslighet, som båda är genomförda i svensk rätt. Någon ytterligare lagstiftning om Eppos materiella behörighet behövs inte i anledning av Sveriges deltagande i Eppo. Eppos behörighet när det gäller brott som är oupplösligt sammankopplade med en brottslig handling som omfattas av artikel 22.1 i Eppo-förordningen kräver inte heller lagstiftningsåtgärder.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över utredningens bedömning. *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* tillstyrker utredningens bedömning att det avgörande för Eppos behörighet är om brottet finns angivet i SEFI-direktivet och att inga lagstiftningsåtgärder behövs med anledning av det direktivet. Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten invänder mot utredningens resonemang i fråga om att Eppos behörighet ska begränsas till de brott som kräver att effekten ska medföra att unionens finansiella intressen skadas. När det gäller de osjälvständiga brottsformerna anser Åklagarmyndigheten att utredningen har tolkat Eppos behörighet för snävt. Ekobrottsmyndigheten föreslår att det bör det införas bestämmelser i den svenska lagstiftningen så att gränsen för Eppos behörighet blir tydlig.

Skälen för regeringens bedömning

Allmänna utgångspunkter

Eppos arbetsuppgifter definieras i artikel 4 i Eppo-förordningen. Enligt bestämmelsen ska Eppo ansvara för att utreda, lagföra och väcka talan mot förövare av och medhjälpare till sådana brott som skadar unionens ekonomiska intressen och som föreskrivs i SEFI-direktivet.

Eppos behörighet är primär, vilket innebär att medlemsstaterna inte får utöva behörighet för en gärning som Eppo utövar sin behörighet för. Det är därför viktigt att slå fast under vilka förhållanden och för vilka brott Eppo har behörighet. Myndigheterna i de deltagande medlemsstaterna har dessutom en skyldighet att rapportera brott som kan omfattas av Eppos

behörighet till Eppo (artikel 24). Utgångspunkten är att Eppo ska kunna utöva sin behörighet för vissa brott som skadar unionens finansiella intressen. Eppo-förordningens resonemang utgår från termen ”brott” men redan när det i enlighet med nationell lagstiftning finns rimliga skäl att anta att ett brott som omfattas av Eppos behörighet håller på att begås eller har begåtts ska den europeiska delegerade åklagaren besluta att inleda en utredning (artikel 22 och artikel 26.1).

Eppos behörighet preciseras i artikel 22 och artikel 23 i Eppo-förordningen. Artikel 22 definierar Eppos materiella behörighet. För att Eppo ska kunna utöva sin behörighet krävs det att flera villkor är uppfyllda. Till en början måste det misstänkta handlandet vara kriminaliserat enligt nationell rätt. Eppo-förordningen reglerar att Eppo ska ha behörighet i fråga om sådana brott som skadar unionens finansiella intressen som fastställs i SEFI-direktivet, så som det införlivats i nationell lagstiftning (artikel 22.1). Eppos behörighet omfattar enligt artikel 22.2 också vissa brott som rör deltagande i en kriminell organisation enligt definitionen i rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (rambeslutet om kampen mot organiserad brottslighet). Den tredje och sista grunden för Eppos materiella behörighet är varje annat brott som är oupplösligt sammankopplat med en brottslig handling som omfattas av artikel 22.1 i Eppo-förordningen (artikel 22.3). Artikel 23 i Eppo-förordningen handlar om Eppos territoriella och personliga behörighet och reglerar bland annat att Eppo är behörig för de brott som nämns i artikel 22 om de helt eller delvis begåtts på en eller flera medlemsstaters territorium.

Förordningen uppställer dessutom ytterligare krav för att Eppo ska vara behörig i vissa fall. Exempelvis kan skadans storlek eller den maximala påföljden för brottet hindra Eppo från att utöva behörighet (artikel 22 och artikel 25). Eppo kan också avstå från att utöva behörighet även om det finns förutsättningar för att utöva den. Medlemsstaterna är då oförhindrade att utreda och lagföra brotten.

Brott enligt SEFI-direktivet

Enligt Eppo-förordningen ska Eppo ha behörighet i fråga om sådana brott som fastställs i SEFI-direktivet, så som det har införlivats genom nationell lagstiftning. Det gäller oavsett om samma brottsliga handling enligt nationell lagstiftning skulle kunna klassificeras som en annan typ av brott (artikel 22.1).

SEFI-direktivet trädde i kraft den 17 augusti 2017. Direktivet fastställer minimiregler för definitionen av brott och påföljder avseende bekämpande av bedrägeri och annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens finansiella intressen. Det kan till exempel handla om bedrägerier, penningtvätt, korruption och förskingring som riktar sig mot dessa intressen. I promemorian Straffrättsliga bestämmelser till skydd för EU:s finansiella intressen (Ds 2018:34) analyserades vilka åtgärder som krävdes för att Sverige skulle kunna genomföra direktivet. Där konstaterades det att Sverige genom den befintliga lagstiftningen i allt väsentligt uppfyllde de åtaganden som följer av direktivet. För att fullt ut genomföra SEFI-direktivet föreslogs emellertid en särskild straffskala för grova fall av subventionsmissbruk, med brottsbeteckningen grovt subventionsmiss-

bruk. Regeringen och riksdagen delade bedömningen om vilka lagändringar som behövdes för att uppfylla åtagandena i SEFI-direktivet, se propositionen Skärpt straff för subventionsmissbruk (prop. 2018/19:78, bet 2018/19:JuU24, rskr. 2018/19:229). En bestämmelse om grovt subventionsmissbruk infördes i brottsbalken den 1 juli 2019. Den 9 juni 2022 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att i ett delbetänkande föreslå åtgärder med anledning av Europeiska kommissionens formella underrättelse om Sveriges genomförande av SEFI-direktivet (dir. 2022:54). Uppdraget omfattar bland annat att lämna författningsförslag så att även muntliga uppgifter kan leda till straffansvar enligt 2 § skattebrottslagen (1971:69). Uppdraget om genomförande av SEFI-direktivet redovisades i ett delbetänkande den 31 augusti 2023. Den 9 februari 2023 beslutade regeringen propositionen Försök till subventionsmissbruk (prop. 2022/23:55) i vilken det föreslås att försök till subventionsmissbruk och försök till grovt subventionsmissbruk ska kriminaliseras. Lagändringen trädde i kraft den 1 juni 2023.

Eppo-förordningen reglerar även Eppos behörighet för vissa brott avseende mervärdesskatt enligt artikel 3.2 d i SEFI-direktivet. Artikel 3.2 d i SEFI-direktivet behandlar brott mot EU:s finansiella intressen som rör inkomster från egna medel som härrör från mervärdesskatt. När det gäller sådana brott är direktivet endast tillämpligt på gärningar av allvarligt slag. Ett brott som riktar sig mot det gemensamma systemet för mervärdesskatt ska enligt artikel 2.2 i direktivet anses vara allvarligt när en uppsåtlig handling eller underlåtenhet enligt artikel 3.2 d har anknytning till territoriet i två eller flera medlemsstater i unionen och inbegriper en total skada på minst 10 miljoner euro. Av regleringen i artikel 22.1 i Eppo-förordningen framgår att samma definition av gärningar av allvarliga slag som i SEFI-direktivet ska gälla för dessa brott.

I likhet med utredningen och remissinstanserna bedömer regeringen att det avgörande för Eppos behörighet är om brottet skadar unionens finansiella intressen och om handlandet ska vara kriminaliserat enligt SEFI-direktivet. Någon ytterligare lagstiftning i detta avseende behövs inte i anledning av Sveriges deltagande i Eppo.

Gränsdragningsfrågor när det gäller behörighet vid farebrott och förberedelse till brott

SEFI-direktivet är ett minimidirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna är oförhindrade att låta straffansvaret sträcka sig längre än vad direktivet kräver. I vissa fall omfattar också kriminaliseringen i svensk rätt mer än vad SEFI-direktivet föreskriver. Som exempel kan nämnas att flera av de brottsliga handlanden som anges i SEFI-direktivet förutsätter att en effekt uppnås. Ett exempel på detta är artikel 3.2 c i SEFI-direktivet som föreskriver att kriminaliseringskravet är begränsat till handlingar som leder till en minskning av unionens budget, vilket innebär att det finns ett krav på att en effekt har uppstått. I Sverige är handlandet däremot kriminaliserat som tullbrott i 8 § första stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Tullbrott är ett så kallat farebrott. Det innebär att det inte krävs någon effekt, utan straffansvar i Sverige inträder redan när förfarandet ger upphov till fara för att effekten ska inträffa.

Som utredningen konstaterar kan olika gränsdragningsfrågor uppstå i dessa fall. Å ena sidan kan det hävdas att Eppo endast är behörig för brott som omfattas av brottsbeskrivningarna i SEFI-direktivet och alltså inte är behörig i de fall där svensk rätt kriminaliserar mer än vad som anges i direktivet. Med den tolkningen skulle Eppo i exemplet om tullbrott vara behörig för handlande som lett till en effekt men inte för handlande som enbart lett till fara för att en viss effekt skulle inträffa. För den linjen talar framför allt ordalydelsen i Eppo-förordningen, som anger att det är brott som fastställs i SEFI-direktivet som omfattas av myndighetens behörighet (artikel 22.1). Å andra sidan kan det hävdas att Eppo är behörig för samtliga brottstyper som påverkar EU:s finansiella intressen, under förutsättning att brottstypen som sådan fastställs i SEFI-direktivet. Med den tolkningen skulle Eppo i exemplet ovan vara behörig även för brott som stannat på farestadiet, förutsatt att det är fråga om brott som påverkar unionens finansiella intressen. För den linjen talar i huvudsak det faktum att SEFI-direktivet är ett minimidirektiv, och att medlemsstaterna därmed är oförhindrade att ha strängare regler för brott mot unionens finansiella intressen än vad direktivet föreskriver. Utredningen bedömer att det ligger närmast till hands att anse att Eppo endast bör vara behörig för brott som omfattas av brottsbeskrivningarna i SEFI-direktivet, vilket skulle innebära att Eppo inte har behörighet i de fall där svensk rätt kriminaliserar mer än vad som anges i direktivet. *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* förordrar i stället en tolkning som innebär att Eppo är behörig för brott redan på farestadiet, även om direktivet ställer krav på att en effekt har uppnåtts. Myndigheterna anser att en alltför snäv tolkning av Eppos behörighet skulle kunna försvåra samarbetet med andra länder. Åklagarmyndigheten menar också att hänvisningen till nationell lagstiftning i artikel 22 i Eppo-förordningen ger stöd för en sådan tolkning. Åklagarmyndigheten anser också att det inte är rimligt att åklagaren, för att kunna avgöra behörighetsfrågan, i ett inledande skede av en förundersökning ska behöva utreda om det finns en skada trots att det inte är ett brottsrekvisit i det tillämpliga svenska straffbudet.

En annan gränsdragningsfråga är om förberedelse till brott omfattas av Eppos behörighet. I SEFI-direktivet föreskrivs krav på kriminalisering av anstiftan och medhjälp, och beträffande vissa brott för försök, men inte av förberedelse till de i direktivet angivna handlandena. I de fall där brottsliga handlanden enligt SEFI-direktivet är kriminaliserade på förberedelsestadiet i svensk rätt kan fråga alltså uppstå om det är Eppo eller nationella myndigheter som är behöriga. Utredningen anser att Eppo inte bör vara behörig för sådana förberedelsehandlingar som inte utgör medhjälp eller anstiftan eller, i förekommande fall, försök, eftersom sådana brott inte omfattas av direktivet. *Åklagarmyndigheten* anser att om Eppo ska ha behörighet för anstiftan och försök, men inte för förberedelse, kan det medföra vissa praktiska svårigheter. Det kan till exempel i inledningen av en förundersökning vara svårt att avgöra vilken av de osjälvtändiga brottsformerna som det är fråga om eller som kommer vara möjlig att bevisa. En sådan begränsning skulle även kunna leda till att behörighetsfrågor kan uppstå vid en prövning i domstol.

I likhet med utredningen, *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* konstaterar regeringen att det i vissa situationer kan uppstå olika gränsdragningsfrågor gällande behörigheten. Emellertid är det ytterst

tillämparna som, genom det samrådsförfarande som inrättas, i det enskilda fallet avgör om det är svenska åklagare eller Eppo som har behörighet. Eppo-förordningen reglerar Eppos rätt att överta förfaranden och att Eppo vid behov ska rådgöra med de behöriga myndigheterna innan den beslutar att utöva sin rätt att överta förfaranden. Eppo kan också avstå från att utöva sin behörighet och då ska de behöriga nationella myndigheterna utan dröjsmål underrättas om detta (artikel 27). I sista hand kan EU-domstolen i enlighet med artikel 42.2c meddela förhandsavgörande gällande tolkningen av artiklarna 22 och 25 med avseende på behörighetskonflikter mellan Eppo och nationella myndigheter.

Ekobrottsmyndigheten föreslår att det bör tas in en bestämmelse där det uttryckligen anges att Eppo är behörig att utöva de befogenheter att genomföra utredningar och väcka åtal som avses i Eppo-förordningen. Som redogörs för ovan framgår Eppos behörighet utförligt av Eppo-förordningen. Vid ett svenskt deltagande i Eppo blir förordningen bindande och direkt tillämplig i de deltagande medlemsstaterna. Regeringen anser därför att någon sådan bestämmelse som *Ekobrottsmyndigheten* föreslår inte behövs.

Brott enligt rambeslutet mot organiserad brottslighet

Eppo ska enligt artikel 22.2 i Eppo-förordningen ha materiell behörighet i fråga om brott som rör deltagande i en kriminell organisation enligt definitionen i rambeslutet om kampen mot organiserad brottslighet så som det har införlivats i nationell lagstiftning, om fokus för en sådan kriminell organisations brottsliga verksamhet är att begå brott som avses i artikel 22.1. I Justitiedepartementet utarbetades promemorian *Genomförande av rådets rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet* (Ds 2010:25) i syfte att genomföra rambeslutet. Ytterligare förarbeten till genomförandelagstiftningen finns i propositionen *Genomförande av rådets rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet* (prop. 2010/11:76). Enligt rambeslutet har medlemsstaterna möjlighet att kriminalisera antingen ett eller båda av två alternativa beteenden som rör en kriminell organisation. Sverige valde att kriminalisera beteendet hos en person som, med avsikt och med kunskap om antingen den kriminella organisationens syfte och allmänna verksamhet eller organisationens avsikt att begå brotten i fråga, aktivt deltar i organisationens brottsliga verksamhet. Detta inkluderar tillhandahållande av information eller materiellt stöd, rekrytering av nya medlemmar och alla former av finansiering av verksamheten, med vetskap om att deltagandet kommer att bidra till genomförandet av organisationens brottsliga verksamhet (artikel 2 a). Regeringen bedömde att svensk rätt i huvudsak uppfyllde de kriminaliseringsåtaganden som följde av rambeslutet om kampen mot organiserad brottslighet, men att det för vissa brott som rambeslutet fick anses omfatta krävdes att straffansvar infördes även för förberedelse och försök. Sådant straffansvar infördes och lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2011.

Begreppet ”brott som rör deltagande i en kriminell organisation” bör enligt skäl 57 till Eppo-förordningen omfattas av definitionen i nationell lagstiftning i överensstämmelse med rambeslutet om kampen mot organiserad brottslighet och kan exempelvis omfatta medlemskap i eller organisation och ledning av en sådan kriminell organisation. Vid genomförandet

av rambeslutet infördes det inte någon legaldefinition av begreppet kriminell organisation, då rambeslutet inte krävde att en sådan skulle införas (se prop. 2010/11:76 s. 20). *Ekobrottsmyndigheten* anser att så länge deltagandet i en kriminell organisation inte är kriminaliserat som ett självständigt brott i Sverige bör det införas bestämmelser i den svenska lagstiftningen så att gränsen för Eppos behörighet blir tydlig. En fråga som myndigheten ställer är på vilken grund Sverige kan bistå en Eppoutredning som gäller deltagande i en kriminell organisation när inget annat brott utreds.

I likhet med utredningen konstaterar regeringen att rambeslutet om kampen mot organiserad brottslighet är genomfört i svensk rätt och att någon ytterligare lagstiftning därför inte behövs. När det gäller i vilka situationer som artikel 22.2 får självständig betydelse för Eppos behörighet delar regeringen utredningens bedömning att det endast torde vara fråga om ett fåtal fall, eftersom de allra flesta fall bör kunna omfattas av behörigheten enligt artikel 22.1. I enlighet med vad regeringen anför ovan blir det ytterst en fråga för rättstillämpningen att dra upp gränserna för Eppos behörighet. Eppo-förordningen innehåller en bestämmelse om hur oenighet om Eppos behörighet ska lösas. Den innebär att om meningskiljaktighet uppstår mellan Eppo och den nationella åklagarmyndigheten om ifall den brottsliga handlingen omfattas av artikel 22.2 eller 22.3 eller artikel 25.2 eller 25.3 är det den nationella myndighet som är behörig att besluta om behörighetsfördelning avseende lagföring på nationell nivå som beslutar vem som ska vara behörig i fråga om utredningen av ärendet (artikel 25.6).

Brott som är oupplösligen sammankopplade med Eppo-brott

Den sista grunden för Eppos materiella behörighet gäller varje annat brott som är oupplösligt sammankopplat med en brottslig handling som omfattas av artikel 22.1 i Eppo-förordningen, Eppo-brott (artikel 22.3 Eppo-förordningen). Behörigheten får dock endast utövas i överensstämmelse med artikel 25.3 i Eppo-förordningen som anger att Eppo i vissa fall ska avstå från att utöva sin behörighet. Enligt bestämmelsen ska Eppo avstå från att utöva sin behörighet i två fall. Den ena situationen är om både ett Eppo-brott och ett med det oupplösligt sammankopplat brott har begåtts och den maximala påföljden enligt nationell lagstiftning för Eppo-brottet är likvärdig med eller mindre sträng än den maximala påföljden för det oupplösligt sammankopplade brottet. Undantag gäller dock när det oupplösligt sammankopplade brottet varit bidragande till att Eppo-brottet kunnat begås. Den andra situationen då Eppo ska avstå från att utöva sin behörighet är när det finns anledning att anta att de skador som unionens finansiella intressen har åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas genom ett Eppo-brott inte är större än de skador som något annat brottsoffer har åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas. Det ska dock inte gälla för de brott som avses i artikel 3.2 a, b och d i SEFI-direktivet. Trots det nyss nämnda andra undantaget där Eppo ska avstå från att utöva sin behörighet, gäller enligt artikel 25.4 i Eppo-förordningen att Eppo, med berörda nationella myndigheters samtycke, får utöva sin behörighet om det förefaller som om Eppo är bättre skickad än nationella myndigheter att utreda eller lagföra brottet.

Av skälen till förordningen framgår att begreppet ”oupplösligt sammankopplade brott” bör ses mot bakgrund av relevant rättspraxis, som med avseende på tillämpningen av principen *ne bis in idem* (dvs. att ingen får lagföras eller straffas två gånger för samma brott) betraktar identiska sakförhållanden – eller sakförhållanden som är väsentligen desamma – som ett relevant kriterium. Det ska förstås som att det finns en uppsättning konkreta omständigheter som är oupplösligt sammankopplade i tid och rum (skäl 54).

Utredningen bedömer att begreppet ”oupplösligt sammankopplade brott” inte bör tolkas på det sättet att det rent allmänt kan användas för att ge Eppo behörighet att handlägga brottsmisstankar, även om det skulle ge fördelar ur effektivitetssynpunkt. *Åklagarmyndigheten* pekar på att den snäva tolkningen av vilka brott som kan anses vara oupplösligt sammankopplade brott kan medföra en ineffektivitet i brottsbekämpningen eftersom vissa brott, som är sammanhängande och ur ett praktiskt perspektiv därför bör utredas gemensamt av samma åklagare eller utredningsgrupp, kommer att handläggas separat av Eppo respektive nationell åklagare. Regeringen konstaterar att det redan framgår av Eppoförordningens ordalydelse att enbart brott som det inte skulle vara möjligt att utreda och lagföra var för sig kan ligga till grund för Eppos behörighet. Det kan sannolikt inte sällan visa sig att både Eppo-brott och brott som ligger utanför Eppos behörighet kan behöva utredas och lagföras parallellt, om de har nära samband med varandra och rör samma personer. Det är emellertid i sig inte något skäl för att handläggningen ska övertas av Eppo. Den omständigheten att skäl 54 i Eppo-förordningen talar om en effektiv utredning av brott kan inte tas till intäkt för en utvidgning av Eppos behörighet utöver vad artikel 22.3 anger. Precis som utredningen konstaterar får det förutsättas att Eppo och nationella myndigheter samråder med varandra i de fall där de parallellt utreder samma person för brott som har samband, så att bådas brottsutredningar kan genomföras på bästa sätt.

Som utredningen anför bör begreppet ”gärning”, på det sätt som det används i rättegångsbalken och den svenska praxis som utvecklats kring det begreppet, typiskt sett kunna fungera som ledning vid avgränsningen av vad som utgör respektive inte utgör oupplösligt sammankopplade brott. I de fall där ett handlande utgör en gärning i rättegångsbalkens mening men kan utgöra flera brott, varav åtminstone ett är sådant som Eppo är behörig att handlägga enligt artikel 22.1 i Eppo-förordningen, bör Eppos behörighet omfatta även de andra brott som kan innefattas i gärningen. Ett exempel kan vara att vilseledandet vid bedrägeribrott genomförs genom ett annat brott (till exempel osann försäkran, osant intygande eller brukande av osann urkund). Eppo torde då kunna vara behörig även för det brott som möjliggör vilseledandet – givet att förutsättningar även i övrigt finns för behörighet, exempelvis enligt artikel 25.3 i Eppo-förordningen. Liksom utredningen konstaterar regeringen att gränsdragningsfrågor kommer att uppstå även när det gäller tolkningen av artikel 22.3. Dessa frågor får lösas i rättstillämpningen och ytterst genom de mekanismer som Eppo-förordningen uppställer för att hantera sådana gränsdragningsfrågor mellan Eppo och den nationella myndigheten (artikel 25.6).

Regeringens bedömning: Undantagen från Europeiska åklagarmyndighetens (Eppo) behörighet kräver inga lagstiftningsåtgärder.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över utredningens bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: I Eppo-förordningen anges ett antal situationer när Eppo inte är behörig. Av artikel 22.4 framgår att Eppo under inga omständigheter har behörighet i fråga om brott som rör nationella direkta skatter, inklusive brott som är oupplösligt sammankopplade med sådana. Eppo-förordningen ska nämligen inte påverka medlemsstaternas skatteförvaltningsstruktur eller funktionssätt. Utredningen bedömer att det torde innebära att även om det är fråga om en gärning som konstituerar dels ett brott för vilket Eppo enligt huvudregeln är behörig, dels ett brott som rör nationella direkta skatter så är den nationella myndigheten behörig för båda brotten.

Det finns också beloppsmässiga begränsningar för behörigheten (artikel 25.2). Om skador för mindre än 10 000 euro har åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas unionens finansiella intressen begränsningar för när Eppo får utöva sin behörighet. Det krävs då antingen att ärendet har konsekvenser på unionsnivå som gör att Eppo måste göra en utredning eller att brottet skulle kunna misstänkas ha begåtts av tjänstemän eller andra anställda vid unionen eller av ledamöter av unionens institutioner. Vid bedömningen av om sådana förutsättningar finns ska Eppo, när det är lämpligt, rådgöra med de behöriga nationella myndigheterna eller unionsorganen.

I två fall ska Eppo avstå från att utöva sin behörighet (artikel 25.3). Den ena situationen är om både ett Eppo-brott och ett med det oupplösligt sammankopplat brott har begåtts och den maximala påföljden enligt nationell lagstiftning för Eppo-brottet är likvärdig med eller mindre sträng än den maximala påföljden för det oupplösligt sammankopplade brottet. Undantag gäller dock när det oupplösligt sammankopplade brottet varit bidragande till att Eppo-brottet kunnat begås. Den andra situationen då Eppo ska avstå från att utöva sin behörighet är när det finns anledning att anta att de skador som unionens finansiella intressen har åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas genom ett Eppo-brott inte är större än de skador som något annat brottsoffer har åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas. Det ska dock inte gälla för de brott som avses i artikel 3.2 a, b och d i SEFI-direktivet. Trots det nyss nämnda andra undantaget där Eppo ska avstå från att utöva sin behörighet, gäller att Eppo, med berörda nationella myndigheters samtycke, får utöva sin behörighet om det förefaller som om Eppo är bättre skickad än nationella myndigheter att utreda eller lagföra brottet (artikel 25.4).

Slutligen framgår av artikel 120.2 att Eppo ska utöva sin behörighet i fråga om brott som omfattas av dess behörighet som begås efter den dag då förordningen har trätt i kraft. Det är således en viktig begränsning att brott som är begångna innan förordningens ikraftträdande inte träffas av Eppos behörighet. Om Sverige deltar i Eppo kommer dock särskilda regler att gälla för när Eppo får utöva sin behörighet här. Eppos behörighet att

genomföra förundersökning och lagföring i Sverige kommer att omfatta brott som har begåtts från och med den tidpunkt då Sverige deltar i Eppo (artikel 120.2 fjärde stycket). Det innebär att det ytterst är kommissionen eller rådet som, i enlighet med artikel 331.1 i EUF-fördraget, avgör vid vilken tidpunkt som Sverige deltar i Eppo och därmed vid vilken tidpunkt Eppo får utöva sin behörighet här (se avsnitt 13).

Regeringen instämmer, i likhet med remissinstanserna, i utredningens bedömning att de undantag som anges i detta avsnitt framgår direkt i Eppo-förordningen och således inte kräver några lagstiftningsåtgärder.

5.3 Territoriell och personanknuten behörighet

Regeringens bedömning: Det krävs inte några lagstiftningsåtgärder i fråga om de svenska domsrättsreglerna för att uppfylla Eppo-förordningens krav.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller uttrar sig inte över utredningens bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Artikel 23 i Eppo-förordningen knyter an till artikel 22 och innebär att Eppo ska ha behörighet i tre olika situationer. Den första är om brotten i artikel 22 helt eller delvis har begåtts på en eller flera medlemsstaters territorium. Den andra situationen där Eppo ska ha behörighet är om brotten har begåtts utanför medlemsstaternas territorier men av en medborgare i en medlemsstat. Det gäller dock bara under förutsättning att en medlemsstat är behörig i fråga om sådana brott när de begås utanför dess territorium. Den tredje situationen där Eppo ska ha behörighet är om ett brott som Eppo är behörig för enligt artikel 22 i Eppo-förordningen har begåtts utanför medlemsstaternas territorier men av en person, som när brottet begicks, var tjänsteman eller annan anställd i EU. Det förutsätter emellertid att den aktuella medlemsstaten är behörig i fråga om sådana brott när de begås utanför dess territorium.

De tre situationerna där Eppo ska ha behörighet knyter an till nationell rätt på så sätt att Eppo är behörig endast i de fall där medlemsstaten har domsrätt. De i sammanhanget relevanta svenska domsrättsreglerna finns i 2 kap. brottsbalken. Utgångspunkten är att svensk domstol alltid är behörig att döma över gärningar som har begåtts i Sverige (2 kap. 1 § brottsbalken). I 2 kap. 3 § brottsbalken regleras vad som gäller för brott som har begåtts utanför Sverige. I paragrafen redogörs för ett antal olika anknytningsfaktorer som ska finnas för att en person ska kunna dömas efter svensk lag och vid svensk domstol. Det rör sig bland annat om fall då brottet har begåtts av en svensk medborgare, en person med hemvist i Sverige, en person som finns i Sverige eller om brottet har begåtts i utövningen av ett svenskt företags näringsverksamhet och när det är fråga om vissa angivna brott (2 kap. 3 § brottsbalken). När det gäller dessa situationer uppställs också som huvudregel krav på dubbel straffbarhet med hänvisning till lagen på gärningsorten (2 kap. 5 § brottsbalken).

De svenska domsrättsreglerna ger tämligen vidsträckt befogenheter att väcka åtal för brott som har begåtts utanför Sverige. Reglerna bedöms

därför inte begränsa Eppos potentiella behörighet enligt artikel 23 i Eppo-förordningen. I likhet med utredningen och remissinstanserna gör regeringen bedömningen att de svenska domsrättsreglerna inte behöver kompletteras om Sverige väljer att delta i Eppo.

6 Eppos utredningsarbete i Sverige

6.1 De svenska Eppo-åklagarna bör ha ställning som särskilda åklagare och ha samma befogenheter som allmänna åklagare

Regeringens förslag: De svenska europeiska delegerade åklagarna ska ha ställning som särskilda åklagare och ha samma befogenheter som en allmän åklagare när de utför uppgifter för Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo). Samma sak ska gälla för den svenska europeiska åklagaren när han eller hon har övertagit åklagaruppgifter från de svenska europeiska delegerade åklagarna enligt Eppo-förordningen.

Regeringens bedömning: Förhållandet mellan Eppo och nationella myndigheter kräver inga lagstiftningsåtgärder.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över förslaget. *Justitiekanslern* anser att frågan om ifall de svenska europeiska delegerade åklagarna ska ha ställning som allmänna eller särskilda åklagare när de utför uppgifter för Eppo kan behöva övervägas vidare.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Eppo-åklagarnas roll och utredningsarbete

Av Eppo-förordningen framgår att den europeiska åklagaren och de europeiska delegerade åklagarna (som tillsammans benämns Eppo-åklagarna) ska verka i hela unionens intresse och att de varken får be om eller ta emot instruktioner från någon person utanför Eppo, någon av medlemsstaterna i unionen eller någon av unionens institutioner, organ eller byråer när de fullgör sina skyldigheter enligt förordningen. Detsamma gäller även för andra personalkategorier som är anställda av Eppo (artikel 6). Samtidigt är det Eppo, och inte de enskilda åklagarna vid myndigheten, som ansvarar för utredning, lagföring och väckande av talan (artikel 4). I detta arbete spelar de permanenta avdelningarna en viktig roll. De permanenta avdelningarnas verksamhet regleras i artikel 10. Avdelningarna har bland annat i uppgift att kontrollera och leda utredningar som genomförs av de europeiska delegerade åklagarna. De permanenta avdelningarna fattar bland annat beslut om att väcka talan, skriva av ärenden eller att återuppta utredningar. Vid behov beslutar de även om att ge den europeiska dele-

gerade åklagaren i uppdrag att inleda en utredning eller överta en utredning.

I de europeiska åklagarnas uppdrag ingår det att på den permanenta avdelningens vägnar övervaka de utredningar som de europeiska delegerade åklagarna handlägger i ursprungsmedlemsstaten (artikel 12.1). Den övervakande europeiska åklagaren får också under vissa förutsättningar ge den handläggande europeiska delegerade åklagaren instruktioner i ett enskilt ärende (artikel 12.3). De europeiska åklagarna ska fungera som sambandsmän och informationskanaler mellan de permanenta avdelningarna och de europeiska delegerade åklagarna i sina respektive ursprungsmedlemsstater. De ska kontrollera genomförandet av Eppos arbetsuppgifter i sina respektive medlemsstater i nära samråd med de europeiska delegerade åklagarna (artikel 12.5). Av artikel 28.4 framgår att den övervakande europeiska åklagaren i vissa undantagsfall får besluta att personligen genomföra utredningen, genom att antingen själv vidta utredningsåtgärder eller instruera de nationella behöriga myndigheterna att vidta åtgärder. I dessa undantagsfall ska den europeiska åklagaren ha samma befogenheter, rättigheter och skyldigheter som en europeisk delegerad åklagare har enligt Eppo-förordningen och nationell rätt.

De europeiska delegerade åklagarna ska agera på Eppos vägnar i sina respektive medlemsstater och ha samma befogenheter som nationella åklagare när det gäller utredningar, lagföring och väckande av talan, utöver och med förbehåll för de särskilda befogenheter och den särskilda ställning som tillkommer dem och på de villkor som anges i förordningen. De ska ansvara för de utredningar och lagföringar som de har inlett, tilldelats eller övertagit. Vidare ska de europeiska delegerade åklagarna följa den ledning och de instruktioner som ges av den permanenta avdelning som handlägger ärendet och följa instruktioner från den övervakande europeiska åklagaren. De ska också ansvara för att väcka talan, ha behörighet att presentera svaromål, delta vid bevisupptagning samt använda tillgängliga rättsmedel i enlighet med nationell lagstiftning (artikel 13.1). De europeiska delegerade åklagarna ska vidare ha rätt att både vidta utredningsåtgärder och andra åtgärder på egen hand och att instruera de nationella behöriga myndigheterna i sin medlemsstat att göra det. Myndigheterna ska se till att alla instruktioner följs och vidta de åtgärder som har anvisats dem. Myndigheterna ska även vidta sådana brådskande åtgärder som krävs för att säkerställa effektiva utredningar, också utan specifika instruktioner från den handläggande europeiska delegerade åklagaren. De nationella myndigheterna ska i dessa fall utan onödigt dröjsmål informera den handläggande europeiska delegerade åklagaren om de brådskande åtgärder som de har vidtagit (artikel 28.1–28.2).

De nämnda bestämmelserna innebär att det måste säkerställas att den svenska europeiska åklagaren och de svenska europeiska delegerade åklagarna har samma utredningsbefogenheter som nationella åklagare. Det måste även säkerställas att de har rätt att begära utredningsåtgärder av de svenska brottsbekämpande myndigheterna.

Svenska åklagares självständighet

Enligt 12 kap. 2 § regeringsformen får ingen myndighet, inte heller riksdagen eller en kommuns beslutande organ, bestämma hur en förvaltnings-

myndighet i ett särskilt fall ska besluta i ett ärende som rör myndighetsutövning mot en enskild eller mot en kommun eller som rör tillämpningen av lag. Bestämmelsen gäller för åklagarväsendets myndigheter.

Det är den enskilde åklagaren, inte myndigheten som åklagaren arbetar vid, som ansvarar för att åklagaruppgifterna utförs. Till skillnad från vad som är vanligt vid andra förvaltningsmyndigheter härleds en åklagares behörighet i ett ärende inte genom delegation från myndigheten, utan den framgår direkt av författning. Uppdraget är personligt, det vill säga behörigheten tillkommer åklagaren individuellt, och inte åklagarmyndigheten som sådan. Åklagaren ansvarar genom det ensam för sina beslut. I enlighet med grunderna för bestämmelsen om myndigheternas självständighet vid beslutsfattandet i enskilda fall blir det naturligt att instruktionsförbudet också bör gälla till skydd för den enskilda åklagaren i förhållande till sina överordnade, när han eller hon fattar beslut i enskilda fall inom ramen för utförandet av åklagaruppgifter. Utrymmet för överordnade åklagare att lämna direktiv till svenska åklagare är således begränsat till andra situationer än själva utövandet av åklagaruppgiften i de enskilda ärendena. En annan sak är att det är möjligt för vissa överordnade åklagare att enligt 7 kap. 5 § rättegångsbalken överta uppgifter som ska utföras av lägre åklagare, den så kallade devolutionsprincipen.

Svenska åklagare kan föra annans talan

Det finns dock vissa situationer där åklagare utför åklagaruppgifter enligt instruktion från någon annan. Så är till exempel fallet när riksåklagaren förordnar en annan åklagare att utföra riksåklagarens talan i Högsta domstolen (7 kap. 4 § tredje stycket rättegångsbalken). Den förordnade åklagaren omfattas i den rollen inte av de begränsningar som följer av en tillämpning av grunderna för bestämmelsen om myndigheternas självständighet i beslutsfattandet. Det hänger samman med att han eller hon i sådana fall inte härleder sin behörighet från författning – i paragrafens andra stycke anges nämligen att det är riksåklagaren som är allmän åklagare i Högsta domstolen. Då härleder alltså den processförande åklagaren sin behörighet från förordnandet att utföra riksåklagarens talan.

På samma sätt förhåller det sig när riksdagens ombudsmän (JO) eller justitiekanslern (JK) har uppdragit åt någon annan, till exempel en anställd vid myndigheten eller en allmän åklagare, att utföra åklagaruppgifter (22 § lagen [1986:765] med instruktion för Riksdagens ombudsmän respektive 14 § förordningen [1975:1345] med instruktion för Justitiekanslern). När JO eller JK uppdrar åt någon annan att utföra åklagaruppgifter upphör de emellertid inte att vara förundersökningsledare eller åklagare enligt rättegångsbalken i formell mening. Det innebär att den som har fått i uppdrag av JO eller JK att utföra åklagaruppgifter inte agerar självständigt med en behörighet härledd från rättegångsbalken. I stället kan åklagaren då närmast jämföras med ett ombud som för huvudmannens räkning och enligt dennes instruktion utför uppdraget.

Eppo-åklagarnas roll i förhållande till svenska åklagares roll

Som framgår ovan agerar Eppo-åklagarna i stor utsträckning enligt instruktioner från Eppo och dess permanenta avdelningar, vilket utgör en betydande skillnad från vad som gäller för svenska åklagare. Eppo-

åklagarna är därmed inte självständiga på samma sätt som svenska åklagare. När Eppo utövar sin behörighet har myndigheten det yttersta ansvaret för de utredningar, åtgärder och lagföringar som åklagarna genomför, eftersom åklagarna agerar på Eppos vägnar. Detta skiljer sig från de svenska förhållandena där åklagarens uppdrag är personligt och det inte är den aktuella åklagarmyndigheten som är ansvarig för de åtgärder som åklagaren vidtar. I svensk rätt finns ingen exakt motsvarighet till den roll som Eppo-åklagarna har. Likheter finns emellertid med den roll som en åklagare får när han eller hon anlitas till exempel för att föra riksåklagarens talan i Högsta domstolen eller leda en förundersökning för JO:s eller JK:s räkning. Att ha en ordning som tillåter att någon annan åklagare än den som enligt författning är ansvarig att genomföra förundersökningen eller föra talan i domstol är alltså inte främmande enligt svensk rätt. Tvärtom föreskrivs det på flera ställen i svensk lagstiftning att åklagare är skyldiga att bistå till exempel JO och JK (se 13 kap. 6 § regeringsformen och 12 § åklagarförordningen [2004:1265]). En skillnad är dock att Eppo-åklagarnas delegation fastställs i Eppo-förordningen, medan de svenska åklagarnas delegation typiskt sett anges i ett förordnande som utfärdas av den som anlitar dem.

Eppos åklagare bör ha ställning som särskilda åklagare

Svenska åklagare är antingen allmänna eller särskilda åklagare. Vad som skiljer dem åt är deras respektive behörighet. En allmän åklagare har en generell behörighet att utföra allmänt åtal, medan en särskild åklagare har en behörighet som är begränsad till särskilt angivna typer av ärenden. JO och JK samt tullåklagare, som är särskilt förordnade befattningshavare vid Tullverket att utföra åklagaruppgifter, är särskilda åklagare i Sverige. De är ytterst ansvariga för de åtgärder som de i egenskap av åklagare vidtar vid utredning eller lagföring. Det gäller även om en annan åklagare har anlitas för uppdraget.

När det gäller frågan om vilken ställning som Eppo-åklagarna ska ha anser regeringen, i likhet med utredningen, att det måste finnas starka skäl för att frångå den nuvarande strukturen i svensk rätt med allmänna och särskilda åklagare. Alternativen att inte reglera Eppo-åklagarnas ställning eller att låta dem bli en ny kategori av åklagare framstår redan mot den bakgrunden inte som ändamålsenliga. Att låta Eppos åklagare utgöra en oreglerad kategori av åklagare skulle dessutom i praktiken innebära att en tredje kategori av åklagare uppstår, som skulle sakna tydliga regler för vilka befogenheter de har. Det blir då fråga om att från fall till fall avgöra vilka regler som gäller, respektive inte gäller, för Eppo-åklagare. En sådan ordning riskerar att leda till osäkerhet och olikheter i rättstillämpningen. Alternativet att införa en helt ny kategori av åklagare skulle innebära krav på omfattande lagändringar. Följden kan då bli ett mer svåröverblickbart och svårtillgängligt regelverk. I likhet med remissinstanserna instämmer regeringen i utredningens slutsatser att dessa alternativ inte är en framkomlig väg.

För att behålla den befintliga strukturen måste Eppo eller dess åklagare alltså göras till allmänna eller särskilda åklagare. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att lösningen att låta Eppos åklagare bli allmänna åklagare skulle medföra behov av omfattande lagändringar, riskera att göra

regelverket svåröverskådligt och dessutom avvika från en väl inarbetad struktur. Med beaktande av den begränsning av de brott som Eppo har behörighet för, framstår sådana ändringar som opåkallade. I stället framstår alternativet att göra Eppos svenska åklagare till särskilda åklagare som det mest ändamålsenliga. Det faktum att Eppos behörighet är begränsad till vissa typer av brott ligger också väl i linje med vad som i dag gäller för särskilda åklagare. Regeringen anser alltså, i likhet med utredningen, att övervägande skäl talar för att de svenska europeiska delegerade åklagarna bör ha ställning som särskilda åklagare när de utför åklagararbete för Eppo i Sverige. På så sätt bibehålls den befintliga och väl inarbetade strukturen som gäller i dag. De flesta remissinstanser instämmer i eller invänder inte mot denna bedömning. Regeringen ser därmed mot denna bakgrund inget behov av att överväga frågan ytterligare, som *Justitiekanslern* efterfrågar. En bestämmelse om att de svenska europeiska delegerade åklagarna ska ha ställning som särskilda åklagare bör införas i den nya lagen.

När det gäller den svenska europeiska åklagaren i Luxemburg kan han eller hon enligt Eppo-förordningen personligen komma att genomföra en utredning i stället för den europeiska delegerade åklagaren (artikel 28.4). I likhet med utredningen anser regeringen att det därför är nödvändigt att också den svenska europeiska åklagaren har ställning som särskild åklagare när han eller hon genomför en utredning. Även detta bör regleras i den nya lagen.

Eppo-åklagarna ska ha samma befogenheter som allmänna åklagare

Frågan blir då om förslaget att Eppo-åklagarna ska ha ställning som särskilda åklagare räcker för att uppfylla förordningens krav på utredningsbefogenheter. För särskilda åklagare gäller de regler som är särskilt föreskrivna för dem (7 kap. 8 § rättegångsbalken). De regler som är särskilt föreskrivna för Eppo-åklagarna är i första hand Eppo-förordningens bestämmelser. Det innebär t.ex. att när artikel 31.6 i Eppo-förordningen om rättsliga instrument om ömsesidigt erkännande eller gränsöverskridande samarbete är tillämplig får Eppo-åklagarna vidta samma åtgärder som föreskrivs för en svensk åklagare i tillämplig lagstiftning om internationellt rättsligt samarbete så som i lagen (2002:562) om internationell rättslig hjälp och lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder.

Reglerna i Eppo-förordningen hänvisar dock huvudsakligen till det som gäller för nationella åklagare i motsvarande ärenden. Regeringen delar därför utredningens bedömning att det bör tydliggöras i den nya lagen att Eppo-åklagarna har samma befogenheter som allmänna åklagare när de utför uppgifter för Eppo. I likhet med utredningen anser regeringen inte att en sådan reglering utgör ett genomförande av förordningen eller en omvandling till nationell rätt. Eftersom det finns olika kategorier av åklagare i Sverige och dessa inte har samma befogenheter är ett sådant tydliggörande tvärtom nödvändigt för att uppfylla det krav på nationella befogenheter som förordningen ställer upp.

Att svenska europeiska delegerade åklagare ska ha samma befogenheter som allmänna åklagare innebär bland annat att de får inleda och lägga ned förundersökningar, besluta om straffprocessuella tvångsmedel och begära rättsens beslut om olika processuella åtgärder under en förundersökning.

Vidare får de besluta om åtalsunderlåtelse och straffvarning, väcka åtal och lägga ned åtal samt överklaga domar och beslut. Därmed uppfylls förordningens krav på att de svenska Eppo-åklagarna ska kunna vidta samma utredningsåtgärder som svenska åklagare.

Det kan diskuteras hur den föreslagna regleringen förhåller sig till Eppo-åklagarnas processuella skyldigheter. För att Eppos verksamhet ska kunna fungera inom ramen för det svenska rättsväsendet är det nödvändigt att Eppo-åklagarna också vidtar de åtgärder som allmänna åklagare är ålagda att göra i sina brottsutredningar. Sådana åligganden innefattar en rad skyldigheter såsom att iaktta objektivitetsplikten, att fullgöra uppgiftsskyldigheter och att verka för att åtal väcks när det finns tillräckliga skäl för en fällande dom. I vissa avseenden framgår Eppo-åklagarnas skyldigheter av förordningen. Exempelvis regleras misstänkts och tilltalades processuella rättigheter, bland annat deras rätt till tolkning, information och försvarare och att få en tredje part underrättad vid frihetsberövanden (artikel 41). Det finns emellertid andra skyldigheter som inte omedelbart kan utläsas av förordningen, annat än genom den grundläggande förutsättningen för Eppo-åklagarnas verksamhet att nationell lagstiftning ska gälla om frågan inte regleras i förordningen (artikel 5.3). Exempel på sådana åligganden är alltifrån skyldigheten att föra målsägandes talan i domstol till att underrätta en målsägande när en misstänkt person släpps på fri fot. Regeringen instämmer, i likhet med remissinstanserna, i utredningens uppfattning att begreppet befogenheter även får anses innefatta de skyldigheter som dessa befogenheter medför och att detta inte behöver tydliggöras i den nya lagen.

Eftersom den svenska europeiska åklagaren under vissa omständigheter kan ta över åklagaruppgifter från de svenska europeiska delegerade åklagarna – och då ska ha samma befogenheter som de åklagarna (artikel 28.4) – bör den föreslagna regleringen gälla inte bara för de svenska europeiska delegerade åklagarna, utan även för den svenska europeiska åklagaren.

Förhållandet mellan Eppo och nationella myndigheter

Eppo-förordningen reglerar även förhållandet mellan Eppo-åklagare och de nationella myndigheter som ska biträda Eppo i utredningsarbetet.

Enligt Eppo-förordningen ska de europeiska delegerade åklagarna ha rätt att instruera nationella myndigheter att vidta utredningsåtgärder. En allmän åklagare har formellt, utom i fråga om åtgärder som innefattar våld, rätt att genomföra en förundersökning på egen hand. Vanligtvis anlitar han eller hon dock biträde av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen för att genomföra förundersökningen med stöd av 23 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken. Motsvarande reglering finns för andra brottsbekämpande myndigheter (se till exempel 2 § första stycket lagen [1997:1024] om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet). Den verkställande myndigheten anses ha en skyldighet att se till att de utredningsdirektiv som åklagaren ger leder till adekvata åtgärder (se till exempel JO:s beslut den 24 augusti 2011, dnr 4217-2010). I och med att Eppo-åklagarna kommer att ha samma befogenheter som allmänna åklagare, kommer de även att ha rätt att utföra eller beordra att en verkställande myndighet genomför en beslutad utredningsåtgärd. I likhet med utredningen och remissinstanserna

bedömer regeringen således att kraven i förordningen genom detta är uppfyllda.

Av Eppo-förordningen följer vidare att de nationella myndigheterna ska få vidta brådskande åtgärder i Eppo-ledda utredningar utan instruktion från åklagare, om det krävs för att säkerställa effektiva utredningar, samt att de brådskande åtgärder som har vidtagits alltid ska rapporteras till den handläggande europeiska delegerade åklagaren utan onödigt dröjsmål (artikel 28.2). Liksom utredningen konstaterar regeringen att det i både rättegångsbalken och förundersökningskungörelsen (1947:948) finns bestämmelser om att polismän får agera utan instruktion från förundersökningsledaren i vissa fall. Bland annat får en polis hålla förhör och vidta andra utredningsåtgärder som är av betydelse för utredningen innan en förundersökning har inletts. De åtgärder som har vidtagits ska så snart som möjligt anmälas till den som har rätt att leda förundersökning om brott (23 kap. 3 § fjärde stycket rättegångsbalken och 3 a § förundersökningskungörelsen). När en förundersökning har inletts får poliser i första hand vidta de utredningsåtgärder som förundersökningsledaren inte ska besluta om. Det finns dock också åtgärder där polisen har behörighet att i brådskande fall vidta en åtgärd som förundersökningsledaren normalt beslutar om. Bland dessa kan nämnas gripande utan föregående anhållningsbeslut (24 kap. 7 § första stycket rättegångsbalken), förvar vid fara i dröjsmål (26 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken), beslag av föremål vid gripande eller annars vid fara i dröjsmål (27 kap. 4 § första och andra styckena rättegångsbalken) och husrannsakan vid fara i dröjsmål (28 kap. 5 § rättegångsbalken). I vissa fall finns det ett lagstadgat krav på att den vidtagna åtgärden skyndsamt ska anmälas till förundersökningsledaren. I andra fall är det inte uttryckligen reglerat men utan att det finns något hinder mot att så ändå sker. Även i detta avseende delar regeringen utredningens bedömning att de svenska reglerna ligger i linje med Eppo-förordningens krav.

6.2 Vissa särskilt angivna utredningsåtgärder

Regeringens bedömning: Det behövs inga lagstiftningsåtgärder för att uppfylla Eppo-förordningens krav på att Eppo-åklagarna ska kunna begära eller beordra vissa särskilt angivna utredningsåtgärder.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Enligt utredningen kräver Eppo-förordningen att utredningsmetoden teknisk spårning lagregleras och utredningen föreslår därför en sådan reglering.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna instämmer i eller invänder inte mot utredningens bedömning i fråga om utredningsåtgärderna, förutom i fråga om teknisk spårning där flera remissinstanser har invändningar mot utredningens bedömning och förslag.

Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten avstyrker förslaget om en lagreglering av teknisk spårning och anför att Eppo-förordningen inte ställer upp något krav på att metoden ska författningsregleras och att Sverige uppfyller kraven i förordningen eftersom åklagare i Sverige redan i dag har tillgång till utredningsmetoden.

Även *Brottsförebyggande rådet*, *Stockholms tingsrätt*, *Sundsvalls tingsrätt* och *Säkerhetspolisen* bedömer att förordningen inte ställer upp något krav på lagreglering av spaningsmetoden. Dessa remissinstanser framför att det i och för sig bidrar till rättssäkerhet och förutsebarhet att metoden är reglerad men anser att en lagreglering bör föregås av en djupare analys och bredare överväganden än den som finns i betänkandet. *Ekobrottsmyndigheten* ifrågasätter lämpligheten av att lagreglera en enskild spaningsmetod och anför att spårning och andra spaningsmetoder är en större fråga som bör regleras i ett annat sammanhang.

Flera remissinstanser invänder i sak mot den föreslagna regleringen av teknisk spårning, bland annat *Svea hovrätt* och *Centrum för rättvisa*, som ifrågasätter om den innehåller tillräckliga rättssäkerhetsgarantier. *Ekobrottsmyndigheten* anför att den föreslagna ordningen innebär att Polismyndigheten ges en överprövningsrätt i förhållande till åklagaren och att det straffskaleminimum på fängelse i två år som föreslås är ett alltför högt ställt krav. *Säkerhetspolisen* anför att den föreslagna regleringen om teknisk spårning innebär att metoden inte skulle kunna användas i alla de ärenden där det behövs med hänsyn till Sveriges säkerhet samt pekar på avgränsningsproblem mot andra tvångsmedel och viss problematik kopplad till spårning över landsgränser. *Tullverket* framför bland annat att möjligheten till tillträde till en plats som annars skyddas mot intrång för att installera eller avlägsna positioneringsutrustningen måste utredas. *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* och *Integritetsskyddsmyndigheten* anser att förslaget i flera delar är för oprecist och att det är svårt att bedöma vilket integritetsintrång som åtgärden kommer att innebära. *Kustbevakningen* anser att även den bör vara behörig att fatta beslut om teknisk spårning.

Journalistförbundet anser att Eppo-åklagare inte bör få ansöka om avlyssning av elektronisk kommunikation i Sverige, eftersom detta framstår som rättsosäkert, samt att det inte finns något behov av att lagreglera teknisk spårning.

Skälen för regeringens bedömning

Eppo-förordningen ställer krav på att vissa angivna utredningsmetoder ska finnas

I Eppo-förordningen ställs det upp ett krav på att medlemsstaterna, när det brott som utreds har ett straffmaximum på minst fyra års fängelse, ska säkerställa att de europeiska delegerade åklagarna har rätt att begära eller beordra vissa angivna utredningsåtgärder (artikel 30.1). Dessa åtgärder är, kortfattat beskrivet, genomsökning av lokaler med mera, erhållande av handlingar, erhållande av lagrade datauppgifter, frysning av hjälpmedel eller vinning av brott, avlyssning av elektronisk kommunikation och spårning av föremål med tekniska metoder. Rätten att begära vissa av utredningsåtgärderna får förenas med ytterligare villkor och begränsningar enligt nationell rätt (artikel 30.2–30.3). Därutöver ska de europeiska delegerade åklagarna ha rätt att begära eller beordra alla andra åtgärder som är tillgängliga för nationella åklagare i motsvarande ärenden (artikel 30.4). Åtgärderna ska vara förenliga med behovs- och proportionalitetsprinciperna och förfarandena och metoderna för att vidta dem ska styras av tillämplig nationell lagstiftning (artikel 30.5). De europeiska delegerade

åklagarna ska också ha rätt att begära att en misstänkt person anhålls eller häktas enligt den nationella lagstiftning som är tillämplig i liknande nationella ärenden (artikel 33.1).

Svensk rätt uppfyller kraven i Eppo-förordningen om utredningsmetoderna

För att uppfylla Eppo-förordningens krav måste det säkerställas att de svenska Eppo-åklagarna har tillgång till de utredningsmetoder som räknas upp i förordningen. Utgångspunkten vid den bedömningen är förslaget om att Eppo-åklagarna ska ha ställning som särskilda åklagare, med samma befogenheter som allmänna åklagare.

Det finns ett generellt krav i artikel 30.4 på att de europeiska delegerade åklagarna ska ha rätt att, utöver de uppräknade åtgärderna, begära eller beordra alla andra åtgärder som är tillgängliga för nationella åklagare i motsvarande ärenden. De europeiska delegerade åklagarna ska också ha rätt att begära att en misstänkt person anhålls eller häktas enligt den nationella lagstiftning som är tillämplig i liknande ärenden (artikel 33.1). Förslaget att Eppo-åklagarna ska ha samma befogenheter som allmänna åklagare träffar författningsreglerade tvångsmedel, exempelvis beslut om att anhålla en person, men även åtgärder för vilka det saknas uttryckligt lagstöd, till exempel tekniska undersökningar eller oregerad informationsinhämtning. I likhet med utredningen konstaterar regeringen att det därmed inte behövs några ytterligare lagstiftningsåtgärder med anledning av förordningens krav i dessa delar.

Vad sedan gäller de särskilt uppräknade utredningsmetoderna kan regeringen konstatera att det i svensk rätt inte finns några exempel som motsvarar förordningens användning av ett brotts straffmaximum som avgränsning av rätten att använda utredningsmetoder eller tvångsmedel. I stället används i Sverige ofta ett brotts minimistraff som krav för när tvångsmedel får användas (se till exempel 27 kap. 18 § a andra stycket 1 rättegångsbalken), ibland ett brotts förväntade straffvärde (se till exempel 27 kap. 18 § a andra stycket 21) och i vissa fall brottets straffskala (se till exempel 24 kap. 1 § första stycket). Eftersom Eppo-förordningen och svensk lagstiftning således utgår från olika lagtekniska konstruktioner måste det för varje enskilt brott som Eppo är behörig att utreda övervägas om det enligt svensk rätt är tillåtet att använda de åtgärder som förordningen föreskriver. Regeringen delar utredningens bedömning att svensk rätt uppfyller kraven i förordningen såvitt avser de utredningsåtgärder och tvångsmedel som räknas upp i Eppo-förordningen, nämligen genomsökning av lokaler m.m. (artikel 30.1 a), erhållande av handlingar (artikel 30.1 b), tillgång till lagrade datauppgifter (artikel 30.1 c), frysning (artikel 30.1 d), avlyssning av elektronisk kommunikation (artikel 30.1 e) och anhållande och häktning (artikel 33.1). Förordningens krav i dessa delar bedöms därmed inte kräva några lagstiftningsåtgärder. Vidare bedöms de begränsningar som finns i svensk lagstiftning av rätten att använda utredningsmetoder och tvångsmedel vara tillåtna enligt artikel 30. Eftersom det är ett krav enligt förordningen att Eppo-åklagarna ska kunna avlyssna elektronisk kommunikation är det redan av det skälet inte ett alternativ att undanta Eppo från kretsen som kan begära sådan avlyssning, som *Journalistförbundet* föreslår.

De svenska reglerna inom straffrättsprocessen vilar på bland annat behovs- och proportionalitetsprinciperna. Behovsprincipen innebär att en åtgärd får användas endast om det finns ett påtagligt behov och en mindre ingripande åtgärd inte är tillräcklig. Enligt proportionalitetsprincipen, som är lagfäst på flera ställen i tvångsmedelslagstiftningen, ska en tvångsåtgärd i fråga om art, styrka, räckvidd och varaktighet stå i rimlig proportion till vad som står att vinna med åtgärden. Eppo-förordningens bestämmelser överensstämmer på så sätt väl med den svenska regleringen.

Enligt artikel 117 i Eppo-förordningen ska medlemsstater som i enlighet med artikel 30.3 avser att begränsa tillämpningen av artikel 30.1 e och f till specifika grova brott anmäla en förteckning över dessa brott till Eppo. Regeringen avser därför anmäla vilka Eppo-brott som kan bli föremål för sådana utredningsåtgärder, till exempel vad gäller hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation.

Svensk rätt uppfyller Eppo-förordningens krav även i fråga om spårning av föremål med tekniska metoder

Bland de åtgärder som enligt förordningen ska vara tillgängliga för Eppo-åklagarna finns också en utredningsåtgärd som definieras som spårning av ett föremål med tekniska metoder, inbegripet kontrollerade varuleveranser (artikel 30.1 f). Vad åtgärden rent konkret innebär definieras inte närmare i Eppo-förordningen.

I Sverige finns det två lagreglerade åtgärder som möjliggör spårning av föremål med tekniska metoder under en förundersökning. Dessa är hemlig dataavläsning (2 § första stycket 3 lagen [2020:62] om hemlig dataavläsning) och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation (27 kap. 19 § första stycket 3 rättegångsbalken). Ingen av åtgärderna syftar i första hand till att lokalisera ett fysiskt föremål, men eftersom informationen som samlas in är kopplad till en elektronisk utrustning, såsom en mobiltelefon, innebär metoderna i sig att utrustningen spåras. Båda metoderna lever upp till kraven på utredningsmetoder i Eppo-förordningen.

Det finns emellertid ytterligare en spaningsmetod, eller utredningsmetod, som i dag används av svenska brottsbekämpande myndigheter och som får anses falla under artikel 30.1 f i Eppo-förordningen, nämligen teknisk spårning eller positionering. Metoden innebär att en positioneringsutrustning, till exempel en gps-sändare, placeras i eller på ett föremål i syfte att spåra eller lokalisera föremålet. Det finns i dag inget särskilt utformat författningsstöd för åtgärden. Det huvudsakliga lagstödet för sådan användning är i stället de generella befogenheterna i bland annat polislagen (1984:387). Enligt uppgifter till utredningen använder Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket i dag spårning med hjälp av teknisk utrustning i sin brottsbekämpning. Användningen sker i en betydande omfattning och huvudsakligen som ett komplement till fysisk spaning. De tre myndigheterna har framhållit att metoden är synnerligen viktig, närmast oundgänglig, för att bekämpa allvarlig brottslighet. Det finns interna regelverk hos respektive myndighet som klargör de grundläggande förutsättningarna för metoden. De reglerar bland annat när spårning får användas, vem som är behörig att fatta beslut (vilket i samtliga myndigheter är en chef på högre nivå) och vad som ska dokumenteras. I

varje enskilt fall gör myndigheterna en bedömning av om åtgärden är förenlig med behovs- och proportionalitetsprinciperna och att den inte står i strid med grundläggande fri- och rättigheter (jfr 8 § polislagen).

Utredningsmetoden spårning av ett föremål med tekniska metoder omfattar enligt Eppo-förordningen även så kallade kontrollerade varuleveranser. Kontrollerad leverans är en arbetsmetod som har använts av svenska polis- och tullmyndigheter under lång tid, framför allt när det gäller narkotika. Arbetsmetoden innebär att de brottsutredande myndigheterna inte ingriper mot en leverans i syfte att under övervakning följa den och avslöja mottagaren av leveransen. Metoden har inte ansetts stå i strid med polisens skyldighet att ingripa mot brott då ingripandet endast skjuts upp, s.k. interimistisk passivitet, och då leveransen tillåts fortsätta under kontrollerade former (se propositionen Tillträde till 2000 års EU-konvention m.m., prop. 2004/05:144, s. 78–80).

Det finns i nationella ärenden inte någon särskild författningsreglering av kontrollerade leveranser. Däremot finns det i 10–14 §§ lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar regler om kontrollerade leveranser i gränsöverskridande situationer. Det är enligt bestämmelserna bland annat möjligt för en myndighet i ett annat land att ansöka om biträde med en kontrollerad leverans i Sverige och för svenska brottsbekämpande myndigheter att ansöka om en kontrollerad leverans utomlands.

Utredningen pekar på att det i artikel 30.3 anges att tillgången till vissa utredningsmetoder, däribland teknisk spårning, får ha begränsningar som föreskrivs i tillämplig nationell lagstiftning. Enligt utredningen talar detta för att det finns ett krav på lagreglering även av själva metoden. Dessutom har utredningen svårt att se hur tillgången kan säkerställas på annat sätt än genom en tydlig lagstiftning. Utredningen finner därför att Eppo-förordningen förutsätter att teknisk spårning ska regleras i författning, även om det inte anges uttryckligen i förordningen. Utredningen lyfter också fram bestämmelserna om rätten till skydd för var och ens rätt till privat- och familjeliv, hem och korrespondens i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (artikel 8) och motsvarande bestämmelse i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, stadgan (artikel 7) samt därtill anknuten domstolspraxis. Det kan enligt utredningen inte uteslutas att den spårning av föremål med tekniska metoder som avses i artikel 30.1 f i Eppo-förordningen avser spårning som indirekt även lokaliserar personer och därmed också skulle kunna komma att utgöra intrång i rätten till privatliv enligt artikel 8 i Europakonventionen och artikel 7 i stadgan. Den skulle därmed även kunna strida mot 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen, enligt vilken var och en gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om åtgärderna görs utan samtycke och innebär kartläggning eller övervakning av den enskildes personliga förhållanden. Dessa risker talar enligt utredningen också för att införa en särskild reglering av teknisk spårning.

I korthet innebär utredningens förslag en generell reglering av teknisk spårning som ska gälla såväl nationellt som i Eppos ärenden. Metoden får enligt förslaget beslutas när det är av särskild vikt för att utreda ett brott för vilket fängelse två år eller däröver är föreskrivet och för att utreda förberedelse eller stämpling till ett sådant brott. Metoden får också under

vissa förutsättningar användas i underrättelseverksamhet. Tiden för ett sådant tillstånd får bestämmas till högst en månad från dagen för beslutet. Besluten föreslås fattas av särskilt kvalificerade beslutsfattare inom Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket.

Ett stort antal remissinstanser har invänt mot utredningens förslag om reglering av teknisk spårning. Flera av de myndigheter som skulle beröras av den föreslagna regleringen, *Ekobrottsmyndigheten*, *Åklagarmyndigheten* och *Polismyndigheten*, avstyrker förslaget. Utöver de invändningar som flera remissinstanser riktar mot den föreslagna regleringen i sak framför Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, *Säkerhetspolisen*, *Brottsförebyggande rådet*, *Stockholms tingsrätt* och *Sundsvalls tingsrätt* att Eppo-förordningen inte ställer upp något krav på att teknisk spårning ska författningsregleras samt att Sverige redan uppfyller kraven i förordningen eftersom åklagare i Sverige i dag har tillgång till utredningsmetoden.

Den fråga som först måste klargöras är om Eppo-förordningen kräver ett särskilt lagstadgat författningsstöd i nationell rätt som riktar in sig på teknisk spårning för att säkerställa att Eppo-åklagarna har rätt att begära eller beordra att utredningsmetoden vidtas. Som utredningen konstaterar ger förordningen inga närmare anvisningar om hur det ska säkerställas att åtgärderna får begäras eller beordras, det vill säga om det krävs uttrycklig lagstiftning eller inte. I skäl 70 i ingressen till förordningen anges det att minimiuppsättningen utredningsåtgärder som förtecknas i förordningen bör vara tillgängliga för de brott som Eppo handlägger, så att myndigheten kan genomföra utredningar och lagföring, samt att åtgärderna kan vara föremål för begränsningar enligt nationell lagstiftning. Som nämns ovan ger förordningen inte heller några närmare besked om vad som konkret avses med metoden spårning av ett föremål. Enligt ordalydelsen avser den endast spårning av ett objekt, inte av en person. Utredningen hänför sig dock till det högt ställda kravet på brottets svårighet – att det krävs ett maximistraff på minst 4 års fängelse för att åtgärden måste vara tillgänglig för Eppo-åklagarna – och anser att det talar för att metoden anses kunna komma att leda till integritetsintrång. Oavsett hur det förhåller sig med detta, går det enligt regeringens mening inte att utifrån det dra slutsatsen att Eppo-förordningen kräver att metoden regleras uttryckligen i nationell rätt.

I enlighet med regeringens förslag i avsnitt 6.1 kommer Eppo-åklagarna att ha samma befogenheter som allmänna åklagare i Sverige har. Det innebär att Eppo-åklagare kommer att kunna begära och beordra exempelvis Polismyndigheten att, med stöd av 23 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken, vidta utredningsmetoden teknisk spårning på samma sätt som allmänna åklagare. Med andra ord innebär regeringens förslag om Eppo-åklagarnas generella befogenheter att teknisk spårning som metod kommer att vara tillgänglig för Eppo och dess åklagare. Det anges visserligen i artikel 30.5 att förfarandena och metoderna för att vidta åtgärderna som räknas upp i förordningen ska styras av tillämplig nationell lagstiftning. Regeringen delar dock den bedömning som flera remissinstanser gör, bland annat *Ekobrottsmyndigheten*, *Åklagarmyndigheten*, *Polismyndigheten*, *Säkerhetspolisen*, *Stockholms tingsrätt* och *Sundsvalls tingsrätt*, att varken förordningens ordalydelse eller bakomliggande syfte kan anses innebära något krav på en särskild författningsreglering av teknisk

spårning. Det innebär sammantaget att regeringen inte finner att det finns något krav som är hänförligt till Eppo-förordningen på att utredningsmetoden teknisk spårning bör författningsregleras ytterligare. Det bör i sammanhanget framhållas att de brottsbekämpande myndigheterna redan i dag i varje enskilt fall måste pröva om åtgärden står i överensstämmelse med behovs- och proportionalitetsprinciperna (jfr 8 § polislagen).

Flera av remissinstanserna, bland annat *Svea hovrätt*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Säkerhetspolisen*, *Centrum för rättvisa*, *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden*, *Integritetsskyddsmyndigheten* och *Tullverket* anför att enskildheterna i utredningens förslag kräver vidare överväganden. Svea hovrätt, Centrum för rättvisa, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och Integritetsskyddsmyndigheten ifrågasätter till exempel om den reglering som föreslagits av utredningen innehåller tillräckliga rättssäkerhetsgarantier. Ekobrottsmyndigheten ifrågasätter lämpligheten i att, som utredningen föreslår, lagreglera en enskild spaningsmetod. Med hänsyn även till dessa synpunkter avser regeringen inte att gå vidare med utredningens förslag i denna del.

Eftersom Eppo-åklagarna föreslås ges samma utredningsbefogenheter som allmänna åklagare och mot bakgrund av de generella befogenheterna i polislagen är det sammantaget regeringens bedömning att Eppoförordningens krav på tillgång till utredningsmetoden spårning av föremål, inbegripet kontrollerade varuleveranser, är uppfyllda.

6.3 En ny bestämmelse om jäv för särskilda åklagare bör införas i rättegångsbalken

Regeringens förslag: Det ska uttryckligen framgå av rättegångsbalken att balkens regler om jäv för åklagare även gäller för särskilda åklagare.

Föreskriften att en fråga om jäv mot åklagare prövas av överåklagare ska dock inte gälla för särskilda åklagare.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Regleringen om jäv i EU-rätten

Eppo-förordningen innehåller inga egna jävsbestämmelser för Eppos åklagare. I stället finns det, genom hänvisningen i artikel 96 till EU:s anställningsvillkor, tillämpliga jävsregler i de tjänsteföreskrifter som gäller för Eppos personal inklusive myndighetens åklagare. Av dessa regler framgår det att tjänstemännen inte får handlägga ärenden där de direkt eller indirekt har ett personligt intresse, exempelvis av familjekaraktär eller av ekonomisk art, som kan innebära att deras oberoende äventyras (artikel 11a.1). Vidare framgår det att den som i tjänsten tilldelas ett ärende av den art som avses i artikel 11a.1 omedelbart ska underrätta tillsättningsmyndigheten, det vill säga i vanliga fall den myndighet där han eller hon är anställd. Myndigheten ska vidta de åtgärder som krävs och kan

befria tjänstemannen från ansvaret för ärendet (artikel 11a.2). Slutligen framgår det att en tjänsteman varken får behålla eller förvärva, direkt eller indirekt, intressen i företag över vilka den institution där han eller hon tjänstgör utövar tillsyn, eller som står i förbindelse med institutionen, av en sådan art eller omfattning att det skulle kunna äventyra hans eller hennes oberoende ställning i tjänsteutövningen (artikel 11a.3).

I Eppos anställningsvillkor finns regler för de europeiska delegerade åklagarna om undvikande av intressekonflikter, bland annat finns en anmälningsskyldighet om tidigare arbeten (artikel 5).

Den svenska regleringen

I 7 kap. 6 § rättegångsbalken finns regler om jäv för åklagare. Av bestämmelsen framgår att om det vid ett visst brott finns omständigheter som skulle utgöra jäv mot domaren, får åklagaren inte ta befatta sig med förundersökningen, åtalet för brottet eller någon annan åtgärd enligt rättegångsbalken. Detsamma gäller vid fullgörandet av andra åklagaruppgifter. Vidare föreskrivs att jäv inte får grundas på en åtgärd som en åklagare har vidtagit på tjänstens vägnar eller en gärning som har utövats mot honom eller henne i eller för hans eller hennes tjänst. Det går alltså inte att jäva ut en åklagare genom att till exempel hota honom eller henne. Även om en åklagare är jävig får han eller hon dessutom vidta åtgärder som inte utan fara kan skjutas upp. Av sista stycket framgår det också att jäv mot åklagare prövas av en överåklagare. Om en åklagare varit jävig kan det utgöra grund för resning (58 kap. 2 § 2 rättegångsbalken).

Eppo-förordningens förhållande till den svenska regleringen

De svenska reglerna om jäv för åklagare överensstämmer i stort med det som gäller enligt artikel 11 a i Eppos tjänsteföreskrifter. De svenska jävsreglerna är dock mer detaljerade och särskilt anpassade till åklagaruppgifterna. Det finns därför delar i det svenska regelverket som inte har någon motsvarighet i tjänsteföreskrifterna, till exempel att jäv mot en åklagare inte får grundas på en åtgärd som han eller hon har vidtagit på tjänstens vägnar eller på en gärning som har utövats mot åklagaren i eller för hans eller hennes tjänst.

Enligt Eppo-förordningen ska förordningen gälla om både den och nationell rätt reglerar ett ärende (artikel 5.3). I likhet med utredningen anser regeringen att det inte kan tas till intäkt för att den svenska bestämmelsen om jäv för åklagare inte alls ska tillämpas. Däremot måste bestämmelsen förstås på det sättet att om svensk rätt och Eppo-förordningen skulle stå i strid med varandra så ska Eppo-förordningen ha företräde. I likhet med utredningen anser regeringen att det dock är svårt att se att det kan uppstå situationer där det skulle kunna bli aktuellt. Regeringen bedömer således att föreskrifterna om åklagarjäv i rättegångsbalken är förenliga med EU-rätten i detta avseende.

En ny bestämmelse om jäv för särskilda åklagare bör införas

Utredningen för fram att det i dag är oklart hur jävsbestämmelserna i 7 kap. 6 § rättegångsbalken ska tillämpas av vissa särskilda åklagare. För att tydliggöra att jävsbestämmelserna i 7 kap. 6 § första–tredje styckena rättegångsbalken gäller för samtliga särskilda åklagare föreslår utred-

ningen att detta uttryckligen bör framgå i lagtext och att en ny föreskrift om jäv för särskilda åklagare bör införas i 7 kap. 8 § rättegångsbalken. Regeringen anser i likhet med utredningen och remissinstanserna att en sådan bestämmelse bör införas.

När det däremot gäller 7 kap. 6 § fjärde stycket, som bland annat anger att en fråga om jäv mot åklagare prövas av en överåklagare, påpekar utredningen att det framstår som direkt olämpligt både för Eppo, JO och JK att jävsprövningen ska göras vid någon annan myndighet. Utredningen föreslår därför att det uttryckligen ska framgå av lagtexten att bestämmelsen om prövning i 7 kap. 6 § fjärde stycket rättegångsbalken inte ska tillämpas. Enligt regeringens mening är något sådant tillägg dock inte nödvändigt, eftersom det framgår av förslaget att det endast är 7 kap. 6 § första–tredje styckena rättegångsbalken som ska gälla.

Regeringen anser i likhet med utredningen och remissinstanserna att det inte behövs något förtydligande, motsvarande det som finns i 7 kap. 9 § rättegångsbalken, om att jävsfrågan prövas av respektive myndighet. Det får förutsättas att JO och JK genomför jävsprövningen utan ett sådant tillägg. När det gäller Eppo är det dessutom inte heller möjligt att genom svensk reglering styra hur Eppo ska organisera sin verksamhet.

7 Lagföring

7.1 Lagföringen i Sverige av brott som Eppo utreder

Regeringens förslag: Svenska Eppo-åklagare ska självständigt få överklaga domar och beslut till Högsta domstolen och väcka åtal där.

Regeringens bedömning: Det krävs i övrigt inga lagstiftningsåtgärder för svenska Eppo-åklagares lagföring i Sverige.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer huvudsakligen med regeringens. Utredningen bedömer att de svenska Eppo-åklagarna inte behöver kunna väcka åtal vid Högsta domstolen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser instämmer i eller invänder inte mot utredningens förslag och bedömning.

Stockholms tingsrätt och *Svea hovrätt* anser att domstolarnas skyldighet och möjlighet att kontrollera Eppo-åklagarnas behörighet att bland annat väcka åtal och överklaga domar och beslut behöver förtydligas. Dessa båda domstolar anför även att det bör klargöras om det kan vara motiverat att hålla en misstänkt häktad i avvaktan på Eppos formella beslut och att inväntandet av Eppos beslut kan medföra svårigheter även i andra delar av domstolsprocessen. Även *Åklagarmyndigheten* anser att det finns skäl att klargöra Eppo-åklagarnas befogenhet och behörighet i lagförings-sammanhang. Myndigheten anser vidare att det bör övervägas om rätten att överklaga till Högsta domstolen bör förenas med en skyldighet att först samråda med riksåklagaren.

Lagföringen av brott som utreds av Eppo

I artikel 86.2 i EUF-fördraget framgår att Eppo ska föra talan för de brott som myndighetens behörighet omfattar vid medlemsstaternas behöriga domstolar. Eppo har viss möjlighet att välja i vilket land som talan ska föras enligt artikel 36.3 och 36.4 i Eppo-förordningen. Utgångspunkten är dock att det är i den handläggande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat som talan ska väckas. Det kan därför förväntas att lagföring i merparten av de utredningar som de svenska europeiska delegerade åklagarna handlägger kommer att äga rum i Sverige. Det kan emellertid aktualiseras såväl att talan i utredningar som har bedrivits här väcks i andra medlemsstater som att talan i utredningar som har bedrivits i andra medlemsstater väcks här.

För att svenska domstolar ska vara behöriga att handlägga mål där utredningen har gjorts i en annan medlemsstat bedöms det krävas både att den permanenta avdelningen har fattat beslut om att lagföring ska äga rum här, med stöd av artikel 36.3 i förening med 26.4 och 26.5 eller artikel 36.4, och att det finns svensk domsrätt.

När det gäller vilken svensk domstol som är behörig att pröva en talan som Eppo för ska nationell rätt tillämpas (artikel 36.5). Det innebär att de svenska Eppo-åklagarna kommer att föra talan i svensk allmän domstol och att forumreglerna i 19 kap. rättegångsbalken blir tillämpliga.

Det finns i övrigt endast ett fåtal bestämmelser i förordningen som tar sikte på domstolsprocessen i medlemsstaterna (se till exempel artikel 37 om bevisning och artikel 41 om misstänkta och tilltalades rättigheter). Detta har sin bakgrund i förordningens hänvisningar till nationell rätt. Eftersom nationell rätt ska tillämpas när något annat inte anges i förordningen är det därför i regel de nationella processrättsliga och straffrättsliga reglerna som kommer att vara tillämpliga i mål där Eppo för talan (jfr artikel 5.3). För svensk del innebär det att det är rättegångsbalkens bestämmelser om brottmål som kommer att gälla i svenska domstolar när Eppo-åklagare för talan där. I domstolarna kommer skillnaden jämfört med andra brottmål i huvudsak endast vara den myndighet som åklagarna representerar.

Den stora merparten av Eppos processföring i Sverige kräver inga kompletterande bestämmelser

Enligt artikel 13.1 i Eppo-förordningen ska de europeiska delegerade åklagarna ha samma befogenheter som nationella åklagare när det gäller bland annat lagföring. Detta gäller utöver och med förbehåll för de särskilda befogenheter och den särskilda ställning som de har enligt förordningen. Av artikeln följer även att de europeiska delegerade åklagarna ska ansvara för att väcka talan och i synnerhet ha behörighet att presentera svaromål, delta vid bevisupptagning samt ha rätt att använda de rättsmedel som är tillgängliga enligt nationell lagstiftning.

Med rättsmedel avses i svensk rätt de lagliga möjligheter som finns för att få ett rättsligt avgörande prövat på nytt. Rättsmedlen delas in i två kategorier: ordinära rättsmedel och särskilda rättsmedel. De ordinära rättsmedlen är överklaganden som kan användas innan en dom eller ett beslut har fått laga kraft. Med särskilda rättsmedel avses resning, åter-

ställande av försutten tid och klagan över domvilla, som kan användas när en dom eller ett beslut har fått laga kraft. Vad som avses med rättsmedel enligt Eppo-förordningen anges inte uttryckligen. Det framgår dock av förordningen att Eppo ska driva åtal och utföra åklagares uppgifter i nationella domstolar till dess att ärendet har avslutats (artikel 4). Artikel 4 bör läsas i ljuset av skäl 31 till förordningen. Där anges att verksamheten som åklagare i behöriga domstolar bör utövas till dess att förfarandena har avslutats, med vilket ska förstås det slutgiltiga avgörandet i fråga om skuld och påföljd och i fråga om andra rättsliga åtgärder och rättsmedel som är tillgängliga till dess att domen har fått laga kraft. Det måste därmed anses vara ett krav enligt förordningen att de svenska Eppo-åklagarna ska ha rätt att använda ordinära rättsmedel, det vill säga kunna överklaga, på samma sätt som svenska nationella åklagare. Enligt utredningen är det underförstått i förordningen att Eppo ska ha rätt att överklaga ett mål till samtliga nationella instanser, det vill säga både till hovrätterna och till Högsta domstolen. Regeringen konstaterar att även ändamålet med förordningen – en effektiv utredning och lagföring av de brott som förordningen omfattar – talar för att Eppo bör ha denna möjlighet. Dessutom talar den nämnda ordalydelsen i skäl 31 för den slutsatsen. Regeringen delar därför utredningens och remissinstansernas uppfattning att det får anses vara ett krav enligt förordningen att Eppo-åklagare ska kunna överklaga sina mål till samtliga instanser, även till Högsta domstolen.

I regel är det de svenska europeiska delegerade åklagarna som kommer att föra talan i svensk domstol. Det finns emellertid situationer då den svenska europeiska åklagaren kan komma att föra talan i den svenska europeiska delegerade åklagarens ställe. Den övervakande europeiska åklagaren får nämligen besluta att personligen genomföra en utredning i vissa fall då detta framstår som absolut nödvändigt och under förutsättning att den behöriga permanenta avdelningen godkänner det (artikel 28.4). I dessa fall ska medlemsstaterna se till att den europeiska åklagaren har alla de befogenheter, skyldigheter och förpliktelser som en europeisk delegerad åklagare har enligt förordningen och nationell lagstiftning. Det sagda innebär att det är ett krav enligt förordningen att även den svenska europeiska åklagaren har samma befogenheter som nationella åklagare i fråga om lagföring och användandet av tillgängliga rättsmedel.

Som framgår av avsnitt 6.1 föreslår regeringen att de svenska Eppo-åklagarna ska ha ställning som särskilda åklagare när de utför åklagararbete i Sverige för Eppo. För särskilda åklagare gäller de regler som är föreskrivna för dem (7 kap. 8 § rättegångsbalken). I fråga om de svenska Eppo-åklagarna utgörs dessa föreskrifter i första hand av Eppo-förordningen. Vidare kommer förordningen enligt förslagen att kompletteras av bestämmelserna i den nya lagen om Eppo, där det klargörs att Eppo-åklagarna har samma befogenheter som allmänna åklagare. Eftersom allmänna åklagare har en generell behörighet att utföra allmänna åtal, innebär den föreslagna regleringen att de svenska Eppo-åklagarna kommer att kunna föra talan och, med förbehåll för det som behandlas nedan om Högsta domstolen, använda ordinära rättsmedel på samma villkor som nationella svenska åklagare. De kommer således att på samma sätt som allmänna åklagare kunna föra talan i tingsrätt och hovrätt. De kommer även att kunna överklaga domar och beslut till hovrätten på samma sätt som allmänna åklagare. Den stora merparten av Eppos processföring i

Sverige bedöms därmed inte i sig kräva några lagstiftningsåtgärder. Det finns emellertid anledning att närmare överväga ett par frågor som rör Eppo-åklagarnas möjlighet att överklaga till Högsta domstolen och att använda särskilda rättsmedel. Det finns även anledning att överväga vissa frågor som handlar om att de europeiska delegerade åklagarnas behörighet ibland är avhängig den permanenta avdelningens beslut. Dessa frågor behandlas i detta avsnitt under rubriken Följderna av den permanenta avdelningens exklusiva behörighet att besluta i vissa frågor.

I Eppo-förordningen finns också en rad bestämmelser under rubriken Lagföring som inte har omedelbar bäring på den nationella lagföringsprocessen. De bestämmelserna rör bland annat förutsättningarna för Eppo att hänskjuta ärenden till nationella myndigheter (artikel 34), det Eppo-interna förfarandet för avslutande av utredningar (artikel 35) och avyttring av förverkade tillgångar (artikel 38). Regeringen delar utredningens bedömning att dessa bestämmelser inte kräver lagstiftningsåtgärder. Som utredningen finner kräver inte heller bestämmelserna som rör den bevisning som ska tillåtas (artikel 37), reglerna om avskrivning av ärenden (artikel 39) eller bestämmelsen om förenklade åtalsförfaranden (artikel 40) några lagändringar.

Kompletterande bestämmelser behövs för att Eppo-åklagare ska kunna överklaga till Högsta domstolen och väcka åtal där

Allmänna åklagare är behöriga att utföra åklagaruppgifter i tingsrätt och hovrätt (7 kap. 4 § rättegångsbalken). I Högsta domstolen är det endast riksåklagaren som får utföra åklagaruppgifter som allmän åklagare. I mål som överklagas till Högsta domstolen övertar därför riksåklagaren normalt handläggningen, oavsett om det är den tilltalade eller åklagaren som överklagar. Det gäller även mål från Ekobrottsmyndigheten.

I avsnitt 6.1 föreslås de svenska Eppo-åklagarna ha ställning som särskilda åklagare. Vad gäller särskilda åklagare får ingen annan särskild åklagare än justitiekanslern eller någon av riksdagens ombudsmän väcka eller fullfölja åtal i Högsta domstolen (7 kap. 8 § rättegångsbalken). Tullåklagare, som i dag är de enda särskilda åklagarna vid sidan av JK och JO, måste således vända sig till riksåklagaren när en sådan talan aktualiseras. Såsom 7 kap. 8 § rättegångsbalken för närvarande är utformad får den alltså till följd att de svenska Eppo-åklagarna inte kommer att kunna väcka åtal eller överklaga domar och beslut till Högsta domstolen på egen hand. Frågan blir därmed om det är tillräckligt för att uppfylla förordningens krav att de svenska Eppo-åklagarna, i likhet med allmänna åklagare och tullåklagare, hänvisas till riksåklagaren när det blir aktuellt att överklaga eller föra talan i Högsta domstolen.

Utredningen anför att Eppo har inrättats som ett unionsorgan (artikel 3.1) och att förordningen förutsätter att Eppo är en självständig myndighet. En svensk Eppo-åklagare är alltså, när han eller hon handlägger ett Eppo-ärende, varken en del av det svenska åklagarväsendet eller den svenska statsförvaltningen. Mot den bakgrunden framstår det enligt utredningen som främmande att hänvisa Eppo och dess åklagare till riksåklagaren för att kunna fullfölja en talan i Högsta domstolen. Regeringen delar den bedömningen. I detta sammanhang kan det också konstateras att förordningen visserligen kräver att Eppo-åklagare ska ha

samma befogenheter i fråga om lagföring och rättsmedel som nationella åklagare, men att det från denna utgångspunkt görs ett förbehåll för de särskilda befogenheter och den särskilda ställning som Eppo-åklagarna har enligt förordningen (artikel 13.1). Det innebär att i de delar som de nationella befogenheterna avviker från de befogenheter som framgår av förordningen, är det förordningens bestämmelser som har företräde. Förbehållet bör i denna fråga läsas i ljuset av artikel 6 som reglerar Eppos oberoende gentemot medlemsstaterna. Eppo-åklagarna bör således ha en från nationella myndigheter oberoende ställning. Att hänvisa Eppo-åklagarna till riksåklagaren om det blir aktuellt att överklaga eller föra talan i Högsta domstolen skulle därför vara svärförenligt med förordningens syfte. Några principiella invändningar mot att Eppo-åklagare ska få möjlighet att självständigt överklaga och föra talan i Högsta domstolen har inte framkommit.

Åklagarmyndigheten framhåller att utrymmet för prövningar av brottmål i Högsta domstolen är begränsat och att det därför är viktigt att det i första hand är sådana frågor som är prioriterade ur prejudikatsynpunkt som överklagas till Högsta domstolen. Av den anledningen anser myndigheten att det finns anledning att överväga om rätten för Eppo-åklagarna att överklaga till Högsta domstolen ska förenas med en skyldighet att först samråda med riksåklagaren. Eftersom Eppo-åklagare, på samma sätt som riksåklagaren, kommer att omfattas av kravet på prövningstillstånd för att få ett mål prövat i Högsta domstolen anser regeringen emellertid att det inte finns skäl att införa någon sådan skyldighet (se 54 kap. 9 § rättegångsbalken). Däremot står det naturligtvis Eppo-åklagarna fritt att på frivillig basis samråda med riksåklagaren i dessa frågor.

Det bör alltså införas en rätt för Eppo-åklagare att självständigt överklaga till Högsta domstolen. Överklagandemöjligheten bör gälla både slutliga beslut och vissa beslut under rättegången. De svenska Eppo-åklagarna bör därför läggas till uppräknningen av de särskilda åklagare i 7 kap. 8 § rättegångsbalken som har rätt att överklaga till Högsta domstolen.

Frågan är därefter om det också finns anledning att reglera rätten att föra talan i Högsta domstolen. Regeringen konstaterar i denna del att det för särskilda åklagare inte finns någon begränsning i rättegångsbalken som motsvarar den som finns för allmänna åklagare och som innebär att de åklagarna endast får utföra åklagaruppgifter i tingsrätt och i hovrätt (7 kap. 4 § rättegångsbalken). Det kommer därmed inte att finnas något rättsligt hinder för Eppo-åklagare att som särskilda åklagare självständigt föra talan i Högsta domstolen, om till exempel en tilltalad eller misstänkt person överklagar ett avgörande dit i ett mål där Eppo är motpart. Regeringen anser därför att rätten för Eppo-åklagarna att föra talan i Högsta domstolen inte behöver regleras särskilt.

I 7 kap. 8 § rättegångsbalken regleras också rätten för de särskilda åklagarna JO och JK att väcka åtal i Högsta domstolen. Enligt 3 kap. 3 § rättegångsbalken är Högsta domstolen första instans i brottmål om brott som i utövningen av anställningen eller uppdraget begåtts av ett fåtal i bestämmelsen uppräknade högre tjänstemän, såsom statsråd och justitieråd. Dessutom är Högsta domstolen första domstol i mål där detta särskilt föreskrivs i lag. De bestämmelser som här avses är, såvitt rör brottmål, vissa bestämmelser om forum för rättegångsförseelser och falskt åtal med mera och om gemensamt forum där åtal väcks mot flera personer eller flera

åtal väcks mot samma person (19 kap. 3–6 §§ rättegångsbalken). Utredningen bedömer att det saknas anledning att föreskriva att Eppo-åklagarna ska ha rätt att väcka åtal i Högsta domstolen eftersom det endast är ett fåtal tjänstemän som har forum privilegatum där, det vill säga att åtal mot dessa tjänstemän ska väckas i Högsta domstolen i stället för i tingsrätt. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att det är svårt att förutse att någon av de nämnda situationerna kan bli aktuella i mål där Eppo är åklagare. Det är dock inte helt uteslutet. Skulle en sådan situation uppstå behöver Eppo-åklagarna ha möjlighet att väcka åtal. För att med god marginal uppfylla Eppo-förordningens krav anser regeringen därför att det bör finnas möjlighet för de svenska Eppo-åklagarna att väcka åtal i Högsta domstolen i de fall de särskilda forumreglerna föreskriver det. De svenska Eppo-åklagarna bör därför läggas till i uppräknningen av de särskilda åklagare som har rätt att väcka åtal i Högsta domstolen i 7 kap. 8 § rättegångsbalken.

Det finns inga rättsliga hinder för Eppo-åklagarna att ansöka om särskilda rättsmedel

Det framgår inte av Eppo-förordningen om det med rättsmedel endast avses ordinära rättsmedel eller om även särskilda rättsmedel omfattas av förordningens krav. I skäl 31 nämns endast rättsmedel som är tillgängliga till dess att domen har fått laga kraft, vilket talar emot att särskilda rättsmedel omfattas av kravet. Emellertid kan det även i mål som handläggs av Eppo uppstå ett behov av att använda särskilda rättsmedel, till exempel om nya omständigheter uppkommer som ger anledning att pröva en ansvarsfråga på nytt. Enligt regeringen framstår det inte som vare sig ändamålsenligt eller lämpligt att avgöranden i ett brottmål där Eppo är åklagare i detta hänseende hanteras annorlunda än avgöranden i andra brottmål. Dessutom talar starka rättssäkerhetsskäl för att avgöranden i mål som Eppo har handlagt som har fått laga kraft bör kunna angripas, när det finns anledning till det. Samma överväganden gäller i fråga om ansökningar om återställande av försutten tid i mål där Eppo är åklagare. Enligt utredningen finns det inget i förordningen som hindrar att Eppo ges möjlighet att använda särskilda rättsmedel på samma villkor som svenska nationella åklagare. Ingen remissinstans har invänt mot detta och regeringen gör samma bedömning. Sammantaget bör Eppo-åklagare därför ha rätt att föra talan om särskilda rättsmedel i behöriga domstolar. Det innebär att åklagarna bör ha möjlighet att ansöka om resning och om återställande av försutten tid samt klaga över domvilla i både hovrätt och Högsta domstolen i enlighet med 58 och 59 kap. rättegångsbalken. Eftersom de svenska Eppo-åklagarna föreslås ha samma befogenheter som svenska allmänna åklagare kommer det därmed inte att finnas några rättsliga hinder för dem att göra en framställning om särskilda rättsmedel till hovrätten eller, i förekommande fall, tingsrätten (jfr 59 kap. 7 § rättegångsbalken).

Vad gäller användningen av särskilda rättsmedel i Högsta domstolen kan det konstateras att regleringen i 7 kap. 8 § rättegångsbalken om att riksdagens ombudsmän och justitiekanslern får fullfölja talan till Högsta domstolen även anses innefatta rätten att göra framställningar dit om särskilda rättsmedel. Av detta följer att de särskilda åklagare som anges i bestämmelsen anses ha rätt att ansöka om särskilda rättsmedel till Högsta

domstolen (se Rättegångsbalken m.m., JUNO, Fitger m.fl., 2022-12-09, kommentaren till 7 kap. 8 § rättegångsbalken). Genom att Eppo-åklagarna föreslås omfattas av kretsen som får överklaga till Högsta domstolen, kommer det inte att finnas något rättsligt hinder för dessa åklagare att göra en framställning om särskilda rättsmedel till Högsta domstolen, om det skulle uppstå ett behov av att angripa ett hovrättsavgörande som har fått laga kraft eller att ansöka om återställande av försutten tid. Det finns därför inget behov av lagändringar i denna del.

Följderna av den permanenta avdelningens exklusiva behörighet att besluta i vissa frågor

Eppo-förordningen reglerar den interna beslutsordningen inom Eppo på så sätt att det formellt är den permanenta avdelningen som är behörig att fatta ett åtalsbeslut (artikel 10.3). Om en europeisk delegerad åklagare föreslår att talan ska väckas i ett ärende som han eller hon utreder, ska den permanenta avdelningen fatta ett beslut om förslaget inom 21 dagar. Om avdelningen inte fattar något beslut inom denna frist ska förslaget att väcka åtal anses vara godkänt (artikel 36.1–36.2). Det är den permanenta avdelningen som även formellt beslutar om ett avgörande ska överklagas eller om ett ärende ska skrivas av. När det blir aktuellt att överklaga en dom, eller att lägga ned en talan, ska den europeiska delegerade åklagaren lämna ett sådant förslag till den permanenta avdelningen och därefter invänta avdelningens instruktioner. Åklagaren har dock rätt att överklaga utan föregående instruktioner om det krävs på grund av nationella tidsfrister. I dessa fall får åklagaren sedan återkalla överklagandet om den permanenta avdelningen fattar ett sådant beslut. Samma förfarande ska gälla när den europeiska delegerade åklagaren intar en ståndpunkt under domstolsförandet som innebär att ärendet skrivs av (artikel 36.7). I övrigt bör förordningen tolkas på det sättet att de svenska Eppo-åklagarnas behörighet i svenska domstolar omfattar samma processuella åtgärder som en allmän åklagare får vidta.

Eftersom svenska allmänna åklagare har en vid behörighet både materiellt och geografiskt uppstår sällan frågor om åklagares behörighet i svenska domstolar. Om en åklagare inom det svenska åklagarväsendet utför en åklagaruppgift som ligger utanför hans eller hennes behörighet innebär det inte att åtgärden saknar verkan. Tvärtom anses en brist i behörigheten kunna läkas i efterhand (se Lindberg, Rättegångsbalken, Lexino, kommentaren till 7 kap. 4 § rättegångsbalken). Eftersom det i Eppo-ärenden är den permanenta avdelningen som formellt avgör om åtal ska väckas eller läggas ned eller om ett avgörande ska överklagas, kan det emellertid uppstå frågor om Eppo-åklagarnas behörighet i de svenska domstolarna.

Som *Stockholms tingsrätt* framhåller ska rätten självmant beakta vissa rättegångshinder (34 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken). Ett sådant hinder kan vara en parts bristande process- eller partsbehörighet. Regeringen delar utredningens och *Helsingborgs tingsrätts* bedömning att det som utgångspunkt bör vara en Eppo-åklagares ansvar att på eget initiativ, i samband med att han eller hon väcker talan, styrka sin behörighet genom att exempelvis förena stämningsansökan med beslutet från den permanenta avdelningen. Om en Eppo-åklagare på rättens uppmaning inte

styrker sin behörighet bör det dock vara domstolens uppgift att självmant ta ställning till frågan. Rätten har möjlighet att avvisa stämningsansökan om den anser att Eppo-åklagaren är obehörig (45 kap. 8 § rättegångsbalken). Domstolens prövning kan, som *Stockholms tingsrätt* för fram, även behöva innefatta en prövning av om de brottsliga gärningar som åtalet innefattar omfattas av Eppos materiella behörighet. Rätten bör emellertid som utgångspunkt kunna förlita sig på det beslut om behörighetsfördelningen som har fattats av Eppo eller, i förekommande fall, den nationella myndighet som utsetts enligt artikel 25.6. Om det kommer en invändning om åklagarens behörighet får den prövas av domstolen. Ytterst kan en domstol, om det finns tolkningsfrågor kring behörigheten, även begära förhandsavgörande från EU-domstolen (artikel 42.2).

I de fall där den misstänkte är frihetsberövad kan, som utredningen pekar på, den frist på 21 dagar som den permanenta avdelningen har på sig att fatta ett beslut om åtal få särskild betydelse. Utgångspunkten är att rätten ska pröva häktningsfrågan på nytt med två veckors mellanrum (24 kap. 1 § tredje stycket rättegångsbalken). Om det enda som återstår i ett mål är att väcka åtal skulle Eppo-förordningens tidsfrist på 21 dagar i teorin kunna bli problematisk. Regeringen delar emellertid inte *Svea hovrätts* och *Stockholms tingsrätts* farhågor att den omständigheten att det krävs ett godkännande från Eppos permanenta avdelning innan åtal får väckas riskerar att leda till förlängda häktningstider. Normalt bör de svenska Eppo-åklagarna i god tid före tidsfristens utgång ha underhandskontakter med den svenska europeiska åklagaren och den permanenta avdelningen och därmed ha möjlighet att skyndsamt inhämta Eppos godkännande. Om det blir fråga om en fördröjning med anledning av att Eppo-åklagaren inväntar ett åtalsbeslut från den permanenta avdelningen bör tidsåtgången beaktas inom ramen för proportionalitetsbedömningen av häktningsfrågan.

Svea hovrätt lyfter frågan om hur domstolarna ska hantera överklagade mål där Eppo är åklagare. Eftersom tiden för att överklaga en dom eller ett beslut av en tingsrätt eller en hovrätt är minst tre respektive fyra veckor, finns det enligt regeringens mening tillräckligt med tid för de svenska europeiska delegerade åklagarna att både överväga förutsättningarna för ett överklagande och att invänta ett beslut från den permanenta avdelningen. Mot bakgrund av att en europeisk delegerad åklagare har en rätt att lämna in ett överklagande i avvaktan på den permanenta avdelningens instruktioner bör det i alla fall inte uppstå några situationer där den delegerade åklagaren saknar rätt att överklaga. Av den rätten måste även anses följa att en delegerad åklagare i väntan på ett besked från den permanenta avdelningen får göra en missnöjesanmälan i de fall en sådan krävs för att få rätt att överklaga. Om frågan om åklagarens fortsatta behörighet skulle uppkomma senare i processen bör Eppo-åklagaren vara beredd att styrka sin behörighet. I de fall där den permanenta avdelningen beslutar att den europeiska delegerade åklagaren ska återkalla överklagandet, blir bestämmelserna om återkallande i rättegångsbalken tillämpliga. Följden blir densamma som när ett överklagande i ett nationellt mål återkallas. Regeringen anser inte, som *Svea hovrätt* befarar, att de lagreglerade tidsfrister som finns för handläggningen i överklagade mål, exempelvis där det förekommer frihetsberövanden, bör ställa särskilda krav på domstolarnas handläggning i avvaktan på besked från den permanenta avdel-

ningen. Bestämmelsen i Eppo-förordningen om att den europeiska delegerade åklagaren ska återkalla sitt överklagande om den permanenta avdelningen beslutar det måste tolkas på så sätt att återkallelsen ska göras genast. Så länge ett överklagande inte har återkallats av Eppo-åklagaren gäller således den temporära behörigheten, och målets handläggning bör fortgå.

Enligt artikel 36.7 i Eppo-förordningen gäller samma förfarande för överklaganden och för en ståndpunkt som leder till att ärendet ska skrivas av, det vill säga för åklagarens beslut att lägga ned ett åtal under rättegången. Resonemanget ovan bör därför göra sig gällande även i fråga om situationer där en Eppo-åklagare beslutar att lägga ned ett åtal mot en tilltalad. Som utredningen pekar på bör den permanenta avdelningen endast ha ensam behörighet att besluta om en nedläggning om beslutet gäller samtliga åtalspunkter mot en tilltalad. Endast i dessa fall skrivs ärendet avseende den personen av. Som utredningen och *Stockholms tingsrätt* lyfter fram skulle det kunna uppstå situationer i ett mål med flera tilltalade där åklagaren i nära anslutning till att huvudförhandlingen avslutas önskar lägga ned åtalet mot en av de tilltalade. I dessa fall skulle det kunna uppstå en osäkerhet i fråga om den permanenta avdelningens slutliga ställningstagande i nedlägningsfrågan. Det bör, som utredningen anför, dock kunna krävas av Eppo-åklagaren att han eller hon i god tid samråder med den permanenta avdelningen om rättegången utvecklar sig på så sätt att det kan bli aktuellt att lägga ner ett åtal och därigenom i god tid får tillstånd från den permanenta avdelningen. Regeringen delar också utredningens bedömning att det i praktiken torde vara i det närmaste uteslutet att den permanenta avdelningen skulle vilja vidhålla ett åtal som den delegerade åklagaren – som närvarat vid huvudförhandlingen och därmed har en aktuell bild av bevisläget – har funnit skäl att lägga ned. Till skillnad från utredningen, och i likhet med vad *Stockholms tingsrätt* för fram, anser regeringen att domstolen bör invänta den permanenta avdelningens beslut innan den tar ställning till nedlägningsbeslutet.

Sammantaget delar regeringen utredningens bedömning att det inte krävs några lagstiftningsåtgärder med anledning av den permanenta avdelningens ensamma behörighet att besluta om åtals väckande, avskrivning och överklagande.

8 Offentlighet, sekretess och tillgång till information

8.1 Offentlighet och sekretess hos Eppo

Regeringens bedömning: De svenska bestämmelserna om handlings-offentlighet, sekretess och meddelarfrihet kommer inte att gälla för handlingar och uppgifter hos Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo), även om de förvaras i Sverige.

Det behövs inga lagstiftningsåtgärder med anledning av Eppo-förordningens bestämmelser om tystnadsplikt.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot bedömningen. Flera remissinstanser anser dock att konsekvenserna av den är problematiska. *Justitiekanslern* anför att den begränsade offentligheten och insynen i Eppos arbete i Sverige kan få betydelse ur ett tillsynsperspektiv och att det är en viktig aspekt att beakta i ställningstagandet till en svensk anslutning. *Svea hovrätt* anför att insyn och oberoende tillsyn är centrala rättssäkerhetsgarantier som normalt balanserar åklagarnas myndighetsutövning och att undantag för Eppo riskerar att öppna vägen för motsvarande avsteg i andra sammanhang och på sikt undergräva viktiga rättsstatliga principer. *Brottsförebyggande rådet* framhåller att den bristande insynen innebär en sämre möjlighet till granskning för medier och att det kan medföra att åklagarna löper större risk för otillåten påverkan. Även *Centrum för rättvisa* har betänkligheter från ett rättssäkerhetsperspektiv. *Journalistförbundet* och *Tidningsutgivarna (TU)* anser att avsteget från offentlighetsprincipen inte kan accepteras. De tillstyrker dock bedömningen att meddelarfrihet ska gälla hos de myndigheter som bistår Eppo.

Skälen för regeringens bedömning

Utgångspunkten i Sverige är handlingsoffentlighet

I Sverige gäller den grundlagsskyddade offentlighetsprincipen. Principen är en av grundbultarna i Sveriges statskick och syftar till att allmänheten och massmedierna ska ha rätt till insyn i statens och kommunernas verksamhet. Den kommer till uttryck genom bland annat reglerna om handlingsoffentlighet, yttrande- och meddelarfrihet och offentlighet vid domstolsförhandlingar. När det gäller handlingsoffentlighet är utgångspunkten öppenhet (2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen, TF). Rätten att ta del av allmänna handlingar får begränsas endast om det krävs med hänsyn till vissa särskilda skäl och genom lag (2 kap. 2 § TF).

Begränsningarna av handlingsoffentligheten regleras huvudsakligen i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Lagen innehåller särskilda bestämmelser om tystnadsplikt i det allmännas verksamhet och om förbud i vissa fall att lämna ut allmänna handlingar. En uppgift i en förundersökning kan hemlighållas om det finns ett tydligt stöd i en sådan bestämmelse. I 15 kap. OSL finns sekretessregler som gäller till skydd för det internationella samarbetet, i 18 kap. finns bestämmelser som gäller till skydd för det allmännas intresse att förebygga eller beivra brott och i 35 kap. finns regler om sekretess till skydd för uppgifter om enskilda i verksamhet som syftar till att förebygga eller beivra brott. Det är huvudsakligen de två senare kapitlen som reglerar vilken sekretess som gäller för uppgifter i en förundersökning.

Utgångspunkten för utredningsuppgifter hos Eppo är sekretess

Enligt Eppo-förordningen ska kollegiets ledamöter, den administrativa direktören och Eppos anställda, utstationerade nationella experter och andra personer som ställs till myndighetens förfogande, men som inte är anställda av den, samt europeiska delegerade åklagare vara bundna av tystnadsplikt i enlighet med unionslagstiftningen i fråga om alla uppgifter som Eppo innehar (artikel 108). Av artikeln framgår vidare att varje annan

person som medverkar eller bistår vid utförandet av Eppos uppgifter på nationell nivå ska vara bunden av tystnadsplikt i enlighet med vad som föreskrivs i tillämplig nationell lagstiftning. Tystnadsplikten ska gälla även efter avslutad uppdrag eller avslutad anställning samt efter avslutad verksamhet. Vidare ska tystnadsplikten, i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning eller unionslagstiftning, gälla all information som Eppo tar emot, såvida inte informationen redan har lagligen offentliggjorts. Utredningar som genomförs under Eppos ledning ska skyddas av reglerna om tystnadsplikt i tillämplig unionsrätt. Personer som medverkar eller bistår vid utförandet av Eppos uppgifter ska iaktta den tystnadsplikt som föreskrivs i tillämplig nationell lagstiftning.

När det gäller handlingar som inte utgör ärendeakter är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (öppenhetsförordningen) tillämplig (artikel 109). En ärendeakt definieras i Eppo-förordningen som en akt som innehåller information och bevisning som rör utredningen eller lagföringen (artikel 45). Öppenhetsförordningen är således endast tillämplig på uppgifter som inte hänför sig till enskilda utredningar, till exempel administrativa uppgifter hos Eppo. Sådana handlingar kan begäras ut av enskilda, och Eppos beslut i frågor om utlämnande kan överklagas till EU-domstolen eller bli föremål för Europeiska ombudsmannens tillsyn (artikel 109.3).

Enligt svensk rätt innebär begreppet sekretess ett förbud mot att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). Tystnadsplikten är således en del av det svenska sekretessbegreppet. Artikel 108 kan därför betraktas som en tystnadspliktsregel för olika befattningshavare i Eppo som delvis reglerar motsvarigheten till vad som regleras genom sekretess i den svenska rättsordningen. I skäl 118 i förordningsingressen anges det visserligen att Eppos förfaranden bör vara öppna för insyn och att särskilda bestämmelser om hur allmänhetens rätt till tillgång till handlingar säkerställs kommer att behöva antas av kollegiet samt att ingenting i förordningen är avsett att begränsa allmänhetens rätt till tillgång till handlingar i den mån som garanteras i unionen och medlemsstaterna. Samtidigt tydliggörs det i skäl 119 att handlingar som avser den operativa verksamheten inte bör omfattas av bestämmelserna om öppenhet och insyn, för att säkerställa att Eppos utredningar och lagföringsåtgärder ska vara fria från otillbörlig påverkan. Det som föreskrivs om konfidentialitet och tystnadsplikt i artikel 108 och i ingressen, och det som motsatsvis kan utläsas av artikel 109 om öppenhetsförordningen, innebär således att Eppos utredningsuppgifter omgärdas av en omfattande sekretess. Det kan noteras att liknande bestämmelser om tystnadsplikt finns i de allmänna bestämmelserna om tjänsteföreskrifter som gäller unionens tjänstemän (se artikel 17 i förordning nr 31 [EEG], nr 11 [EKSG] om tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen).

Regleringen om tystnadsplikt och rätten till tillgång till handlingar i Eppo-förordningen kompletteras av de interna bestämmelser som Eppo med stöd av artikel 111.2 har fastställt om skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter (Decision of the college of the European Public Prosecutor's Office of 24 February 2021 adopting the security rules of the

European Prosecutor's Office for the protection of EU classified information). Dessa bestämmelser har i praktiken betydelse för hur hemliga uppgifter hanteras inom Eppo eftersom säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ofta omfattas av viss sekretess (jfr 1 kap. 2 § säkerhetsskyddslagen [2018:585]).

Sammantaget kan det konstateras att det finns principiellt viktiga skillnader mellan den svenska regleringen och Eppo-förordningen när det gäller offentlighet.

De svenska bestämmelserna om offentlighet och sekretess kommer inte att gälla för uppgifter som förvaras hos Eppo

Ett grundläggande krav för att en handling ska anses som allmän är att den förvaras hos en myndighet eller ett annat allmänt organ (2 kap. 4 och 5 §§ TF). Myndigheter är organ som ingår i den offentlighetsstatliga och kommunala organisationen. I vissa fall kan offentlighetsprincipen visserligen utvidgas till att gälla även hos enskilda organ som utför vissa offentlighetsstatliga uppgifter (2 kap. 21 § TF). Av Eppo-förordningen följer emellertid att Eppo är ett unionsorgan (artikel 3). Eftersom Eppo således är en EU-myndighet, och därmed inte ingår i den svenska statsförvaltningen, är en handling som förvaras hos Eppo inte allmän i TF:s mening. Det innebär att reglerna om handlingsoffentlighet i TF inte är tillämpliga på uppgifter hos Eppo, även om de rent faktiskt förvaras i Sverige. Inte heller är bestämmelserna om handläggning vid registrering, utlämnande och övrig hantering av allmänna handlingar tillämpliga. Vidare gäller de svenska bestämmelserna om sekretess enligt OSL med vissa undantag endast för organ för vilka offentlighetsprincipen gäller, nämligen myndigheter och andra allmänna organ (jfr 1 kap. 1 § och 2 kap. 1 § OSL).

Som framgår ovan ställer Eppo-förordningen upp ett krav på tystnadsplikt för Eppos tjänstemän i fråga om uppgifter i Eppos ärendeakter. Några remissinstanser, bland annat *Svea hovrätt*, *Justitiekanslern* och *Brottsförebyggande rådet*, påpekar att detta kan komma att försvåra mediernas granskning av Eppos verksamhet. *TU* och *Svenska journalistförbundet* anför att uppgifter som hade varit offentliga om de hade handlagts av en svensk åklagare inte nödvändigtvis kommer att lämnas ut av en Eppo-åklagare i Sverige i samma sorts ärende. Enligt *TU* innebär detta en dränering av den handlingsoffentligheten som inte kan accepteras. Även *Svenska journalistförbundet* anför att konsekvenserna av Eppo-förordningens bestämmelser om tystnadsplikt är ett avsteg från offentlighetsprincipen som inte är acceptabel. I likhet med vad utredningen och flera remissinstanser har påpekat delar regeringen bedömningen att den mer begränsade insynen i Eppos verksamhet kommer att vara ett avsteg från vad som gäller i svensk förvaltning. Det bedöms dock vara en ofrånkomlig följd av att Sverige väljer att ansluta sig till det fördjupade samarbetet. Samtidigt bör det beaktas att även de svenska bestämmelserna om sekretess under en förundersökning har ett förhållandevis brett tillämpningsområde och att en stor del av uppgifterna i Eppos ärendeakter hade varit hemliga även i svensk åklagarverksamhet, framför allt när förundersökningen pågår (jämför 18 och 35 kap. OSL). Det kan också förväntas att de aktuella uppgifterna i stor utsträckning även kommer att finnas hos de myndigheter, bland annat Polismyndigheten och Skatte-

verket, som kommer att bistå Eppo i utredningsarbetet, liksom hos domstolarna. Som regeringen återkommer till nedan kommer dessa uppgifter att omfattas av de svenska reglerna om handlingsoffentlighet och meddelarfrihet, och kan således begäras ut hos dessa myndigheter, även om de i stor utsträckning kommer att omfattas av sekretess i enlighet med svenska bestämmelser.

Det faktum att olika regler i offentlighetshänseende kommer att gälla för Eppo respektive svenska myndigheter kan medföra vissa gränsdragningsproblem. När de europeiska delegerade åklagarna i sin roll som anställda av Eppo tar emot, upprättar eller expedierar en handling blir den inte allmän, även om hanteringen sker i svensk åklagarmyndighets lokaler, samtidigt som handlingen blir allmän när åklagaren vidtar motsvarande åtgärder som svensk åklagare i nationella ärenden. Regeringen anser i likhet med utredningen att bestämmelsen i 2 kap. 8 § TF bör kunna tillämpas i dessa fall. Den bestämmelsen syftar till att göra det möjligt för en tjänsteman, som exempelvis också är partifunktionär eller facklig förtroendemann, att i någon av de sistnämnda egenskaperna kunna ta emot ett meddelande utan att det blir en allmän handling, även om meddelandet gäller en fråga som kan handläggas av myndigheten. Det innebär att en inkommen handling som är ställd till en tjänsteman i en annan egenskap än hans eller hennes anställning vid myndigheten under vissa förutsättningar inte blir allmän. Således måste särskilda krav ställas på Eppo-åklagarnas hantering av uppgifter och handlingar. Det är exempelvis nödvändigt att åklagarna alltid tydliggör i vilken egenskap de tar emot eller upprättar en handling.

En annan principiellt viktig skillnad är möjligheten för enskilda att få sekretessfrågan prövad. Genom den konstruktion som används i Sverige finns det en möjlighet att begära ut handlingar från en förundersökning och, om handlingen inte lämnas ut, att begära att frågan prövas rättsligt i domstol (2 kap. 19 § TF och 6 kap. OSL). Någon motsvarande möjlighet kommer inte att finnas i Eppos utredningsverksamhet, även om den utövas i Sverige.

Den svenska meddelarfriheten kommer inte att gälla för Eppo-åklagare i Eppos verksamhet

Med meddelarfrihet avses rätten enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) att i viss utsträckning, utan risk för repressalier, lämna ut sekretessbelagda uppgifter för publicering eller framställning i tryckta skrifter eller andra grundlag skyddade medier. Utgångspunkten för den svenska meddelarfriheten är att var och en har rätt att meddela uppgifter i vilket ämne som helst i syfte att uppgifterna ska göras offentliga i tryckt skrift eller i program och tekniska upptagningar (1 kap. 7 § TF och 1 kap. 10 § YGL). Meddelarfriheten är inskränkt när det gäller vissa uppgifter (7 kap. 22 § TF och 5 kap. 4 § YGL). När det gäller brottsbekämpningen är det huvudsakligen i fråga om uppgifter om hemliga tvångsmedel och uppgiftslämnande som utgör brott mot rikets säkerhet och vissa andra brott mot staten som meddelarfriheten är inskränkt (se till exempel 13 kap. 3 § och 18 kap. 19 § OSL). En viktig komponent i den svenska grundlagsregleringen om meddelarskydd är rätten till anonymitet enligt 3 kap. 1 § TF och 2 kap. 1 § YGL och efterforsknings-

förbudet som regleras i 3 kap. 5 § TF och 2 kap. 5 § YGL. Enligt bestämmelserna om efterforskningsförbud får en myndighet eller ett annat allmänt organ inte efterforska bland annat meddelare i andra fall än när det är uttryckligen tillåtet enligt TF eller YGL. När sådana efterforskningar är tillåtna för att ingripa mot ett meddelarbrott, måste samtidigt den tystnadsplikt som gäller för bland annat dem som deltagit i tillkomsten av en tryckt skrift eller framställning beaktas (jfr 3 kap. 3 § TF och 2 kap. 3 § YGL).

Som framgår ovan kommer TF, YGL och OSL inte att gälla för uppgifter som förvaras hos Eppo. Det finns inga bestämmelser om meddelarfrihet i Eppo-förordningen. Reglerna i förordningen föreskriver tvärtom en fullständig tystnadsplikt, utan andra undantag än för information som redan lagligen har offentliggjorts. Regeringen konstaterar liksom utredningen att Eppos anställda, såvitt nu är känt, inte kommer att omfattas av någon meddelarfrihet.

De svenska reglerna om offentlighet, sekretess och meddelarfrihet kommer att gälla hos de myndigheter som bistår Eppo

Frågan är vad som kommer att gälla för uppgifter som förvaras hos de myndigheter som kommer att bistå Eppo i dess verksamhet. Utredningsuppgifter som hänför sig till utredningar som Eppo-åklagare leder kommer även att finnas hos exempelvis Polismyndigheten eller Skatteverket, och de kommer också att vara allmänna om det är handlingar som har upprättats eller expedierats. Enligt Eppo-förordningen ska personer som medverkar i eller bistår vid utförandet av Eppos uppgifter vara bundna av, respektive iakttä, den sekretess och tystnadsplikt som föreskrivs i nationell lagstiftning (artikel 108.2 och 108.5). Detta skiljer sig alltså från reglerna i förordningen som träffar bland annat anställda hos Eppo och europeiska delegerade åklagare för vilka unionslagstiftningen om tystnadsplikt gäller (artikel 108.1). Det innebär att Eppo-förordningen medger att offentlighetsprincipen och meddelarfriheten gäller hos de myndigheter som bistår Eppo i den operativa verksamheten. Vad gäller offentlighetsprincipen hos de svenska myndigheter som bistår Eppo kommer grundlagsbestämmelserna således att vara tillämpliga, liksom bestämmelserna i OSL. Det innebär att till exempel Polismyndigheten ska tillämpa OSL på samma sätt som när den biträder en svensk åklagare. Det bör dock noteras att uppgifter som är hänförliga till Eppos utredningar kan komma att omfattas av sekretess i internationella samarbeten enligt 15 kap. 1 a § OSL, utöver förundersökningssekretessen i 18 och 35 kap. OSL.

Mot bakgrund av bestämmelserna om tystnadsplikt i förordningen skulle, som utredningen framhåller, den lojalitetsplikt som ska gälla i relationen mellan Eppo och medlemsstaterna kunna tala för att svenska tjänstemäns meddelarfrihet inte skulle gälla i fråga om uppgifter i Eppos brottsutredningar. Emellertid är meddelarfriheten en grundlagsskyddad rättighet i Sverige som får anses röra principerna för vårt statsskick. Liksom utredningen, *Åklagarmyndigheten*, *Journalistförbundet* och *Tidningsutgivarna* anser regeringen därför att det inte, ens med beaktande av lojalitetsplikten, finns anledning att göra undantag från meddelarfriheten när det gäller uppgifter som avser Eppos utredningar och som finns hos de myndigheter som bistår Eppo. Det som meddelarfriheten

omfattar i dag bör således, såvitt avser dem som bistår Eppo i myndighetens operativa verksamhet, gälla även fortsättningsvis. Liksom utredningen konstaterar regeringen att efterforskningsförbudet gäller för de svenska myndigheterna men att det inte kommer att gälla för Eppo, eftersom TF och YGL inte gäller för den myndigheten.

Det behövs inga lagändringar med anledning av Eppo-förordningens bestämmelser om tystnadsplikt

Som framgår i detta avsnitt innebär redan det faktum att Eppo är en EU-myndighet att reglerna om handlingsoffentlighet och meddelarskydd inte gäller för Eppo eller Eppos anställda, när de handlägger ärenden i Eppos verksamhet. Sverige uppfyller alltså Eppo-förordningens krav på tystnadsplikt i den delen.

Handlingar som skickas till och från svenska myndigheter ska, som också framgår i avsnittet, hanteras enligt svenska sekretessregler så länge handlingarna förvaras hos de svenska myndigheterna. I de fall lojaliteten med Eppo-förordningen kräver att en uppgift som skickas till eller tas emot från Eppo är hemlig kommer bland annat förundersökningssekretess och sekretess i internationella samarbeten att kunna gälla för uppgifterna hos de svenska myndigheterna. Således uppfyller Sverige de åtaganden som regleras i Eppo-förordningen om tystnadsplikt för uppgifter som utbyts mellan svenska myndigheter och Eppo.

8.2 Partsinsyn

Regeringens förslag: Bestämmelser som motsvarar kollisionsreglerna i offentlighets- och sekretesslagen, men som utgår från den tystnadsplikt som gäller för Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo), ska föras in i den nya lagen. Bestämmelserna ska tillämpas i stället för offentlighets- och sekretesslagen när partsinsyn aktualiseras i Eppos ärenden. Det ska i den nya lagen också föras in bestämmelser som kompletterar rättegångsbalkens partsinsynsregler.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna, bland annat *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten*, tillstyrker eller har ingen invändning mot förslaget. *Linköpings tingsrätt* framhåller vikten av att även i ärenden som handläggs av Eppo bibehålla möjligheten för misstänkta personer att fortlöpande ta del av det som kommer fram under förundersökningen. *Ekobrottsmyndigheten* och *Svea hovrätt* anser att det faktum att det än så länge saknas en intern sekretessreglering för Eppo gör att det är svårt att fullt ut överblicka konsekvenserna av förslagen. Hovrätten anför att avsaknaden av interna sekretessbestämmelser innebär att den nya kollisionsbestämmelsen blir vag i sin utformning när det gäller vilka intressen som är styrande för kollisionsregleringen och att därför är svårt att bedöma innebörden av lagförslaget.

Skälen för regeringens förslag: I Eppo-förordningen finns vissa bestämmelser om partsinsyn. Enligt förordningen ska misstänkta och tilltalade och andra personer som är involverade i förfarandena beviljas tillgång till ärendeakten i enlighet med nationell lagstiftning (artikel 45.2).

Det finns också en bestämmelse i förordningen som bland annat innebär att misstänkta och tilltalade ska åtnjuta de processuella rättigheter om rätt till information och tillgång till material rörande ärendet som fastställs i direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden såsom det införlivats genom nationell lagstiftning (artikel 41.2 b). Direktivet har genomförts i Sverige, se propositionen Misstänkta rätt till insyn vid frihetsberövanden (prop. 2013/14:157, bet. 2013/14:JuU26, rskr. 2013/14:222). Bestämmelserna i Eppo-förordningen innebär att svenska regler om partsinsyn ska gälla i Eppos ärenden.

De svenska bestämmelserna om partsinsyn finns i rättegångsbalken. En person som har underrättats om att han eller hon är skäligen misstänkt för ett brott har, liksom personens försvarare, rätt att fortlöpande ta del av det som har förekommit vid förundersökningen, om detta kan ske utan men för utredningen (23 kap. 18 § rättegångsbalken). När förundersökningen har slutförts har den misstänkte också rätt att ta del av det som har förekommit vid förundersökningen och begära kompletteringar (så kallad slutdelgivning enligt 23 kap. 18 a §). Vidare har en misstänkt person som har frihetsberövats en särskild rätt att ta del av de omständigheter som ligger till grund för beslutet om anhållande eller häktning (24 kap. 9 a §). Innebörden av dessa bestämmelser är i sig inte oförenliga med Eppo-förordningen eftersom det processuella regelverket för Eppo i Sverige kommer att vara bestämmelserna i rättegångsbalken.

Partsinsynen kan dock begränsas i vissa fall. Undantag från rätten till partsinsyn kan enligt 10 kap. 3 § första stycket OSL göras endast om det med hänsyn till ett allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att materialet inte röjs. I bestämmelsens andra stycke anges att sekretess aldrig hindrar part att ta del av dom eller beslut i mål eller ärende och att sekretess inte heller kan begränsa en parts rätt enligt rättegångsbalken att få ta del av alla omständigheter som läggs till grund för avgörande av ett mål eller ärende. Efter en slutdelgivning av förundersökningen får partsinsynen emellertid endast begränsas om det står klart att den rör en uppgift som inte har betydelse för beslutet i åtalsfrågan och om det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför den misstänktes intresse av att ta del av uppgiften (10 kap. 3 a § OSL).

Som framgår i avsnittet 8.1 ska Eppo inte tillämpa bestämmelserna i OSL. För att uppfylla förordningens krav och säkerställa rätten till partsinsyn föreslår utredningen därför att en reglering som motsvarar den som finns i OSL ska föras in i den nya lagen. I likhet med vad *Linköpings tingsrätt* för fram anser regeringen att det är viktigt att möjligheten för misstänkta personer att fortlöpande ta del av det som kommer fram under förundersökningen bibehålls även i ärenden som handläggs av Eppo. Denna rätt bör därför säkerställas. En möjlighet vore att genom en undantagsbestämmelse göra de aktuella bestämmelserna i 10 kap. 3 och 3 a §§ OSL tillämpliga på Eppos ärenden. Regeringen delar dock utredningens bedömning att det inte är lämpligt att på det sättet bryta ut några få bestämmelser ur OSL, utan ser det som mer ändamålsenligt att föra in särskilda bestämmelser i den nya lagen. Det bör också klargöras att det är de reglerna, i stället för bestämmelserna i OSL, som gäller i Eppos ärenden i de situationer som anges i rättegångsbalkens partsinsynsbestämmelser. De nya bestämmelserna utgör inte någon självständig grund för insyn. Rätten till insyn måste alltså grunda sig på rättegångsbalken.

Regleringen i den nya lagen om Eppo bör så långt som möjligt efterlikna kollisionsbestämmelserna i OSL. Den intresseavvägning som ska göras måste dock av naturliga skäl göras mot den sekretessreglering som görs hos Eppo i stället för mot OSL. *Svea hovrätt* pekar på att de nya bestämmelserna blir vaga i sin utformning när det gäller vilka intressen som blir styrande vid avvägningen eftersom det saknas interna sekretessbestämmelser för Eppo. Regeringen anser dock att avvägningen kan göras på samma sätt som när motsvarande regler i OSL tillämpas, men med utgångspunkt i sekretessregleringen i Eppo-förordningen. Vid avvägningen bör de ändamål som bestämmelserna har beaktas, i första hand säkerställandet av att Eppos verksamhet att skydda EU:s ekonomiska intressen kan utföras effektivt och är fri från otillbörlig påverkan (jämför skäl 119 i ingressen).

8.3 Eppo-åklagarnas tillgång till uppgifter hos svenska myndigheter

Regeringens förslag: En sekretessbelagd uppgift ska få lämnas ut till Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo), om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk åklagarmyndighet.

Regeringens bedömning: Det behövs i övrigt inga lagstiftningsåtgärder för att Eppo ska kunna få uppgifter från svenska myndigheter.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att en bestämmelse som föreskriver att begreppet ”åklagarmyndighet” i lagar och förordningar även ska innefatta Eppo, med undantag för föreskrifter i offentlighets- och sekretesslagen och den förordning som kompletterar den lagen. Utredningen föreslår även att en sekretessbelagd uppgift ska få röjas för en särskild åklagare vid Eppo om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk åklagare.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslagen. *Åklagarmyndigheten* kan dock inte tillstyrka att en sådan generell reglering införs som att det med åklagarmyndighet även ska avses Eppo. Myndigheten efterfrågar en grundlig analys av om det är lämpligt i fråga om alla lagar och förordningar som kommer att träffas av bestämmelsen. Både *Åklagarmyndigheten* och *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* ger exempel på bestämmelser där det framstår som mindre lämpligt att inkludera Eppo. *Polismyndigheten* anser att det behöver klargöras hur förslaget förhåller sig till föreskrifter om uppgiftslämnande till mellanfolkliga organisationer och utländska myndigheter i vissa författningar. *Skatteverket* anför att den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen är nödvändig för att verket regelmässigt ska kunna lämna ut uppgifter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Eppo ska ha samma tillgång till uppgifter från svenska myndigheter som en svensk åklagarmyndighet

Enligt artikel 43.1 har Europeiska delegerade åklagare rätt att få tillgång till samma information som finns lagrad i nationella databaser för brottsutredning och brottsbekämpning, och andra relevanta register hos myndigheter, som svenska åklagare och på samma villkor som de som gäller enligt nationell lagstiftning i liknande ärenden. Det finns dessutom andra bestämmelser i Eppo-förordningen som indirekt förutsätter att Eppo-åklagarna får tillgång till information. Bland dessa kan nämnas artikel 24, enligt vilken svenska myndigheter ska rapportera till Eppo om brottsliga gärningar som kan ligga inom Eppos behörighet samt lämna ut viss annan information. Även den grundläggande förutsättningen för Eppos arbete, att myndigheten ska arbeta med hjälp av nationella myndigheter såsom Polismyndigheten, förutsätter att svenska myndigheter kan lämna ut information till Eppo (artikel 5.6). Med andra ord förutsätter Eppo-åklagarnas rätt att begära utredningsåtgärder av nationella myndigheter att Eppo får ta del av information hos dessa. Ovanstående bestämmelser bör också läsas i ljuset av artikel 13.1 som föreskriver att Eppo-åklagare ska ha samma befogenheter som svenska nationella åklagare när det gäller utredningar, lagföring och väckande av talan. Av det sagda följer att det måste säkerställas att Eppo-åklagarna, när de verkar i Sverige, har tillgång till uppgifter på samma villkor som svenska åklagare.

Regeringen, liksom utredningen, uppfattar förordningens krav på så sätt att Eppo-åklagarna ska tillförsäkras tillgång till samma informationskällor som en svensk åklagare normalt har, men däremot inte till all information som finns i källorna, eftersom informationen ska vara relevant för Eppos verksamhet. Eppo-åklagare bör därför ges tillgång till uppgifter som finns i databaser hos myndigheter, exempelvis hos Polismyndigheten, Skatteverket och åklagarmyndigheten, i samma utsträckning som svenska åklagare har i motsvarande brottsutredningar. När svenska åklagare har tillgång till uppgifter i vissa utpekade register bör vidare Eppo-åklagarna beredas samma tillgång, om informationen är relevant för Eppo.

Eftersom Eppo-åklagarna enligt förslagen i avsnitt 6.1 ska ha ställning som särskilda åklagare, med samma befogenheter som allmänna åklagare, kommer Eppo-åklagarna att kunna få tillgång till uppgifter i samtliga fall där det i lag eller annan författning anges att en åklagare eller förundersökningsledare ska ha en sådan tillgång, oavsett om uppgifterna finns hos en svensk myndighet eller ett hos ett privaträttsligt objekt.

I vissa författningar anges det emellertid att en obestämd åklagarmyndighet eller åklagarmyndigheten har rätt att få tillgång till vissa uppgifter. Exempel på sådana bestämmelser är 6 § lagen (1998:620) om belastningsregister, 5 § lagen (1998:621) om misstankeregister och 9 kap. 33 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Begreppet åklagarmyndighet skulle i och för sig kunna tolkas på så sätt att det innefattar Eppo. Exempelvis omfattar det begreppet i förvaltningslagen (2017:900) även de särskilda åklagarna Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern (se propositionen En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag, prop. 2016/17:180 s. 288). Eftersom Eppo är en EU-myndighet är en sådan tolkning i fråga om Eppo emellertid tveksam.

För att fullt ut uppfylla förordningens krav – och för att utesluta risken för att någon författning förbises där Eppo enligt förordningens krav uttryckligen borde nämnas – anser utredningen att Eppo genom en lagreglering formellt bör jämföras med andra åklagarmyndigheter. Den av utredningen föreslagna lagregleringen är en föreskrift om att begreppet ”åklagarmyndighet” i lag och förordning även avser Eppo, om något annat inte anges. Enligt förslaget undantas OSL och den förordning som kompletterar OSL. *Polismyndigheten* efterfrågar ett klargörande hur förslaget förhåller sig till vissa bestämmelser om uppgiftslämnande till mellanfolkliga organisationer och utländska myndigheter i bland annat lagen (1998:620) om belastningsregister. *Åklagarmyndigheten* ifrågasätter om den föreslagna innebörden är lämplig i fråga om alla lagar och förordningar som kommer att träffas av en sådan bestämmelse. Regeringen konstaterar att begreppet åklagarmyndighet förekommer i flera andra författningar än i sådana som avser tillgång till information. Som *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* och *Åklagarmyndigheten* anför finns det också vissa författningar som inte bör omfattas av den föreslagna bestämmelsen. I fortsättningen skulle det dessutom behöva bevakas om ordet åklagarmyndighet förekommer i nya förslag till författningar och huruvida något undantag bör göras i dessa i förhållande till Eppo. Den av utredningen föreslagna lösningen har därför vissa nackdelar. Regeringens bedömning är att det enbart är i lagen om belastningsregister och lagen om misstankeregister som det behöver säkerställas att Eppo ska få den information som den enligt Eppo-förordningen ska ha tillgång till. Regeringens bedömning är därför att den breda bestämmelse som utredningen föreslår inte bör införas. Frågan blir då om det i dessa lagar i stället behövs en särskild föreskrift om att Eppo ska få tillgång till uppgifter ur registren. Enligt 11 § lagen om belastningsregister respektive 9 § lagen om misstankeregister får uppgifter ur registret lämnas till en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt. Vad gäller belastningsregistret finns även en föreskrift om att uppgift får lämnas om det följer av en EU-rättsakt. Regeringen delar utredningens bedömning att Eppo, utöver att vara en EU-myndighet, också är att betrakta som en mellanfolklig organisation i bestämmelsernas mening. Uppgifter ur registren kommer således att kunna lämnas ut till Eppo. Några särskilda föreskrifter om Eppo i dessa lagar behövs därför inte.

Den av utredningen föreslagna bestämmelsen om att begreppet åklagarmyndighet även ska innefatta Eppo skulle även träffa vissa andra bestämmelser som inte tar sikte på informationsinhämtning. Som utredningen konstaterar handlar det bland annat om två bestämmelser i delgivningslagen (2010:1932) om att den som är anställd vid en åklagarmyndighet får utföra stämningmannadelgivning och i den egenskapen få tillträde till enskilt område samt en bestämmelse i polislagen (1984:387) om att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska samarbeta med varandra och med åklagarmyndigheterna. Därutöver är det fråga om två bestämmelser i patientsäkerhetslagen (2010:659) om att läkare och tandläkare inom den offentliga sektorn på begäran av åklagarmyndighet ska utföra undersökningar och ge utlåtande över dessa samt att hälso- och sjukvårdspersonal är skyldiga att lämna ut uppgifter som gäller huruvida

någon vistas på en sjukvårdsinrättning, om uppgifterna i ett särskilt fall begärs av bland annat en åklagarmyndighet. Till skillnad från utredningen anser regeringen att det inte finns behov, eller något krav som inte redan framgår direkt av förordningen, att inkludera Eppo i dessa lagar.

Regeringen avser dock göra vissa förordningsändringar för att bland annat säkerställa Eppos rätt till information enligt Eppo-förordningen.

Sekretessbelagda uppgifter bör få lämnas ut till Eppo i samma utsträckning som till svenska åklagarmyndigheter

I flera situationer där Eppo enligt Eppo-förordningen har rätt att ta del av uppgifter hos svenska myndigheter kan sekretess gälla för uppgifterna. För att möjliggöra informationsutbyten mellan svenska myndigheter innehåller OSL en rad sekretessbrytande bestämmelser, det vill säga regler som innebär att en uppgift för vilken det finns en bestämmelse om sekretess som är tillämplig vid ett utlämnande i ett enskilt fall (sekretessbelagd uppgift) får lämnas ut under vissa förutsättningar. Bland dessa kan nämnas 10 kap. 2 §, enligt vilken sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en enskild eller till en annan myndighet, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet. I 10 kap. 27 § finns den så kallade generalklausulen, som föreskriver att en sekretessbelagd uppgift även i vissa andra fall än som anges i kapitlet får lämnas till en myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Enligt 10 kap. 28 § hindrar sekretess inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Utgångspunkten är emellertid att det är svenska myndigheter som omfattas av myndighetsbegreppet i OSL. De nämnda bestämmelserna ger därför inte stöd för att ge Eppo tillgång till uppgifter, när en uppgift är sekretessbelagd.

När det gäller internationella förhållanden finns det bestämmelser i OSL om brytande av sekretess i förhållande till utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer (8 kap. 3 §). En uppgift för vilken sekretess gäller enligt OSL får inte röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om inte utlämnandet sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning eller uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen. Eppo är att betrakta som en mellanfolklig organisation. I likhet med utredningen konstaterar således regeringen att bestämmelsen i och för sig kan tillämpas på uppgiftsutlämnande till Eppo. Det första ledet i bestämmelsen avser nämligen inte bara svenska författningar, utan även EU-förordningar, vilket innebär att det redan i dag är möjligt att – trots sekretess – lämna ut uppgifter till Eppo när utlämnandet kan härledas till Eppo-förordningen. I potentiella situationer där ett sådant härledande inte är möjligt bör det andra ledet, det vill säga att uppgiften i ett motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det står klart att ett utlämnande är förenligt med svenska intressen, oftast kunna tillämpas. Samtidigt kan det inte anses stämma överens med Eppo-förordningen att en bedömning måste göras i varje enskilt fall av om det står klart att det är

förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas ut. Det är vidare, som utredningen pekar på, viktigt att regleringen i 8 kap. 3 § 2 OSL inte urvattnas på det sättet att uppgiftslämnande till en viss mellanfolklig organisation görs slentrianmässigt.

Det bör alltså säkerställas att Eppo får tillgång till samma information som svenska åklagarmyndigheter. I enlighet med utredningens bedömning, som bland annat *Åklagarmyndigheten*, *Ekobrottsmyndigheten* och *Skatteverket* instämmer i, anser regeringen att den befintliga regleringen i OSL inte är tillräcklig för att uppfylla kravet enligt Eppo-förordningen och att det är nödvändigt att skapa en särlösning. Till skillnad från utredningen anser regeringen att rätten att ta del av informationen ska ges till Eppo som en EU-myndighet och inte till särskilda åklagare vid Eppo. Det speglar bättre regleringen i 8 kap. 3 § OSL som tar sikte på en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation. Det bör därför införas en särskild bestämmelse i den nya lagen om att sekretessbelagda uppgifter får lämnas ut till Eppo om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk åklagarmyndighet.

9 Dataskydd

9.1 Dataskyddet hos Eppo och hos svenska brottsbekämpande myndigheter

Regeringens bedömning: Eppo-förordningens bestämmelser om dataskydd kräver inga lagstiftningsåtgärder. Såväl Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) som svenska brottsbekämpande myndigheter har vid behandlingen av personuppgifter ett fullgott dataskydd.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser, bland annat *Integritets- och skyddsmyndigheten*, *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten*, tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Ekobrottsmyndigheten och *Polismyndigheten* efterfrågar dock ett klargörande av om Ekobrottsmyndigheten kommer att vara personuppgiftsbiträde gentemot Eppo när personuppgifter behandlas av en svensk europeisk delegerad åklagare i verksamhetsstöd som tillhandahålls av Ekobrottsmyndigheten. Dessa båda myndigheter ser även behov av en analys av hur rollfördelningen ska utformas när det gäller personuppgiftsansvaret.

Skälen för regeringens bedömning

Skyddet för personuppgifter hos Eppo och hos svenska myndigheter

Det finns ett omfattande regelverk som rör dataskydd i Eppo-förordningen (artiklarna 47–89). Eftersom förordningen utarbetades parallellt med EU:s dataskyddspaket överensstämmer bestämmelserna i förordningen till den övervägande delen med motsvarande bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv [EU] 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för

fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, här benämnt dataskyddsdirektivet. Dataskyddsdirektivet är tillämpligt på sådan behandling av personuppgifter som behöriga myndigheter utför i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, det vill säga i brottsbekämpande verksamhet. Direktivet har genomförts i Sverige genom framför allt bestämmelser i brottsdatalagen (2018:1177) och brottsdataförordningen (2018:1202). Brottsdatalagen gäller emellertid inte om det finns avvikande bestämmelser i någon annan författning. Sådana avvikande bestämmelser finns bland annat i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område (polisens brottsdatalag), lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område (Tullverkets brottsdatalag), lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område (Kustbevakningens brottsdatalag), lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område (Skatteverkets brottsdatalag), lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område (åklagarväsendets brottsdatalag) och lagen (2018:1699) om kriminalvårdens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område (kriminalvårdens brottsdatalag).

I de delar som Eppo-förordningens bestämmelser om dataskydd överensstämmer med dataskyddsdirektivet har Eppo, med vissa modifierationer, motsvarande skyldigheter som en behörig myndighet i någon av medlemsstaterna. I allt väsentligt skapar rättsakterna alltså samma dataskydd i fråga om till exempel vilka personuppgifter som får behandlas, vilka krav som ställs på behandlingen och enskildas rättigheter. Eppo-förordningens bestämmelser ska också tolkas i ljuset av dataskyddsdirektivet (skäl 93 i ingressen till förordningen). Vissa andra artiklar i Eppo-förordningen reglerar dataskydd i fråga om Eppos administrativa uppgifter, interna verksamhet och överföring av uppgifter mellan Eppo och andra EU-organ (se till exempel artiklarna 48, 54, 76 och 78).

Regeringen bedömer därför i likhet med utredningen att Eppo-förordningen har en komplett och enhetlig uppsättning dataskyddsregler som motsvarar dataskyddsdirektivet och att såväl Eppo som svenska myndigheter vid sin respektive behandling av personuppgifter kan förutsättas ha ett fullgott dataskydd. När personuppgifter behandlas inom Eppo gäller Eppo-förordningens bestämmelser om dataskydd och när de behandlas inom svenska myndigheter gäller brottsdatalagen med tillhörande författningar. Eftersom dataskyddsdirektivet har genomförts i svensk rätt behövs det, i fråga om den stora majoriteten artiklar, inga lagstiftningsåtgärder för att anpassa svensk rätt till förordningen.

Svenska brottsbekämpande myndigheter har vid internationellt informationsutbyte möjligheter att ställa upp vissa villkor för hur personuppgifter som lämnas ut får användas, så kallade användningsbegränsningar (se till exempel 6 § lagen [2003:1174] om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar). Det väcker frågan om vilka användningsbegränsningar som svenska myndigheter kan ställa upp i

förhållande till Eppo. Enligt 2 kap. 20 § brottsdatalagen föreskrivs emellertid att en svensk myndighet inte får ställa upp några andra användningsbegränsningar i förhållande till bland annat EU-organ än som får ställas upp mot en svensk mottagare. Bestämmelsen genomför artikel 9.4 i dataskyddsdirektivet. Genom att samtliga medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet om Eppo har genomfört dataskyddsdirektivet kommer samma bestämmelser att gälla för alla. Regeringen delar därför utredningens bedömning att det inte behövs någon kompletterande lagstiftning för att begränsa svenska myndigheters möjligheter att föreskriva om användningsbegränsningar i förhållande till Eppo.

Regeringen delar också utredningens bedömning att det inte krävs några lagstiftningsåtgärder med anledning av kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/2153 av den 14 oktober 2020 om ändring av rådets förordning (EU) 2017/1939 vad gäller de kategorier av operativa personuppgifter och de kategorier av registrerade vars operativa personuppgifter Europeiska åklagarmyndigheten får behandla i indexet över ärendeakter. *Ekobrottsmyndigheten* och *Polismyndigheten* har efterfrågat en analys av hur rollfördelningen i fråga om personuppgiftsansvaret ska utformas. Det är emellertid inte möjligt att i detta sammanhang göra en sådan analys. Dessa frågor kommer i stället att få lösas i den praktiska tillämpningen.

9.2 Överförande av personuppgifter mellan Eppo och svenska myndigheter

Regeringens förslag: Det ska i brottsdatalagen upplysas om att en svensk myndighet får föra över personuppgifter som myndigheten har fått från Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) till ett tredjeland eller en internationell organisation endast om Eppo medger att uppgifterna överförs eller om Eppo har lämnat över handläggningen till den svenska myndigheten.

Regeringens bedömning: Det behövs ingen kompletterande lagstiftning för att personuppgifter ska kunna föras över från en svensk myndighet till Eppo.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår en undantagsbestämmelse som anger att personuppgifter som svenska myndigheter har fått från Eppo får föras över till ett tredjeland eller en internationell organisation endast om Eppo medger det.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot utredningens bedömning och förslag.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Överförande av personuppgifter från Eppo till Sverige

Som framgår ovan i avsnitt 9.1 bedömer regeringen att såväl Eppo som svenska brottsbekämpande myndigheter vid behandlingen av personuppgifter har en fullgod lagstiftning i fråga om dataskydd. En bedömning måste emellertid göras av vad som gäller när personuppgifter överförs

mellan Eppo och svenska myndigheter. En första fråga är vad som gäller för personuppgifter som förs över från Eppo till svenska myndigheter. I den mån det finns bindande begränsningar i Eppo-förordningen för hur uppgifterna får användas är svenska myndigheter skyldiga att följa dem.

Bindande begränsningar finns i fråga om överföring av uppgifter till tredjeland, det vill säga till en stat som varken är medlem i EU eller ansluten till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och internationella organisationer. Enligt Eppo-förordningen får Eppo på vissa villkor föra över operativa personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation. Vad gäller uppgifter som finns hos medlemsstaterna, som de i sin tur har fått från Eppo, gäller dock att operativa personuppgifter endast får föras över till ett tredjeland eller en internationell organisation om Eppo godkänner överföringen (artikel 80.3). Operativa uppgifter definieras i förordningen som alla de personuppgifter som behandlas av Eppo för de ändamål som fastställs i artikel 49, det vill säga brottsutredningar, lagföringsåtgärder, informationsutbyte med behöriga myndigheter i medlemsstaterna och med unionen samt samarbete enligt Eppo-förordningen med tredjeländer och internationella organisationer. Det innebär att medlemsstaterna har en skyldighet att begära förhandstillstånd från Eppo innan de för över uppgifter som härrör från myndigheten till ett tredjeland eller en internationell organisation. Av artikel 80.3 framgår dock att skyldigheten att begära förhandstillstånd inte ska gälla de ärenden som har hänskjutits till behöriga nationella myndigheter i enlighet med artikel 34. Enligt den artikeln ska Eppo i vissa fall lämna över ärenden till nationella myndigheter, bland annat när en utredning visar att sakförhållandena inte utgör ett brott som faller inom Eppos behörighet eller att villkoren för Eppo att utöva sin behörighet inte längre är uppfyllda.

Enligt svensk rätt får behöriga myndigheter överföra personuppgifter som behandlas i Sverige till ett tredjeland eller en internationell organisation under vissa förutsättningar. Bland annat krävs det att överföringen är nödvändig för ett syfte som omfattas av lagens tillämpningsområde (brottsbekämpning) och omfattas av till exempel ett beslut om adekvat skyddsnivå eller tillräckliga skyddsåtgärder (8 kap. 1 § brottsdatalagen). Personuppgifter som en svensk myndighet har fått från en annan medlemsstat får dock överföras till ett tredjeland eller en internationell organisation endast om den medlemsstat som har lämnat uppgifterna till den svenska myndigheten har medgett att de överförs. Om medgivandet på grund av tidsbrist inte kan inhämtas i förväg, får personuppgifter emellertid ändå överföras om det är nödvändigt för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för allmän säkerhet eller för andra väsentliga intressen för Sverige eller någon annan medlemsstat (8 kap. 2 § brottsdatalagen). Som framgår ovan medger Eppo-förordningen inte att personuppgifter som härrör från Eppo överförs till ett tredjeland eller internationella organisationer ens i nödsituationer, utan att det finns ett förhandstillstånd. Möjligheterna för svenska myndigheter att överföra sådana uppgifter är därför mer begränsade enligt förordningen än vad som följer av brottsdatalagens bestämmelser. Utredningen bedömer att detta behöver tydliggöras i brottsdatalagen och föreslår att det förs in en undantagsbestämmelse i 8 kap. 2 § för uppgifter som härrör från Eppo. Den bestämmelsen tar emellertid sikte på personuppgifter som kommer från andra medlemsstater. Det innebär enligt regeringen att bestämmelsen inte är tillämplig på

den situationen att uppgifter överförs från Eppo, som är en självständig EU-myndighet, till en svensk myndighet, även om den ursprungligen kan härröra från en medlemsstat. Den svenska regleringen hindrar därmed inte att Eppo-förordningen tillämpas. Eftersom förordningen blir direkt tillämplig och bindande när Sverige deltar i Eppo – och en bestämmelse i en EU-förordning inte får inkorporeras i eller transformeras till svensk rätt – bör utredningens förslag om att införa ett undantag för Eppo i brottsdatalagens bestämmelse inte genomföras. Däremot finns det enligt regeringen av tydlighetsskäl anledning att i den aktuella bestämmelsen upplysa om Eppo-förordningens förbud mot överföring utan medgivande av personuppgifter till tredjeländer och internationella organisationer.

Överförande av personuppgifter från Sverige till Eppo

Nästa fråga är om det finns något hinder i dataskyddslagstiftningen för svenska myndigheter att föra över personuppgifter till Eppo.

De flesta av de lagar för brottsbekämpande myndigheter som kompletterar brottsdatalagen innehåller en bestämmelse om att personuppgifter får lämnas ut till bland annat Interpol, Europol eller till en utländsk polis- eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol om det är förenligt med svenska intressen och mottagaren behöver uppgifterna för att bland annat kunna utreda och lagföra brott. Personuppgifter får vidare lämnas ut till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt efter riksdagens godkännande. (se 2 kap. 7 § polisens brottsdatalag, 2 kap. 7 § Tullverkets brottsdatalag, 2 kap. 6 § Kustbevakningens brottsdatalag, 2 kap. 7 § Skatteverkets brottsdatalag och 2 kap. 5 § åklagarväsendets brottsdatalag). Som regeringen konstaterar i avsnitt 8.3 är Eppo, utöver att vara en EU-myndighet, också att betrakta som en mellanfolklig organisation vilket ger stöd för utlämnande av uppgifter till Eppo. Som utredningen poängterar kommer uppgiftslämnandet också att kunna ske utan att det krävs en bedömning i det enskilda fallet av om uppgiftslämnandet är i svenskt intresse. Därmed krävs det ingen kompletterande lagstiftning för att personuppgifter ska kunna överföras till Eppo i den utsträckning som Eppo-förordningen förutsätter.

9.3 Eppos tillgång till personuppgifter hos svenska myndigheter

Regeringens förslag: Genom ändringar i de brottsbekämpande myndigheternas brottsdatalagar ges Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) tillgång till relevanta personuppgifter trots förundersökningssekretess eller sekretess till skydd för rättsligt samarbete och för vissa uppgifter som avser en registrering i Schengens informationssystem som behandlas av Polismyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen, Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten.

Regeringens bedömning: Eppo behöver inte ha samma rätt som Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten till direktåtkomst till personuppgifter som behandlas av brottsbekämpande myndigheter.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att Eppos åklagare ges samma tillgång till personuppgifter som behandlas av andra brottsbekämpande myndigheter och uppgifter i databaser som en allmän åklagare genom att ändringar görs i polisens, Tullverkets, Kustbevakningens, Skatteverkets och åklagarväsendets brottsdatalogar. Eppo ska ha samma möjlighet som svenska åklagarmyndigheter att få direktåtkomst till personuppgifter som behandlas av brottsbekämpande myndigheter.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inte några invändningar mot utredningens förslag om tillgång till personuppgifter. *Skatteverket* anför att den föreslagna sekretessbrytande regleringen är nödvändig för att verket regelmässigt ska kunna lämna ut uppgifter till de angivna brottsbekämpande myndigheterna.

Några remissinstanser har invändningar mot förslaget att ge Eppo rätt till direktåtkomst till uppgifterna. *Polismyndigheten* anser att det är oklart hur myndigheterna ska försäkra sig om att Eppo uppfyller kraven på behörighet och säkerhet innan de tillåter direktåtkomst och påpekar att det är okänt om det är tekniskt möjligt att integrera nationella system med Eppos. *Skatteverket* förordar att Eppo-åklagarna i stället beviljas åtkomst genom utlämnande på medium för automatiserad behandling eftersom det är den minst integritetsingripande åtgärden och de effektivitetsvinster som tidigare var förenade med direktåtkomst numera uppnås med automatiserat utlämnande. *Åklagarmyndigheten* framhåller att flera databaser nås av åklagare genom Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem och att en direktåtkomst för Eppo till uppgifterna kräver en omfattande integrering med åklagarväsendets eller Polismyndighetens it-system. *Kriminalvården* delar utredningens bedömning att Eppo inte ska ges direktåtkomst till personuppgifter i det så kallade säkerhetsregistret.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Eppo bör jämföras med svenska åklagarmyndigheter när det gäller tillgång till personuppgifter

Enligt Eppo-förordningen ska europeiska delegerade åklagare kunna få tillgång till all relevant information som finns lagrad i nationella databaser för brottsutredning och brottsbekämpning på samma villkor som gäller enligt nationell lagstiftning i liknande ärenden. Detsamma gäller uppgifter i andra relevanta register som tillhör offentliga myndigheter (artikel 43.1).

Enligt det svenska rättssystemet utövas åklagarrollen av enskilda personer. När det gäller administrativa frågor som inte rör åklagarrollen är det emellertid ofta myndigheterna inom åklagarväsendet som ges förpliktelser eller rättigheter i lagstiftningen. Detta gäller bland annat dataskyddslagstiftningen. Exempelvis anges det i brottsdatalogen att det är den personuppgiftsansvariga myndigheten som ska se till att tillgången till personuppgifter begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter (3 kap. 6 §). För att Eppos åklagare ska få samma rättigheter och befogenheter som svenska åklagare är det därför nödvändigt att säkerställa att myndigheten Eppo formellt jämföras med svenska åklagarmyndigheter även i detta avseende.

I ett antal författningar anges att Ekobrottsmyndigheten eller Åklagarmyndigheten eller båda myndigheterna kan få tillgång till viss infor-

mation. Genom författningarnas ordalydelse framgår det att det endast är de namngivna myndigheterna som ges tillgång. I de fallen har de svenska europeiska åklagarna, eller Eppo, därmed inte samma möjligheter. Att de europeiska delegerade åklagarna kan ha eller få tillgång till informationen i sin egenskap av svenska åklagare är en annan sak. Det kan inte anses uppfylla Eppo-förordningens krav. Det bör därför, när det anges i en författning att Ekobrottsmyndigheten eller Åklagarmyndigheten kan få tillgång till information, övervägas om Eppo bör ges samma möjlighet att få tillgång till informationen. Exempel på sådana bestämmelser finns i de brottsbekämpande myndigheternas brottsdatalagar som ger Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten rätt att ta del av vissa personuppgifter (se till exempel 2 kap. 8 § polisens brottsdatalag).

Det bör i sammanhanget understrykas att artikel 43.1 inte kräver att de svenska Eppo-åklagarna ska kunna få tillgång till mer information än vad nationella åklagare kan få tillgång till i liknande ärenden. Det innebär att det för att tillgodose Eppo-förordningens krav inte heller behöver göras några ändringar i de ändamålsbestämmelser som ligger till grund för när tillgång ska lämnas, under förutsättning att ändamålsbestämmelserna tar sikte på omständigheter som är relevanta för Eppos utredningar.

De brottsbekämpande myndigheternas brottsdatalagar

I 2 kap. 8 § polisens brottsdatalag ges bland annat Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten, trots viss sekretess, rätt att ta del av personuppgifter hos polisen som har gjorts gemensamt tillgängliga i polisorganisationen. Det kan till exempel röra sig om brottsanmälningar i polisens anmälningssystem. Motsvarande bestämmelser finns för uppgifter hos andra brottsbekämpande myndigheter (se 2 kap. 8 § Tullverkets brottsdatalag, 2 kap. 7 § Kustbevakningens brottsdatalag, 2 kap. 8 § Skatteverkets brottsdatalag och 2 kap. 6 § åklagarväsendets brottsdatalag). En förutsättning för att uppgifterna ska lämnas ut är att den begärande myndigheten behöver dem i sin brottsbekämpande verksamhet. Den prövningen görs av den myndighet som begär uppgifterna. De sekretessbrytande bestämmelserna har tillkommit för att skapa förutsättningar för direktåtkomst, se bland annat propositionen Integritet och effektivitet i polisens brottsbekämpande verksamhet (prop. 2009/10:85 s. 186–190). Regeringen anser i likhet med utredningen att det inte kan råda något tvivel om att de nämnda uppgifterna hos de brottsbekämpande myndigheterna är relevanta för Eppo-åklagarna i deras verksamhet.

I avsnitt 8.3 föreslås att uppgifter som är sekretessbelagda enligt OSL ska få röjas för Eppo, om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk åklagarmyndighet. Utredningen, som föreslår att Eppo ska ha samma möjlighet som svenska åklagarmyndigheter att få direktåtkomst till personuppgifter som behandlas av brottsbekämpande myndigheter (se nedan), är av uppfattningen att frågan om sekretess har ett så nära samband med regleringen om direktåtkomst i de nu aktuella lagarna att tillgången till uppgifter bör regleras på samma sätt för Eppo som för övriga myndigheter. Det finns dock inget krav i Eppo-förordningen att Eppo ska ha direktåtkomst till uppgifterna. Regeringens bedömning är därför att Eppo inte behöver ha samma rätt som Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten till direktåtkomst till personuppgifter som behandlas av

brottsbekämpande myndigheter. Någon ändring i de olika myndigheternas brottsdatalagar i denna del behöver därför inte göras. Eppo kommer, genom bestämmelser i det förslag till lagen om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten som läggs fram i denna proposition, att ha rätt att ta del av sekretessbelagda uppgifter enligt OSL när de får lämnas ut till en svensk åklagarmyndighet. Det innebär att Eppo redan omfattas av rätten att ta del av uppgifterna som regleras i första stycket i ovan nämnda paragrafer. Detsamma gäller för 2 kap. 10 § polisens brottsdatalag om personuppgifter i fingeravtrycks- och signalementsregister och 6 kap. 7 § polisens brottsdatalag om personuppgifter som behandlas av NFC.

Bestämmelsen i 6 kap. 1 § polisens brottsdatalag reglerar viss personuppgiftsbehandling vid polisens nationella forensiska centrum (NFC). Enligt bestämmelsen får NFC behandla personuppgifter om det behövs för att utföra forensiska analyser, undersökningar eller jämförelser åt bland annat Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten. Enligt bestämmelsen får NFC emellertid även behandla personuppgifter när NFC utför motsvarande uppgifter åt bland annat ett EU-organ med brottsbekämpande uppgifter. Eppo omfattas således redan av regleringen och behöver därför inte läggas till bland myndigheterna.

Regeringen delar utredningens och *Kriminalvårdens* bedömning att Eppo-förordningen inte kräver att Eppo läggs till i 3 kap. 6 § kriminalvårdens brottsdatalag.

Regeringen bedömer liksom utredningen att även andra uppgifter i offentliga databaser och register kan vara av betydelse för Eppo-åklagarna i deras utredningar. Eppos tillgång till dessa uppgifter bör vid behov regleras i förordning.

Personuppgifter ska kunna lämnas ut till Eppo trots förundersökningssekretess

I bestämmelserna som behandlar Åklagarmyndighetens och Ekobrottsmyndighetens rätt att ta del av personuppgifter föreskrivs det att uppgifterna ska lämnas ut utan hinder av viss sekretess, närmare bestämt sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § OSL. Dessa bestämmelser träffar vissa uppgifter om enskildas personliga förhållanden och syftar till att skydda den enskildes intressen. I bestämmelserna sägs det däremot ingenting om 18 kap. OSL, som bland annat innehåller regler om förundersökningssekretess, vilket är den vanligaste sekretessgrunden i förundersökningar. Det beror enligt förarbetena på att dessa bestämmelser till skydd för intresset att förebygga och förhindra brott är tillämpliga hos alla brottsbekämpande myndigheter och att det därmed i de flesta fall inte bör medföra någon skada för verksamheten att lämna ut uppgifterna. Något generellt behov av att bryta sekretessen enligt 18 kap. OSL har därför inte ansetts finnas (prop. 2009/10:85 s. 193–194., se även prop. 2014/15:63 s. 110).

Den bedömning som har gjorts i fråga om behovet av sekretessbrytande regler mellan svenska brottsbekämpande myndigheter har dock inte relevans i förhållande till Eppo, eftersom OSL inte gäller för den myndigheten. Enligt utredningens mening är en sekretessbrytande reglering som tar sikte på sekretess enligt 18 kap. OSL därför nödvändig för att uppfylla

åtagandena i Eppo-förordningen. Regeringen delar den bedömningen. Med en sådan reglering undviks det att myndigheterna behöver göra en bedömning av Eppos sekretesskydd i varje enskilt fall. En sådan reglering tydliggör vidare att de svenska Eppo-åklagarna regelmässigt ska kunna ta del av till exempel personuppgifter i polisens it-system, eller som *Skatteverket* framför, för att verket regelmässigt ska kunna lämna ut uppgifter. I likhet med utredningen anser regeringen att personuppgifter bör kunna lämnas till Eppo trots sekretess i förundersökningar och sekretess i internationellt rättsligt och polisiärt samarbete enligt 18 kap. 1 och 17 §§ OSL. Undantaget beträffande 18 kap. 1 § OSL behövs för att Eppo-åklagare ska kunna ta del av samma information under förundersökningen som nationella åklagare. Den brottslighet som Eppo arbetar med kommer i många fall att vara gränsöverskridande och sekretess kan då gälla enligt 18 kap. 17 § OSL. Paragrafen är tillämplig vid all form av rättsligt samarbete rörande förundersökning i brottmål eller tvångsmedel på begäran av annan stat eller mellanfolklig domstol. Om Eppo-åklagarna inte får rätt till den information som de kan behöva och som nationella åklagare skulle ha tillgång till uppfylls inte kraven i Eppo-förordningens artikel 43.1 som föreskriver att Eppo-åklagarna ska kunna ta del av samma information som nationella åklagare. I likhet med utredningen anser därför regeringen att den sekretessbrytande regleringen bör omfatta även sådana uppgifter (18 kap. 1 och 17 §§ OSL). De aktuella bestämmelserna i de brottsbekämpande myndigheternas brottsdatalogar bör således ändras på det sättet. Regeringen instämmer i utredningens slutsats att det inte finns något behov av att medge att sekretessen bryts för några andra bestämmelser i 18 kap. OSL.

Frågan om direktåtkomst

Med direktåtkomst avses vanligtvis att någon har direkt tillgång till någon annans register eller databas och på egen hand kan söka efter information där, utan att kunna påverka innehållet i registret eller databasen. Vid direktåtkomst fattas beslutet om överföring i varje enskilt fall av mottagaren. Den faktiska begränsningen av direktåtkomsten görs med hjälp av olika tekniska lösningar, beroende på hur omfattningen av direktåtkomsten har begränsats i det enskilda fallet. Det är den personuppgiftsansvarige som ska se till att åtkomsten rent faktiskt begränsas på det sätt som föreskrivs (3 kap. 6 § brottsdatalogen). Ett elektroniskt utlämnande genom direktåtkomst ska skiljas från andra elektroniska utlämnanden på medium för automatiserad behandling. Utlämnande av personuppgifter på medium för automatiserad behandling kan göras på många olika sätt. Det kan vara fråga om att personuppgifter lämnas genom till exempel e-post eller ett usb-minne. Begreppet anses omfatta överlämnande av elektroniskt lagrade uppgifter genom alla slags medium för lagring och överföring (se betänkandet *Överskottsinformation vid direktåtkomst*, SOU 2012:90, s. 198). Högsta förvaltningsdomstolen har ansett att gränsdragningen mellan vad som är direktåtkomst och annat utlämnande på medium för automatiserad behandling beror på om den aktuella uppgiften kan anses vara förvarad hos den mottagande myndigheten (se HFD 2015 ref. 61).

Frågan blir då om Eppo-förordningens krav i artikel 43.1 att Eppo-åklagarna ska ha tillgång till samma uppgifter som svenska åklagare i

databaser och register även innebär ett krav på att Eppo-åklagare ska ha tillgång till uppgifterna på samma sätt som svenska åklagare, det vill säga i förekommande fall genom direktåtkomst. Liksom utredningen konstaterar regeringen att Eppo-förordningen inte uttryckligen reglerar hur Eppos åklagare ska få tillgång till uppgifterna, utan endast att åklagarna ska ha sådan tillgång. Något krav på direktåtkomst finns alltså inte. Enligt utredningen talar bland annat effektivitetsskäl och den lojalitetsplikt som föreskrivs i artikel 5.6 för att Eppo ändå bör medges direktåtkomst. Samtidigt finns det anledning att ur ett integritetsskyddsperspektiv rent generellt vara restriktiv när det gäller att medge direktåtkomst till utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer (jfr prop. 2014/15:63 s. 102). Dessutom kommer möjligheten att kontrollera Eppos åtkomst till personuppgifter att vara begränsad eftersom svenska tillsynsmyndigheter inte kommer att ha tillsyn över Eppo eller Eppo-åklagarnas verksamhet på samma sätt som över svenska åklagare (se avsnitt 11.1). Som *Skatteverket* anför, finns det också mycket som talar för att effektivitetsvinsterna med att medge Eppo direktåtkomst till uppgifterna inte är särskilt stora och att den tekniska utvecklingen har gjort att annan elektronisk åtkomst i princip är lika tidseffektiv. Som *Åklagarmyndigheten* och *Polismyndigheten* påpekar bör det även vägas in att det ännu inte är klarlagt om och i så fall hur Eppos datahanteringssystem kommer att integreras med svenska myndigheters, vilket innebär att lämpligheten i att i dagsläget föreskriva en rätt till direktåtkomst för Eppo kan ifrågasättas. Till exempel anför Åklagarmyndigheten att flera av databaserna nås av åklagare genom Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem och att Eppo inte utan en omfattande integrering med de svenska myndigheternas it-system kommer att kunna ges direktåtkomst till databaserna. Till skillnad från utredningen anser regeringen således att det i avsaknad av ett sådant krav enligt förordningen i vart fall inte nu finns anledning att ge Eppo tillgång till uppgifter i svenska databaser och register genom direktåtkomst.

10 Anställningsfrågor

10.1 Anställningsfrågor som rör den svenska europeiska åklagaren

Regeringens bedömning: Eppo-förordningen reglerar, i förening med annan unionsrätt, heltäckande anställningsfrågorna för den svenska europeiska åklagaren. Det behövs därför inga lagstiftningsåtgärder i detta avseende.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: De europeiska åklagarna ska vara stationerade vid Eppos kontor i Luxemburg. Enligt artikel 16.1 i Eppo-förordningen ska varje medlemsstat nominera tre kandidater till posten

som europeisk åklagare bland kandidater som är aktiva medarbetare i åklagarväsendet eller rättsväsendet i den berörda medlemsstaten, vilkas oberoende inte kan ifrågasättas, och som har nödvändiga kvalifikationer för utnämning till höga åklagarämbeten eller juridiska ämbeten i sina respektive medlemsstater och som har relevant praktisk erfarenhet av de nationella rättssystemen, ekonomiska utredningar och av internationellt straffrättsligt samarbete. I artikel 16.2 och 16.3 regleras hur det ska gå till när rådet väljer ut och utnämner en av kandidaterna till posten som europeisk åklagare för medlemsstaten i fråga och hur länge anställningen ska bestå. Artikel 16.4–16.7 anger vad som ska gälla i fråga om avsättning av europeiska åklagare och hur en europeisk åklagare ska ersättas i olika situationer.

Enligt artikel 96.1 ska de europeiska åklagarna vara tillfälligt anställda vid Eppo enligt artikel 2 a i rådets förordning nr 31 (EEG), nr 11 (EKSG) om tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen (EU:s anställningsvillkor). När det gäller den svenska europeiska åklagaren reglerar alltså Eppo-förordningen, i förening med annan unionsrätt, heltäckande de arbetsrättsliga frågor som gäller för dem under anställningstiden. Utgångspunkten är således att de under anställningstiden inte verkar på den svenska arbetsmarknaden och att det svenska arbetsrättsliga regelverket därför inte tillämpas på dem. Som utredningen konstaterar behövs den som utnämns till europeisk åklagare ha möjlighet att vara tjänstledig från sin svenska anställning under tiden som han eller hon arbetar för Eppo. Enligt 5 a § första stycket tjänstledighetsförordningen (1984:111) bör en arbetstagare beviljas tjänstledighet för en tidsbegränsad anställning i EU:s institutioner eller organ. Medgivande till tjänstledighet bör lämnas om det inte finns synnerliga skäl för något annat. Det finns alltså tillräckliga förutsättningar i svensk rätt för att en svensk europeisk åklagare ska få tjänstledigt. Regeringen instämmer därför i utredningens och remissinstansernas bedömning att det inte krävs några lagstiftningsåtgärder i fråga om den svenska europeiska åklagarens anställning.

10.2 Anställningsfrågor som rör de europeiska delegerade åklagarna

Regeringens bedömning: Frågor kring de europeiska delegerade åklagarnas nominering, anställningstid och avsättande regleras i Eppo-förordningen. Det behövs inga lagstiftningsåtgärder i detta avseende.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över bedömningen. *Arbetsgivarverket* delar inte utredningens bedömning att det skulle kunna finnas en konflikt mellan artikel 17.1 i Eppo-förordningen om att de europeiska delegerade åklagarna ska utses för en period på fem år och artikel 123.1 i EU:s anställningsvillkor som anger att en särskild rådgivares anställningsavtal inte får överskrida två år.

Skälen för regeringens bedömning: De svenska europeiska delegerade åklagarna ska vara anställda av Eppo men vara placerade och arbeta i Sverige. De kommer att vara anställda som särskilda rådgivare enligt artiklarna 5, 123 och 124 i EU:s anställningsvillkor.

Enligt artikel 17.1 i Eppo-förordningen ska kollegiet, på förslag av den europeiska chefsåklagaren, utnämna de europeiska delegerade åklagare som nominerats av medlemsstaterna. Kollegiet får avstå från att utnämna en person som nominerats om han eller hon inte uppfyller kriterierna i artikel 17.2. De europeiska delegerade åklagarna ska utses för en period på fem år som kan förnyas. Enligt artikel 17.2 ska de europeiska delegerade åklagarna från att de utnämns till tidpunkten för avsättning vara aktiva medarbetare i åklagarväsendet eller rättsväsendet i den medlemsstat som har nominerat dem. Deras oberoende ska inte kunna ifrågasättas och de ska ha nödvändiga kvalifikationer och relevant praktisk erfarenhet av det nationella rättssystemet. I likhet med vad *Arbetsgivarverket* anför finns det inte skäl att tro att det kommer att uppstå en konflikt mellan artikel 17.1 i Eppo-förordningen som anger att de europeiska delegerade åklagarna ska utses för en period på fem år och artikel 123.1 i EU:s anställningsvillkor som anger att en särskild rådgivares anställningsavtal inte får överskrida två år, men kunna förlängas. Av artikel 2 i Eppos anställningsvillkor följer nämligen att de europeiska delegerade åklagarna formellt kommer att anställas för två år i taget enligt artikel 123 i EU:s anställningsvillkor, men att anställningsavtalet automatiskt förnyas vid behov så att åklagarna kan slutföra sin mandatperiod i enlighet med artikel 17.1 i förordningen.

Artikel 17.3–17.5 anger vad som ska gälla i fråga om avsättning av europeiska delegerade åklagare. Om en europeisk delegerad åklagare slutar sin anställning ska medlemsstaten, oavsett orsak till anställningens upphörande, omedelbart informera den europeiska chefsåklagaren. Vid behov ska en annan europeisk delegerad åklagare nomineras.

I likhet med utredningen anser regeringen att Eppo-förordningen reglerar vad som ska gälla i fråga om nominering, anställningstid och avsättning av de europeiska delegerade åklagarna. Det bedöms därför inte krävas några lagstiftningsåtgärder i detta avseende. Vissa lagstiftningsåtgärder behövs dock för att Eppo-förordningens krav om bland annat dubbla anställningar och social trygghet ska uppfyllas. Dessa redovisas nedan i avsnitt 10.3–10.5.

10.3 De europeiska delegerade åklagarna ska ha dubbla anställningar

Regeringens förslag: De svenska europeiska delegerade åklagarna ska, utöver sin anställning i Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo), även ha en anställning i det svenska åklagarväsendet.

Regeringens bedömning: Det behövs inga lagstiftningsåtgärder för att de svenska europeiska delegerade åklagarna ska kunna tjänstgöra växelvis i den svenska anställningen och anställningen i Eppo.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över utredningens förslag. *Svea hovrätt* och *Arbetsgivarverket* anför att det kan uppstå oklarheter kring hur de dubbla anställningarna och det växelvisa arbetssättet ska fungera i praktiken. *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* framför att det krävs tydliga ramar för att de europeiska delegerade åklagarna ska kunna röra sig mellan anställningarna. Svea hovrätt poängterar vikten av att det finns en tydlig uppdelning mellan anställningarna med tanke på bland annat tryckfrihetsförordningens och offentlighets- och sekretesslagens tillämplighet. Arbetsgivarverket anser att det skulle kunna övervägas en konstruktion med ett uppdragsförhållande i stället för ett anställningsförhållande när den europeiska delegerade åklagaren ska arbeta nationellt.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Av artikel 96.6 i Eppo-förordningen följer att de europeiska delegerade åklagarna ska vara anställda som särskilda rådgivare för att biträda Eppo. De behöriga nationella myndigheterna ska underlätta utövandet av de europeiska delegerade åklagarnas uppgifter inom ramen för förordningen och avstå från varje agerande eller inriktning som kan skada deras karriär eller ställning inom det nationella åklagarväsendet. I synnerhet ska de behöriga nationella myndigheterna förse de europeiska delegerade åklagarna med de resurser och den utrustning som de behöver för utövandet av sin verksamhet enligt förordningen och se till att de är fullständigt integrerade i sina nationella åklagarmyndigheter. De europeiska delegerade åklagarna ska också vara aktiva medarbetare i åklagarväsendet eller rättsväsendet i den medlemsstat som nominerat dem från tidpunkten för utnämning som europeisk delegerad åklagare till tidpunkten för avsättning (artikel 17.2). De europeiska delegerade åklagarna får även utöva verksamhet som nationella åklagare i den utsträckning som detta inte hindrar dem från att fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen (artikel 13.3). Av skälen till förordningen framgår det att de europeiska delegerade åklagarna ska fortsätta vara integrerade på operativ nivå i sina nationella rättssystem, rättsliga strukturer och lagföringsstrukturer (skäl 43). Förordningen förutsätter alltså att de europeiska delegerade åklagarna också ska kunna arbeta operativt i det nationella åklagarväsendet.

Regeringen anser, liksom utredningen, att förordningens krav innebär att de europeiska delegerade åklagarna ska ha dubbla anställningar. Det innebär att de ska vara anställda både i det svenska åklagarväsendet och vid Eppo. Ett uppdragsförhållande, som *Arbetsgivarverket* anser skulle kunna övervägas, bedöms därför inte uppfylla det krav som förordningen ställer. Som utredningen föreslår bör det framgå av den nya lagen att de svenska europeiska delegerade åklagarna ska vara anställda i det svenska åklagarväsendet. Anställningen i det svenska åklagarväsendet omfattas av regelverket i lagen (1994:206) om offentlig anställning (LOA). I LOA finns det en reglering som anses ge stöd för att det endast är möjligt att ha en statlig anställning åt gången (11 §). Regeringen instämmer i utredningens slutsats att denna bestämmelse dock inte utgör något hinder mot att de europeiska delegerade åklagarna har dubbla anställningar eftersom Eppo inte är en svensk myndighet och därmed inte är bunden av LOA.

Svea hovrätt och *Arbetsgivarverket* anför att det kan uppstå oklarheter kring hur de dubbla anställningarna och det växelvisa arbetssättet ska fungera i praktiken. *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* anför

att om det saknas tydliga ramar kan det leda till osäkerhet och otrygghet i fråga om bland annat ansvarsförhållanden vid myndighetsutövning, arbetsledning, arbetsmiljö, disciplinansvar och behörighet till it-system. I likhet med remissinstanserna anser regeringen att det är viktigt att göra en tydlig åtskillnad mellan Eppos verksamhet och den svenska åklagarverksamheten. Det gäller både i fråga om i vilken egenskap åklagaren utför sina arbetsuppgifter och i fråga om fysiska utrymmen samt den digitala miljön. Som utredningen anför kommer Eppo, den svenska anställningsmyndigheten, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer och de svenska europeiska delegerade åklagarna på olika sätt att behöva samverka med varandra och närmare utveckla formerna för hur övergången mellan anställningarna ska gå till för att ansvarsförhållandena ska vara tydliga även i praktiken. Som både Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten för fram kommer det sannolikt att krävas skriftliga beslut eller att övergången mellan verksamheterna på annat sätt tydligt regleras. Regeringen delar utredningens och flertalet remissinstansers bedömning att det emellertid inte behövs några lagstiftningsåtgärder för att de svenska europeiska delegerade åklagarna ska kunna röra sig fritt mellan anställningarna.

Svea hovrätt för fram att den roll som åklagaren i varje givet tillfälle agerar inom får stor betydelse för tryckfrihetsförordningens och offentlighets- och sekretesslagens tillämplighet. Som *Svea hovrätt* påpekar kommer de svenska europeiska delegerade åklagarna när de arbetar för Eppo att ta emot, upprätta och expediera handlingar som inte kommer att bli allmänna handlingar eftersom de svenska reglerna om handlingsoffentlighet inte gäller för Eppo (se avsnitt 8.1). När de i sin roll som nationella åklagare tar emot, upprättar eller expedierar handlingar kommer handlingarna som regel att bli allmänna. Det finns särskilda bestämmelser i 2 kap. 8 § TF som innebär att en handling ställd till en tjänsteman i annan egenskap än hans eller hennes anställning vid myndigheten inte blir en allmän handling annat än om handlingen gäller ett ärende eller någon annan fråga som handläggs av myndigheten. Paragrafen bör bli tillämplig när en handling ställs till en svensk europeisk delegerad åklagare i den rollen men skickas till den svenska myndighet där åklagaren är anställd.

Sammanfattningsvis delar regeringen utredningens slutsats att det inte behövs några svenska lagstiftningsåtgärder för att de svenska europeiska delegerade åklagarna ska kunna röra sig fritt mellan anställningarna.

10.4 Anställningen som europeisk delegerad åklagare ska inte vara en otillåten bisyssla

Regeringens förslag: Anställningen som svensk europeisk delegerad åklagare ska inte vara en otillåten bisyssla enligt lagen om offentlig anställning.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om bisysslor finns i lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA). Förbudet mot förtroendeskadliga bisysslor innebär att arbetstagare inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller hennes eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende (7 §). En arbetsgivare ska besluta att en arbetstagare som har eller avser att åta sig en bisyssla som inte är förenlig med 7 § LOA ska upphöra med eller inte åta sig bisysslan (7 c §).

Som framgår ovan föreslås de europeiska delegerade åklagarna också vara anställda i det svenska åklagarväsendet. Det innebär att LOA kommer gälla i förhållande till den svenska anställningen. En anställning som europeisk delegerad åklagare skulle därmed kunna betraktas som en bisyssla som omfattas av regleringen i LOA. För att tydliggöra att anställningen som europeisk delegerad åklagare inte kan anses vara en otillåten bisyssla enligt 7 § LOA anser regeringen i likhet med utredningen att det bör införas en bestämmelse i den nya lagen som klargör detta. Därigenom blir det inte aktuellt för den statliga arbetsgivaren att göra en prövning enligt 7 och 7 c §§ LOA.

Även i anställningen som europeisk delegerad åklagare kan det aktualiseras frågor om bisysslor. Eppos anställningsvillkor för europeiska delegerade åklagare innehåller därför bestämmelser om detta som behöver beaktas av Eppo och den europeiska delegerade åklagaren. Inga nationella lagstiftningsåtgärder krävs i denna del.

10.5 Social trygghet för de svenska europeiska delegerade åklagarna

Regeringens förslag: Den svenska anställningsmyndigheten ska betala arbetsgivaravgifter motsvarande vad den skulle ha betalat om de svenska europeiska delegerade åklagarna enbart hade arbetat för den svenska anställningsmyndigheten.

Den svenska anställningsmyndigheten ska inte betala allmän löneavgift för ersättningen som har betalats för de svenska europeiska delegerade åklagarna.

De svenska europeiska delegerade åklagarna ska till den svenska anställningsmyndigheten anmäla eventuell frånvaro och ange orsaken till frånvaron samt anmäla när de åter arbetar i sin befattning.

Regeringens bedömning: Det behövs i övrigt inga lagändringar för att uppfylla förordningens krav vad gäller de svenska europeiska delegerade åklagarnas sociala trygghet, allmänna arbetsvillkor och arbetsmiljö.

Utredningens bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Utredningen bedömer att det inte behövs någon lagstiftningsåtgärd i frågor som rör social trygghet, pension och försäkringskydd för de svenska europeiska delegerade åklagarna.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser framför synpunkter på att en fullständig utredning inte har lagts fram när det gäller vissa arbetsrättsliga frågor och frågor om social trygghet, pension och försäkringsskydd. *Arbetsmiljöverket*, *Arbetsgivarverket*, *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* anser att det är oklart vad som innefattas i det grundläggande arbetsgivar- och arbetsmiljöansvaret som den svenska anställningsmyndigheten ska ha för de europeiska delegerade åklagarna och att detta behöver klargöras. Arbetsgivarverket, Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten anför även att det krävs ytterligare utredning och lagändringar för att de svenska europeiska delegerade åklagarna ska omfattas av det svenska socialförsäkringssystemet, pensionssystemet och försäkringsskyddet. Åklagarmyndigheten och Arbetsgivarverket anser dessutom att det behövs ytterligare utredning för att de svenska europeiska delegerade åklagarna ska få samma skydd som åklagare som omfattas av kollektivavtal.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot promemorians förslag och bedömning.

Arbetsmiljöverket instämmer i promemorians bedömning att det inte behövs någon lagstiftningsåtgärd för att klargöra arbetsmiljöansvaret eftersom det regleras av Eppo-förordningen. Eftersom det ändå finns vissa begränsningar i de åtgärder som den svenska anställningsmyndigheten får vidta när det gäller arbetsmiljöansvaret vill verket betona vikten av samverkan i arbetsmiljöarbetet mellan Eppo och den svenska anställningsmyndigheten. *Åklagarmyndigheten* anför att eftersom nationella myndigheter inte får ge order eller utfärda riktlinjer och instruktioner som rör Eppos verksamhet kommer den svenska anställningsmyndigheten endast att kunna vidta åtgärder som rör den fysiska arbetsmiljön samt tillhandahålla företagshälsovård. Detta medför att de svenska europeiska delegerade åklagarna inte till fullo kommer att omfattas av det skydd som den svenska arbetsmiljölagstiftningen ger. *Akavia* anser att det är oklart hur arbetsmiljölagen och arbetsmiljöansvaret ska tillämpas i vissa delar, till exempel i fråga om den psykosociala arbetsmiljön, och kan därför inte till fullo ställa sig bakom slutsatsen i promemorian att det inte behövs någon lagstiftningsåtgärd i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

EU:s och Eppo-förordningens personalbestämmelser och anställningsvillkor

Av EU:s anställningsvillkor framgår att den som anställs som särskild rådgivare inte har rätt till sociala förmåner, pension eller försäkringsskydd från EU. De svenska europeiska delegerade åklagarna kommer att vara anställda av Eppo som särskilda rådgivare och har därför inte rätt till sådana förmåner från EU på grundval av dessa anställningsvillkor. Frågan har i stället reglerats i Eppo-förordningen och i de anställningsvillkor som Eppos kollegium har antagit. Av artikel 96.6 i Eppo-förordningen framgår att behöriga nationella myndigheter ska säkerställa att det finns tillräckliga arrangemang för att de europeiska delegerade åklagarnas rättigheter som har anknytning till social trygghet, pension och försäkringsskydd enligt

nationell lagstiftning bibehålls. Det ska enligt artikeln också säkerställas att de europeiska delegerade åklagarnas lön inte är lägre än vad den skulle ha varit om den berörda åklagaren fortsatt att arbeta enbart som nationell åklagare. Vidare framgår att ansvaret för de europeiska delegerade åklagarnas allmänna arbetsvillkor och arbetsmiljö ska ligga på de behöriga nationella myndigheterna.

I tredje kapitlet i Europeiska åklagarmyndighetens kollegiums beslut den 29 september 2020 om fastställande av bestämmelser om anställningsvillkoren för de europeiska delegerade åklagarna (Eppos anställningsvillkor) finns det ytterligare bestämmelser om arbetsvillkor och social trygghet för de europeiska delegerade åklagarna. Av artikel 9–11 framgår det att nationella bestämmelser ska tillämpas i samband med årlig ledighet, sjukledighet och föräldraledighet. Eppo ska betala lön vid sjuk- och föräldraledighet enligt artikel 10.1 på samma villkor som de som föreskrivs i nationella bestämmelser, såvida inte sådana berättigade utbetalningar omfattas av det nationella sociala trygghetssystemet. Av artikel 22.2 i anställningsvillkoren framgår att Eppo ska betala hela lönen till de europeiska delegerade åklagarna och att den nationella anställningsmyndigheten ska ersätta Eppo för det arbete som de europeiska delegerade åklagarna utför som nationella åklagare.

Utredningen, som lämnade sitt betänkande innan Eppo blev operativ, konstaterar att det vid den tidpunkten var oklart hur ansvarsfördelningen mellan Eppo och nationella myndigheter skulle se ut bland annat i fråga om de svenska europeiska delegerade åklagarnas rättigheter med anknytning till social trygghet, pension och försäkringsskydd. Eftersom den svenska anställningsmyndigheten har ett grundläggande arbetsgivaransvar enligt svensk arbetsrätt bedömer utredningen att det inte behövs någon särskild lagstiftningsåtgärd i frågor som rör social trygghet, pension och försäkringsskydd för de svenska europeiska delegerade åklagarna. Ett antal remissinstanser, bland annat *Arbetsgivarverket*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Svea hovrätt* och *Åklagarmyndigheten*, ifrågasätter denna slutsats och framför behovet av ytterligare utredning och lagändringar för att de svenska europeiska delegerade åklagarna ska omfattas av det svenska socialförsäkringssystemet, pensionssystemet och försäkringsskyddet. I anledning av dessa synpunkter gavs en utredare i april 2022 i uppdrag att biträda Justitiedepartementet med att utreda vissa arbetsrättsliga frågor samt hur det kan säkerställas att tillgången till social trygghet, pension och försäkringsskydd bibehålls för dessa åklagare (Ju 2022:A). Utredaren överlämnade i oktober 2022 promemorian Trygghet för EU-åklagare i Sverige (Ds 2022:25).

De svenska europeiska delegerade åklagarna kommer att omfattas av svenska bestämmelser om social trygghet men vissa kompletterande bestämmelser behövs

Enligt artikel 11.3 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EU-förordningen om samordning av de sociala trygghetssystemen) ska en offentligt anställd omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat till vilken den förvaltning som sysselsätter denne hör. De svenska europeiska delegerade åklagarna kommer under sin mandatperiod

att vara aktiva medarbetare i det svenska åklagarväsendet. De kommer därmed att vara offentligt anställda i Sverige och omfattas av den svenska lagstiftningen om sociala trygghetssystem.

De flesta svenska bestämmelser om rättigheter som har anknytning till social trygghet, pension och försäkringsskydd är samlade i socialförsäkringsbalken. Dessutom finns bestämmelser om sjuklön från arbetsgivaren under viss tid i lagen (1991:1047) om sjuklön.

Många av de svenska bestämmelserna om social trygghet är knutna till den lön som arbetstagaren får. Det gäller bland annat rätten till sjuklön, förmåner enligt socialförsäkringsbalken och beräkning av arbetsgivaravgifter som finansierar de anställdas förmåner enligt socialförsäkringsbalken. Som framgår av Eppos anställningsvillkor är det Eppo, och inte den svenska anställningsmyndigheten, som kommer att betala lön till de svenska europeiska delegerade åklagarna. Det behöver därför särskilt analyseras om detta innebär att det behövs några åtgärder för att kunna säkerställa de svenska europeiska delegerade åklagarnas rätt till social trygghet som föreskrivs i Eppo-förordningen.

I socialförsäkringsbalken görs en uppdelning i bosättningsbaserade förmåner (5 kap.), arbetsbaserade förmåner (6 kap.) och övriga förmåner (7 kap.). Som konstateras i promemorian kommer de svenska europeiska delegerade åklagarna både ha sin hemvist och utföra sitt förvärvsarbete i Sverige. De kommer alltså att ha rätt till både bosättnings- och förvärvsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken. De kommer även att ha rätt till de förmåner som kräver att särskilda förutsättningar är uppfyllda, som till exempel ålder, föräldraskap, graviditet och arbetsoförmåga.

Flera av förmånerna enligt socialförsäkringsbalken är beroende av att personen har en sjukpenninggrundande inkomst, så kallad SGI, och en pensionsgrundande inkomst. Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete bland annat som arbetstagare i allmän eller i enskild tjänst (25 kap. 2 § socialförsäkringsbalken). För att sjukpenninggrundande inkomst ska kunna fastställas krävs bland annat att den försäkrades årliga inkomst kommer från arbete i Sverige (25 kap. 3 § socialförsäkringsbalken). Som konstateras i promemorian kommer de svenska europeiska delegerade åklagarna att anses som försäkrade för arbetsbaserade förmåner och de kommer att utföra arbete i Sverige som arbetstagare i allmän tjänst. Regeringen delar därmed den bedömning som görs i promemorian om att de svenska europeiska delegerade åklagarna därmed uppfyller förutsättningarna för att få den sjukpenninggrundande inkomsten fastställd.

I praktiken fastställs den sjukpenninggrundande inkomsten, om den grundas enbart på inkomst av anställning, med ledning av uppgifter som härrör från de arbetsgivardeklarationer som bland annat arbetsgivare är skyldiga att rapportera in enligt 26 kap. 2–3 § skatteförordningen (2011:1244). Den pensionsgrundande inkomsten beräknas årligen av Skatteverket och utgörs bland annat av summan av arbetstagarens inkomster av anställning (59 kap. 3 § socialförsäkringsbalken). Till grund för beräkningen läggs den försäkrades beslut om statlig inkomstskatt för det året. Pensionsgrundande inkomst av anställning, som den försäkrade enligt inkomstskattelagen inte är skattskyldig för i Sverige, bestäms med ledning av en kontrolluppgift eller uppgifter i en arbetsgivardeklaration enligt skatteförordningen.

Förmånerna enligt socialförsäkringsbalken finansieras genom arbetsgivaravgifterna som betalas av arbetsgivaren jämte egenavgifter som betalas av den som har en avgiftspliktig inkomst.

Som klargörs i promemorian är Eppo inte skyldig att göra några avgiftsinbetalningar i Sverige för social trygghet, pension och försäkrings-skydd för de svenska europeiska delegerade åklagarna. Det innebär att enligt nuvarande lagstiftning kommer inte några socialavgifter att betalas i Sverige baserat på ersättningen från Eppo. Regeringen anser i likhet med promemorian att det därför bör göras en ändring i socialavgiftslagen som innebär att den svenska anställningsmyndigheten ska betala sociala avgifter för de svenska europeiska delegerade åklagarna baserat på den ersättning som de skulle ha haft om de arbetat enbart som nationella åklagare. Förslaget innebär, förutom att den offentliga sociala tryggheten finansieras, att principen om att socialavgifter ska betalas för alla som är försäkrade bibehålls. Förslaget innebär även att den svenska anställningsmyndigheten ska lämna arbetsgivardeklarationer för de svenska europeiska delegerade åklagarna. Det medför att de svenska europeiska delegerade åklagarna får en korrekt beräknad sjukpenning- och pensionsgrundande inkomst eftersom beräkningen då på sedvanligt sätt kommer att baseras på uppgifter från arbetsgivardeklarationen. Förslaget att inbetalningen av arbetsgivaravgifter ska baseras på den inkomst de svenska europeiska delegerade åklagarna skulle ha haft om de arbetat enbart som nationella åklagare innebär att deras sjukpenning- och pensionsgrundande inkomst kommer att utgå från den ersättningen, vilket ger rätt till inkomstbaserade socialförsäkringsförmåner på högsta nivå. Genom de föreslagna ändringarna säkerställs Eppo-förordningens krav att det ska finnas tillräckliga arrangemang för att de svenska europeiska delegerade åklagarnas rättigheter med anknytning till social trygghet, pension och försäkringsskydd enligt nationell lagstiftning bibehålls.

För att den svenska anställningsmyndigheten ska kunna lämna korrekta arbetsgivardeklarationer behöver den känna till de svenska europeiska delegerade åklagarnas eventuella frånvaro. Som föreslås i promemorian bör det därför i den nya lagen införas en bestämmelse om att åklagarna till sin anställningsmyndighet ska anmäla frånvaro från sin befattning och ange orsaken till frånvaron samt anmäla när de åter är i tjänst.

Någon allmän löneavgift bör inte betalas av den svenska anställningsmyndigheten eftersom avgiften inte är avsedd att betala någon speciell förmån utan i sin helhet kan ses som en skatt. Regeringen anser i likhet med promemorian att det därför i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift bör införas ett undantag för den svenska anställningsmyndigheten att betala allmän löneavgift för Eppo-åklagarna.

Promemorians övriga förslag om bland annat de europeiska åklagarnas sociala trygghet kommer att övervägas i samband med förordningsarbetet.

Svensk rätt uppfyller Eppo-förordningens krav på arbetsmiljö och arbetsmiljöansvar

Enligt artikel 96.6 i Eppo-förordningen ska ansvaret för de europeiska delegerade åklagarnas allmänna arbetsvillkor och arbetsmiljö ligga på de behöriga nationella rättsliga myndigheterna. Eppo-förordningen får anses innebära att ansvaret ska uppfyllas enligt tillämpliga nationella bestäm-

meler, med förbehåll för att de svenska europeiska delegerade åklagarna enligt artikel 96.7 i utövändet av sina utrednings- och lagföringsbefogenheter för Eppo inte får ges några order, riktlinjer eller instruktioner från någon utanför Eppo.

Med allmänna arbetsvillkor avses exempelvis sådant som arbetstid, arbetsrum, möjlighet till distansarbete, användning av gemensamma lokaler och utrustning, tillgång till information och generella förmåner såsom fruktkorg, friskvård, utbildning och parkeringsplats. De svenska europeiska delegerade åklagarna ska enligt artikel 96.6 i förordningen vara helt integrerade i sina nationella åklagarmyndigheter. Detta får anses innebära att de i fråga om allmänna arbetsvillkor ska behandlas på samma sätt som nationella åklagare. I fråga om arbetstid har den svenska anställningsmyndigheten ansvaret för de svenska europeiska delegerade åklagarna när de arbetar för myndigheten. När de utför arbete för Eppo regleras arbetstiden i stället av artikel 8 i Eppos anställningsvillkor. Som konstateras i promemorian ansvarar varje arbetsgivare för den arbetstid den tar ut av arbetstagaren. Arbetstiden i de båda anställningarna slås alltså inte samman vid tillämpningen av arbetstidslagen (1982:673). I likhet med remissinstanserna delar regeringen bedömningen i promemorian att det inte behövs någon lagstiftningsåtgärd i fråga om ansvaret för de svenska europeiska delegerade åklagarnas allmänna arbetsvillkor.

När det gäller ansvaret för arbetsmiljön regleras det i arbetsmiljölagen (1977:1160). Där framgår bland annat att arbetsgivaren ska förebygga ohälsa och olycksfall och att arbetsmiljön ska uppfylla föreskrivna krav på en god arbetsmiljö. Arbetsgivaren ska systematiskt planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att arbetsmiljön uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö. Arbetsgivaren ska vidare utreda arbetsskador, fortlöpande undersöka riskerna i verksamheten och vidta de åtgärder som motiveras av detta. Arbetsgivaren ska i den utsträckning verksamheten kräver dokumentera arbetsmiljön och arbetet med denna (3 kap. 2 a §) och svara för att den företagshälsovård som arbetsförhållandena kräver finns att tillgå (3 kap. 2 c §). Arbetsgivaren ska också, genom att anpassa arbetsförhållandena eller vidta annan lämplig åtgärd, ta hänsyn till arbetstagarens särskilda förutsättningar för arbetet (3 kap. 3 §).

Akavia anser att det är oklart hur arbetsmiljöansvaret för de svenska europeiska delegerade åklagarna ska tillämpas i vissa delar, till exempel i fråga om den psykosociala arbetsmiljön. *Åklagarmyndigheten* är inne på samma linje och framför att den svenska anställningsmyndigheten endast kommer att kunna vidta åtgärder som rör den fysiska arbetsmiljön samt tillhandahålla företagshälsovård. Regeringen konstaterar att det i arbetsmiljölagen finns ett samordningsansvar om ett fast driftsställe är ett gemensamt arbetsställe för flera verksamheter. I sådana fall är det den som råder över arbetsstället som är ansvarig för samordningen av arbetsmiljöfrågor (3 kap. 7 d §). Det innebär att det är den svenska anställningsmyndigheten som kommer att ha samordningsansvaret för verksamheterna som bedrivs för myndigheten och för Eppo. Eftersom det är den svenska anställningsmyndigheten som råder över arbetsstället kommer den ensam att ha ansvaret bland annat för den fysiska arbetsmiljön, för att utreda arbetsskador och för att se till att det finns tillgång till företagshälsovård.

Den svenska anställningsmyndigheten har vidare ensam ansvaret för att fortlöpande undersöka riskerna i verksamheten som myndigheten bedriver och systematiskt planera, leda och kontrollera den verksamheten, men inte verksamheten för Eppo. Det finns visserligen en skyldighet att samråda och gemensamt verka för tillfredställande skyddsförhållanden på arbetsplatsen men eftersom Eppo inte är underkastad skyldigheterna i arbetsmiljölagen görs det i promemorian bedömningen att den svenska anställningsmyndighetens ansvar är begränsat till att försöka samråda och samverka. I samrådet och samverkan ingår emellertid att verka för att de svenska europeiska delegerade åklagarnas arbetsförhållanden på alla plan är tillgodosedda. Vikten av samverkan mellan Eppo och den svenska anställningsmyndigheten är också något som *Arbetsgivarverket* betonar. När det gäller den svenska anställningsmyndighetens ansvar att vidta åtgärder delar regeringen bedömningen i promemorian att det också behöver beaktas att myndigheten inte har någon arbetsledningsrätt i fråga om det arbete som de svenska europeiska delegerade åklagarna utför för Eppo och att myndigheten inte får ge några order, riktlinjer eller instruktioner i utredningsverksamheten för Eppo.

I likhet med *Arbetsmiljöverket* instämmer regeringen i promemorian bedömning att det inte behövs någon lagstiftningsåtgärd för att klargöra arbetsmiljöansvaret för att uppfylla skyldigheterna enligt Eppoförordningen.

11 Tillsyn, disciplinansvar och straffansvar

11.1 Tillsyn över Eppo-åklagarna

Regeringens bedömning: Den tillsyn över åklagares verksamhet som JO, JK, riksåklagaren, överåklagare och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden bedriver kommer inte att omfatta Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) och dess åklagare. Det finns andra kontrollmekanismer i Eppo-förordningen som kommer att gälla för Eppos verksamhet. Europeiska datatillsynsmannen kommer att utöva tillsyn över den personuppgiftsbehandling som utförs av Eppo och dess åklagare. Det kräver inga författningsändringar.

Tillsynen över domstolarna och över dem som bistår Eppo kommer att vara oförändrad.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Utredningen föreslår författningsändringar för att tydliggöra att JO:s, Justitiekanslerns, Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens och Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn inte omfattar Eppos åklagare när de bedriver åklagarverksamhet för Eppo i Sverige.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna har inget att invända mot utredningens förslag och bedömning, däribland *Arbetsgivarverket*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Integritetsskyddsmyndigheten*, *Polismyndigheten*, *Sveriges advokatsamfund*, *Säkerhetspolisen* och *Åklagarmyndigheten*. Åklagarmyndigheten anför att det är svårt att se någon annan

lösning än att undanta de svenska åklagarna vid Eppo från nationell tillsyn om Sverige ska delta i Eppo. Vidare anser Åklagarmyndigheten att överprövningsförfarandet inom åklagarväsendet utgör en del av nationell lagstiftning i enlighet med artikel 12.4 i Eppo-förordningen. Vid en sådan tolkning säkerställs enligt myndigheten att beslut som fattas av en europeisk delegerad åklagare kan bli föremål för prövning av Eppo.

Flera remissinstanser, bland andra *Centrum för rättvisa*, *Justitiekanslern*, *JO*, *Svea hovrätt* och *Stockholms tingsrätt*, invänder mot utredningens förslag och bedömning och framhåller att det skulle innebära en stor principiell förändring att undanta de svenska åklagarna vid Eppo från nationell tillsyn. Både JO och Justitiekanslern pekar på att lagstiftaren i Finland har gjort en annan bedömning än utredningen i tillsynsfrågan. Justitiekanslern framhåller att även en sådan tillsyn som inte ytterst tar sikte på åtal eller disciplinåtgärder har ett stort berättigande. Justitiekanslern och *Helsingborgs tingsrätt* ifrågasätter effektiviteten av den europeiska tillsyn som åklagarna vid Eppo ska omfattas av. Svea hovrätt anför att den tillsyn och möjlighet till intern kontroll som kommer att finnas inom ramen för det EU-rättsliga regelverket måste anses vara mycket begränsad och närmast oåtkomlig för enskilda.

Vissa remissinstanser, däribland *Justitiekanslern*, *Svea hovrätt* och *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden*, pekar på gränsdragningsproblemet som kan uppstå om åklagarna vid Eppo undantas från tillsyn samtidigt som de myndigheter som biträder åklagarna står under tillsyn. JO menar att det skulle skapa en obalans och *Stockholm tingsrätt* framhåller att det finns en risk att domstolsanställda ställs till svars för ageranden som har gjorts av en person som inte kan ställas till ansvar för sitt agerande. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och *Centrum för rättvisa* anför att tillsynen inte bör begränsas mer än vad som är nödvändigt för deltagandet. *Brottsförebyggande rådet* pekar på risken för otillåten påverkan, särskilt korrupsion, vid avsaknad av såväl tillsyn som straffansvar.

Skälen för regeringens bedömning

Eppo-förordningens regler om tillsynsfrågor

I Eppo-förordningen finns det ett antal bestämmelser som direkt avser olika former av tillsyn över Eppos verksamhet. På dataskyddsområdet är det Europeiska datatillsynsmannen som ska ansvara för kontroll och säkerställa att bestämmelserna i Eppo-förordningen om dataskydd för operativa uppgifter tillämpas. Europeiska datatillsynsmannen ska bland annat ta emot och utreda klagomål från enskilda och antingen på eget initiativ eller på grund av klagomål utreda handläggningen samt ge Eppo råd i frågor som rör dataskydd. Europeiska datatillsynsmannen har också befogenhet att beordra Eppo att rätta, begränsa eller radera operativa personuppgifter som står i strid med bestämmelserna om hur sådana uppgifter får behandlas, att väcka talan vid EU-domstolen och att intervensera i mål där (artikel 85). I artikel 87 regleras Europeiska datatillsynsmannens samarbete med nationella tillsynsmyndigheter. Av artiklarna 88 och 89 framgår att registrerade har rätt att lämna in klagomål till datatillsynsmannen, vars beslut kan överklagas till Europeiska unionens domstol.

Vidare är Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG tillämplig på Eppos behandling av administrativa personuppgifter. Enligt artikel 52 i förordningen ska Europeiska datatillsynsmannen övervaka och säkerställa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen och andra unionsrättsakter om skyddet för fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter då en unionsinstitution eller ett unionsorgan behandlar personuppgifter.

Europeiska ombudsmannen kommer också att ha en roll i tillsynen över Eppo. Beslut som fattas av Eppo i enlighet med artikel 8 i förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (öppenhetsförordningen) kan utgöra föremål för klagomål till Europeiska ombudsmannen eller en talan inför EU-domstolen (artikel 109.3). Artikel 8 i öppenhetsförordningen reglerar behandling av bekräftande ansökningar, det vill säga en begäran om omprövning efter ett avslagsbeslut om tillgång till en handling. Om en sådan ansökan avslås helt eller delvis, eller om institutionen inte svarar inom en viss tid, har sökanden bland annat rätt att framföra klagomål till Europeiska ombudsmannen. Europeiska ombudsmannen kommer också att spela en roll i fråga om Eppos administrativa verksamhet som ska vara föremål för Europeiska ombudsmannens undersökningar i enlighet med artikel 228 i EUF-fördraget (artikel 112). Av artikel 228 framgår bland annat att Europeiska ombudsmannen tar emot klagomål om missförhållanden i unionsinstitutionernas, unionsorganens eller unionsbyråernas verksamhet och företar de undersökningar som ombudsmannen finner berättigade, antingen på eget initiativ eller på grundval av de klagomål som framförs till honom eller henne direkt eller genom en ledamot av Europaparlamentet. Detta gäller dock inte om de påstådda förhållandena är eller har varit föremål för ett domstolsförfarande.

Det finns även ett antal bestämmelser i Eppo-förordningen som har indirekt betydelse för frågan om tillsyn över verksamheten.

En grundläggande bestämmelse i förordningen är att Eppo ska vara oberoende. Det innebär att Eppos åklagare varken får be om eller ta emot instruktioner från någon person utanför myndigheten, någon av medlemsstaterna eller någon av unionens egna organ när de fullgör sina skyldigheter enligt Eppo-förordningen. Medlemsstaterna i EU och unionens institutioner, organ och byråer ska respektera Eppos oberoende och får inte försöka påverka myndigheten när den utför sina uppgifter (artikel 6.1). Eppo-åklagarna är också bundna av tystnadsplikt i enlighet med unionslagstiftningen i fråga om alla uppgifter som Eppo innehar. Tystnadsplikten gäller även efter avslutat uppdrag eller avslutad anställning samt efter avslutad verksamhet. Vidare ska tystnadsplikten, i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning eller unionslagstiftning, gälla all information som Eppo tar emot, såvida inte informationen redan har lagligen offentliggjorts (artikel 108).

Protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier ska gälla för Eppo och myndighetens anställda (artikel 96.5). Med det åsyftas protokoll (nr 7) om Europeiska unionens immunitet och privilegier. När det gäller myndigheten Eppo är framför allt artiklarna 1 och 2 i protokollet

av intresse. I artikel 1 slås fast att unionens lokaler och byggnader ska vara okränkbara. De får inte genomsökas, beslagtas, konfiskeras eller exproprieras. Unionens egendom och tillgångar får inte utan tillstånd från EU-domstolen bli föremål för några administrativa eller rättsliga åtgärder. Artikel 2 föreskriver att unionens arkiv ska vara okränkbara. Artikel 11 riktar sig mot unionens anställda och reglerar bland annat att de ska åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden vad avser handlingar som de har begått i sin tjänsteutövning. Immuniteten gäller även efter att deras uppdrag har upphört.

Flera kontrollverksamheter utövas inom Eppo genom den allmänna tillsyn, kontroll och ledning samt övervakning som ska ske av kollegiet, de permanenta avdelningarna och de europeiska åklagarna (jämför skäl 23).

Enligt artikel 9 ska kollegiet ansvara för allmän tillsyn av Eppos verksamhet. Med allmän tillsyn förstås den allmänna förvaltningen av Eppos verksamhet, där instruktioner ges i frågor som har en övergripande betydelse för Eppo (skäl 23). Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning (kollegiets beslut 003/2020) reglerar kollegiets utövande av allmän tillsyn. Av arbetsordningen framgår bland annat att kollegiet när som helst kan begära information om Europeiska åklagarmyndighetens verksamhet, utöver den information som ska tillhandahållas i enlighet med förordningen (artikel 5).

De permanenta avdelningarna ska kontrollera och leda utredningar och lagföring som genomförs av europeiska delegerade åklagare samt säkerställa att beslut som kollegiet fattar om bland annat allmän tillsyn genomförs (artikel 10). Med kontroll och ledning bör förstås befogenheter att kontrollera och leda enskilda utredningar och lagföringar (skäl 23). Den behöriga permanenta avdelningen får, genom den europeiska åklagare som övervakar utredningen eller lagföringen, i ett enskilt ärende i överensstämmelse med tillämplig nationell lagstiftning ge instruktioner till den handläggande europeiska delegerade åklagaren, om detta är nödvändigt för en effektiv handläggning av utredningen eller lagföringen, i rättvisans intresse eller för att säkerställa en konsekvent fungerande europeisk åklagarmyndighet (artikel 10.5).

De europeiska åklagarna ska, på den permanenta avdelningens vägnar, övervaka utredningar och lagföring som de europeiska delegerade åklagarna handlägger (artikel 12.1). Med övervakning bör förstås en närmare och kontinuerlig tillsyn över utredningar och lagföring, inklusive vid behov ingripanden och instruktioner om utrednings- och lagföringsfrågor (skäl 23). Vidare finns det enligt artikel 12.4 en bestämmelse som handlar om intern prövning av vissa beslut. Om det enligt en medlemsstats nationella lagstiftning föreskrivs en intern prövning av vissa beslut inom den nationella åklagarmyndighetens struktur, ska prövningen av sådana beslut fattade av den europeiska delegerade åklagaren omfattas av den övervakande europeiska åklagarens övervakningsbefogenheter i enlighet med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning, utan att detta påverkar den permanenta avdelningens övervaknings- och kontrollbefogenheter.

Åklagare inom det svenska åklagarväsendet står i sin tjänsteutövning under tillsyn av flera olika tillsynsorgan, bland andra JO och JK. JO har till huvuduppgift att ta tillvara enskildas intresse av en lagenlig och korrekt behandling från myndigheternas sida. JO har tillsyn över att de som utövar offentlig verksamhet följer lagar och andra författningar och i övrigt fullgör sina skyldigheter. Tillsynen bedrivs genom prövning av klagomål från allmänheten samt genom inspektioner och andra undersökningar, som ombudsmännen finner påkallade. En ombudsman får bland annat uttala sig om huruvida en åtgärd av en myndighet eller en befattningshavare strider mot lag eller annan författning eller annars är felaktig eller olämplig. JO får även som särskild åklagare väcka åtal mot en befattningshavare som genom att åsidosätta vad som åligger honom eller henne i tjänsten eller uppdraget har begått någon annan brottslig gärning än tryckfrihetsbrott eller yttrandefrihetsbrott. JO har också en partsliknande roll vid disciplinära ingripanden (1 och 5–7 §§ lagen [1986:765] med instruktion för Riksdagens ombudsmän).

JK har bland annat till uppgift att upptäcka systematiska fel i den offentliga verksamheten. JK har i likhet med JO tillsyn över att de som utövar offentlig verksamhet följer lagar och andra författningar och i övrigt fullgör sina skyldigheter (1 § lagen [1975:1339] om Justitiekanslerns tillsyn). Tillsynen motsvarar i huvudsak den som JO utövar.

Det finns även tillsynsorgan som utövar tillsyn över enbart vissa delar av åklagarverksamheten. Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten utövar tillsyn över brottsbekämpande myndigheters användning av hemliga tvångsmedel och därmed sammanhängande verksamhet. Tillsynen ska särskilt syfta till att säkerställa att användningen har varit författningenslig. Nämnden utövar sin tillsyn genom inspektioner och andra undersökningar. Nämnden får efter granskningen uttala sig om vad den kommit fram till och om vad som bör ändras i den granskade myndighetens verksamhet. Nämnden är vidare skyldig att på begäran av en enskild kontrollera om han eller hon har utsatts för hemliga tvångsmedel och om användningen av hemliga tvångsmedel och verksamhet som hänger samman med dem har varit i enlighet med lag eller annan författning. Nämnden ska underätta den enskilde om att kontrollen har utförts (3 § lagen [2007:980] om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet). Om nämnden uppmärksammar förhållanden som kan utgöra brott, ska nämnden anmäla det till behörig myndighet. Om nämnden uppmärksammar felaktigheter som kan medföra skadeståndsansvar för staten, får nämnden anmäla det till JK (20 § första och andra styckena förordningen [2007:1141] med instruktion för Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten).

Integritetsskyddsmyndigheten har tillsyn över personuppgiftsbehandling inom bland annat åklagarväsendet. Tillsynen omfattar behandling i både åklagarverksamheten och den administrativa verksamheten (2 a § förordningen [2007:975] med instruktion för Integritetsskyddsmyndigheten). När det gäller Integritetsskyddsmyndighetens befogenheter kan det nämnas att myndigheten, vad gäller åklagarverksamheten, har såväl undersökande som förebyggande och korrigerande befogenheter (5 kap. 5–7 §§ brottsdatalagen [2018:1177]).

Inom åklagarväsendet bedriver också riksåklagaren och överåklagare en intern tillsyn med stöd av bestämmelser i 7 kap. rättegångsbalken. Tillsynen omfattar all åklagarverksamhet och innefattar både rätten att överta åklagaruppgifter och att överpröva åklagarbeslut, vilket görs inom systemet för överprövning. Överåklagares tillsyn över underordnade åklagare vid Åklagarmyndigheten bedrivs vid myndighetens utvecklingscentrum. Överåklagare vid Ekobrottsmyndigheten utövar tillsyn över underordnade åklagare vid den myndigheten. Riksåklagarens tillsyn omfattar åklagare vid båda åklagarmyndigheterna. Direkt under riksåklagaren finns det en tillsynsavdelning som bland annat ansvarar för riksåklagarens tillsynsverksamhet.

Den tillsyn som JO, JK och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden bedriver kommer inte att omfatta Eppos åklagare

Eftersom Eppo är en EU-myndighet kommer de svenska organ som har till uppgift att utöva tillsyn över företrädare för svenska myndigheter inte att ha befogenheter att utöva tillsyn över Eppo. Det innebär att den tillsyn som JO och JK bedriver inte kommer att ha någon direkt motsvarighet. Det samma gäller den tillsyn som Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden bedriver över åklagares användning av hemliga tvångsmedel och därmed sammanhängande verksamhet. Som utredningen och flera remissinstanser påpekar, däribland *Centrum för rättvisa*, *Justitiekanslern*, *JO*, *Svea hovrätt* och *Stockholms tingsrätt*, kommer det att innebära en principiell förändring att de svenska åklagarna vid Eppo inte kommer att stå under tillsyn av dessa nationella organ. Som Justitiekanslern och JO framhåller har det vid Finlands deltagande Eppo ansetts att en viss tillsyn som bedrivs av de så kallade högsta laglighetsövervakarna är möjlig. Regeringen anser dock, i likhet med utredningen, att en nationell tillsyn skulle vara förenad med en rad både principiella och praktiska svårigheter. Av artikel 6.1 i förordningen framgår att Eppo ska vara oberoende och att dess anställda varken får be om eller ta emot instruktioner från någon utomstående. Medlemsstaterna och unionens institutioner, organ och byråer ska respektera Eppos oberoende. Som framgår ovan är Eppos lokaler och byggnader okränkbara och får inte genomsökas, beslagtas, konfiskeras eller exproprieras. Unionens egendom och tillgångar får inte heller utan tillstånd från EU-domstolen bli föremål för några administrativa eller rättsliga åtgärder. Inte heller den rätt som gäller för JO och JK att ta del av handlingar eller begära upplysningar (se 13 kap. 6 § regeringsformen samt 9 och 10 §§ lagen om Justitiekanslerns tillsyn) kommer att gälla för Eppos verksamhet eftersom Eppo är en EU-myndighet. Därutöver kommer tystnadsplikt att gälla för Eppo-åklagarna, vilket innebär att möjligheterna för åklagarna att lämna uppgifter till en tillsynsmyndighet skulle vara starkt begränsade. Den tillsyn som eventuellt skulle kunna komma i fråga hade alltså varit svår att överhuvudtaget genomföra, och värdet av den kan ifrågasättas.

Som utredningen konstaterar kommer Eppo att bedriva sin åklagarverksamhet på ett annat sätt än den svenska och med andra kontrollmekanismer. Flera remissinstanser, däribland *Svea hovrätt* och *Justitiekanslern*, anser att den tillsyn och möjlighet till intern kontroll som kommer att finnas inom ramen för det EU-rättsliga regelverket framstår som brist-

fällig. Det finns emellertid flera kontrollmekanismer inom Eppo som syftar till att verksamheten kan bedrivas på ett tillfredsställande sätt. De europeiska åklagarna ska övervaka utredningar och lagföring som de europeiska delegerade åklagarna ansvarar för (artikel 12.1). Därutöver ska de permanenta avdelningarna kontrollera och leda utredningar och lagföring som genomförs av europeiska delegerade åklagare. Flera centrala beslut som rör utredning och lagföring ska också fattas av de permanenta avdelningarna (artikel 10.2). De europeiska delegerade åklagarna har alltså en betydligt snävare roll än svenska åklagare, eftersom de centrala besluten som rör utredning och lagföring ska fattas av den permanenta avdelningen och inte av den enskilda åklagaren. Inom ramen för Eppos verksamhet kommer det alltså att finnas flera kontrollmekanismer som inte har någon direkt svensk motsvarighet. Genom denna interna kontroll kan också *Brottsförebyggande rådets* farhågor om risk för otillåten påverkan och korruption minimeras.

Det kan i detta sammanhang också nämnas att kommissionen vart femte år ska genomföra en utvärdering och lägga fram en utvärderingsrapport om genomförandet och effekterna av Eppo-förordningen och om ändamålsenligheten och effektiviteten i Eppos arbete samt dess arbetsmetoder. Kommissionen ska vidarebefordra utvärderingsrapporten tillsammans med sina slutsatser till Europaparlamentet och rådet samt till de nationella parlamenten. Resultaten från utvärderingen ska offentliggöras (artikel 119). I den mån det kommer fram behov av att förändra exempelvis Eppos kontrollmekanismer kan sådana frågor uppmärksammas inom ramen för detta arbete. Vidare kommer insyn i Eppos verksamhet dessutom att finnas genom att Eppo varje år ska upprätta och offentliggöra en rapport om sin allmänna verksamhet (artikel 7). Rapporten ska överlämnas till bland annat Europaparlamentet och de nationella parlamenten. Den europeiska chefsåklagaren ska också en gång per år inställa sig hos Europaparlamentet och redogöra för verksamheten. På begäran av ett nationellt parlament ska antingen den europeiska chefsåklagaren eller någon av de biträdande chefsåklagarna på motsvarande sätt inställa sig där för utfrågningar.

Ett överprövningsförfarande också inom Eppo

Eftersom Eppo-åklagarna tillhör ett EU-organ och är föremål för det organets interna kontroll bedöms det inte vara förenligt med förordningen att låta den interna tillsyn som bedrivs inom ramen för det svenska åklagarväsendet omfatta Eppo-åklagarna. Någon särskild föreskrift som undantar Eppo-åklagarna från den tillsynen behövs inte. Däremot skulle beslut av de svenska europeiska delegerade åklagarna kunna prövas inom Eppo i enlighet med bestämmelsen i artikel 12.4 i Eppo-förordningen. Enligt den bestämmelsen ska, om det enligt en medlemsstats nationella lagstiftning föreskrivs en intern prövning av vissa beslut inom den nationella åklagarmyndighetens struktur, prövningen av sådana beslut fattade av den europeiska delegerade åklagaren omfattas av den övervakande europeiska åklagarens övervakningsbefogenheter i enlighet med Eppos interna arbetsordning. Enligt *Justitiekanslerns* mening vore det angeläget med en överprövningsfunktion även inom Eppo. Som utredningen framhåller är överprövningsförfarandet inom det svenska

åklagarväsendet inte uttryckligen författningsreglerat, utan anses vara ett utflöde av bestämmelserna i 7 kap. 2 och 5 §§ rättegångsbalken (se prop. 2000/01:92 s. 17 och propositionen En ny åklagarorganisation, prop. 2004/05:26 s. 14). Utredningen anser att det på grund av avsaknaden av författningsreglering är osäkert om bestämmelsen i artikel 12.4 är tillämplig. Regeringen anser däremot att det inte bör krävas en uttrycklig författningsreglering för att bestämmelsen ska vara tillämplig, utan det bör vara tillräckligt att det finns stöd för förfarandet i nationell rätt. I enlighet med det *Åklagarmyndigheten* anför bör bestämmelsen i artikel 12.4 i Eppo-förordningen kunna tolkas på det sättet att det svenska överprövningsförfarandet utgör en del av nationell lagstiftning i enlighet med bestämmelsen. På så sätt kan det säkerställas att beslut som fattas av de svenska europeiska delegerade åklagarna kan bli föremål för prövning av Eppo. De närmare formerna för ett sådant förfarande får klarläggas när de svenska Eppo-åklagarna är på plats.

Det behövs ingen uttrycklig författningsreglering för att undanta Eppo från svensk tillsyn

För att säkerställa att Eppo-åklagarna inte omfattas av JO:s, JK:s och Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens tillsyn föreslår utredningen att det görs uttryckliga undantag i JO-instruktionen, lagen om Justitiekanslerns tillsyn och lagen om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet. Det har i andra sammanhang förutsatts att JO:s och JK:s tillsyn inte omfattar utländska tjänstemän som tjänstgör i Sverige och som har myndighetsutövande uppgifter (se propositionen Förbättrade rättsliga förutsättningar för att kunna ta emot militärt stöd från andra stater, prop. 2021/22:246 s. 21 och de propositioner som det hänvisas till där). Det finns inte skäl att göra en annan bedömning i det fall en tjänsteman verkar i Sverige för Eppos räkning. Mot den bakgrunden anser regeringen, till skillnad från utredningen, att det inte finns behov av några särskilda lagstiftningsåtgärder i detta avseende.

Europeiska datatillsynsmannen har tillsyn över Eppo-åklagarnas personuppgiftsbehandling

Som framgår ovan kommer den Europeiska datatillsynsmannen att ha tillsyn över Eppo-åklagarnas behandling av personuppgifter i den operativa verksamheten och i den administrativa verksamheten. Det kan därmed inte anses förenligt med Eppo-förordningen att låta Integritetsskyddsmyndigheten ha tillsyn över samma personuppgiftsbehandling, och det finns inte heller ett behov av en sådan tillsyn. Regeringen gör, i likhet med utredningen, bedömningen att Europeiska datatillsynsmannens tillsyn motsvarar den tillsyn som utövas över personuppgiftsbehandlingen inom det svenska åklagarväsendet.

I syfte att tydliggöra att Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn inte omfattar Eppo-åklagarnas åklagarverksamhet föreslår utredningen att det i brottsdatalagen ska anges att den gäller vid behandling av personuppgifter som utförs av svenska behöriga myndigheter. Integritetsskyddsmyndigheten har tillsyn över av att direktiv (EU) 2016/680 följs, det så kallade dataskyddsdirektivet (2 a § förordningen med instruktion för Integritetsskyddsmyndigheten). Direktivet gäller inte behandling av personuppgifter

som utförs av unionens institutioner, organ och byråer (artikel 2.3 b). Därmed omfattas inte Eppo-åklagarna av direktivet och det bedöms därför inte behövas någon ändring i brottsdatalagen i detta avseende.

Oförändrad tillsyn över dem som bistår Eppo och över domstolarna

I sitt utredningsarbete kommer Eppo att biträdas av andra brottsbekämpande myndigheter, framför allt Polismyndigheten. Eppo-förordningen berör inte vilken kontroll eller tillsyn som ska utövas över dem som bistår myndighetens åklagare. Om polismän och andra som bistår Eppo skulle undantas från svensk tillsyn finns det en uppenbar risk att det inte kommer att finnas någon tillsyn över dem överhuvudtaget. Mot den bakgrunden, och med beaktande av att artikel 5.3 i Eppo-förordningen som föreskriver att nationell lagstiftning ska tillämpas om Eppo-förordningen inte föreskriver något annat, instämmer regeringen i utredningens bedömning att tillsynen över dem som bistår Eppo bör vara oförändrad. Det bör alltså gälla såväl när en tjänsteman agerar på uppdrag av Eppo som när han eller hon agerar självständigt.

Domstolarnas verksamhet omfattas inte av Eppo-förordningen. Mot den bakgrunden instämmer regeringen i bedömningen att ett svenskt deltagande i Eppo inte kommer att medföra några förändringar när det gäller tillsynen över domstolarna.

Bland andra *Justitiekanslern*, *Svea hovrätt* och *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* pekar på gränsdragningsproblem som kan uppstå om åklagarna vid Eppo undantas från tillsyn samtidigt som de myndigheter som biträder åklagarna står under tillsyn. Regeringen instämmer i att en sådan problematik kan komma att uppstå, framför allt i situationer där flera myndigheters agerande blir föremål för tillsyn. Gränsdragningsfrågor av likartad karaktär kan emellertid förekomma redan i dag, och tillsynsmyndigheterna har vana av att hantera detta. Tillsynsmyndigheterna bedöms alltså kunna hantera eventuella gränsdragningsfrågor i förhållande till Eppo på ett tillfredsställande sätt.

11.2 Eppo-åklagarnas straffrättsliga ansvar

Regeringens bedömning: Så länge den immunitet som gäller för Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) och myndighetens personal inte har hävts, är den ett hinder för förundersökning och lagföring av brott som begåtts av Eppo-åklagare i tjänsteutövningen. Eftersom immuniteten följer av EU-rätt behövs det inga lagstiftningsåtgärder.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte särskilt över utredningens bedömning.

Skälen för regeringens bedömning

Eppo-förordningens regler om immunitet

Enligt artikel 96.5 i Eppo-förordningen ska protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier gälla för Eppo och dess anställda. Med

det åsyftas protokoll (nr 7) om Europeiska unionens immunitet och privilegier. I artikel 11 i protokollet föreskrivs att tjänstemän och anställda i EU ska åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden vad avser handlingar som de har begått i sin tjänsteutövning, inbegripet muntliga och skriftliga uttalanden. Det gäller om inte annat följer av bestämmelserna i de fördrag som dels behandlar reglerna för tjänstemännens och de anställdas ansvar gentemot unionen, dels EU-domstolens behörighet att döma i tvister mellan unionen och dess tjänstemän och övriga anställda. Immuniteten gäller även efter det att uppdragen har upphört. Unionens institutioner ska enligt artikel 17 upphäva immuniteten, om institutionen anser att upphävandet inte strider mot unionens intressen.

Svenska regler om straffansvar

Det finns några straffbestämmelser som, typiskt sett, kan komma att tillämpas på åklagare för brott i tjänsteutövningen. Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften döms för tjänstefel (20 kap. 1 § brottsbalken). Den som väcker åtal mot den som är oskyldig med uppsåt att han eller hon ska dömas kan själv dömas för falskt åtal (15 kap. 5 § brottsbalken). I svensk rätt skiljer man i princip mellan det straffrättsliga ansvaret och de arbetsrättsliga åtgärderna om någon har begått fel i anställningen. Eventuella arbetsrättsrättsliga konsekvenser, till exempel avskedande, ska i skäligen utsträckning beaktas vid straffmätningen (29 kap. 5 § första stycket 7 brottsbalken). EU-rättsliga regler om immunitet och privilegier gäller i Sverige (1 § lagen [1976:661] om immunitet och privilegier i vissa fall).

För att straffansvar ska kunna aktualiseras för Eppos åklagare krävs att immuniteten först hävs

Immuniteten för Eppo-åklagare gäller både för den europeiska åklagaren och för de delegerade europeiska åklagarna. Som utredningen konstaterar kommer Eppo-åklagarna alltså att omfattas av straffrättslig immunitet för handlingar som de har begått i sin tjänsteutövning för Eppo. Det kommer därmed inte att vara möjligt att bedriva en förundersökning eller väcka åtal mot en Eppo-åklagare för något han eller hon gjort i tjänsten för Eppo utan att immuniteten först har blivit upphävd. Detsamma gäller för övrigt även för svenska brottsbekämpande myndigheters straffrättsliga ingripanden mot Eppo-åklagarna. Den som skulle vara behörig att utreda frågan får därför, om skälen för att utreda saken är tillräckligt starka, överväga att göra en framställning till Eppo om att immuniteten ska hävas.

Immuniteten omfattar enbart brott som åklagaren har begått i tjänsteutövningen som anställd vid Eppo. Om åklagaren skulle begå brott utanför anställningen finns det inga hinder mot att brottet utreds och lagförs. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att bedömningen av om en Eppo-åklagare har begått brott i anställningen bör göras på samma sätt som när en svensk tjänsteman har begått brott i anställningen. Det innebär att det ska vara fråga om ett brott som begåtts i eller genom utförandet av en åtgärd i anställningen. Den vanligaste typen av brott i anställningen som åklagare misstänks för är tjänstefel. Det kan till exempel vara fråga om att

en åklagare har försummat en frist som gäller för användningen av tvångsmedel eller gjort sig skyldig till något annat handläggningsfel.

Eftersom immuniteten följer direkt av EU-rätt anser regeringen, i likhet med utredningen, att det inte krävs någon lagstiftningsåtgärd eller annan åtgärd i detta avseende.

Ingen immunitet i rollen som svensk åklagare

Immuniteten omfattar endast åklagarens agerande i Eppo-anställningen. Det innebär att om en europeisk delegerad åklagare i sin anställning som svensk åklagare begår brott gäller de vanliga svenska reglerna om straffrättsligt ansvar och disciplinansvar. Däremot kan informationsskyldighet gentemot den europeiska chefsåklagaren enligt artikel 17.4 i Eppo-förordningen bli aktuell om disciplinansvar aktualiseras (se avsnitt Disciplinansvar och informationsskyldighet till Eppo).

11.3 De europeiska delegerade åklagarnas disciplinära ansvar

Regeringens bedömning: Svenska bestämmelser om disciplinansvar gäller inte för europeiska delegerade åklagare i deras anställning i Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo). I praktiken kommer frågor om disciplinärt ansvar i anställningen hos Eppo att hanteras av Eppo i enlighet med myndighetens regelverk. Den som tar initiativ till disciplinära åtgärder mot en europeisk delegerad åklagare för något som han eller hon har gjort i sin anställning som svensk åklagare ska informera den europeiska chefsåklagaren innan åtgärden vidtas.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte särskilt över utredningens bedömning. *Svea hovrätt* anför att övergången mellan tjänsteutövningarna kan innebära viss gränsdragningsproblematik i fråga om det arbetsrättsliga disciplinansvaret. Domstolen pekar också på vikten av att informationsskyldigheten i förhållande till den europeiska chefsåklagaren fullgörs skyndsamt.

Skälen för regeringens bedömning

Eppo-förordningens regler om disciplinansvar och informationsskyldighet

Av artikel 17.4 i Eppo-förordningen följer att om en medlemsstat beslutar att avsätta eller vidta disciplinära åtgärder mot en nationell åklagare som har utnämnts till europeisk delegerad åklagare med hänvisning till skäl som inte hör samman med hans eller hennes skyldigheter enligt Eppo-förordningen, ska medlemsstaten informera den europeiska chefsåklagaren innan den vidtar några åtgärder. En medlemsstat får inte vidta disciplinära åtgärder mot en europeisk delegerad åklagare med hänvisning till skäl som hör samman med hans eller hennes skyldigheter enligt Eppo-förordningen utan samtycke från den europeiska chefsåklagaren. Om den

europiska chefsåklagaren inte samtycker, får den berörda medlemsstaten begära att kollegiet prövar ärendet på nytt.

I Eppos anställningsvillkor för de europeiska delegerade åklagarna (Europeiska åklagarmyndighetens kollegiums beslut av den 29 september 2020, konsoliderad version av kollegiets beslut 001/2020) finns bestämmelser om disciplinära åtgärder och förfaranden. Enligt artikel 18.1 i Eppos anställningsvillkor ska varje underlåtenhet från en europeisk delegerad åklagare att fullgöra sina yrkesmässiga skyldigheter enligt Eppoförordningen, artikel 124 i anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen och de nuvarande reglerna, oavsett om det är avsiktligt eller av vårdslöshet från hans eller hennes sida, göra honom eller henne till föremål för disciplinära åtgärder. De försummelser som kan ge upphov till disciplinära åtgärder och det disciplinära förfarandet mot europeiska delegerade åklagare är fastställda i ett separat beslut (Decision of the College of the European Public Prosecutor's Office of 12 May 2021, College decision 044/2021). Beslutet innehåller bestämmelser om bland annat misskötsamhet (artikel 3), disciplinnämnden och dess verksamhet (artikel 9–15) och vilka disciplinpåföljder som kan beslutas av kollegiet (artikel 17).

Svenska regler om disciplinansvar

I lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA) finns det generella bestämmelser om disciplinansvar för statligt anställda, däribland åklagare. I LOA finns ett flertal bestämmelser som närmare reglerar frågor om disciplinansvar m.m. och bestämmelser om åtalsanmälan (se 14–20 och 22 §§ LOA). Statens ansvarsnämnd ska pröva frågor enligt 34 § LOA också när det gäller andra åklagare än de som anställs genom beslut av regeringen (30 § förordningen [2015:743] med instruktion för Åklagarmyndigheten och 27 § förordningen [2015:744] med instruktion för Ekobrottsmyndigheten). Det innebär att frågor som rör disciplinansvar för åklagare alltid prövas av Statens ansvarsnämnd.

Disciplinansvar och informationsskyldighet till Eppo

LOA:s regler om disciplinansvar är inte tillämpliga när en svensk europeisk delegerad åklagare utför uppgifter i sin anställning i Eppo. Det följer redan av att Eppo är ett EU-organ och inte en svensk statlig myndighet (1 § LOA). Regeringen anser, i likhet med utredningen, att det därför inte behöver göras något uttryckligt undantag från LOA. Att LOA inte är tillämplig i anställningen hos Eppo innebär att det saknas möjlighet att enligt nationell rätt utkräva disciplinärt ansvar med hänvisning till de skäl som hör till de svenska europeiska delegerade åklagarnas skyldigheter enligt Eppo-förordningen. Frågan om eventuellt samtycke från den europeiska chefsåklagaren saknar därför relevans i sammanhanget. Som framgår ovan finns det dock hos Eppo särskilda bestämmelser som reglerar hur försummelser som kan ge upphov till disciplinära åtgärder mot europeiska delegerade åklagare ska hanteras av Eppo.

De svenska europeiska delegerade åklagarna har dock kvar sin anställning som svenska åklagare under den tid de utför uppgifter åt Eppo och får enligt artikel 13.3 utföra åklagaruppgifter för den svenska staten parallellt. Som *Svea hovrätt* tar upp är det viktigt att övergången mellan

tjänstgöringsformerna är tydlig så att det står klart i vilken roll den delegerade åklagaren har vidtagit en åtgärd. Det är särskilt viktigt eftersom LOA är tillämplig på åklagarna när de utför arbete som svenska åklagare. Det innebär att det kan uppstå situationer där riksåklagaren, JO eller JK anser att en sådan åklagare ska meddelas disciplinansvar. Som utredningen konstaterar gäller då enligt artikel 17.4 en informationsskyldighet gentemot den europeiska chefsåklagaren innan några disciplinära åtgärder får vidtas.

När det gäller frågan om vem som bör fullgöra informationsskyldigheten delar regeringen utredningens bedömning att den lämpligaste lösningen är att uppgiften att informera Eppos chefsåklagare ligger på den som tar initiativet till disciplinära åtgärder, det vill säga riksåklagaren, JO eller JK. Informationskyldigheten bör inte heller hindra att tillsynsmyndigheten först utreder de faktiska förhållandena. I många fall utmynnar en utredning nämligen i att tillsynsmyndigheten inte går vidare med frågan om disciplinansvar. Utredningen kan till exempel leda till konstaterandet att något fel inte har begåtts eller att det är tillräckligt med ett kritiskt uttalande. Det blir då inte aktuellt att informera den europeiska chefsåklagaren enligt artikel 17.4. Regeringen delar därmed utredningens bedömning att informationsskyldigheten således bör inträda först när riksåklagaren, JO eller JK anser sig ha tillräcklig grund för en framställning till Statens ansvarsnämnd om disciplinansvar. Som *Svea hovrätt* påpekar är det viktigt att informationsskyldigheten inte fördröjs. Detta gäller särskilt i de fall då Statens ansvarsnämnd behöver vidta vissa åtgärder med skyndsamhet, exempelvis när det handlar om underrättelse till den anställde enligt 30 § lagen (1982:80) om anställningsskydd (LAS) där vissa tidsfrister föreskrivs i 18 § LAS. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att informationsskyldigheten framgår direkt av Eppo-förordningen och att det inte krävs någon lagstiftningsåtgärd.

12 Skadestånd och annat rättsligt ansvar

Regeringens bedömning: Eppo-förordningen innehåller bestämmelser om Europeiska åklagarmyndighetens (Eppo) rättsliga ansvar och skadestånd som blir direkt tillämpliga vid ett svenskt deltagande i Eppo och som får företräde framför svensk rätt. Det innebär till exempel att skadeståndslagen inte tillämpas gentemot Eppo när myndigheten eller dess anställda har vållat skada. Statens ersättningsansvar enligt lagen om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder gäller inte heller när Eppo-åklagare har fattat beslut om anhållande, reseförbud eller anmälningskyldighet. Det behöver inte införas någon bestämmelse som klargör detta.

Eppo-förordningens bestämmelser om EU-domstolens exklusiva behörighet innebär att nationella domstolar inte är behöriga att pröva frågor om utomobligatoriskt skadestånd i dessa fall.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Utredningen föreslår att det ska införas en

bestämmelse i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder (frihetsberövandelagen) som innebär att beslut som en Eppo-åklagare har fattat om anhållande, reseförbud eller anmälningsplikt ska undantas från lagens tillämpningsområde.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över utredningens bedömning och förslag. *Centrum för rättvisa* och *Justitiekanslern* pekar på att den föreslagna ordningen kommer att innebära försämringar för den enskilde och att det finns risk för att tillämpningssvårigheter uppstår. Centrum för rättvisa avstyrker utredningens förslag att frihetsberövandelagen inte ska tillämpas på beslut fattade av Eppo-åklagare.

Skälen för regeringens bedömning

Skadeståndslagen och frihetsberövandelagen tillämpas inte mot Eppo

Artikel 42 i Eppo-förordningen innehåller bestämmelser om rättslig prövning och fastslår bland annat att EU-domstolen i enlighet med artikel 268 i EUF-fördraget ska vara behörig att avgöra tvister om skadestånd för skada som orsakats av Eppo. Artikel 113 i Eppo-förordningen innehåller allmänna bestämmelser om rättsligt ansvar för Eppo. Eppos avtalsrättsliga ansvar regleras av den lag som är tillämplig på avtalet i fråga (artikel 113.1). EU-domstolen ska vara behörig att träffa avgöranden med stöd av en skiljedomsklausul i ett avtal som ingåtts av Eppo (artikel 113.2). När det gäller utomobligatoriskt ansvar ska Eppo i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för rättsordningarna i medlemsstaterna i EU ersätta skada som har orsakats av Eppo eller av myndighetens anställda under tjänsteutövning i den mån den kan tillskrivas dem (artikel 113.3). Detta gäller också för skada orsakad genom fel begångna av en europeisk delegerad åklagare under tjänsteutövning (artikel 113.4). EU-domstolen är behörig att döma i tvister om ersättning för sådana skador (nämnda artikel 42.4 och artikel 113.5). De nationella domstolar som i medlemsstaterna i EU är behöriga att hantera tvister som rör Eppos avtalsrättsliga ansvar, i enlighet med vad som avses i artikel 113, ska fastställas genom hänvisning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Eppos anställdas personliga ansvar ska regleras av de tillämpliga bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren (artikel 113.7).

I skadeståndslagen (1972:207) finns bestämmelser om utomobligatoriskt skadeståndsansvar. Huvudregeln enligt svensk rätt för utomobligatoriskt skadestånd är att den som uppsåtligen eller av oaktamhet orsakar personskada eller sakskada ska ersätta skadan (2 kap. 1 §). När det gäller ren förmögenhetsskada ska den som orsakar sådan genom brott ersätta skadan (2 kap. 2 §). I skadeståndslagen finns också bestämmelser om det allmänna skadeståndsansvar, till exempel för skada som orsakas av staten vid fel eller försummelse vid myndighetsutövning (3 kap.). Svenska staten har genom frihetsberövandelagen också tagit på sig ett ersättningsansvar för vissa frihetsberövanden och tvångsåtgärder utöver det som föreskrivs enligt skadeståndslagen. I lagen anges exempelvis att den som på grund av misstanke om brott har varit häktad eller anhållen i minst 24 timmar i sträck har rätt till ersättning under vissa förhållanden,

bland annat om det meddelas frikännande dom, åtalet avvisas eller avskrivs eller förundersökningen avslutas utan att åtal väcks. Även den som på grund av misstanke om brott har varit underkastad reseförbud eller anmälningsskyldighet under minst 24 timmar i sträck har i vissa fall rätt till ersättning (2 § frihetsberövandelagen). I 6 § frihetsberövandelagen föreskrivs vissa begränsningar av rätten till ersättning.

Regeringen delar utredningens bedömning att regleringen i Eppo-förordningen måste förstås på så sätt att nationella regler om utomobligatoriskt skadestånd inte ska tillämpas mot Eppo. Vid ett svenskt deltagande i Eppo blir i stället artikel 113 i Eppo-förordningen direkt tillämplig och har företrädare framför svensk rätt. Det innebär bland annat att skadeståndslagen och frihetsberövandelagen inte blir tillämpliga på Eppo-åklagares beslut. Någon särskild reglering i svensk rätt som undantar de situationer som artikel 113.3 tar sikte på behövs därför inte. Det kan här påpekas att statens ersättningsansvar enligt 2 § frihetsberövandelagen enbart avser frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder som beslutas av svenska myndigheter enligt svensk lag (se propositionen Det allmänna skadeståndsansvar, prop. 1997/98:105 s. 51). Regeringen anser därmed, till skillnad från utredningen, att det inte behövs någon särskild bestämmelse i frihetsberövandelagen som undantar Eppos verksamhet.

I enlighet med vad som framgår av artiklarna 42.4 och 113.5 i Eppo-förordningen faller frågor som rör Eppos utomobligatoriska skadeståndsskyldighet inom EU-domstolens exklusiva behörighet. Bestämmelserna i artikel 42.4 hänvisar till EUF-fördragets artikel 268, som i sin tur hänvisar till artikel 340 i samma fördrag. Fördragsbestämmelserna i fråga innebär exklusiv behörighet för EU-domstolen att pröva frågor om utomobligatoriskt ansvar när unionens institutioner eller deras anställda orsakat skada, vilket också framgår av EU-domstolens praxis, se till exempel *Cantina sociale di Dolianova m.fl.*, C-51/05, ECLI:EU:C:2008:409, punkt 68, *Hanssens-Ensch*, C-377/09, ECLI:EU:C:2010:459, punkterna 17 och 26 samt *First och Franex*, C-275/00, ECLI:EU:C:2002:711, punkterna 46–48 och 50.

Sammantaget delar regeringen således utredningens bedömning att nationella domstolar inte är behöriga i tvister som gäller utomobligatoriskt skadestånd där Eppo eller någon av myndighetens anställda vållat skadan. Det behövs inte någon ändring av svenska behörighets- eller forumregler eftersom förordningens bestämmelser blir direkt tillämpliga. Frågor om skadestånd kommer dock att prövas enligt svenska regler om till exempel en polisman vållar skada när han eller hon verkställer en åtgärd i ett Eppo-ärende. Det är en följd av att artikel 113 endast omfattar Eppo och myndighetens anställda och inte de som bistår Eppo i myndighetens utredningsverksamhet.

Justitiekanslern och *Centrum för rättvisa* har framhållit att systemet kommer att framstå som komplicerat för enskilda, vilket kan medföra att skadelidande kommer att avstå från att vända sig till EU-domstolen med sina krav samt att den enskilde i vissa situationer kan behöva föra två processer för att få ersättning. Dessa remissinstanser anser därför att det borde övervägas om enskilda som har drabbats av Eppo-åklagares beslut om anhållande, reseförbud och anmälningsskyldighet bör kunna få ersättning av staten. Regeringen konstaterar att det föreslagna systemet är en konsekvens av regelverket i Eppo-förordningen och att de eventuellt

skadeståndsgrundande besluten i dessa fall inte längre kommer att fattas av företrädare för svenska myndigheter. Svenska staten bör som utgångspunkt endast ta ansvar för de beslut som fattas av svenska myndigheter eller deras företrädare. Det finns förvisso exempel på när staten påtagit sig ett särskilt skadeståndsansvar för skador som utländska tjänstemän orsakar i Sverige, se till exempel 5 kap. 3 § lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete och 9 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Ansvar i de fallen grundas emellertid på att de internationella åtaganden som ligger till grund för lagstiftningen ställer krav på Sverige att ta det ansvaret (se till exempel propositionen Polissamarbete m.m. med anledning av Sveriges anslutning till Schengen, prop. 1999/2000:64 s. 112, och propositionen Nya möjligheter till operativt polissamarbete med andra stater, prop. 2016/17:139 s. 69–70). Några sådana krav finns inte i Eppo-förordningen. Tvärtom föreskriver Eppo-förordningen vad som ska gälla vid eventuell skadeståndsskyldighet orsakad av Eppo eller dess anställda och att EU-domstolen har exklusiv behörighet att pröva dessa frågor. Vid ett svenskt deltagande är Sverige skyldigt att följa dessa bestämmelser. Regeringen instämmer därför i utredningens uppfattning att den svenska staten inte bör åläggas ett särskilt ansvar för eventuella skador som Eppo eller dess anställda orsakar. Skadelidande bör därför som utgångspunkt rikta sina anspråk mot Eppo i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 113.

Frihetsberövandelagen kommer dock att vara tillämplig när svensk domstol har beslutat om häktning i Eppos mål. Bestämmelserna i frihetsberövandelagen om ersättningsansvar till följd av ett häktningsbeslut kommer alltså att gälla även i Eppo-ärenden eftersom det i dessa fall är en svensk myndighet som fattat beslutet. Som huvudregel ska det finnas skäl för häktning när en åklagare beslutar om anhållande, vilket framgår av 24 kap. 6 § första stycket rättegångsbalken. Mot bakgrund av det krav som ställs upp i bestämmelsen är det också vanligt förekommande att en person som en åklagare anhållit också senare begärs häktad. Det innebär i sin tur att en domstol tar ställning till häktningsfrågan. Det finns därför skäl att anta att det kommer att finnas förutsättningar för flertalet av de enskilda som frihetsberövats i Eppos ärenden att ansöka om ersättning hos JK enligt frihetsberövandelagen. Som *Justitiekanslern* påpekar skulle det emellertid kunna uppstå vissa praktiska utmaningar till exempel om en person anhållits, släppts och därefter anhållits igen samt häktats för samma brottsmisstanke. Sådana situationer, där den enskilde kan behöva vända sig dels till JK gällande häktningsbeslutet, dels till EU-domstolen gällande Eppo-åklagarens beslut, kommer förmodligen dock endast att uppstå undantagsvis, varför dessa utmaningar inte bör överdrivas.

Eppos avtalsrättsliga ansvar

Enligt artikel 113.1 ska Eppos avtalsrättsliga ansvar regleras av den lag som är tillämplig på avtalet. Det innebär att svensk rätt kan bli tillämplig. Artikeln kräver inga särskilda överväganden. Inte heller artikel 113.2, som fastslår behörighet för EU-domstolen i vissa fall om Eppo träffat avtal med en skiljedomsklausul, kräver några överväganden enligt utredningen. Regeringen instämmer i utredningens uppfattning.

I artikel 113.6 finns bestämmelser om hur det ska fastställas vilka nationella domstolar som är behöriga att hantera vissa avtalsrättsliga tvister. Det är en forumregel som domstolar har att förhålla sig till när en tvist uppkommer. I likhet med utredningen anser regeringen att eftersom regeln förutsätter tillämpning av en annan EU-rättsakt som redan gäller, krävs det inga särskilda överväganden i denna del.

13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen och övriga lagändringar ska träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Regeringens bedömning: Det finns inte behov av några särskilda övergångsbestämmelser.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att den nya lagen och de författningsändringar som krävs för att Sverige ska kunna delta i Eppo ska träda i kraft den 1 mars 2022.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna yttrar sig inte över utredningens förslag och bedömning. *Arbetsgivarverket* anför att det kan finnas skäl att senarelägga ikraftträdandedatumet, då många frågor återstår att klargöra. *Åklagarmyndigheten* delar utredningens bedömning att det inte krävs några särskilda övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna yttrar sig inte över promemorians förslag och bedömning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: För att Sverige ska uppfylla kraven för det fördjupade samarbetet om Eppo behöver den nationella lagstiftning som krävs enligt Eppo-förordningen finnas på plats. Ikraftträdandet av den nationella lagstiftningen bör samordnas med ikraftträdandet av Eppo-förordningen. Det är kommissionen, som efter Sverige anmält sin avsikt att delta i Eppo, beslutar när Eppo-förordningen träder i kraft i Sverige (artikel 331.1 EUF-fördraget). För att dessa datum enkelt ska kunna samordnas bör författningsförslagen därför träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Eppos behörighet att genomföra förundersökning och lagföring i Sverige kommer att omfatta brott som har begåtts från och med den tidpunkt då Sverige har anslutit sig till Eppo (artikel 120.2 fjärde stycket). Det innebär att det ytterst är kommissionen eller rådet som avgör vid vilken tidpunkt som Sverige ansluter sig till Eppo (artikel 331.1 EUF-fördraget). I praktiken kommer Eppos åklagarverksamhet i Sverige att vara beroende av att den svenska europeiska åklagaren och de svenska europeiska delegerade åklagarna utses och finns på plats.

Författningsförslagen rör framför allt frågan hur Eppos åklagare ska fogas in i det svenska rättssystemet, vilka befogenheter Eppos åklagare ska

ha för sin verksamhet i Sverige och vad som ska gälla i vissa arbets- och socialrättsliga frågor. Författningsförslagen rör även frågor om sekretess och partsinsyn samt informationsutbyte med Eppo. Regeringen bedömer i likhet med *Åklagarmyndigheten* att ingen av dessa frågor kräver några särskilda övergångsbestämmelser.

14 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen kan antas få positiva effekter på bekämpningen av brott riktade mot EU:s finansiella intressen.

Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) finansieras genom EU:s allmänna budget. De medlemsstater som inte deltar i det fördjupade samarbetet om Eppo åtnjuter en justering av det belopp som medlemsstaterna betalar in av egna medel. Vid ett svenskt deltagande i Eppo kommer Sverige inte längre att erhålla justeringen vid inbetalning av EU-avgiften. Det kommer att öka den svenska EU-avgiften med ca 20 miljoner kronor årligen.

För Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten kan förslagen medföra vissa kostnadsökningar som bedöms rymmas inom myndigheternas befintliga ekonomiska ramar. De eventuella kostnadsökningar som kan uppkomma för andra myndigheter bedöms rymmas inom dessa myndigheters befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen förväntas inte leda till några konsekvenser för kommuner, företag eller enskilda. Förslagen får inte några konsekvenser för jämställdheten, barn eller i övrigt.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen bedömer att om Sverige deltar i Eppo kan det förväntas medföra kostnadsökningar för Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten som inte bedöms rymmas inom befintliga ekonomiska ramar för myndigheterna. Utredningen föreslår att kostnadsökningarna för Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten ska finansieras genom att anslagen för myndigheterna höjs, med ca 3,5 miljoner kronor för Ekobrottsmyndigheten och 1,5 miljoner kronor för Åklagarmyndigheten.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna yttrar sig inte över utredningens bedömningar i denna del. *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* delar utredningens bedömning att Sveriges deltagande i Eppo kan förväntas medföra kostnadsökningar för myndigheterna samt att dessa kostnadsökningar inte ryms inom befintliga ekonomiska ramar för myndigheterna. *Domstolsverket*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Åklagarmyndigheten*, *Polismyndigheten*, *Tullverket* och *Skatteverket* påpekar att om it-system behöver anpassas kan det leda till kostnadsökningar för myndigheterna.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans yttrar sig i denna del.

Konsekvenser för brottsligheten

Eppo har till uppgift att utreda, lagföra och väcka talan mot förövare av och medhjälpare till sådana brott som skadar unionens finansiella intressen. Existensen av en myndighet som uteslutande ansvarar för bekämpningen av brottsligheten i fråga kan förväntas leda till att fler brott anmäls och utreds. Denna slutsats får stöd av *Brottsförebyggande rådet*, som pekar på att det kommer att finnas en tydligare mottagare av anmälningar som är specialiserade på bedrägerier med EU-medel. I likhet med utredningen anser regeringen att det dessutom kan förväntas att fler ärenden leder till lagföring än i dag, eftersom de europeiska delegerade åklagarna uteslutande kommer att ha fokus på den typen av ärenden. För de aktörer som försöker sko sig på EU-medel ökar därmed risken för upptäckt och lagföring. Ett svenskt deltagande i Eppo kan alltså förväntas få positiva konsekvenser för bekämpningen av brottslighet riktad mot EU:s finansiella intressen. Det kan i sin tur ge positiva effekter för andra delar av samhället. Det gäller särskilt för de företag vilkas konkurrensvillkor kan försämrats av ekonomisk brottslighet. En effektivare bekämpning av brott riktade mot EU:s finansiella intressen – inte minst brott inom ramen för organiserad brottslighet med internationella förgreningar – kan även bidra till att allmänhetens förtroende för EU ökar.

Konsekvenser för staten

Kostnaderna för Eppo finansieras genom EU:s allmänna budget. Ett deltagande i Eppo innebär att Sveriges EU-avgift justeras uppåt med ca 20 miljoner kronor årligen. Det bör dock anmärkas att de medlemsstater som inte deltar i det fördjupade samarbetet om Eppo åtnjuter en reduktion av det belopp som medlemsstaterna betalar in av egna medel (artikel 91.7 i Eppo-förordningen och artikel 11 i rådets förordning (EU, Euratom) nr 609/2014 av den 26 maj 2014 om metoder och förfaranden för tillhandahållande av traditionella, momsbaserade egna medel och BNI-baserade egna medel samt åtgärder för att möta likviditetsbehov). Vid ett svenskt deltagande i Eppo kommer Sverige inte längre att erhålla justeringen vid inbetalning av EU-avgiften. Storleken på det justerade beloppet beror även på växelkursen mellan kronan och euron. Således kan effekten på EU-avgiften komma att förändras beroende på hur växelkursen utvecklas framöver.

Utredningen bedömer att förslagen kan innebära kostnadsökningar för Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten när det gäller anställda/lönekostnader, lokaler och it-utrustning och beräknar att de ökade kostnaderna för åklagarväsendet uppgår till mellan 4,5 och 5 miljoner kronor årligen. Enligt utredningen fördelar sig dessa kostnader med knappt en tredjedel på Åklagarmyndigheten och drygt två tredjedelar på Ekobrottsmyndigheten. Utredningen anser inte att kostnadsökningarna ryms inom befintliga ekonomiska ramar och föreslår därför att kostnadsökningen finansieras genom att anslagen till Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten höjs.

Ekobrottsmyndigheten anser att utredningen inte i tillräcklig grad har beaktat alla kostnader som ett deltagande i Eppo kommer att medföra. Om de europeiska delegerade åklagarna placeras hos Ekobrottsmyndigheten

medför det behov av ytterligare utredare samt särskilda krav på it-utrustning och lokaler. Ekobrottsmyndigheten har uppskattat att de årliga kostnaderna för Eppo bedöms uppgå till ca 5 miljoner årligen. I promemorian görs bedömningen att förslagen som rör sjuklön och arbetsgivaravgifter innebär att Ekobrottsmyndigheten skulle kunna få marginellt ökade kostnader.

Även regeringen gör bedömningen att ett svenskt deltagande i Eppo kommer att innebära kostnadsökningar för Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten. Samtidigt kan det konstateras att båda dessa åklagarmyndigheter har tillförts stora resurstillskott. Mot den bakgrunden anser regeringen att kostnadsökningarna för Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten kan rymmas inom myndigheternas befintliga ekonomiska ramar.

Flera myndigheter inom rättsväsendet, till exempel *Ekobrottsmyndigheten*, *Polismyndigheten*, *Tullverket* och *Skatteverket*, påpekar att om it-system behöver anpassas kan det leda till kostnadsökningar för myndigheterna. I likhet med utredningen konstaterar regeringen att en eventuell förbindelse eller integrering mellan svenska informationssystem och Eppos ärendehanteringssystem skulle kunna medföra kostnader. I dagsläget finns det dock inga indikationer på att det kommer att behöva vidtas åtgärder i de svenska it-systemen. Frågan får dock följas framöver. Regeringen bedömer därför att eventuella tillkommande kostnader kan hanteras inom myndigheternas befintliga ekonomiska ramar.

Ett deltagande i Eppo bedöms inte komma att få några andra budgetära konsekvenser för staten. Något fler mål kan komma att lagföras, men den eventuella ökade kostnaden bör inte vara större än att den kan hanteras inom berörda myndigheters befintliga ekonomiska ramar. För såväl domstolarna som de brottsbekämpande myndigheter som inte har åklagaruppgifter kommer skillnaden främst att bestå i att Eppo blir en ny aktör i rättsväsendet.

Övriga konsekvenser

Utöver vad som redovisats ovan bedöms förslagen inte leda till några konsekvenser för vare sig kommuner, företag eller enskilda. Förslagen bedöms inte heller få några konsekvenser för jämställdheten, för barn, för miljön eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Förslagen kan heller inte förväntas få några andra konsekvenser av betydelse.

15.1 Förslaget till lag om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, här benämnd Eppo-förordningen.

Paragrafen anger lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

I paragrafen anges att lagen innehåller kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo-förordningen). Hänvisningen till Eppo-förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Åklagarnas ställning och befogenheter

2 § Den svenska europeiska åklagaren vid Europeiska åklagarmyndigheten har ställning som särskild åklagare. Åklagaren har samma befogenheter som en allmän åklagare när han eller hon genomför utredningen enligt artikel 28.4 i Eppo-förordningen.

Paragrafen reglerar den svenska europeiska åklagarens ställning och befogenheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Den svenska europeiska åklagaren, som ingår i Europeiska åklagarmyndighetens (Eppo) centrala nivå i Luxemburg, har till huvudsaklig uppgift att övervaka utredningar och lagföring som de europeiska delegerade åklagarna ansvarar för. I vissa situationer, som framgår av artikel 28.4, kan den europeiska åklagaren personligen genomföra en utredning. Paragrafen reglerar den svenska europeiska åklagarens ställning och befogenheter när han eller hon genomför en utredning.

Av paragrafen följer att när den svenska europeiska åklagaren genomför en utredning har han eller hon samma ställning som en särskild åklagare. För särskilda åklagare gäller vad som är föreskrivet för dem, se 7 kap. 8 § rättegångsbalken. Det innebär bland annat att Eppo-förordningen, denna lag samt vissa särskilda regler, såsom rätten att överklaga domar och beslut till Högsta domstolen enligt 7 kap. 8 § rättegångsbalken, är särskilt föreskrivna för den europeiska åklagaren.

Enligt paragrafen har den svenska europeiska åklagaren samma befogenheter som en allmän åklagare har när han eller hon genomför en utredning. Med befogenheter innefattas även de skyldigheter som allmänna åklagare har att iakttä. Det innebär att samtliga regler i författningar som tar sikte på allmänna åklagares befogenheter och skyldigheter även gäller för den europeiska åklagaren i denna situation. Det rör sig till exempel om åklagares befogenheter som föreskrivs i rättegångsbalken, förundersökningskungörelsen och annan straffprocessuell författning.

Hänvisningen till Eppo-förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

3 § De svenska europeiska delegerade åklagarna har ställning som särskilda åklagare. Åklagarna har samma befogenheter som allmänna åklagare när de utför uppgifter för Europeiska åklagarmyndigheten.

Paragrafen reglerar de svenska europeiska delegerade åklagarnas ställning och befogenheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

De svenska europeiska delegerade åklagarna, som är en del av Eppos decentraliserade nivå, har till uppgift att genomföra Eppos utredningar i Sverige under övervakning av den europeiska åklagaren och enligt instruktioner från Eppos centrala nivå. Av paragrafen framgår att de svenska europeiska delegerade åklagarna ska ha ställning som särskilda åklagare och att de har samma befogenheter som allmänna åklagare när de utför uppgifter för Eppo, se författningskommentaren till 2 §.

Av 8 § framgår att de svenska europeiska delegerade åklagarna också ska vara anställda i det svenska åklagarväsendet. När arbetsuppgifter utförs i den svenska anställningen är han eller hon allmän åklagare.

Uppgiftslämnande vid sekretess och partsinsyn

4 § En uppgift för vilken sekretess gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) får lämnas ut till Europeiska åklagarmyndigheten om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk åklagarmyndighet.

Paragrafen reglerar på vilka villkor sekretessbelagda uppgifter får lämnas ut till Eppo. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Av paragrafen framgår att en uppgift för vilken sekretess gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, får röjas för Eppo, om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk åklagarmyndighet. Tillsammans med 8 kap. 3 § 1 OSL bryter paragrafen sekretessen och möjliggör uppgiftslämnande till Eppo. Paragrafen tillämpas i stället för 8 kap. 3 § 2 OSL, som reglerar svenska myndigheters möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation. Vid utlämnande av sekretessbelagda uppgifter enligt 8 kap. 3 § 2 OSL ska myndigheterna göra en prövning av att det står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas ut. Paragrafen säkerställer att kravet på att Eppo ska få tillgång till samma information som svenska åklagarmyndigheter uppfylls då någon prövning enligt 8 kap. 3 § 2 OSL inte ska ske i förhållande till Eppo.

5 § När Europeiska åklagarmyndigheten handlägger en förundersökning gäller inte 23 kap. 18 § andra stycket eller 23 kap. 18 a § andra stycket rättegångsbalken i fråga om begränsningar i rätten att ta del av det som förekommer vid en förundersökning som följer av 10 kap. 3 och 3 a §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I stället gäller de begränsningar som anges i 6 och 7 §§.

I paragrafen finns bestämmelser om partsinsyn när Eppo handlägger en förundersökning. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Eftersom offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, inte gäller för Eppo föreskrivs i paragrafen att det som sägs i 23 kap. 18 § andra

stycket och 23 kap. 18 a § andra stycket rättegångsbalken om begränsningar av partsinsynen som följer av kollisionsreglerna i 10 kap. 3 och 3 a §§ OSL inte gäller när Eppo handlägger en förundersökning. I stället är det vad som föreskrivs i 6 och 7 §§ som kan begränsa rätten för en part att ta del av uppgifter under förundersökningen, se författningskommentaren till dessa paragrafer. Paragrafen innebär att åklagare vid Europeiska åklagarmyndigheten ska göra motsvarande prövning som en svensk åklagare vid bedömningen av om uppgifter ska lämnas ut till en part. Bedömningen ska dock göras med utgångspunkt i de sekretessregler som gäller för Eppo.

6 § Sekretess hindrar inte att en enskild som är part i ett ärende och som på grund av sin partsställning har rätt till insyn i handläggningen, tar del av en handling eller annat material i ärendet. En sådan handling eller ett sådant material får dock inte lämnas ut till parten i den utsträckning det av hänsyn till det intresse som sekretessen ska skydda är av synnerlig vikt att en sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs. I sådana fall ska Europeiska åklagarmyndigheten på annat sätt lämna parten upplysning om vad materialet innehåller i den utsträckning det behövs för att parten ska kunna ta till vara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda.

Sekretess hindrar aldrig att en part i ett ärende tar del av ett beslut i ärendet. Inte heller innebär sekretess någon begränsning i en parts rätt enligt rättegångsbalken att få del av alla omständigheter som läggs till grund för avgörande i ett ärende.

Paragrafen reglerar, tillsammans med 7 §, vad som gäller hos Eppo när det råder sekretess för uppgifter som omfattas av den misstänktes rätt till insyn i förundersökningen från tidpunkten när en misstänkt har underrättats om skäligen misstanke. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Paragrafen utgör, i likhet med vad som gäller enligt 10 kap. 3 § första och andra styckena offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, inte någon självständig grund för insyn. Rätten till insyn måste alltså grunda sig på rättegångsbalken. Paragrafen införs då de svenska bestämmelserna i OSL inte kommer att gälla för Eppo.

Första stycket motsvarar i allt väsentligt det som gäller enligt 10 kap. 3 § första stycket OSL. Det innebär att åklagare vid Eppo ska göra samma slags prövning som en nationell åklagare gör vid bedömningen av om uppgifter ska lämnas ut till en part. Bedömningen ska dock göras med utgångspunkt i de sekretessregler som gäller för Eppo i stället för OSL:s bestämmelser (jfr artikel 108 och 109 i Eppo-förordningen). Det ska av hänsyn till det intresse som sekretessen ska skydda vara av synnerlig vikt att en sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs, för att en handling eller ett material inte ska lämnas ut till parten. Vid intresseavvägningen ska ändamålen för kollisionsbestämmelserna beaktas, i första hand säkerställande av att Eppos verksamhet att skydda EU:s ekonomiska intressen kan utföras effektivt och fri från otillbörlig påverkan. Begreppet synnerlig vikt ska tolkas på samma sätt som i 10 kap. 3 § första stycket OSL. Även i övrigt ska tillämpningen av första stycket motsvara den som gäller när en svensk åklagare tillämpar 10 kap. 3 § första stycket OSL.

Andra stycket motsvarar i sak regleringen i 10 kap. 3 § andra stycket OSL och innebär att inte endast slutliga avgöranden omfattas av bestämmelsen.

7 § När en misstänkt och försvararen enligt 23 kap. 18 a § första stycket rättegångsbalken har underrättats om rätten att ta del av det som har förekommit vid en förundersökning, gäller begränsningarna i 6 § första stycket i fråga om rätten att ta del av en handling eller något annat material endast om

1. det är fråga om en uppgift som inte har betydelse för beslutet i åtalsfrågan, och

2. det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför den misstänktes intresse av att ta del av uppgiften.

Första stycket gäller även efter beslut om åtal och fram till dess att åtalet slutligt har prövats, eller saken slutligt har avgjorts på annat sätt.

Paragrafen reglerar, tillsammans med 6 §, vad som gäller hos Eppo när det råder sekretess för uppgifter som omfattas av en misstänkts rätt till insyn i förundersökningen från slutdelgivningen. Övervägandena finns i avsnitt 8.2. Paragrafen införs då de svenska bestämmelserna i OSL inte kommer att gälla för Eppo.

Första stycket motsvarar 10 kap. 3 a § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Bestämmelsen ska tillämpas på motsvarande sätt som den paragrafen, men med den skillnaden att intresseavvägningen ska göras med utgångspunkt i de regler om sekretess som gäller för Eppo, se författningskommentaren till 6 §.

Andra stycket motsvarar i sak 10 kap. 3 a § andra stycket OSL och innebär att den misstänkte har samma rätt att ta del av sekretessbelagda uppgifter i förundersökningen efter att åtal har väckts som han eller hon hade från slutdelgivning av förundersökningen. Denna rätt till insyn gäller till dess att det finns ett avgörande i målet som har fått laga kraft.

Anställningsfrågor för svenska europeiska delegerade åklagare

8 § Svenska europeiska delegerade åklagare ska vara anställda i det svenska åklagarväsendet. Anställningen som svensk europeisk delegerad åklagare utgör inte en otillåten bisyssla enligt 7 § lagen (1994:260) om offentlig anställning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om de svenska europeiska delegerade åklagarnas anställning i det svenska åklagarväsendet. Övervägandena finns i avsnitt 10.3 och 10.4.

Av paragrafen framgår att de svenska europeiska delegerade åklagarna, utöver sin anställning i Eppo, även ska ha en anställning i det svenska åklagarväsendet. Vilka kvalifikationskrav som ställs på de delegerade åklagarna framgår direkt av Eppo-förordningen (artikel 17.2).

I paragrafen föreskrivs även att anställningen som europeisk delegerad åklagare inte utgör en otillåten bisyssla enligt 7 § lagen (1994:260) om offentlig anställning, LOA. Därigenom blir det inte aktuellt för den statliga arbetsgivaren att göra en prövning enligt 7 c § samma lag.

9 § Svenska europeiska delegerade åklagare ska till sin svenska anställningsmyndighet anmäla frånvaro från sin befattning i Europeiska åklagarmyndigheten och ange orsaken till frånvaron samt anmäla när de åter arbetar i sin befattning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om de svenska europeiska delegerade åklagarnas skyldighet att anmäla frånvaro. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Paragrafen föreskriver att de svenska europeiska delegerade åklagarna är skyldiga att till sin anställningsmyndighet i Sverige anmäla frånvaro från sin befattning i Eppo och ange orsaken till frånvaron, till exempel sjukdom eller vård av barn, samt anmäla när de åter arbetar i sin befattning. Skyldigheten för åklagarna att lämna denna information medför att den svenska anställningsmyndigheten till exempel kan anmäla sjukdomsfall till Försäkringskassan, lämna arbetsgivardeklarationer och tillämpa kollektivavtalsbestämmelser.

15.2 Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken

7 kap.

8 § För särskilda åklagare gäller vad som är föreskrivet för dem.

Ingen annan särskild åklagare än justitiekanslern, en justitieombudsman *eller en åklagare enligt 2 eller 3 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten* får besluta att åtal ska väckas i Högsta domstolen *eller överklaga dit*.

Det som sägs om jäv i 6 § första–tredje styckena gäller för särskilda åklagare.

Paragrafen reglerar vad som gäller för särskilda åklagare. Övervägandena finns i avsnitt 7.1 och 6.3.

I *andra stycket* görs ett tillägg som innebär att den svenska europeiska åklagaren och de svenska europeiska delegerade åklagarna får besluta att åtal ska väckas i Högsta domstolen eller överklaga dit. Ändringen innebär att dessa åklagare självständigt får väcka åtal i Högsta domstolen som första instans när forumreglerna i 3 kap. 3 § rättegångsbalken föreskriver det. De får även överklaga domar och beslut till Högsta domstolen i mål där de utför uppgifter åt Eppo. Bestämmelserna i 54 kap. 9 § rättegångsbalken om krav på prövningstillstånd vid överklaganden till Högsta domstolen gäller även för Eppos åklagare. Övriga ändringar i stycket är endast språkliga.

I *tredje stycket*, som är nytt, tydliggörs att jävsreglerna i 6 § första till tredje styckena rättegångsbalken gäller för särskilda åklagare.

15.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

1 § Den som enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) ska betala arbetsgivaravgifter ska för varje år betala allmän löneavgift. Löneavgiften beräknas på det underlag som gäller för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen.

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå

1. ersättning till sådana personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen, *eller*
2. sådan ersättning som avses i 2 kap. 3 § *andra stycket* socialavgiftslagen.

Paragrafen reglerar skyldigheten för den som ska betala arbetsgivaravgifter att varje år betala allmän löneavgift. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

I *andra stycket* 2 görs ett tillägg som innebär att allmän löneavgift inte ska betalas på ersättning till de svenska europeiska delegerade åklagarna.

15.4 Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

2 kap.

3 § Bestämmelsen i 1 § första stycket ska inte tillämpas om en annan avgiftspliktig ersättning än sådan förmån som avses i 1 § andra stycket utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i en anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är eller har varit anställd i Sverige.

Första stycket och 1 § första stycket ska inte tillämpas på ersättning som utges av Europeiska åklagarmyndigheten till en svensk europeisk delegerad åklagare enligt rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter betalas av den svenska myndighet där den svenska europeiska delegerade åklagaren är anställd. Arbetsgivaravgifter ska beräknas på en avgiftspliktig ersättning som motsvarar den avgiftspliktiga ersättning åklagaren skulle ha haft om åklagaren enbart arbetat för den svenska myndigheten.

Paragrafen reglerar situationer där en förmån som utges av en utländsk uppdragsgivare har sin grund i en anställning i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

I *andra stycket*, som är nytt, föreskrivs ett undantag från paragrafens första stycke och från 2 kap. 1 § första stycket. Undantaget innebär att skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter enligt bestämmelserna i 2 kap. för den som utger avgiftspliktig ersättning inte ska tillämpas på ersättning som utges av Eppo till en svensk europeisk delegerad åklagare. Det innebär att Eppo inte ska betala arbetsgivaravgifter på den lön som den betalar till den svenska europeiska delegerade åklagaren. I stället ska arbetsgivaravgifter betalas av den svenska anställningsmyndighet där den svenska europeiska delegerade åklagaren är anställd. Vidare föreskrivs hur arbetsgivaravgiften ska beräknas, nämligen baserat på den avgiftspliktiga ersättning som åklagaren skulle ha haft om han eller hon enbart arbetat som nationell åklagare hos den svenska anställningsmyndigheten. Betalningen av arbetsgivaravgifter innebär att den svenska anställningsmyndigheten ska lämna arbetsgivardeklarationer avseende ersättningen och avgifterna, vilket medför att den svenska europeiska delegerade åklagaren får en korrekt beräknad sjukpenning- och pensionsgrundande inkomst enligt socialförsäkringsbalken.

Hänvisningen till Eppo-förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.5 Förslaget till lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177)

Prop. 2023/24:87

8 kap.

2 § Personuppgifter som en svensk myndighet har fått från en annan medlemsstat får överföras till ett tredjeland eller en internationell organisation endast om den medlemsstat som lämnat uppgifterna till en svensk myndighet har medgett att de överförs.

Om medgivandet på grund av tidsbrist inte kan inhämtas i förväg, får personuppgifter ändå överföras om det är nödvändigt för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för allmän säkerhet. Detsamma gäller om det är nödvändigt för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för andra väsentliga intressen för Sverige eller någon annan medlemsstat.

För personuppgifter som en svensk myndighet har fått från Europeiska åklagarmyndigheten gäller artikel 80.3 i rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för medgivande när personuppgifter som erhållits från en annan medlemsstat ska överföras till tredjeland eller en internationell organisation. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Genom *tredje stycket*, som är nytt, införs en upplysning om att för personuppgifter som en svensk myndighet har fått från Eppo gäller artikel 80.3 i Eppo-förordningen. Enligt den bestämmelsen i förordningen krävs ett medgivande från Eppo för att personuppgifter ska få överföras till ett tredjeland eller en internationell organisation. Det innebär att möjligheten i andra stycket att överföra personuppgifter, trots att något medgivande inte har lämnats, inte gäller för uppgifter som en svensk myndighet har fått från Eppo. Kravet på förhandsmedgivande gäller dock inte när Eppo har hänskjutit handläggningen till en svensk åklagarmyndighet enligt artikel 34 i Eppo-förordningen.

Hänvisningen till Eppo-förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

2 kap.

8 § Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Första och andra styckena gäller inte uppgifter som behandlas i särskilda register enligt 5 kap.

I paragrafen finns vissa sekretessbrytande bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Av *andra stycket*, som är nytt, framgår att Eppos rätt att ta del av uppgifterna i första stycket följer av 4 § lagen om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten. Sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§ OSL hindrar inte att Eppo har rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket.

I *tredje stycket* görs en ändring som tydliggör att de sekretessbrytande bestämmelserna i första och andra styckena inte gäller uppgifter som behandlas i sådana särskilda register som regleras i 5 kap.

9 § Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av uppgifter om huruvida personer förekommer i sådana register över dna-profiler som regleras i 5 kap., om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Paragrafen innehåller sekretessbrytande bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Av *andra stycket*, som är nytt, framgår att Eppos rätt att ta del av uppgifterna i första stycket följer av 4 § lagen om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten. Sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§ OSL hindrar inte att Eppo har rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket.

15.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

2 kap.

8 § Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Paragrafen innehåller sekretessbrytande bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Ändringarna i paragrafen motsvarar ändringarna i 2 kap. 8 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område, se författningskommentaren till den paragrafen. Prop. 2023/24:87

15.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

2 kap.

7 § Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalogen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Paragrafen innehåller sekretessbrytande bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Ändringarna i paragrafen motsvarar ändringarna i 2 kap. 8 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område, se författningskommentaren till den paragrafen.

15.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

2 kap.

8 § Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalogen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Paragrafen innehåller sekretessbrytande bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Ändringarna i paragrafen motsvarar ändringarna i 2 kap. 8 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område, se författningskommentaren till den paragrafen.

15.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

2 kap.

6 § Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har enligt 4 § lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket. Denna rätt inskränks inte av vad som anges i 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Paragrafen innehåller sekretessbrytande bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Ändringarna i paragrafen motsvarar ändringarna i 2 kap. 8 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, se författningskommentaren till den paragrafen.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2017/1939

av den 12 oktober 2017

om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 86,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av underrättelsen från Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Cypern, Litauen, Luxemburg, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien och Finland, varigenom dessa medlemsstater den 3 april 2017 underrättade Europaparlamentet, rådet och kommissionen om sin önskan att upprätta ett fördjupat samarbete på grundval av utkastet till förordning,

med beaktande av Europaparlamentets godkännande ⁽¹⁾,

i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, och

av följande skäl:

- (1) Unionen har satt som mål att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (2) Möjligheten att inrätta Europeiska åklagarmyndigheten fastställs i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) i avdelningen om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (3) Både unionen och medlemsstaterna i Europeiska unionen har en skyldighet att skydda unionens ekonomiska intressen mot brott, vilka orsakar allvarlig ekonomisk skada varje år. Dessa brott utreds och lagförs dock inte alltid tillräckligt av de nationella straffrättsliga myndigheterna.
- (4) Den 17 juli 2013 antog kommissionen ett förslag till rådets förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten.
- (5) Vid sitt möte den 7 februari 2017 noterade rådet att enhällighet inte hade kunnat nås om utkastet till förordning.
- (6) I enlighet med artikel 86.1 andra stycket i EUF-fördraget begärde en grupp om sjuutton medlemsstater i ett brev av den 14 februari 2017 att utkastet till förordning skulle överlämnas till Europeiska rådet.
- (7) Den 9 mars 2017 diskuterade Europeiska rådet utkastet till förordning och noterade att ingen enighet uppnåtts i den mening som avses i artikel 86.1 tredje stycket i EUF-fördraget.

⁽¹⁾ Godkännande av den 5 oktober 2017 (ännu ej offentliggjort i EUT).

- (8) Den 3 april 2017 underrättade Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Cypern, Litauen, Luxemburg, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien och Finland Europaparlamentet, rådet och kommissionen om att de önskade upprätta ett fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten. Därmed ska, i enlighet med artikel 86.1 tredje stycket i EUF-fördraget, det bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete som avses i artikel 20.2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och artikel 329.1 i EUF-fördraget anses vara beviljat, och bestämmelserna om fördjupat samarbete är tillämpliga från och med den 3 april 2017. Utöver detta uttryckte Lettland, Estland, Österrike och Italien, genom skrivelser av den 19 april 2017, den 1 juni 2017, den 9 juni 2017 respektive den 22 juni 2017, sin önskan att delta i upprättandet av det fördjupade samarbetet.
- (9) När fördjupade samarbeten upprättas ska de enligt artikel 328.1 i EUF-fördraget vara öppna för samtliga medlemsstater i Europeiska unionen. De ska också vara öppna för dem vid varje annat tillfälle, vilket även innefattar ett fördjupat samarbete som redan inletts, under förutsättning att de tar hänsyn till de akter som redan har antagits inom denna ram. Kommissionen och de medlemsstater som deltar i ett fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (nedan kallade *medlemsstaterna*) ska se till att främja ett deltagande av så många av medlemsstaterna i Europeiska unionen som möjligt. Denna förordning bör vara till alla delar bindande och direkt tillämplig endast i de medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, eller med stöd av ett beslut i överensstämmelse med artikel 331.1 andra eller tredje stycket i EUF-fördraget.
- (10) Enligt artikel 86 i EUF-fördraget bör inrättandet av den europeiska åklagarmyndigheten baseras på Eurojust. Detta innebär att denna förordning bör skapa en nära förbindelse mellan dem som bygger på ömsesidigt samarbete.
- (11) Enligt EUF-fördraget ska Europeiska åklagarmyndighetens materiella behörighet vara begränsad till brott som skadar unionens ekonomiska intressen i enlighet med denna förordning. Europeiska åklagarmyndigheten bör därför ha till uppgift att utreda, lagföra och väcka talan mot personer som begår brott som skadar unionens ekonomiska intressen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371⁽¹⁾ och brott som är oupplösligt sammankopplade med dem. Ett eventuellt utsträckande av denna behörighet till att även omfatta grova brott som har ett gränsöverskridande inslag kräver ett enhälligt beslut från Europeiska rådet.
- (12) I enlighet med subsidiaritetsprincipen kan bekämpandet av brott som skadar unionens ekonomiska intressen bättre uppnås på unionsnivå, på grund av dess omfattning och verkningar. Den rådande situationen, där lagföring av brott som skadar unionens ekonomiska intressen hör till den exklusiva behörigheten för myndigheterna i medlemsstaterna i Europeiska unionen, innebär att detta mål inte alltid uppnås i tillräcklig utsträckning. Eftersom målen för denna förordning, nämligen att intensifiera kampen mot brott som skadar unionens ekonomiska intressen genom att inrätta Europeiska åklagarmyndigheten, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna i Europeiska unionen, med tanke på att lagföringsåtgärderna på nationell nivå avseende brott som skadar unionens ekonomiska intressen är splittrade, utan snarare, på grund av att Europeiska åklagarmyndigheten kommer att ha behörighet att lagföra sådana brott, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål, och det säkerställs att den inkräktar så lite som möjligt på medlemsstaternas rättsordningar och institutionella strukturer.
- (13) I denna förordning föreskrivs ett system med delad befogenhet mellan Europeiska åklagarmyndigheten och nationella myndigheter när det gäller att bekämpa brott som skadar unionens ekonomiska intressen, baserat på Europeiska åklagarmyndighetens rätt att överta förfaranden.
- (14) Med hänsyn till principen om lojalt samarbete bör såväl Europeiska åklagarmyndigheten som de behöriga nationella myndigheterna stödja och informera varandra i syfte att effektivt bekämpa de brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet.
- (15) Denna förordning påverkar inte det sätt på vilket brottsutredningar organiseras enligt medlemsstaternas nationella system.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 av den 5 juli 2017 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (EUT L 198, 28.7.2017, s. 29).

- (16) Eftersom Europeiska åklagarmyndigheten kommer att beviljas utrednings- och lagföringsbefogenheter, bör institutionella garantier införas för att säkerställa myndighetens oberoende och ansvarsskyldighet gentemot unionens institutioner.
- (17) Europeiska åklagarmyndigheten bör verka i hela unionens intresse och varken be om eller ta emot instruktioner från någon person utanför Europeiska åklagarmyndigheten.
- (18) En strikt ansvarsskyldighet kompletterar det oberoende och de befogenheter som Europeiska åklagarmyndigheten ges i enlighet med denna förordning. Den europeiska chefsåklagaren är fullt ut ansvarsskyldig för utförandet av sina uppgifter som chef för Europeiska åklagarmyndigheten, och har som chef dessutom en övergripande institutionell ansvarsskyldighet gentemot Europaparlamentet, rådet och kommissionen för den allmänna verksamheten. Detta innebär att var och en av dessa institutioner kan vända sig till Europeiska unionens domstol för att under vissa omständigheter entlediga den europeiska chefsåklagaren, bland annat vid allvarig försummelse. Samma förfarande bör tillämpas vid avsättning av europeiska åklagare.
- (19) Europeiska åklagarmyndigheten bör avge en offentlig årsrapport om sin allmänna verksamhet, vilken som minimum bör innehålla statistiska uppgifter om Europeiska åklagarmyndighetens arbete.
- (20) Europeiska åklagarmyndighetens organisatoriska struktur bör möjliggöra en snabb och effektiv beslutsprocess i samband med genomförande av utredningar och lagföring av brott, oavsett om de omfattar en eller flera medlemsstater. Strukturen bör också säkerställa att alla nationella rättssystem och rättsliga traditioner i medlemsstaterna är företrädda vid Europeiska åklagarmyndigheten och att det är åklagare med kännedom om de enskilda rättssystemen som i princip kommer att handlägga utredningar och lagföring i sina respektive medlemsstater.
- (21) I detta syfte bör Europeiska åklagarmyndigheten vara ett odelbart unionsorgan som verkar som en enda myndighet. Den centrala nivån består av en europeisk chefsåklagare, som är chef för Europeiska åklagarmyndigheten som helhet samt chef för kollegiet av europeiska åklagare, permanenta avdelningar och europeiska åklagare. Den decentraliserade nivån består av europeiska delegerade åklagare, som är placerade i medlemsstaterna.
- (22) För att säkerställa konsekvens i Europeiska åklagarmyndighetens åtgärder och därmed ett likvärdigt skydd av unionens ekonomiska intressen, bör Europeiska åklagarmyndighetens organisatoriska struktur och interna beslutsprocess dessutom möjliggöra för den centrala åklagarmyndigheten att kontrollera, leda och övervaka alla utredningar och lagföringar som de europeiska delegerade åklagarna genomför.
- (23) I denna förordning används termerna *allmän tillsyn*, *kontroll och ledning* samt *övervakning* för att beskriva olika kontrollverksamheter som utövas av Europeiska åklagarmyndigheten. *Allmän tillsyn* bör förstås som den allmänna förvaltningen av Europeiska åklagarmyndighetens verksamhet, där man endast ger instruktioner i frågor som har en övergripande betydelse för Europeiska åklagarmyndigheten. *Kontroll och ledning* bör förstås som befogenheter att kontrollera och leda enskilda utredningar och lagföringar. *Övervakning* bör förstås som en närmare och kontinuerlig tillsyn över utredningar och lagföring, inklusive vid behov ingripanden och instruktioner om utrednings- och lagföringsfrågor.
- (24) Kollegiet bör fatta beslut i strategiska frågor, inbegripet fastställande av Europeiska åklagarmyndighetens prioriteringar och utrednings- och lagföringspolicy, samt i allmänna frågor som uppstått vid behandlingen av enskilda ärenden, t.ex. vad avser tillämpningen av denna förordning, ett korrekt genomförande av Europeiska åklagarmyndighetens utrednings- och lagföringspolicy eller principfrågor eller frågor av betydande vikt för utvecklingen av en samstämmig utrednings- och lagföringspolicy för Europeiska åklagarmyndigheten. Kollegiets beslut i allmänna frågor bör inte påverka plikten att utreda och lagföra i enlighet med denna förordning och nationell rätt. Kollegiet bör göra sitt yttersta för att fatta beslut i samförstånd. Om samförstånd inte är möjligt bör beslut fattas genom omröstning.
- (25) De permanenta avdelningarna bör kontrollera och leda utredningarna och säkerställa enhetlighet inom Europeiska åklagarmyndighetens verksamheter. De permanenta avdelningarnas sammansättning bör fastställas i enlighet med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning, vilket bl.a. bör göra det möjligt för en europeisk åklagare att vara ledamot i fler än en permanent avdelning när så är lämpligt för att i möjligaste mån säkerställa att enskilda europeiska åklagare har en jämnt fördelad arbetsbörda.

- (26) De permanenta avdelningarna bör ledas av den europeiska chefsåklagaren, någon av de biträdande europeiska chefsåklagarna eller en europeisk åklagare, i enlighet med de principer som fastställts i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning.
- (27) Fördelningen av ärenden mellan de permanenta avdelningarna bör grundas på ett system för slumpvis fördelning, så att det i den mån det är möjligt säkerställs en rättvis fördelning av arbetsbördan. Avvikelser från denna princip efter beslut av den europeiska chefsåklagaren bör vara möjliga i syfte att säkerställa att Europeiska åklagarmyndigheten fungerar korrekt och effektivt.
- (28) En europeisk åklagare från varje medlemsstat bör utses till kollegiet. De europeiska åklagarna bör på den behöriga permanenta avdelningens vägnar i princip övervaka utredningar och lagföring som de europeiska delegerade åklagarna handlägger i sina ursprungsmedlemsstater. De bör fungera som sambandsmän mellan det centrala åklagarkontoret och den decentraliserade nivån i sina medlemsstater och underlätta för Europeiska åklagarmyndigheten att fungera som en enda myndighet. Den övervakande europeiska åklagaren bör också kontrollera att alla instruktioner är förenliga med nationell rätt och informera den permanenta avdelningen om instruktionerna inte är det.
- (29) En europeisk åklagare bör på grund av hög arbetsbelastning kopplad till det stora antalet utredningar och lagföringar i en viss medlemsstat kunna begära att övervakningen av vissa utredningar och lagföringar i dennes ursprungsmedlemsstat undantagsvis anvisas till andra europeiska åklagare. Beslutet bör fattas av den europeiska chefsåklagaren med samtycke av den europeiska åklagare som skulle komma att ta över ärendena i fråga. Kriterierna för sådana beslut bör fastställas i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning och inbegripa ett krav på att den europeiska åklagare som tar över ärendena har tillräckliga kunskaper i den berörda medlemsstatens språk och om den berörda medlemsstatens rättssystem.
- (30) Europeiska åklagarmyndighetens utredningar bör i regel genomföras av europeiska delegerade åklagare i medlemsstaterna. Detta bör ske i enlighet med denna förordning och, när det gäller frågor som inte omfattas av denna förordning, i enlighet med nationell rätt. Europeiska delegerade åklagare bör utföra sina uppgifter under övervakning av den övervakande europeiska åklagaren och under ledning av och enligt instruktioner från den behöriga permanenta avdelningen. Om det enligt en medlemsstats nationella lagstiftning föreskrivs en intern prövning av vissa beslut inom den nationella åklagarmyndighetens struktur, bör prövningen av sådana beslut som fattats av den europeiska delegerade åklagaren omfattas av den övervakande europeiska åklagarens övervakningsbefogenheter i enlighet med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 19 i EU-fördraget och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) bör medlemsstaterna i sådana fall inte vara skyldiga att föreskriva prövning vid nationella domstolar.
- (31) Verksamheten som åklagare i behöriga domstolar bör utövas fram till dess att förfarandena har avslutats, med vilket ska förstås det slutgiltiga avgörandet i frågan om huruvida den misstänkte eller tilltalade har begått brottet samt även i tillämpliga fall åläggande av påföljd och avgörande i fråga om eventuella rättsliga åtgärder eller rättsmedel som är tillgängliga fram till dess att domen har vunnit laga kraft.
- (32) De europeiska delegerade åklagarna bör utgöra en integrerad del av Europeiska åklagarmyndigheten och bör som sådana, när de utreder och lagför brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet, agera utslutande på Europeiska åklagarmyndighetens vägnar och i Europeiska åklagarmyndighetens namn på sin respektive medlemsstats territorium. Detta bör medföra att de genom denna förordning ges en funktionellt och rättsligt oberoende ställning som skiljer sig från ställningar enligt nationell rätt.
- (33) Trots sin särskilda ställning enligt denna förordning bör europeiska delegerade åklagare under sin ämbetsperiod även vara medlemmar av åklagarväsendet i sin medlemsstat, dvs. åklagare eller domare, och bör av sin medlemsstat ges minst samma befogenheter som nationella åklagare.
- (34) De europeiska delegerade åklagarna bör vara skyldiga att följa instruktioner från de permanenta avdelningarna och de europeiska åklagarna. Om en europeisk delegerad åklagare anser att en instruktion skulle kräva att han eller hon vidtar en åtgärd som är i strid med nationell rätt, bör han eller hon begära att den instruktionen omprövas av den europeiska chefsåklagaren.

- (35) Den europeiska delegerade åklagare som handlägger ärendet bör rapportera om alla viktiga händelser i ärendet, såsom vidtagande av utredningsåtgärder eller ändringar av förteckningen över misstänkta personer, till den övervakande europeiska åklagaren och den behöriga permanenta avdelningen.
- (36) De permanenta avdelningarna bör utöva sina beslutsbefogenheter i specifika skeden av Europeiska åklagarmyndighetens förfaranden, så att en gemensam utrednings- och lagföringspolicy säkerställs. De bör anta beslut på grundval av ett utkast till beslut som föreslås av den handläggande europeiska delegerade åklagaren. I undantagsfall bör dock en permanent avdelning kunna anta ett beslut utan ett utkast till beslut från den handläggande europeiska delegerade åklagaren. I sådana fall får den europeiska åklagare som övervakar ärendet lägga fram ett sådant utkast till beslut.
- (37) En permanent avdelning bör kunna delegera sina beslutsbefogenheter till den övervakande europeiska åklagaren i enskilda ärenden, om ett brott inte är allvarligt eller om förfarandena inte är komplexa. När man bedömer hur allvarligt ett brott är bör hänsyn tas till dess återverkningar på unionsnivå.
- (38) En ersättningsmekanism för europeiska åklagare bör fastställas i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning. Ersättningsmekanismen bör användas i fall där den europeiska åklagaren kortvarigt inte kan utföra sina uppgifter, till exempel vid frånvaro.
- (39) Dessutom bör en europeisk åklagare ersättas av en av de europeiska delegerade åklagarna i hans eller hennes medlemsstat när den europeiska åklagaren avgår, avsätts eller lämnar sin post av andra skäl eller vid t.ex. långvarig sjukdom. Ersättandet bör begränsas till en period på högst tre månader. Det bör överlämnas åt kollegiet att besluta om möjligheten att förlänga denna tidsfrist till dess att den europeiska åklagaren ersätts eller kommer tillbaka, när detta bedöms som nödvändigt, med beaktande av Europeiska åklagarmyndighetens arbetsbörda och frånvarons varaktighet. Den europeiska delegerade åklagare som ersätter den europeiska åklagaren bör under ersättningsperioden inte längre ansvara för utredningar och lagföringar som handläggs av honom eller henne i egenskap av europeisk delegerad åklagare eller nationell åklagare. Europeiska åklagarmyndighetens regler för omtilldelning bör gälla för förfaranden inom Europeiska åklagarmyndigheten som handlades av den europeiska delegerade åklagare som ersätter en europeisk åklagare.
- (40) Förfarandet för utnämning av den europeiska chefsåklagaren och de europeiska åklagarna bör garantera att personerna i fråga är oberoende. Deras legitimitet bör härröra från de unionsinstitutioner som deltar i utnämning förfarandet. De biträdande europeiska chefsåklagarna bör utses av kollegiet bland dess ledamöter.
- (41) En urvalskommitté bör upprätta en slutlista över kandidater till posten som europeisk chefsåklagare. Befogenheten att fastställa reglerna för kommitténs arbetssätt och utse dess ledamöter bör tilldelas rådet, på grundval av ett förslag från kommissionen. Denna genomförandebefogenhet skulle återspegla de särskilda befogenheter som tilldelas rådet i enlighet med artikel 86 i EUF-fördraget och avspeglar den Europeiska åklagarmyndighetens särskilda natur, då den kommer att förbli fast förankrad i de nationella rättsliga strukturerna samtidigt som den är ett unionsorgan. Europeiska åklagarmyndigheten kommer att verka i förfaranden där de flesta andra aktörerna kommer att vara nationella, såsom domstolar, polisen och andra brottsbekämpande myndigheter, och därför har rådet ett särskilt intresse av att vara nära inblandat i utnämning förfarandet. Att rådet tilldelas dessa befogenheter innebär också att tillräcklig hänsyn tas till beslutsbefogenheternas potentiellt känsliga karaktär med direkta följder för de nationella rättsliga strukturerna och lagföringsstrukturerna. Europaparlamentet och rådet bör i samförstånd utnämna en av kandidaterna på slutlistan till europeisk chefsåklagare.

- (42) Varje medlemsstat bör nominera tre kandidater till posten som europeisk åklagare, som ska väljas och utnännas av rådet. I syfte att säkerställa kontinuitet i kollegiets arbete bör en tredjedel av de europeiska åklagarna ersättas vart tredje år. Befogenheten att anta övergångsbestämmelser för utnämningen av europeiska åklagare för och under den första mandatperioden bör tilldelas rådet. Denna genomförandebefogenhet återspeglar rådets befogenhet att välja och utnämna de europeiska åklagarna. Detta motiveras även av de europeiska åklagarnas särskilda natur, då de är knutna till sina respektive medlemsstater samtidigt som de är ledamöter av kollegiet, och mer generellt Europeiska åklagarmyndighetens särskilda natur, i enlighet med samma logik som ligger till grund för den genomförandebefogenhet som tilldelas rådet att fastställa reglerna för kommitténs arbetssätt och utse dess ledamöter. Rådet bör beakta medlemsstaternas geografiska spridning när det beslutar om ersättning av en tredjedel av de europeiska åklagarna under den första mandatperioden.
- (43) Förfarandet för utnämning av de europeiska delegerade åklagarna bör säkerställa att de utgör en integrerad del av Europeiska åklagarmyndigheten, samtidigt som de fortsätter att vara integrerade på operativ nivå i sina nationella rättssystem, rättsliga strukturer och lagföringsstrukturer. Medlemsstaterna bör nominera kandidater till posten som europeisk delegerad åklagare för utnämning av kollegiet på förslag av den europeiska chefsåklagaren.
- (44) Det bör finnas två eller flera europeiska delegerade åklagare i varje medlemsstat i syfte att säkerställa en korrekt handläggning av Europeiska åklagarmyndighetens ärenden. Den europeiska chefsåklagaren bör i samråd med varje medlemsstat godkänna antalet europeiska delegerade åklagare per medlemsstat och den funktionella och territoriella fördelningen av uppgifter mellan dem. Vid dessa samråd bör vederbörlig hänsyn tas till uppbyggnaden av de nationella åklagarväsendena. Begreppet *funktionell behörighetsfördelning mellan europeiska delegerade åklagare* skulle kunna möjliggöra en fördelning av uppgifter.
- (45) Det totala antalet europeiska delegerade åklagare i en medlemsstat kan ändras med den europeiska chefsåklagarens godkännande, inom ramen för den årliga budgetposten för Europeiska åklagarmyndigheten.
- (46) Kollegiet bör ansvara för disciplinära förfaranden som rör europeiska delegerade åklagare som agerar i enlighet med denna förordning. Eftersom de europeiska delegerade åklagarna förblir aktiva medlemmar av medlemsstaternas åklagarväsen eller domstolsväsen och även kan utöva verksamhet som nationella åklagare, kan nationella disciplinära bestämmelser vara tillämpliga av skäl som inte hör samman med denna förordning. I sådana fall bör dock den europeiska chefsåklagaren informeras om avsättningen eller om de eventuella disciplinära åtgärderna, med tanke på sitt ansvar för förvaltningen av Europeiska åklagarmyndigheten och i syfte att skydda myndighetens integritet och oberoende.
- (47) Europeiska åklagarmyndighetens arbete bör i princip utföras i elektroniskt format. Ett ärendehanteringssystem bör inrättas, ägas och förvaltas av Europeiska åklagarmyndigheten. Informationen i ärendehanteringssystemet bör inbegripa mottagen information om eventuella brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet samt information från ärendeakterna, även när ärendena har avslutats. Europeiska åklagarmyndigheten bör när den inrättar ärendehanteringssystemet säkerställa att systemet gör det möjligt för Europeiska åklagarmyndigheten att verka som en enda myndighet, varvid de ärendeakter som förvaltas av europeiska delegerade åklagare är tillgängliga för det centrala åklagarkontoret för utövande av dess beslutsfattande-, kontroll-, lednings- och övervakningsupp-
gifter.
- (48) De nationella myndigheterna bör utan dröjsmål underrätta Europeiska åklagarmyndigheten om handlingar som skulle kunna utgöra ett brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet. I ärenden som inte omfattas av dess behörighet bör Europeiska åklagarmyndigheten informera de behöriga nationella myndigheterna om eventuella sakförhållanden som den blir medveten om och som kan utgöra ett brott, till exempel falskt vittnesmål.
- (49) Unionens institutioner, organ och byråer samt nationella myndigheter bör utan dröjsmål förse Europeiska åklagarmyndigheten med all information om brott i fråga om vilka den skulle kunna utöva sin behörighet. Europeiska åklagarmyndigheten kan också motta eller samla in information från andra källor, såsom privata aktörer. En kontrollmekanism vid Europeiska åklagarmyndigheten bör ha till syfte att på grundval av mottagen information bedöma huruvida villkoren för Europeiska åklagarmyndighetens materiella, territoriella och personliga behörighet är uppfyllda.

- (50) Visselblåsare kan göra Europeiska åklagarmyndigheten uppmärksam på ny information som kan vara till nytta i dess arbete med att utreda, lagföra och väcka talan mot förövare av brott som skadar unionens ekonomiska intressen. Personer kan emellertid avskräckas från att slå larm om missförhållanden av rädsla för repressalier. För att göra det lättare att upptäcka brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet uppmanas medlemsstaterna att i enlighet med nationell rätt tillhandahålla effektiva förfaranden som möjliggör rapportering av eventuella brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet och säkerställa att personer som rapporterar sådana brott skyddas mot repressalier och särskilt mot ogynnsamma eller diskriminerande anställningsrelaterade åtgärder. Europeiska åklagarmyndigheten bör vid behov utarbeta egna interna bestämmelser.
- (51) För att fullständigt fullgöra sin skyldighet att informera Europeiska åklagarmyndigheten om misstänkta brott som omfattas av dess behörighet bör medlemsstaternas nationella myndigheter samt unionens alla institutioner, organ och byråer följa de befintliga rapporteringsförfarandena och införa effektiva system för preliminära bedömningar av anklagelser som rapporteras till dem. Unionens institutioner, organ och byråer får använda Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) för detta ändamål.
- (52) Medlemsstaternas myndigheter bör inrätta ett system som säkerställer att information snarast möjligt rapporteras till Europeiska åklagarmyndigheten. Medlemsstaterna får själva bestämma huruvida de ska inrätta ett direkt eller ett centralt system.
- (53) Om Europeiska åklagarmyndigheten ska kunna fungera väl är det nödvändigt att fullgöra denna rapporterings-skyldighet, som bör ges en bred tolkning, så att det säkerställs att nationella myndigheter rapporterar ärenden där det inte omedelbart är möjligt att bedöma vissa kriterier (till exempel skadans omfattning eller den tillämpliga påföljden). Europeiska åklagarmyndigheten bör även i enskilda ärenden kunna begära information från medlemsstaternas myndigheter om andra brott som skadar unionens ekonomiska intressen. Detta bör inte ses som en möjlighet för Europeiska åklagarmyndigheten att begära systematisk eller periodisk information från medlemsstaternas myndigheter om lindriga brott.
- (54) En effektiv utredning av brott som skadar unionens ekonomiska intressen samt principen *ne bis in idem* kan i vissa fall kräva en utvidgning av utredningen till andra brott enligt nationell lagstiftning, när dessa är oupplösligt sammankopplade med ett brott som skadar unionens ekonomiska intressen. Begreppet *oupplösligt sammankopplade brott* bör ses mot bakgrund av relevant rättspraxis, som med avseende på tillämpningen av principen *ne bis in idem* betraktar identiska sakförhållanden (eller sakförhållanden som är väsentligen desamma) som ett relevant kriterium, vilket ska förstås som att det föreligger en uppsättning konkreta omständigheter som är oupplösligt sammankopplade i tid och rum.
- (55) Europeiska åklagarmyndigheten bör ha rätt att utöva sin behörighet om brott är oupplösligt sammankopplade och det brott som skadar unionens ekonomiska intressen utgör huvuddelen av ärendet, sett till det berörda brottets allvarlighetsgrad så som den återspeglas i den maximala påföljd som det kan beläggas med.
- (56) Europeiska åklagarmyndigheten bör emellertid också ha rätt att utöva sin behörighet vid oupplösligt sammankopplade brott där brottet som skadar unionens ekonomiska intressen inte utgör huvuddelen av ärendet, sett till möjliga påföljder, men där det oupplösligt sammankopplade andra brottet anses vara underordnat till sin natur eftersom det endast har varit bidragande till det brott som skadar unionens ekonomiska intressen, i synnerhet i de fall där det andra brottet har begåtts i det huvudsakliga syftet att skapa förutsättningar för att begå det brott som skadar unionens ekonomiska intressen, såsom ett brott som strikt syftar till att säkerställa de materiella eller rättsliga medlen för att begå det brott som skadar unionens ekonomiska intressen eller säkerställa vinst eller produkt av brottet.
- (57) Begreppet *brott som rör deltagande i en kriminell organisation* bör omfattas av definitionen i nationell lagstiftning i överensstämmelse med rådets rambeslut 2008/841/RIF⁽¹⁾ och kan till exempel omfatta medlemskap i eller organisation och ledning av en sådan kriminell organisation.

(¹) Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008, s. 42).

- (58) Europeiska åklagarmyndighetens behörighet i fråga om brott som skadar unionens ekonomiska intressen bör som regel ha prioritet framför nationella krav på behörighet, så att myndigheten kan säkerställa konsekvens och styra utredningar och lagföring på unionsnivå. Vid sådana brott bör medlemsstaternas myndigheter avstå från att agera, såvida det inte krävs brådskande åtgärder, tills Europeiska åklagarmyndigheten har beslutat huruvida den ska genomföra en utredning.
- (59) Ett visst ärende bör anses ha återverkningar på unionsnivå bland annat om ett brott är av gränsöverskridande art och omfattning, om en kriminell organisation är inblandad i ett sådant brott eller om den särskilda typen av brott kan utgöra ett allvarligt hot mot unionens ekonomiska intressen eller unionsinstitutionernas anseende och unionsmedborgarnas förtroende.
- (60) Om Europeiska åklagarmyndigheten inte kan utöva sin behörighet i ett visst ärende på grund av att det finns anledning att anta att de skador som unionens ekonomiska intressen åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas inte är större än de skador som något annat brottsoffer åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas, bör Europeiska åklagarmyndigheten ändå kunna utöva sin behörighet, under förutsättning att den skulle vara bättre skickad än myndigheterna i respektive medlemsstat(er) att utreda eller lagföra brottet. Europeiska åklagarmyndigheten kan förefalla vara bättre skickad bland annat om det skulle vara mer verkningfullt att låta Europeiska åklagarmyndigheten utreda och lagföra brottet i fråga på grund av brottets gränsöverskridande art och omfattning, om en kriminell organisation är inblandad i detta brott eller om en särskild typ av brott kan utgöra ett allvarligt hot mot unionens ekonomiska intressen eller unionsinstitutionernas anseende och unionsmedborgarnas förtroende. I ett sådant ärende bör Europeiska åklagarmyndigheten kunna utöva sin behörighet med samtycke från de behöriga nationella myndigheterna i den eller de medlemsstater där skadan för detta (dess) andra brottsoffer uppstått.
- (61) När en rättslig myndighet eller en brottsbekämpande myndighet i en medlemsstat inleder en utredning av ett brott och anser att Europeiska åklagarmyndigheten inte skulle kunna utöva sin behörighet bör den informera Europeiska åklagarmyndigheten om detta så att den senare kan bedöma huruvida den bör utöva sin behörighet.
- (62) Om det uppstår meningsskiljaktighet i frågor som rör utövande av behörighet, bör de behöriga nationella myndigheterna besluta om behörighetsfördelningen. Begreppet *behöriga nationella myndigheter* bör förstås som rättsliga myndigheter som i enlighet med nationell lagstiftning har behörighet att besluta om behörighetsfördelning.
- (63) Eftersom Europeiska åklagarmyndigheten bör väcka talan vid nationella domstolar, bör dess behörighet fastställas med hänvisning till medlemsstaternas straffrätt, enligt vilken en handling eller underlåtenhet som skadar unionens ekonomiska intressen är straffbar och tillämpliga påföljder fastställs genom genomförande i de nationella rättsystemen av den berörda unionslagstiftningen, särskilt direktiv (EU) 2017/1371.
- (64) Europeiska åklagarmyndigheten bör utöva sin behörighet så brett som möjligt så att myndighetens utredningar och lagföring kan utvidgas till att omfatta brott som begås utanför medlemsstaternas territorium.
- (65) Europeiska åklagarmyndighetens utredningar och lagföring bör vägledas av principerna om proportionalitet, opartiskhet och rättvisa gentemot den misstänkte eller tilltalade. Detta innefattar skyldigheten att söka alla typer av bevisning, dvs. bevisning som kan tala till såväl den misstänktes eller tilltalades fördel som nackdel, antingen på eget initiativ eller på begäran av försvaret.
- (66) För att säkerställa rättssäkerhet och effektivt bekämpa brott som skadar unionens ekonomiska intressen bör Europeiska åklagarmyndighetens utrednings- och lagföringsverksamhet vägledas av legalitetsprincipen, vilket innebär att Europeiska åklagarmyndigheten strikt tillämpar de regler som fastställs i denna förordning, i synnerhet med avseende på behörighet och utövande av sådan, inledande av utredningar, avslutande av utredningar, hänskjutande av ärenden, avskrivande av ärenden samt förenklade åtalsförfaranden.

- (67) För att på bästa sätt tillvarata svarandens rättigheter bör i princip en misstänkt eller tilltalad endast vara föremål för en utredning eller lagföring vid Europeiska åklagarmyndigheten. Om ett brott har begåtts av flera personer, bör Europeiska åklagarmyndigheten i princip endast inleda ett ärende och genomföra gemensamma utredningar med avseende på samtliga misstänkta eller tilltalade.
- (68) Om flera europeiska delegerade åklagare har inlett utredningar om samma brott, bör den permanenta avdelningen om lämpligt slå samman sådana utredningar. Den permanenta avdelningen får besluta att inte slå samman sådana förfaranden eller besluta att senare dela upp sådana förfaranden om detta främjar utredningarnas effektivitet, till exempel om förfarandena mot en misstänkt eller tilltalad kan avslutas i ett tidigare skede, medan förfarandena mot andra misstänkta eller tilltalade måste fortsätta, eller om en uppdelning av målet kan leda till att en av de misstänkta tid i häkte förkortas. Om ansvaret för de ärenden som ska slås samman tilldelats olika permanenta avdelningar, bör lämplig behörighet och lämpligt förfarande bestämmas i enlighet med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning. Om den permanenta avdelningen beslutar att dela upp ett ärende bör den fortfarande ha behörighet i fråga om de därav resulterande ärendena.
- (69) Europeiska åklagarmyndigheten bör förlita sig på nationella myndigheter, bland annat polismyndigheter, särskilt för verkställande av tvångsåtgärder. Enligt principen om lojalt samarbete bör alla nationella myndigheter och berörda unionsorgan, inklusive Eurojust, Europol och Olaf, aktivt stödja Europeiska åklagarmyndighetens utredningar och lagföringsåtgärder och samarbeta med myndigheten från den tidpunkt då ett misstänkt brott rapporteras till Europeiska åklagarmyndigheten och fram till den tidpunkt då myndigheten beslutar om den ska lagföra eller på annat sätt avsluta ärendet.
- (70) För en effektiv utredning och lagföring av brott som skadar unionens ekonomiska intressen är det viktigt att Europeiska åklagarmyndigheten kan samla in bevisning genom att använda minst en minimiuppsättning utredningsåtgärder, samtidigt som den följer proportionalitetsprincipen. Dessa åtgärder bör, åtminstone där brotten är belagda med en maximal påföljd på minst fyra års fängelse, vara tillgängliga för brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet, så att den kan genomföra utredningar och lagföring, men kan vara föremål för begränsningar i enlighet med nationell lagstiftning.
- (71) Utöver den minimiuppsättning utredningsåtgärder som förtecknas i denna förordning bör europeiska delegerade åklagare ha rätt att begära eller beordra åtgärder som är tillgängliga för åklagare enligt nationell lagstiftning i liknande nationella ärenden. Tillgänglighet bör säkerställas i alla situationer där den angivna utredningsåtgärden finns men kan vara föremål för begränsningar i enlighet med nationell lagstiftning.
- (72) I gränsöverskridande ärenden bör den handläggande europeiska delegerade åklagaren kunna förlita sig på biträdande europeiska delegerade åklagare när åtgärder behöver vidtas i andra medlemsstater. Om ett rättsligt tillstånd krävs för en sådan åtgärd, bör det tydligt fastställas i vilken medlemsstat tillståndet ska inhämtas, men i varje ärende bör det endast finnas ett tillstånd. Om en utredningsåtgärd slutligt avslås av de rättsliga myndigheterna, dvs. efter att alla rättsmedel har uttömts, bör den handläggande europeiska delegerade åklagaren dra tillbaka begäran eller ordern.
- (73) Möjligheten enligt denna förordning att använda sig av rättsliga instrument om ömsesidigt erkännande eller gränsöverskridande samarbete bör inte ersätta de särskilda reglerna om gränsöverskridande utredningar i enlighet med denna förordning. Möjligheten bör snarare komplettera dessa regler, så att det säkerställs att en åtgärd som är nödvändig i en gränsöverskridande utredning men som inte är tillgänglig i nationell rätt i en renodlat inhemsk situation kan användas i enlighet med den nationella lagstiftning som genomför det relevanta instrumentet, när utredningen eller lagföringen genomförs.
- (74) Bestämmelserna i denna förordning om gränsöverskridande samarbete bör inte påverka tillämpningen av befintliga rättsliga instrument som underlättar gränsöverskridande samarbete mellan nationella myndigheter som inte är åklagarmyndigheter eller rättsliga myndigheter. Detsamma bör gälla för nationella myndigheter som samarbetar på grundval av förvaltningsrät.
- (75) Bestämmelserna i denna förordning om provisoriskt frihetsberövande och gränsöverskridande överlämnande bör inte påverka särskilda förfaranden i sådana medlemsstater där det inte krävs något rättsligt tillstånd för att anhålla en misstänkt eller tilltalad.

- (76) Den handläggande europeiska delegerade åklagaren bör ha rätt att utfärda eller begära europeiska arresteringsorder inom Europeiska åklagarmyndighetens behörighetsområde.
- (77) Europeiska åklagarmyndigheten bör ha rätt att hänskjuta ett ärende till de nationella myndigheterna, om utredningen visar att brottet inte omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet. Vid ett sådant hänskjutande bör de nationella myndigheterna fortsatt ha full rätt att i enlighet med nationell lagstiftning inleda, fortsätta eller avskryva utredningen.
- (78) I denna förordning krävs det att Europeiska åklagarmyndigheten utreder och lagför brott, vilket även omfattar beslut om att väcka åtal mot misstänkta eller tilltalade samt val av vilken medlemsstats domstolar som kommer att vara behöriga att pröva åtalet. Beslutet om huruvida den misstänkta personen eller den tilltalade ska åtalas bör i princip fattas av den behöriga permanenta avdelningen på grundval av ett utkast till beslut från den europeiska delegerade åklagaren, så att det finns en gemensam lagföringspolicy. Den permanenta avdelningen bör ha rätt att fatta beslut inom 21 dagar från det att den har mottagit utkastet till beslut, inbegripet att begära ytterligare bevisning, innan den beslutar att väcka talan i ett ärende, med undantag av beslut att avskryva ett ärende, om den europeiska delegerade åklagaren har föreslagit att talan ska väckas i ärendet.
- (79) Vilken medlemsstats domstolar som kommer att vara behöriga att pröva åtalet bör avgöras av den behöriga permanenta avdelningen på grundval av en uppsättning kriterier som fastställs i denna förordning. Den permanenta avdelningen bör fatta sitt beslut på grundval av en rapport och ett utkast till beslut från den handläggande europeiska delegerade åklagaren, vilka bör översändas till den permanenta avdelningen av den övervakande europeiska åklagaren, vid behov åtföljda av den övervakande europeiska åklagarens egen bedömning. Den övervakande europeiska åklagaren bör ha kvar alla de befogenheter att ge särskilda instruktioner till den europeiska delegerade åklagaren som föreskrivs i denna förordning.
- (80) Den bevisning som Europeiska åklagarmyndigheten lägger fram i domstol bör inte avvisas enbart på grund av att bevisningen har inhämtats i en annan medlemsstat eller i enlighet med lagstiftningen i en annan medlemsstat, under förutsättning att den behöriga domstolen anser att tillåtandet av bevisningen uppfyller villkoren för rättsvisa förfaranden och misstänkta eller tilltalades rätt till försvar i enlighet med stadgan. Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i artikel 6 i EU-fördraget och i stadgan, särskilt avdelning VI, i internationell rätt och internationella avtal i vilka unionen eller samtliga medlemsstater är part, inbegripet den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, samt i medlemsstaternas konstitutioner inom respektive tillämpningsområde. I enlighet med dessa principer och med respekt för de olika rättssystemen och rättsliga traditionerna i medlemsstaterna i enlighet med artikel 67.1 i EUF-fördraget får ingenting i denna förordning tolkas som ett förbud för domstolarna att tillämpa de grundläggande principer i nationell rätt om rättsvisa förfaranden som de tillämpar i sina nationella system, inbegripet i *common law-system*.
- (81) Med beaktande av legalitetsprincipen bör Europeiska åklagarmyndighetens utredningar i regel leda till lagföring i de behöriga nationella domstolarna i ärenden där det finns tillräcklig bevisning och ingen rättslig grund förhindrar lagföring eller där ett förenklat åtalsförfarande inte har tillämpats. Skälen för avskrivande av ett ärende fastställs uttömmande i denna förordning.
- (82) I nationella rättssystem föreskrivs olika typer av förenklade åtalsförfaranden, vilka kan men inte måste inbegripa medverkan av domstol, i form av till exempel förlikning med den misstänkta eller tilltalade. Om sådana förfaranden finns, bör den europeiska delegerade åklagaren ha befogenhet att tillämpa dem på de villkor som fastställs i nationell lagstiftning och i de situationer som föreskrivs i denna förordning. Dessa situationer bör inbegripa ärenden där brottets slutliga skada inte är betydande, efter eventuell ersättning till ett belopp som motsvarar skadan. Den behöriga permanenta avdelningen bör, med beaktande av intresset av en enhetlig och effektiv lagföringspolicy vid Europeiska åklagarmyndigheten, alltid uppmanas att ge sitt samtycke till tillämpningen av sådana förfaranden. När det förenklade förfarandet tillämpats med framgång bör ärendet avslutas.

- (83) I denna förordning krävs det att Europeiska åklagarmyndigheten särskilt respekterar rätten till en rättvis rättegång, rätten till försvar och oskuldspresumtion i enlighet med artiklarna 47 och 48 i stadgan. Genom artikel 50 i stadgan, där rätten att inte lagföras eller straffas två gånger för samma brott fastställs, säkerställs att principen om *ne bis in idem* följs när Europeiska åklagarmyndigheten lagför brott. Europeiska åklagarmyndigheten bör följaktligen utöva sin verksamhet i fullständig överensstämmelse med dessa rättigheter och denna förordning bör tillämpas och tolkas i enlighet med detta.
- (84) Enligt artikel 82.2 i EUF-fördraget får unionen fastställa minimiregler om personers rättigheter vid straffrättsliga förfaranden för att säkerställa att rätten till försvar och rättvisa förfaranden respekteras. Dessa minimiregler har gradvis fastställts av unionslagstiftaren i direktiv om särskilda rättigheter.
- (85) Den rätt till försvar som fastställs i den berörda unionsrätten, till exempel Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU⁽¹⁾, 2012/13/EU⁽²⁾, 2013/48/EU⁽³⁾, (EU) 2016/343⁽⁴⁾ och (EU) 2016/1919⁽⁵⁾, såsom de genomförs genom nationell lagstiftning, bör vara tillämpliga på Europeiska åklagarmyndighetens verksamhet. Alla misstänkta eller tilltalade om vilka Europeiska åklagarmyndigheten inleder en utredning bör omfattas av dessa rättigheter samt av de i nationell lagstiftning fastställda rättigheterna att begära att experter utses eller att vittnen hörs eller att Europeiska åklagarmyndigheten på annat sätt lägger fram bevisning på försvarets vägnar.
- (86) Enligt artikel 86.3 i EUF-fördraget ska unionens lagstiftare fastställa regler för domstolskontroll (i denna förordning kallat *rättslig prövning*) av de processuella åtgärder som Europeiska åklagarmyndigheten beslutar om när den utövar sin verksamhet. Denna behörighet som beviljas unionslagstiftaren avspeglar också den särskilda karaktären hos Europeiska åklagarmyndighetens uppgifter och struktur, som skiljer sig från alla andra unionsorgan och unionsbyråer och kräver särskilda regler för rättslig prövning.
- (87) Enligt artikel 86.2 i EUF-fördraget ska Europeiska åklagarmyndigheten föra talan vid medlemsstaternas behöriga domstolar. De åtgärder som vidtas av Europeiska åklagarmyndigheten under dess utredningar har ett nära samband med det åtal som kan väckas till följd av utredningen och påverkar därigenom medlemsstaternas rättsordningar. I många fall kommer åtgärderna att vidtas av nationella brottsbekämpande myndigheter som agerar enligt Europeiska åklagarmyndighetens instruktioner, i vissa fall efter att ha fått tillstånd från en nationell domstol.

Det är därför lämpligt att anse att sådana processuella beslut av Europeiska åklagarmyndigheten som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man bör kunna bli föremål för prövning vid de behöriga nationella domstolarna i enlighet med de krav och förfaranden som föreskrivs i nationell rätt. Detta bör säkerställa att sådana processuella beslut av Europeiska åklagarmyndigheten som antas före åtalet och som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man (en kategori som omfattar den misstänkta, brottsoffret och andra berörda parter vars rättigheter kan påverkas negativt av dessa beslut) kan bli föremål för nationella domstolars rättsliga prövning. Processuella beslut som avser valet av vilken medlemsstats domstolar som kommer att vara behöriga att pröva åtalet, vilket ska avgöras på grundval av de kriterier som anges i denna förordning, är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man och bör därför senast vid rättegångsskedet kunna bli föremål för nationella domstolars rättsliga prövning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 280, 26.10.2010, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 142, 1.6.2012, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulara myndigheter under frihetsberövandet (EUT L 294, 6.11.2013, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/343 av den 9 mars 2016 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden (EUT L 65, 11.3.2016, s. 1).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1919 av den 26 oktober 2016 om rätts hjälp för misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden och för eftersökta personer i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder (EUT L 297, 4.11.2016, s. 1).

En talan vid behöriga nationella domstolar för Europeiska åklagarmyndighetens underlåtenhet att agera är en talan avseende processuella beslut som Europeiska åklagarmyndigheten har en rättslig förpliktelse att anta och som är avsedd att ha rättsverkan i förhållande till tredje man. Om det i den nationella lagstiftningen föreskrivs rättslig prövning för processuella beslut som inte är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man eller för rättsliga åtgärder som gäller annan underlåtenhet att agera, bör denna förordning inte tolkas som att den påverkar sådana rättsliga bestämmelser. Dessutom bör medlemsstaterna inte vara skyldiga att föreskriva att processuella beslut som inte är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man, t.ex. tillsättande av experter eller ersättning för kostnader för vittnen, kan bli föremål för rättslig prövning vid behöriga nationella domstolar.

Slutligen påverkar denna förordning inte de nationella behöriga domstolarnas befogenheter.

- (88) Huruvida processuella beslut av Europeiska åklagarmyndigheten som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man är lagenliga bör kunna bli föremål för rättslig prövning vid nationella domstolar. I detta avseende bör möjligheter till överklagande säkerställas i enlighet med artikel 19.1 andra stycket i EU-fördraget. Vidare får, såsom framhållits i Europeiska unionens domstols rättspraxis, de nationella processuella regler som reglerar talan om det skydd av subjektiva rättigheter som unionsrätten ger inte vara mindre förmånliga än de som reglerar liknande inhemsk talan (likvärdighetsprincipen) eller göra att det blir praktiskt omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheter som unionsrätten ger (principen om ändamålsenlig verkan).

Nationella domstolar får vid sin prövning av sådana besluts lagenlighet utgå från unionsrätten, bl.a. denna förordning, och nationell lagstiftning, som är tillämplig i den mån en fråga inte tas upp i denna förordning. Såsom framhållits i Europeiska unionens domstols rättspraxis bör nationella domstolar alltid hänskjuta frågor för förhandsavgöranden till Europeiska unionens domstol när de hysar tvivel om huruvida sådana beslut är giltiga i förhållande till unionsrätten.

Nationella domstolar får emellertid inte till Europeiska unionens domstol hänskjuta frågor för förhandsavgöranden om huruvida Europeiska åklagarmyndighetens processuella beslut är giltiga med avseende på nationell processrätt eller nationella åtgärder varigenom direktiv införlivas, inte ens när det hänvisas till dem i denna förordning. Detta ska emellertid inte påverka förhandsavgöranden om tolkning av bestämmelser i primärätten, inklusive fördragen och stadgan, eller tolkning och giltighet av bestämmelser i unionens sekundär rätt, inklusive denna förordning och tillämpliga direktiv. Dessutom utesluts i denna förordning inte möjligheten för nationella domstolar att pröva giltigheten av de av Europeiska åklagarmyndighetens processuella beslut som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man med avseende på proportionalitetsprincipen så som denna fastställts i nationell lagstiftning.

- (89) Bestämmelsen i denna förordning om rättslig prövning innebär inte någon ändring av Europeiska unionens domstols behörighet att pröva sådana administrativa beslut av Europeiska åklagarmyndigheten som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man, dvs. beslut som inte fattas under utövandet av dess verksamhet med att utreda, lagföra eller väcka talan. Denna förordning påverkar inte heller vare sig möjligheten för en av Europeiska unionens medlemsstater, Europaparlamentet, rådet eller kommissionen att i enlighet med artikel 263 andra stycket i EUF-fördraget väcka talan om ogiltigförklaring, artikel 265 första stycket i EUF-fördraget eller överträdelseförfaranden inom ramen för artiklarna 258 och 259 i EUF-fördraget.
- (90) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 ⁽¹⁾ är tillämplig på Europeiska åklagarmyndighetens behandling av administrativa personuppgifter.
- (91) En konsekvent och enhetlig tillämpning av bestämmelserna för skydd av enskildas grundläggande fri- och rättigheter vid behandling av personuppgifter bör garanteras i hela unionen.
- (92) I förklaring nr 21 om skydd av personuppgifter på området för straffrättsligt samarbete och polissamarbete, som fogas till EU-fördraget och EUF-fördraget, angavs att det på grund av de särskilda förhållanden som gäller på områdena för straffrättsligt samarbete och polissamarbete kan visa sig bli nödvändigt med särskilda regler om skydd av personuppgifter och om fri rörlighet för sådana uppgifter på dessa områden, på grundval av artikel 16 i EUF-fördraget.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

- (93) Bestämmelserna i denna förordning om skydd av personuppgifter bör tolkas och tillämpas i enlighet med tolkningen och tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 ⁽¹⁾, som är tillämpligt på behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter i medlemsstaterna i Europeiska unionen för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder.
- (94) Uppgiftsskyddsprincipen om korrekt behandling är ett begrepp som är skilt från rätten till en opartisk domstol enligt definitionen i artikel 47 i stadgan och rätten till en rättvis rättegång enligt definitionen i artikel 6 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- (95) Uppgiftsskyddsbestämmelserna i denna förordning påverkar inte de tillämpliga bestämmelserna om personuppgifters tillätlighet som bevisning i straffrättsliga förfaranden inför domstol.
- (96) Samtliga Europeiska unionens medlemsstater är anslutna till Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol). För att kunna fullgöra sitt uppdrag mottar, lagrar och cirkulerar Interpol personuppgifter i syfte att hjälpa behöriga myndigheter att förebygga, förhindra och bekämpa internationell brottslighet. Därför är det lämpligt att stärka samarbetet mellan unionen och Interpol genom att främja ett effektivt utbyte av personuppgifter med respekt för de grundläggande rättigheterna och friheterna vid automatiserad behandling av personuppgifter. När operativa personuppgifter överförs från Europeiska åklagarmyndigheten till Interpol samt till länder som har delegerade medlemmar i Interpol, bör denna förordning gälla, framför allt bestämmelserna om internationella överföringar. Denna förordning bör inte påverka de särskilda bestämmelserna i rådets gemensamma ståndpunkt 2005/69/RIF ⁽²⁾ och rådets beslut 2007/533/RIF ⁽³⁾.
- (97) När Europeiska åklagarmyndigheten överför operativa personuppgifter till en myndighet i ett tredjeland, en internationell organisation eller Interpol med stöd av ett internationellt avtal som ingåtts i enlighet med artikel 218 i EUF-fördraget, bör lämpliga skyddsåtgärder för integritetsskydd och enskildas grundläggande fri- och rättigheter säkerställa att bestämmelserna om dataskydd i denna förordning följs.
- (98) För att man ska kunna kontrollera efterlevnaden av och verkställa denna förordning vad gäller operativa personuppgifter på ett effektivt, tillförlitligt och enhetligt sätt, i enlighet med kraven i artikel 8 i stadgan, bör Europeiska datatillsynsmannen ha de uppgifter som anges i denna förordning och effektiva befogenheter, bl.a. undersökningsbefogenheter, korrigerande befogenheter och rådgivande befogenheter, vilket utgör de medel som krävs för utförandet av dessa uppgifter. Europeiska datatillsynsmannens befogenheter bör emellertid inte oskäligt inkräkta på särskilda regler för straffrättsliga förfaranden, inbegripet utredning och lagföring av brott, eller domstolsväsendets oberoende.
- (99) I syfte att möjliggöra för Europeiska åklagarmyndigheten att utföra sina uppgifter, i syfte att beakta informationsteknikens utveckling och mot bakgrund av de framsteg som görs inom informationssamhället, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på upprättande och uppdatering av en förteckning över de kategorier av operativa personuppgifter och de kategorier av registrerade som förtecknas i en bilaga. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016 ⁽⁴⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i den av kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EUT L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁽²⁾ Rådets gemensamma ståndpunkt 2005/69/RIF av den 24 januari 2005 om utbyte av vissa uppgifter med Interpol (EUT L 27, 29.1.2005, s. 61).

⁽³⁾ Rådets beslut 2007/533/RIF av den 12 juni 2007 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) (EUT L 205, 7.8.2007, s. 63).

⁽⁴⁾ Interinstitutionellt avtal av den 13 april 2016 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om bättre lagstiftning (EUT L 123, 12.5.2016, s. 1).

- (100) Europeiska åklagarmyndigheten bör ha ett nära samarbete med andra av unionens institutioner, organ och byråer för att underlätta utövandet av sin verksamhet i enlighet med denna förordning och bör där om nödvändigt inrätta formella arrangemang om närmare bestämmelser för informationsutbyte och samarbete. Att Europeiska åklagarmyndigheten samarbetar med Europol och Olaf bör vara särskilt viktigt för att dubbelarbete ska undvikas och för att Europeiska åklagarmyndigheten ska kunna erhålla relevant information som innehas av dem samt utnyttja deras analyser vid särskilda utredningar.
- (101) Europeiska åklagarmyndigheten bör kunna erhålla all relevant information som omfattas av dess behörighet och som finns lagrad i databaser och register som tillhör unionens institutioner, organ och byråer.
- (102) Europeiska åklagarmyndigheten och Eurojust bör bli partner och samarbeta i operativa frågor i enlighet med sina respektive mandat. Samarbetet kan omfatta alla utredningar som görs av Europeiska åklagarmyndigheten där det anses nödvändigt eller lämpligt att byta uppgifter eller samordna utredningsåtgärder avseende ärenden som omfattas av Eurojusts behörighet. När Europeiska åklagarmyndigheten begär sådant samarbete med Eurojust, bör Europeiska åklagarmyndigheten kontakta Eurojusts nationella medlem i den handläggande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat. Det operativa samarbetet kan även inbegripa tredjeländer som har ett samarbetsavtal med Eurojust.
- (103) Europeiska åklagarmyndigheten och Olaf bör upprätta och upprätthålla ett nära samarbete, som syftar till att säkerställa att deras respektive mandat kompletterar varandra och att dubbelarbete undviks. I detta avseende bör Olaf i princip inte parallellt med en utredning som görs av Europeiska åklagarmyndigheten inleda någon annan administrativ utredning av samma sakförhållanden. Detta bör dock inte påverka Olafs befogenhet att inleda en administrativ utredning på eget initiativ, i nära samråd med Europeiska åklagarmyndigheten.
- (104) I alla insatser till stöd för Europeiska åklagarmyndigheten kommer Olaf i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 ⁽¹⁾ att utöva sin verksamhet oberoende av kommissionen.
- (105) I ärenden där Europeiska åklagarmyndigheten inte gör någon utredning bör den kunna lämna relevanta uppgifter till Olaf, så att byrån kan överväga lämpliga åtgärder i enlighet med sitt mandat. I synnerhet bör Europeiska åklagarmyndigheten överväga att informera Olaf om ärenden där det inte finns några rimliga skäl att anta att något brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet håller på att begås eller har begåtts, men där en administrativ utredning av Olaf kan vara lämplig eller där Europeiska åklagarmyndigheten avskriver ett ärende och ett hänskjutande till Olaf är önskvärt för administrativ uppföljning eller återvinning. Europeiska åklagarmyndigheten kan när den lämnar uppgifter begära att Olaf ska överväga huruvida en administrativ utredning ska inledas eller andra administrativa uppföljnings- eller kontrollåtgärder ska vidtas, särskilt inom ramen för säkerhetsåtgärder, återvinning eller disciplinära åtgärder, i enlighet med förordning (EU, Euratom) nr 883/2013.
- (106) I den mån som indrivningsförfaranden skjuts upp till följd av beslut som fattats av Europeiska åklagarmyndigheten i samband med utredningar eller lagföring enligt denna förordning bör detta inte betraktas som fel eller försummelse från medlemsstaternas sida vid återkravsförfaranden i den mening som avses i artikel 122 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽²⁾.
- (107) Europeiska åklagarmyndigheten bör göra det möjligt för unionens institutioner, organ och byråer och andra brottsoffer att vidta lämpliga åtgärder. Detta kan inbegripa att vidta säkerhetsåtgärder, särskilt för att förhindra fortsatta oegentligheter eller för att skydda unionen mot renomméskador eller göra det möjligt för dem att intervensera som målsägande i förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning. Informationsutbytet bör ske med full respekt för Europeiska åklagarmyndighetens oberoende och endast ske i den mån det är möjligt, utan att det påverkar det korrekta genomförandet av och sekretessen i utredningarna.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (108) I den utsträckning som krävs för fullgörandet av dess uppgifter bör Europeiska åklagarmyndigheten också kunna upprätta och upprätthålla samarbetsförbindelser med myndigheter i tredjeländer och internationella organisationer. I denna förordning avses med *internationella organisationer* internationella organisationer och underställda organ som lyder under folkrätten eller andra organ som inrättats genom eller på grundval av en överenskommelse mellan två eller flera länder samt Interpol.
- (109) Om kollegiet konstaterar ett operativt behov av samarbete med ett tredjeländ eller en internationell organisation, bör det kunna föreslå rådet att uppmärksamma kommissionen på behovet av ett beslut om adekvat skydds nivå eller en rekommendation om att inleda förhandlingar om ett internationellt avtal.

I avvaktan på att unionen ska ingå nya internationella avtal eller tilltråda multilaterala avtal som medlemsstaterna redan ingått om rättslig hjälp i brottmål, bör medlemsstaterna underlätta för Europeiska åklagarmyndigheten att utöva sin verksamhet i enlighet med den princip om lojalt samarbete som fastställs i artikel 4.3 i EU-fördraget. Om det är tillåtet inom ramen för det multilaterala avtalet i fråga, bör medlemsstaterna, under förutsättning att tredjeländet ger sitt godkännande, erkänna och i tillämpliga fall anmäla Europeiska åklagarmyndigheten som en behörig myndighet vid tillämpningen av detta multilaterala avtal. Detta kan i vissa fall innebära en ändring av dessa avtal, men en omförhandling av avtalen bör inte anses vara ett obligatoriskt steg, eftersom detta kanske inte alltid är möjligt. Medlemsstaterna får också anmäla Europeiska åklagarmyndigheten som en behörig myndighet vid tillämpning av andra internationella avtal om rättslig hjälp i brottmål som de ingått, till exempel genom en ändring av dessa avtal.

Om det inte är möjligt att anmäla Europeiska åklagarmyndigheten som en behörig myndighet vid tillämpning av multilaterala avtal som redan har ingåtts av medlemsstaterna med tredjeländer eller där tredjeländerna inte godtar att den anmäls, får europeiska delegerade åklagare i avvaktan på att unionen tillträder de internationella avtalen utnyttja sin ställning som nationella åklagare gentemot sådana tredjeländer, under förutsättning att de informerar, och om lämpligt försöker inhämta samtycke från, tredjeländernas myndigheter om att de vid Europeiska åklagarmyndighetens utredningar och lagföring kommer att använda den bevisning som insamlats från dessa tredjeländer på grundval av de internationella avtalen.

Europeiska åklagarmyndigheten bör också kunna förlita sig på ömsesidighet eller *comitas gentium* i förhållandet till tredjeländers myndigheter. Detta bör emellertid ske efter en bedömning i varje enskilt fall, inom ramarna för Europeiska åklagarmyndighetens materiella behörighet och med förbehåll för eventuella villkor som fastställts av tredjeländernas myndigheter.

- (110) Medlemsstater i Europeiska unionen som inte deltar i ett fördjudat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten är inte bundna av denna förordning. Kommissionen bör om lämpligt lägga fram förslag med syftet att säkerställa ett ändamålsenligt straffrättsligt samarbete mellan Europeiska åklagarmyndigheten och medlemsstater i Europeiska unionen som inte deltar i ett fördjudat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten. Detta bör i synnerhet avse bestämmelser om straffrättsligt samarbete och överlämnande, med fullständigt iakttagande av unionens regelverk på detta område samt kravet på lojalt samarbete i enlighet med artikel 4.3 i EU-fördraget.
- (111) För att garantera Europeiska åklagarmyndighetens fullständiga oberoende och självständighet bör den ha en egen budget, med inkomster som främst består av ett bidrag från unionens budget. Europeiska åklagarmyndighetens ekonomiska, budgetära och personalmässiga system bör uppfylla berörda unionsstandarder som är tillämpliga på de organ som avses i artikel 208 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012⁽¹⁾, dock med vederbörlig hänsyn till att Europeiska åklagarmyndighetens behörighet att göra brottsutredningar och lagföra brott på unionsnivå är unik.
- (112) Kostnaderna för de utredningsåtgärder som Europeiska åklagarmyndigheten vidtar bör i princip de nationella myndigheter som utför dem stå för. Exceptionellt höga kostnader för utredningsåtgärder, såsom komplicerade expertutlåtanden, omfattande polisinsatser eller övervakning som sträcker sig över en längre tid, skulle delvis kunna ersättas av Europeiska åklagarmyndigheten, om möjligt även genom omfördelning av medel från andra av Europeiska åklagarmyndighetens budgetposter eller genom ändring av budgeten i enlighet med denna förordning och de tillämpliga finansiella reglerna.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 av den 25 oktober 2012 om finansiella regler för unionens allmänna budget och om upphävande av rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 (EUT L 298, 26.10.2012, s. 1).

Vid utarbetandet av förslaget till preliminär beräkning av inkomster och utgifter bör den administrativa direktören beakta att exceptionellt kostsamma utredningsåtgärder som den permanenta avdelningen har godkänt delvis måste ersättas av Europeiska åklagarmyndigheten.

- (113) Europeiska åklagarmyndighetens driftskostnader bör täckas av Europeiska åklagarmyndighetens budget. Dessa bör inbegripa kostnaderna för operativ kommunikation mellan den europeiska delegerade åklagaren och Europeiska åklagarmyndighetens centrala nivå, såsom postkostnader, resekostnader och översättningar som krävs för Europeiska åklagarmyndighetens interna funktion, och andra kostnader som medlemsstaterna tidigare inte ådragit sig under en utredning och som endast har uppstått på grund av att Europeiska åklagarmyndigheten har åtagit sig utrednings- och lagföringsansvar. Kostnaderna för den europeiska delegerade åklagarens kontors- och sekretariats-tjänster bör dock täckas av medlemsstaterna.

I enlighet med artikel 332 i EUF-fördraget kommer utgifter för genomförandet av Europeiska åklagarmyndigheten att bäras av medlemsstaterna. Dessa utgifter inbegriper inte de förvaltningskostnader som åsamkas institutionerna i den mening som avses i artikel 13.1 i EU-fördraget.

- (114) Kollegiet bör i princip alltid till den administrativa direktören delegera sina befogenheter att ingå anställningsavtal, vilka tillkommer tillsättningsmyndigheten enligt tjänsteföreskrifterna för tjänstemän och anställningsvillkoren för övriga anställda⁽¹⁾ (nedan kallade *tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren*), om inte särskilda omständigheter kräver att det ska utöva dessa befogenheter.
- (115) Den administrativa direktören har i sin egenskap av utanordnare ansvar för genomförandet av Europeiska åklagarmyndighetens budget. Vid samråd med den permanenta avdelningen om utredningsåtgärder med exceptionellt höga kostnader är den administrativa direktören ansvarig för att fatta beslut om storleken på det bidrag som ska tilldelas, på grundval av tillgängliga finansiella resurser och i enlighet med de kriterier som anges i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning.
- (116) De europeiska delegerade åklagarnas lön som särskilda rådgivare kommer att fastställas i ett direkt avtal och bör grundas på ett särskilt beslut av kollegiet. Detta beslut bör bland annat säkerställa att de europeiska delegerade åklagarna, i det specifika fall när de även utövar verksamhet som nationella åklagare i enlighet med artikel 13.3, i princip fortsätter att få betalt i egenskap av nationella åklagare och att lönen som särskild rådgivare endast kommer att motsvara den del av arbetet som utförs som europeiska delegerade åklagare på Europeiska åklagarmyndighetens vägnar. Varje medlemsstat förblir behörig att i sin lagstiftning med iakttagande av unionsrätten fastställa de villkor som ska gälla för beviljande av förmåner inom systemen för social trygghet.
- (117) För att Europeiska åklagarmyndigheten ska kunna vara fullt operativ vid den tidpunkt som ska fastställas kommer den att ha behov av personal med erfarenhet från unionens institutioner, organ eller byråer. I syfte att tillgodose detta behov bör man underlätta Europeiska åklagarmyndighetens rekrytering av tillfälligt anställda och kontraktsanställda som redan arbetar inom unionens institutioner, organ eller byråer, genom att garantera denna personal kontinuerliga avtalsenliga rättigheter, om de rekryteras till Europeiska åklagarmyndigheten i samband med dess inrättande fram till och med ett år efter det att Europeiska åklagarmyndigheten har blivit operativ i enlighet med beslutet som avses i artikel 120.2.
- (118) Europeiska åklagarmyndighetens förfaranden bör vara öppna för insyn i enlighet med artikel 15.3 i EUF-fördraget och särskilda bestämmelser om hur allmänhetens rätt till tillgång till handlingar säkerställs kommer att behöva antas av kollegiet. Inget i denna förordning är avsett att begränsa allmänhetens rätt till tillgång till handlingar i den mån som den garanteras i unionen och i medlemsstaterna, särskilt i enlighet med artikel 42 i stadgan och andra relevanta bestämmelser.

⁽¹⁾ Rådets förordning nr 31 (EEG), nr 11 (EKSG) om tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen (EGT 45, 14.6.1962, s. 1385).

- (119) De allmänna insynsbestämmelser som gäller för unionsorgan bör även vara tillämpliga på Europeiska åklagarmyndigheten, men endast för andra handlingar än ärendeakter, inbegripet elektroniska bilder av dessa akter, så att kravet på sekretess i fråga om myndighetens operativa arbete inte riskeras på något sätt. På samma sätt bör administrativa undersökningar som genomförs av Europeiska ombudsmannen också respektera det krav på sekretess som gäller för Europeiska åklagarmyndigheten. För att säkerställa att Europeiska åklagarmyndighetens utredningar och lagföringsåtgärder är fria från otillbörlig påverkan bör handlingar som avser den operativa verksamheten inte omfattas av bestämmelserna om öppenhet och insyn.
- (120) Europeiska datatillsynsmannen har hörts och avgav ett yttrande den 10 mars 2014.
- (121) Medlemsstaternas företrädare, församlade på stats- eller regeringschefs nivå i Bryssel den 13 december 2003, har fastställt Europeiska åklagarmyndighetens säte i enlighet med bestämmelserna i beslutet av den 8 april 1965⁽¹⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

SYFTE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte

Genom denna förordning inrättas Europeiska åklagarmyndigheten och fastställs bestämmelser avseende dess sätt att fungera.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning avses med

1. *medlemsstat*: medlemsstat som deltar i ett fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med vad som anses vara bemyndigat i överensstämmelse med artikel 86.1 tredje stycket i EUF-fördraget eller med stöd av ett beslut som antagits i enlighet med artikel 331.1 andra eller tredje stycket i EUF-fördraget, om inte annat anges, särskilt i kapitel VIII,
2. *person*: fysisk eller juridisk person,
3. *unionens ekonomiska intressen*: alla inkomster, utgifter och tillgångar som omfattas av, erhållits genom eller ska betalas till unionens budget eller budgetarna för de institutioner, organ och byråer som inrättats genom fördragen och de budgetar som förvaltas och kontrolleras av dem,
4. *Europeiska åklagarmyndighetens anställda*: personal på central nivå som stöder kollegiet, de permanenta avdelningarna, den europeiska chefsåklagaren, de europeiska åklagarna, de europeiska delegerade åklagarna och den administrativa direktören i den dagliga verksamheten vid utförandet av de uppgifter denna myndighet har i enlighet med denna förordning,
5. *handläggande europeisk delegerad åklagare*: europeisk delegerad åklagare med ansvar för utredningar och lagföring som han eller hon har tagit initiativ till, som har tilldelats honom eller henne eller som han eller hon har tagit över genom att använda sig av rätten att överta förfaranden i enlighet med artikel 27,
6. *biträdande europeisk delegerad åklagare*: europeisk delegerad åklagare som är placerad i en annan medlemsstat än den handläggande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat, där en utredning eller annan åtgärd som han eller hon anvisas ska utföras,

⁽¹⁾ Beslut (67/446/EEG) (67/30/Euratom) av företrädarna för medlemsstaternas regeringar av den 8 april 1965 om lokaliseringen till vidare av vissa av gemenskapernas institutioner och avdelningar (EGT 152, 13.7.1967, s. 18).

7. *personuppgifter*: varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person (nedan kallad *en registrerad*), varvid en identifierbar fysisk person är en person som direkt eller indirekt kan identifieras, särskilt med hänvisning till en identifikator som ett namn, ett identifikationsnummer, en lokaliseringsuppgift, en onlineidentifikator eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet,
8. *behandling*: en åtgärd eller kombination av åtgärder som utförs beträffande personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om det sker automatiserat eller ej, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring,
9. *begränsning av behandling*: markering av lagrade personuppgifter med syftet att begränsa behandlingen av dessa i framtiden,
10. *profilering*: varje form av automatisk behandling av personuppgifter som består i att dessa personuppgifter används för att bedöma vissa personliga egenskaper hos en fysisk person, i synnerhet för att analysera eller förutsäga denna fysiska persons arbetsprestationer, ekonomiska situation, hälsa, personliga preferenser, intressen, pålitlighet, beteende, vistelseort eller förflyttningar,
11. *pseudonymisering*: behandling av personuppgifter på ett sätt som innebär att personuppgifterna inte längre kan tillskrivas en specifik registrerad utan att kompletterande uppgifter används, under förutsättning att dessa kompletterande uppgifter förvaras separat och är föremål för tekniska och organisatoriska åtgärder som säkerställer att personuppgifterna inte tillskrivs en identifierad eller identifierbar fysisk person,
12. *register*: en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig enligt särskilda kriterier, oavsett om samlingen är centraliserad, decentraliserad eller spridd på grundval av funktionella eller geografiska förhållanden,
13. *personuppgiftsansvarig*: Europeiska åklagarmyndigheten eller en annan behörig myndighet som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter; om ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av unionsrätten eller Europeiska unionens medlemsstaters nationella lagstiftning, kan den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses föreskrivas i unionsrätten eller i Europeiska unionens medlemsstaters nationella lagstiftning,
14. *personuppgiftsbiträde*: fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning,
15. *mottagare*: fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ till vilken/vilket personuppgifter utlämnas, vare sig det rör sig om en tredje part eller inte; andra offentliga myndigheter i medlemsstaterna i Europeiska unionen än de behöriga myndigheter som definieras i artikel 3.7 a i direktiv (EU) 2016/680 som mottar personuppgifter inom ramen för ett särskilt uppdrag för Europeiska åklagarmyndigheten ska dock inte betraktas som mottagare; offentliga myndigheters behandling av dessa uppgifter ska vara förenlig med tillämpliga bestämmelser för dataskydd beroende på behandlingens syfte,
16. *personuppgiftsincident*: en säkerhetsincident som leder till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring eller till obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de personuppgifter som överförs, lagrats eller på annat sätt behandlats,
17. *administrativa personuppgifter*: alla personuppgifter som behandlas av Europeiska åklagarmyndigheten, förutom operativa personuppgifter,
18. *operativa personuppgifter*: alla personuppgifter som behandlas av Europeiska åklagarmyndigheten för de ändamål som fastställs i artikel 49,

19. *genetiska uppgifter*: alla personuppgifter som rör nedärvda eller förvärvade genetiska kännetecken för en fysisk person, vilka ger unik information om denna fysiska persons fysiologi eller hälsa och vilka framför allt härrör från en analys av ett biologiskt prov från den fysiska personen i fråga,
20. *biometriska uppgifter*: personuppgifter som erhållits genom en särskild teknisk behandling som rör en fysisk persons fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken och som möjliggör eller bekräftar identifieringen av denna fysiska person, såsom ansiktsbilder eller fingeravtrycksuppgifter,
21. *uppgifter om hälsa*: personuppgifter som rör en fysisk persons fysiska eller psykiska hälsa, inbegripet tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster, vilka ger information om dennes hälsostatus,
22. *tillsynsmyndighet*: en oberoende offentlig myndighet som är utsedd av en av Europeiska unionens medlemsstater i enlighet med artikel 51 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽¹⁾ eller i enlighet med artikel 41 i direktiv (EU) 2016/680,
23. *internationell organisation*: en organisation och underställda organ som lyder under folkrätten eller ett annat organ som inrättats genom eller på grundval av en överenskommelse mellan två eller flera länder.

KAPITEL II

EUROPEISKA ÅKLAGARMYNDIGHETENS INRÄTTANDE, ARBETSUPPGIFTER OCH GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Artikel 3

Inrättande

1. Europeiska åklagarmyndigheten inrättas härmed som ett unionsorgan.
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska ha status som juridisk person.
3. Europeiska åklagarmyndigheten ska samarbeta med Eurojust och förlita sig på dess stöd i enlighet med artikel 100.

Artikel 4

Arbetsuppgifter

Europeiska åklagarmyndigheten ska vara ansvarig för att utreda, lagföra och väcka talan mot förövare av och medhjälpare till sådana brott som skadar unionens ekonomiska intressen och som föreskrivs i direktiv (EU) 2017/1371 och fastställs i enlighet med denna förordning. I detta avseende ska Europeiska åklagarmyndigheten genomföra utredningar samt driva åtal och utöva åklagares uppgifter i medlemsstaternas behöriga domstolar till dess att ärendet har avslutats.

Artikel 5

Grundläggande principer för verksamheten

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska säkerställa att dess verksamhet är förenlig med de rättigheter som erkänns i stadgan.
2. Europeiska åklagarmyndighetens hela verksamhet ska följa rättsstatsprincipen och proportionalitetsprincipen.
3. Utredningar och lagföring på Europeiska åklagarmyndighetens vägnar ska regleras av denna förordning. Nationell lagstiftning ska gälla i den utsträckning ett ärende inte regleras av denna förordning. Såvida inte annat framgår av denna förordning, ska tillämplig nationell lagstiftning vara lagstiftningen i den medlemsstat vars europeiska delegerade åklagare handlägger ärendet i enlighet med artikel 13.1. När ett ärende regleras av både nationell lagstiftning och denna förordning, ska den senare gälla.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

4. Europeiska åklagarmyndigheten ska genomföra sina utredningar på opartiskt sätt och söka allt relevant bevismaterial, dvs. bevisning som kan tala till såväl den misstänktes eller tilltalades fördel som nackdel.
5. Europeiska åklagarmyndigheten ska inleda och genomföra utredningar utan onödigt dröjsmål.
6. De behöriga nationella myndigheterna ska aktivt bistå och stödja Europeiska åklagarmyndighetens utredningar och lagföring. Alla åtgärder, förhållningssätt eller förfaranden inom ramen för denna förordning ska vägledas av principen om lojalt samarbete.

Artikel 6

Oberoende och ansvarsskyldighet

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska vara oberoende. Den europeiska chefsåklagaren, de biträdande europeiska chefsåklagarna, de europeiska åklagarna, de europeiska delegerade åklagarna, den administrativa direktören och Europeiska åklagarmyndighetens anställda ska verka i hela unionens intresse, enligt den definition som ges i lagstiftning, och får varken be om eller ta emot instruktioner från någon person utanför Europeiska åklagarmyndigheten, någon av medlemsstaterna i Europeiska unionen eller någon av unionens institutioner, organ eller byråer vid fullgörandet av sina skyldigheter enligt denna förordning. Medlemsstaterna i Europeiska unionen och unionens institutioner, organ och byråer ska respektera Europeiska åklagarmyndighetens oberoende och inte försöka påverka myndigheten vid utförandet av dess uppgifter.
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska vara ansvarig inför Europaparlamentet, rådet och kommissionen vad gäller dess allmänna verksamhet och uppräta årsrapporter i enlighet med artikel 7.

Artikel 7

Rapportering

1. Varje år ska Europeiska åklagarmyndigheten uppräta och offentliggöra en årsrapport om sin allmänna verksamhet på de officiella språk som gäller för unionens institutioner. Den ska överlämna rapporten till Europaparlamentet och till de nationella parlamenten samt rådet och kommissionen.
2. Den europeiska chefsåklagaren ska en gång per år inställa sig hos Europaparlamentet och hos rådet och på begäran medlemsstaternas nationella parlament för att redogöra för Europeiska åklagarmyndighetens allmänna verksamhet, utan att det påverkar Europeiska åklagarmyndighetens diskretions- och tystnadsplikt när det gäller enskilda ärenden och personuppgifter. Den europeiska chefsåklagaren får ersättas av en av de biträdande europeiska chefsåklagarna för utfrågningar som anordnas av de nationella parlamenten.

KAPITEL III

EUROPEISKA ÅKLAGARMYNDIGHETENS STÄLLNING, STRUKTUR OCH ORGANISATION

AVSNITT 1

Europeiska åklagarmyndighetens ställning och struktur

Artikel 8

Europeiska åklagarmyndighetens struktur

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska vara ett odelbart unionsorgan, som ska verka som en enda myndighet med en decentraliserad struktur.
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska verka på central nivå och på decentraliserad nivå.
3. Den centrala nivån ska bestå av ett centralt åklagarkontor förlagt till Europeiska åklagarmyndighetens säte. Det centrala åklagarkontoret ska bestå av kollegiet, de permanenta avdelningarna, den europeiska chefsåklagaren, de biträdande europeiska chefsåklagarna, de europeiska åklagarna och den administrativa direktören.

4. Den decentraliserade nivån ska bestå av europeiska delegerade åklagare, som ska vara placerade i medlemsstaterna.
5. Det centrala åklagarkontoret och de europeiska delegerade åklagarna ska i sina uppgifter inom ramen för denna förordning bistås av Europeiska åklagarmyndighetens anställda.

Artikel 9

Kollegiet

1. Europeiska åklagarmyndighetens kollegium ska bestå av den europeiska chefsåklagaren och en europeisk åklagare per medlemsstat. Den europeiska chefsåklagaren ska leda kollegiets sammanträden och ansvara för förberedelserna av dem.
2. Kollegiet ska sammanträda regelbundet och ansvara för allmän tillsyn av Europeiska åklagarmyndighetens verksamhet. Det ska fatta beslut i strategiska frågor och i allmänna frågor som uppstått vid behandlingen av enskilda ärenden, särskilt i syfte att säkerställa samstämmighet, effektivitet och konsekvens i Europeiska åklagarmyndighetens lagföringspolicy i samtliga medlemsstater och i andra frågor i enlighet med vad som anges i denna förordning. Kollegiet ska inte fatta operativa beslut i enskilda ärenden. Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning ska innehålla föreskrifter om arrangemang för kollegiets utövande av den allmänna tillsynen över verksamheten och för beslutsfattande i strategiska frågor och allmänna frågor i enlighet med denna artikel.
3. Kollegiet ska inrätta permanenta avdelningar på förslag från den europeiska chefsåklagaren och i överensstämmelse med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning.
4. Kollegiet ska anta en intern arbetsordning för Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med artikel 21 och även fastställa ansvar för utförandet av kollegiets ledamöters och Europeiska åklagarmyndighetens anställdas uppgifter.
5. Om inte annat anges i denna förordning ska kollegiet fatta beslut med enkel majoritet. Varje ledamot i kollegiet ska ha rätt att föreslå omröstningar i frågor som ska avgöras av kollegiet. Varje ledamot i kollegiet ska ha en röst. Vid lika röstetal i frågor som ska avgöras av kollegiet ska den europeiska chefsåklagaren ha utslagsröst.

Artikel 10

De permanenta avdelningarna

1. De permanenta avdelningarna ska ledas av den europeiska chefsåklagaren eller någon av de biträdande europeiska chefsåklagarna, eller av en europeisk åklagare som utses till ordförande i enlighet med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning. De permanenta avdelningarna ska utöver ordförandeposten ha två permanenta ledamöter. Antalet permanenta avdelningar, deras sammansättning samt fördelningen av befogenheter mellan avdelningarna ska ta vederbörlig hänsyn till Europeiska åklagarmyndighetens funktionella behov och fastställas i enlighet med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning.

I Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning ska, på grundval av ett system för slumpvis tilldelning av ärenden, en rättvis fördelning av arbetsbördan säkerställas och förfaranden fastställas som gör det möjligt för den europeiska chefsåklagaren att i undantagsfall besluta att göra avvikelser från principen om slumpvis tilldelning, om detta är nödvändigt för att Europeiska åklagarmyndigheten ska fungera på ett tillfredsställande sätt.

2. De permanenta avdelningarna ska kontrollera och leda utredningar och lagföring som genomförs av europeiska delegerade åklagare i enlighet med punkterna 3, 4 och 5 i denna artikel. De ska också säkerställa samordningen av utredningar och lagföring i gränsöverskridande ärenden och genomförandet av beslut som fattas av kollegiet i enlighet med artikel 9.2.
3. De permanenta avdelningarna ska fatta beslut om följande i enlighet med de villkor och förfaranden som anges i denna förordning, i förekommande fall efter att ha prövat ett utkast till beslut som föreslås av den handläggande europeiska delegerade åklagaren:

- a) Att väcka talan i ärenden i enlighet med artikel 36.1, 36.3 och 36.4.
- b) Att avskryva ett ärende i enlighet med artikel 39.1 a–g.

- c) Att tillämpa ett förenklat åtalsförfarande och ge den europeiska delegerade åklagaren i uppdrag att agera i syfte att slutgiltigt avgöra ärendet i enlighet med artikel 40.
 - d) Att hänskjuta ett ärende till de nationella myndigheterna i enlighet med artikel 34.1, 34.2, 34.3 eller 34.6.
 - e) Att återuppta en utredning i enlighet med artikel 39.2.
4. De permanenta avdelningarna ska vid behov fatta följande beslut i enlighet med de villkor och förfaranden som anges i denna förordning:
- a) Att ge den europeiska delegerade åklagaren i uppdrag att inleda en utredning i enlighet med bestämmelserna i artikel 26.1–26.4, om det inte har inletts någon utredning.
 - b) Att ge den europeiska delegerade åklagaren i uppdrag att utöva rätten att överta förfaranden i enlighet med artikel 27.6, om ärendet inte har övertagits.
 - c) Att hänskjuta strategiska frågor och allmänna frågor som uppstått vid behandlingen av enskilda ärenden till kollegiet i enlighet med artikel 9.2.
 - d) Att tilldela ärenden i enlighet med artikel 26.3.
 - e) Att omtilldela ärenden i enlighet med artikel 26.5 eller 28.3.
 - f) Att godkänna en europeisk åklagares beslut om att denne själv ska genomföra utredningen i enlighet med artikel 28.4.
5. Den behöriga permanenta avdelningen får, genom den europeiska åklagare som övervakar utredningen eller lagföringen, i ett enskilt ärende i överensstämmelse med tillämplig nationell lagstiftning ge instruktioner till den handläggande europeiska delegerade åklagaren, om detta är nödvändigt för en effektiv handläggning av utredningen eller lagföringen, i rättvisans intresse eller för att säkerställa en konsekvent fungerande Europeisk åklagarmyndighet.

6. Den permanenta avdelningen ska fatta beslut med enkel majoritet. Den ska hålla omröstning på begäran av någon av dess ledamöter. Varje ledamot ska ha en röst. Vid lika röstetal ska ordföranden ha utslagsröst. Beslut ska fattas efter överläggning vid avdelningarnas sammanträden, i tillämpliga fall på grundval av det utkast till beslut som föreslås av den handläggande europeiska delegerade åklagaren.

Alla handlingar i ett ärende ska på begäran vara tillgängliga för den behöriga permanenta avdelningen för utarbetande av beslut.

7. De permanenta avdelningarna får besluta att till den europeiska åklagare som övervakar ärendet i enlighet med artikel 12.1 delegera sina beslutsbefogenheter i enlighet med punkt 3 a eller b i den här artikeln, i det senare fallet endast med avseende på de regler som fastställs i artikel 39.1 a–f, om sådana delegeringar vederbörligen kan motiveras med hänvisning till hur allvarligt brottet är eller komplexiteten i förfarandet i det enskilda ärendet, när det gäller ett brott som åsamkat eller sannolikt skulle åsamka unionens ekonomiska intressen skador för mindre än 100 000 EUR. I Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning ska det fastställas riktlinjer i syfte att säkerställa enhetlig tillämpning inom Europeiska åklagarmyndigheten.

Den permanenta avdelningen ska informera den europeiska chefsåklagaren om alla eventuella beslut om att delegera beslutsbefogenheter. När den europeiska chefsåklagaren mottar denna information, får han eller hon inom tre dagar begära att den permanenta avdelningen omprövar sitt beslut om han eller hon anser att enhetligheten inom Europeiska åklagarmyndighetens utredningar och lagföring kräver detta. Om den europeiska chefsåklagaren är ledamot av den berörda permanenta avdelningen, ska en av de biträdande europeiska chefsåklagarna utöva rätten att begära denna omprövning. Den övervakande europeiska åklagaren ska till den permanenta avdelningen rapportera det slutliga avgörandet av ärendet samt alla uppgifter eller omständigheter som enligt hans eller hennes bedömning sannolikt nödvändiggör en ny bedömning av möjligheten att bibehålla delegeringen, i synnerhet under de omständigheter som avses i artikel 36.3.

Beslutet att delegera beslutsbefogenheter kan när som helst återkallas på begäran av en av ledamöterna i den permanenta avdelningen och ska fattas i enlighet med punkt 6 i denna artikel. En delegering ska återkallas om en europeisk delegerad åklagare har ersatt den europeiska åklagaren i enlighet med artikel 16.7.

För att säkerställa en enhetlig tillämpning av delegeringsprincipen ska varje permanent avdelning årligen rapportera till kollegiet om användningen av delegering.

8. I Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning ska de permanenta avdelningarna bemyndigas att fatta beslut genom skriftligt förfarande, för vilket detaljerade regler ska fastställas i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning.

Alla beslut som fattas och instruktioner som ges i enlighet med punkterna 3, 4, 5 och 7 ska redovisas skriftligen och bli en del av ärendeakten.

9. Utöver de permanenta ledamöterna ska den europeiska åklagare som övervakar en utredning eller en lagföring i enlighet med artikel 12.1 delta i den permanenta avdelningens överläggningar. Den europeiska åklagaren ska ha rösträtt, utom när det gäller den permanenta avdelningens beslut om delegering eller återkallande av delegering i enlighet med punkt 7 i den här artikeln, om tilldelning och om tilldelning enligt artiklarna 26.3, 26.4, 26.5 och 27.6 och om väckande av talan i enlighet med artikel 36.3 om mer än en medlemsstat har behörighet att pröva ärendet samt i de situationer som beskrivs i artikel 31.8.

En permanent avdelning får också, antingen på begäran av en europeisk åklagare eller en europeisk delegerad åklagare eller på eget initiativ, inbjuda andra europeiska åklagare eller europeiska delegerade åklagare som berörs av ett ärende att närvara vid dess möten utan rösträtt.

10. Ordförandena i de permanenta avdelningarna ska i enlighet med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning informera kollegiet om de beslut som fattas i enlighet med denna artikel, så att kollegiet kan utföra sina uppgifter enligt artikel 9.2.

Artikel 11

Den europeiska chefsåklagaren och de biträdande europeiska chefsåklagarna

1. Den europeiska chefsåklagaren ska vara chef för Europeiska åklagarmyndigheten. Den europeiska chefsåklagaren ska organisera Europeiska åklagarmyndighetens arbete, leda dess verksamhet och fatta beslut i enlighet med denna förordning och Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning.

2. Två biträdande europeiska chefsåklagare ska utses för att bistå den europeiska chefsåklagaren vid utförandet av hans eller hennes arbetsuppgifter och fungera som ersättare när han eller hon är frånvarande eller är förhindrad att sköta dessa uppgifter.

3. Den europeiska chefsåklagaren ska företräda Europeiska åklagarmyndigheten gentemot unionens institutioner, Europeiska unionens medlemsstater och tredje parter. Den europeiska chefsåklagaren får delegera arbetsuppgifter som rör representation till en av de biträdande europeiska chefsåklagarna eller till en europeisk åklagare.

Artikel 12

De europeiska åklagarna

1. De europeiska åklagarna ska, på den permanenta avdelningens vägnar och i enlighet med eventuella instruktioner från denna enligt artikel 10.3, 10.4 och 10.5, övervaka utredningar och lagföring som de europeiska delegerade åklagare som handlägger ärendet i deras ursprungsmedlemsstat ansvarar för. De europeiska åklagarna ska lägga fram sammanfattningar av ärenden de övervakat och i förekommande fall förslag till beslut som ska fattas av nämnda avdelning, på grundval av utkast till beslut som utarbetats av europeiska delegerade åklagare.

Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning ska, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16.7, innehålla föreskrifter om en mekanism för ersättning av europeiska åklagare, om den övervakande europeiska åklagaren tillfälligt är frånvarande från sina uppgifter eller av andra skäl inte är tillgänglig för att utföra de uppgifter som ankommer på europeiska åklagare. Ersättaren för en europeisk åklagare får fullgöra en europeisk åklagares alla uppgifter utom möjligheten att genomföra en sådan utredning som föreskrivs i artikel 28.4.

2. En europeisk åklagare får undantagsvis, på grund av den arbetsbelastning som följer av antalet utredningar och lagföringar i dennes ursprungsmedlemsstat eller en personlig intressekonflikt, begära att övervakningen av utredningar och lagföring i enskilda ärenden som handläggs av europeiska delegerade åklagare i dennes ursprungsmedlemsstat anvisas till andra europeiska åklagare, under förutsättning att dessa samtycker till detta. Den europeiska chefsåklagaren ska fatta beslut om begäran på grundval av arbetsbelastningen för en europeisk åklagare. Vid en intressekonflikt som rör en europeisk åklagare ska den europeiska chefsåklagaren bifalla begäran. Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning ska fastställa principerna för detta beslut samt förfarandet för den efterföljande tilldelningen av ärendena i fråga. Artikel 28.4 ska inte gälla för utredningar och lagföring som övervakas i enlighet med denna punkt.

3. De övervakande europeiska åklagarna får i ett enskilt ärende, i överensstämmelse med tillämplig nationell lagstiftning och de instruktioner som gets av behörig permanent avdelning, ge den handläggande europeiska delegerade åklagaren instruktioner, om detta är nödvändigt för en effektiv handläggning av utredningen eller lagföringen eller i rättvisans intresse eller för att säkerställa en konsekvent fungerande Europeisk åklagarmyndighet.

4. Om det enligt en medlemsstats nationella lagstiftning föreskrivs en intern prövning av vissa beslut inom den nationella åklagarmyndighetens struktur, ska prövningen av sådana beslut fattade av den europeiska delegerade åklagaren omfattas av den övervakande europeiska åklagarens övervakningsbefogenheter i enlighet med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning, utan att detta påverkar den permanenta avdelningens övervaknings- och kontrollbefogenheter.

5. De europeiska åklagarna ska fungera som sambandsmän och informationskanaler mellan de permanenta avdelningarna och de europeiska delegerade åklagarna i sina respektive ursprungsmedlemsstater. De ska kontrollera genomförandet av Europeiska åklagarmyndighetens arbetsuppgifter i sina respektive medlemsstater i nära samråd med de europeiska delegerade åklagarna. De ska, i enlighet med denna förordning och Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning, säkerställa att all relevant information från det centrala åklagarkontoret tillhandahålls de europeiska delegerade åklagarna och omvänt.

Artikel 13

De europeiska delegerade åklagarna

1. De europeiska delegerade åklagarna ska agera på Europeiska åklagarmyndighetens vägnar i sina respektive medlemsstater och ha samma befogenheter som nationella åklagare när det gäller utredningar, lagföring och väckande av talan, utöver och med förbehåll för de särskilda befogenheter och den särskilda ställning som tillkommer dem och på de villkor som anges i denna förordning.

De europeiska delegerade åklagarna ska ansvara för de utredningar och lagföringar som de har inlett, tilldelats eller övertagit genom sin rätt att överta förfaranden. De europeiska delegerade åklagarna ska följa den ledning och de instruktioner som ges av den permanenta avdelning som handlägger ärendet samt instruktioner från den övervakande europeiska åklagaren.

De europeiska delegerade åklagarna ska också ansvara för att väcka talan och i synnerhet ha behörighet att presentera svaromål, delta vid bevisupptagning samt använda tillgängliga rättsmedel i enlighet med nationell lagstiftning.

2. Det ska finnas två eller flera europeiska delegerade åklagare i varje medlemsstat. Den europeiska chefsåklagaren ska efter samråd och uppnådd överenskommelse med medlemsstaternas berörda myndigheter godkänna antalet europeiska delegerade åklagare och den funktionella och territoriella uppdelningen av befogenheter mellan europeiska delegerade åklagare i varje medlemsstat.

3. De europeiska delegerade åklagarna får även utöva verksamhet som nationella åklagare i den utsträckning som detta inte hindrar dem från att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning. De ska informera den övervakande europeiska åklagaren om sådan verksamhet. Om en europeisk delegerad åklagare vid en given tidpunkt inte kan utföra sina uppgifter som europeisk delegerad åklagare på grund av utövandet av verksamhet som nationell åklagare, ska han eller hon informera den övervakande europeiska åklagaren, som ska samråda med de behöriga nationella åklagarmyndigheterna för att fastställa om prioritet bör ges till deras verksamhet i enlighet med denna förordning. Den europeiska åklagaren får föreslå den permanenta avdelningen att omtilldela ärendet till en annan europeisk delegerad åklagare i samma medlemsstat eller att han eller hon genomför utredningen själv i enlighet med artikel 28.3 och 28.4.

AVSNITT 2

Utnämning och avsättning av europeiska åklagarmyndighetens ledamöter

Artikel 14

Utnämning och avsättning av den europeiska chefsåklagaren

1. Europaparlamentet och rådet ska i samförstånd utnämna den europeiska chefsåklagaren för en period på sju år som inte kan förnyas. Rådet ska fatta beslut med enkel majoritet.
2. Den europeiska chefsåklagaren ska väljas ut bland kandidater
 - a) som är aktiva medarbetare i åklagarväsendet eller rättsväsendet i medlemsstaterna eller aktiva europeiska åklagare,
 - b) vilkas oberoende inte kan ifrågasättas,
 - c) som har nödvändiga kvalifikationer för utnämning till högsta åklagarämbeten eller juridiska ämbeten i sina respektive medlemsstater och relevant praktisk erfarenhet av de nationella rättssystemen, ekonomiska utredningar och av internationellt straffrättsligt samarbete eller som har tjänstgjort som europeiska åklagare, och
 - d) som har tillräcklig ledarefarenhet och kvalifikationer för uppdraget.
3. Urvalet ska utgå från en öppen infordran av intresseanmälningar som ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*, på grundval av vilken en urvalskommitté ska upprätta och lämna in en slutlista över kvalificerade kandidater till Europaparlamentet och rådet. Urvalskommittén ska bestå av tolv personer som valts ut bland före detta ledamöter av Europeiska unionens domstol och revisionsrätten, tidigare nationella ledamöter av Eurojust, ledamöter av nationella högsta domstolar, åklagare på hög nivå och jurister med erkänd kompetens. En av de utvalda personerna ska föreslås av Europaparlamentet. Rådet ska fastställa reglerna för urvalskommitténs arbetssätt och anta ett beslut där dess ledamöter utses på förslag av kommissionen.
4. Om en europeisk åklagare utnämns till europeisk chefsåklagare, ska hans eller hennes tjänst som europeisk åklagare utan dröjsmål tillsättas i enlighet med det förfarande som anges i artikel 16.1 och 16.2.
5. Europeiska unionens domstol får på begäran av Europaparlamentet, rådet eller kommissionen avsätta den europeiska chefsåklagaren om den anser att han eller hon inte längre kan utföra sina uppgifter eller att han eller hon gjort sig skyldig till allvarlig försummelse.
6. Om en europeisk chefsåklagare avgår, avsätts eller lämnar sin post av andra skäl ska posten omedelbart tillsättas i enlighet med det förfarande som fastställs i punkterna 1, 2 och 3.

Artikel 15

Utnämning och avsättning av de biträdande europeiska chefsåklagarna

1. Kollegiet ska utnämna två europeiska åklagare som biträdande europeiska chefsåklagare för en mandatperiod på tre år som kan förnyas men som inte får överstiga deras mandatperiod som europeiska åklagare. Urvalsförfarandet ska regleras i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning. De biträdande europeiska chefsåklagarna ska behålla sin ställning som europeiska åklagare.
2. Reglerna och villkoren för fullgörandet av uppgifterna som biträdande europeisk chefsåklagare ska anges i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning. Om en europeisk åklagare inte längre kan utföra sina uppgifter som biträdande europeisk chefsåklagare, får kollegiet i enlighet med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning besluta att avsätta den biträdande europeiska chefsåklagaren från denna post.
3. Om en biträdande europeisk chefsåklagare avgår, avsätts eller lämnar sin post som biträdande europeisk chefsåklagare av andra skäl ska posten utan dröjsmål tillsättas i enlighet med det förfarande som fastställs i punkt 1 i denna artikel. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 16, ska han eller hon förbli europeisk åklagare.

Artikel 16

Utnämning och avsättning av europeiska åklagare

1. Varje medlemsstat ska nominera tre kandidater till posten som europeisk åklagare bland kandidater

a) som är aktiva medarbetare i åklagarväsendet eller rättsväsendet i den berörda medlemsstaten,

b) vilkas oberoende inte kan ifrågasättas, och

c) som har nödvändiga kvalifikationer för utnämning till höga åklagarämbeten eller juridiska ämbeten i sina respektive medlemsstater och som har relevant praktisk erfarenhet av de nationella rättssystemen, ekonomiska utredningar och av internationellt straffrättsligt samarbete.
2. Efter att ha erhållit ett motiverat yttrande från den urvalskommitté som avses i artikel 14.3 ska rådet välja ut och utnämna en av kandidaterna till posten som europeisk åklagare för medlemsstaten i fråga. Om urvalskommittén konstaterar att en kandidat inte uppfyller de villkor som krävs för att utföra en europeisk åklagares uppgifter ska dess yttrande vara bindande för rådet.
3. Rådet ska, med enkel majoritet, välja ut och utnämna europeiska åklagare för en period på sex år som inte kan förnyas. Rådet får besluta att förlänga mandatet med högst tre år vid utgången av sexårsperioden.
4. Vart tredje år ska en tredjedel av de europeiska åklagarna ersättas. Rådet ska med enkel majoritet anta övergångsbestämmelser för utnämningen av europeiska åklagare för och under den första mandatperioden.
5. Europeiska unionens domstol får på begäran av Europaparlamentet, rådet eller kommissionen avsätta en europeisk åklagare om den anser att han eller hon inte längre kan utföra sina uppgifter eller att han eller hon gjort sig skyldig till allvarlig försummelse.
6. Om en europeisk åklagare avgår, avsätts eller lämnar sin post av andra skäl ska posten utan dröjsmål tillsättas i enlighet med det förfarande som fastställs i punkterna 1 och 2. Om den europeiska åklagaren i fråga också tjänstgör som biträdande europeisk chefsåklagare ska han eller hon automatiskt avsättas från den sistnämnda posten.
7. I samband med utnämning av varje europeisk åklagare ska kollegiet utse en av de europeiska delegerade åklagarna i samma medlemsstat som ska ersätta den europeiska åklagaren om denne är förhindrad att utföra sina uppgifter eller har lämnat sin post i enlighet med punkterna 5 och 6.

Om kollegiet konstaterar att det behövs en ersättare ska den utsedda personen under en period som inte överstiger tre månader agera som tillfällig europeisk åklagare till dess att den europeiska åklagaren ersätts eller kommer tillbaka. Kollegiet får på begäran förlänga denna period om så är nödvändigt. Mekanismerna och metoderna för en tillfällig ersättning ska fastställas och regleras i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning.

Artikel 17

Utnämning och avsättning av de europeiska delegerade åklagarna

1. Kollegiet ska på förslag av den europeiska chefsåklagaren utnämna europeiska delegerade åklagare som nominerats av medlemsstaterna. Kollegiet får ge avslag åt en person som nominerats om han eller hon inte uppfyller de kriterier som avses i punkt 2. De europeiska delegerade åklagarna ska utses för en period på fem år som kan förnyas.
2. De europeiska delegerade åklagarna ska från tidpunkten för utnämning till europeisk delegerad åklagare till tidpunkten för avsättning vara aktiva medarbetare i åklagarväsendet eller rättsväsendet i respektive medlemsstater som nominerat dem. Deras oberoende ska inte kunna ifrågasättas och de ska ha nödvändiga kvalifikationer och relevant praktisk erfarenhet av det nationella rättssystemet.

3. Kollegiet ska avsätta en europeisk delegerad åklagare om det anser att han eller hon inte längre uppfyller de krav som fastställs i punkt 2, inte kan utföra sina uppgifter eller har gjort sig skyldig till allvarlig försummelse.

4. Om en medlemsstat beslutar att avsätta, eller vidta disciplinära åtgärder mot, en nationell åklagare som har utnämnts till europeisk delegerad åklagare med hänvisning till skäl som inte hör samman med hans eller hennes skyldigheter enligt denna förordning, ska den informera den europeiska chefsåklagaren innan den vidtar några åtgärder. En medlemsstat får inte avsätta eller vidta disciplinära åtgärder mot en europeisk delegerad åklagare med hänvisning till skäl som hör samman med hans eller hennes skyldigheter enligt denna förordning utan samtycke från den europeiska chefsåklagaren. Om den europeiska chefsåklagaren inte samtycker får den berörda medlemsstaten begära att kollegiet prövar ärendet på nytt.

5. Om en europeisk delegerad åklagare avgår, om hans eller hennes tjänster inte längre behövs för att fullgöra Europeiska åklagarmyndighetens skyldigheter eller om han eller hon avsätts eller lämnar sin post av något annat skäl ska den berörda medlemsstaten omgående informera den europeiska chefsåklagaren och vid behov nominera en annan åklagare till ny europeisk delegerad åklagare i enlighet med punkt 1.

Artikel 18

Den administrativa direktörens status

1. Den administrativa direktören ska vara tillfälligt anställd vid Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med artikel 2 a i anställningsvillkoren.

2. Den administrativa direktören ska utses av kollegiet från en förteckning över kandidater som föreslås av den europeiska chefsåklagaren efter ett öppet urvalsförfarande i enlighet med Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning. I syfte att ingå den administrativa direktörens avtal ska Europeiska åklagarmyndigheten representeras av den europeiska chefsåklagaren.

3. Mandatperioden för den administrativa direktören ska vara fyra år. I slutet av denna period ska kollegiet göra en bedömning vid vilken hänsyn tas till en utvärdering av den administrativa direktörens arbetsinsats.

4. Kollegiet kan förlänga den administrativa direktörens mandatperiod en gång med en period på högst fyra år på förslag från den europeiska chefsåklagaren som tar hänsyn till den bedömning som avses i punkt 3.

5. En administrativ direktör vars mandatperiod har förlängts får inte delta i ett annat urvalsförfarande för samma tjänst efter den sammanlagda perioden.

6. Den administrativa direktören ska vara ansvarig inför den europeiska chefsåklagaren och kollegiet.

7. Genom ett beslut från kollegiet efter ett beslut fattat med två tredjedels majoritet av ledamöterna får, utan att det påverkar gällande regler för uppsägning i tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren, den administrativa direktören entledigas.

Artikel 19

Den administrativa direktörens ansvarsområden

1. För administrativa och budgetmässiga ändamål ska Europeiska åklagarmyndigheten ledas av sin administrativa direktör.

2. Utan att det påverkar kollegiets eller den europeiska chefsåklagarens befogenheter ska den administrativa direktören vara oberoende vid utförandet av sina uppgifter och han eller hon får varken be om eller ta emot instruktioner från någon regering eller något annat organ.

3. Den administrativa direktören ska vara Europeiska åklagarmyndighetens rättsliga ombud för administrativa och budgetmässiga ändamål. Den administrativa direktören ska genomföra Europeiska åklagarmyndighetens budget.
4. Den administrativa direktören ska ansvara för genomförandet av de administrativa uppgifter som tilldelats Europeiska åklagarmyndigheten, särskilt
 - a) Europeiska åklagarmyndighetens löpande administration och personalförvaltningen,
 - b) att genomföra de beslut som antas av den europeiska chefsåklagaren eller kollegiet,
 - c) att utarbeta ett förslag till årligt och flerårigt programplaneringsdokument och lägga fram det för den europeiska chefsåklagaren,
 - d) att genomföra de årliga och fleråriga programplaneringsdokumenten och rapportera till kollegiet om deras genomförande,
 - e) att utarbeta den administrativa delen och budgetdelen i årsrapporten om Europeiska åklagarmyndighetens verksamhet,
 - f) att utarbeta en handlingsplan som följer upp slutsatserna från de interna och externa revisionsrapporterna, utvärderingarna och utredningarna, inbegripet de från Europeiska datatillsynsmannen och Olaf och att rapportera till dem och kollegiet två gånger per år,
 - g) att utarbeta en intern bedrägeribekämpningsstrategi för Europeiska åklagarmyndigheten och lägga fram den för kollegiet för godkännande,
 - h) att utarbeta ett förslag till utkast till finansiella regler för Europeiska åklagarmyndigheten och lägga fram det för den europeiska chefsåklagaren,
 - i) att utarbeta ett förslag till preliminär beräkning av Europeiska åklagarmyndighetens inkomster och utgifter och lägga fram det för den europeiska chefsåklagaren,
 - j) att tillhandahålla den administrativa stöd som krävs för att underlätta Europeiska åklagarmyndighetens operativa arbete,
 - k) att ge stöd till den europeiska chefsåklagaren och de biträdande europeiska chefsåklagarna i utförandet av deras uppgifter.

Artikel 20

Tillfälliga administrativa arrangemang för Europeiska åklagarmyndigheten

1. På grundval av preliminära budgetanslag i den egna budgeten ska kommissionen ansvara för inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten och för dess inledande administrativa verksamhet till dess att myndigheten har förmåga att genomföra sin egen budget. I detta syfte får kommissionen
 - a) efter samråd med rådet utse en tjänsteman från kommissionen som ska fungera som tillförordnad administrativ direktör och utöva de uppgifter som anvisats till den administrativa direktören, däribland de befogenheter som genom tjänsteföreskrifterna och anställningsvilkoren tilldelas tillsättningsmyndigheten när det gäller Europeiska åklagarmyndighetens administrativa personal för varje tjänst som måste tillsättas innan den administrativa direktören tillträder, i enlighet med artikel 18,
 - b) erbjuda Europeiska åklagarmyndigheten bistånd, särskilt genom utstationering av ett begränsat antal tjänstemän från kommissionen som är nödvändiga för att bedriva Europeiska åklagarmyndighetens administrativa verksamhet under den tillförordnade administrativa direktörens ansvar.
2. Den tillförordnade administrativa direktören får godkänna alla utbetalningar som omfattas av anslag i Europeiska åklagarmyndighetens budget och får ingå avtal, även anställningsavtal.

3. När kollegiet tillträder i enlighet med artikel 9.1 ska den tillförordnade administrativa direktören utöva sina uppgifter i enlighet med artikel 18. Den tillförordnade administrativa direktören ska upphöra att utöva denna uppgift när den administrativa direktören tillträder efter att ha utnämnts av kollegiet i enlighet med artikel 18.

4. Till dess att kollegiet tillträder i enlighet med artikel 9.1 ska kommissionen utöva dess uppgifter som fastställs i den här artikeln i samråd med en expertgrupp som består av företrädare för medlemsstaterna.

AVSNITT 3

Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning

Artikel 21

Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning

1. Organisationen av Europeiska åklagarmyndighetens arbete ska regleras av myndighetens interna arbetsordning.
2. Den europeiska chefsåklagaren ska, så fort Europeiska åklagarmyndigheten har inrättats, utan dröjsmål utarbeta ett förslag till Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning, för antagande av kollegiet med två tredjedels majoritet.
3. Ändringar i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning får föreslås av alla europeiska åklagare och ska antas om kollegiet med två tredjedels majoritet beslutar om detta.

KAPITEL IV

EUROPEISKA ÅKLAGARMYNDIGHETENS BEHÖRIGHET OCH UTÖVANDE AV SIN BEHÖRIGHET

AVSNITT 1

Europeiska åklagarmyndighetens behörighet

Artikel 22

Europeiska åklagarmyndighetens materiella behörighet

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska ha behörighet i fråga om brott som skadar unionens ekonomiska intressen som fastställs i direktiv (EU) 2017/1371, så som det införlivats genom nationell lagstiftning, oavsett om samma brottsliga handling enligt nationell lagstiftning skulle kunna klassificeras som en annan typ av brott. När det gäller sådana brott som avses i artikel 3.2 d i direktiv (EU) 2017/1371, så som det införlivats genom nationell lagstiftning, ska Europeiska åklagarmyndigheten inte ha behörighet annat än när en uppsåtlig handling eller underlåtenhet enligt definitionen i den bestämmelsen har anknytning till territoriet i två eller flera medlemsstater och inbegriper en total skada på minst 10 miljoner EUR.
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska också ha behörighet i fråga om brott som rör deltagande i en kriminell organisation enligt definitionen i rambeslut 2008/841/RIF, så som det införlivats i nationell lagstiftning, om fokus för en sådan kriminell organisations brottsliga verksamhet är att begå något av de brott som avses i punkt 1.
3. Europeiska åklagarmyndigheten ska också ha behörighet i fråga om varje annat brott som är oupplösligt sammankopplat med en brottslig handling som omfattas av punkt 1 i denna artikel. Behörigheten i fråga om sådana brott får endast utövas i överensstämmelse med artikel 25.3.
4. Europeiska åklagarmyndigheten ska under inga omständigheter ha behörighet i fråga om brott som rör nationella direkta skatter, inklusive brott som är oupplösligt sammankopplade med sådana. Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas skatteförvaltnings struktur eller funktionsätt.

Artikel 23

Europeiska åklagarmyndighetens territoriella och personliga behörighet

Europeiska åklagarmyndigheten ska ha behörighet i fråga om de brott som avses i artikel 22 om dessa brott

- a) helt eller delvis har begåtts på en eller flera medlemsstaters territorium,
- b) har begåtts av en medborgare i en medlemsstat, under förutsättning att en medlemsstat är behörig i fråga om sådana brott när de begås utanför dess territorium, eller

- c) har begåtts utanför de territorier som avses i led a av en person som när brottet begicks omfattades av tjänsteföreskrifterna eller av anställningsvillkoren, under förutsättning att medlemsstaten är behörig i fråga om sådana brott när de begås utanför dess territorium.

AVSNITT 2

Europeiska åklagarmyndighetens utövande av sin behörighet

Artikel 24

Inrapportering, registrering och kontroll av uppgifter

1. Unionens institutioner, organ och byråer och de av medlemsstaternas myndigheter som enligt tillämplig nationell lagstiftning är behöriga ska utan onödigt dröjsmål till Europeiska åklagarmyndigheten inrapportera alla brottsliga handlingar i fråga om vilka den skulle kunna utöva sin behörighet i enlighet med artiklarna 22, 25.2 och 25.3.
2. När en rättslig myndighet eller en brottsbekämpande myndighet i en medlemsstat inleder en utredning av ett brott för vilket Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med artiklarna 22, 25.2 och 25.3 skulle kunna utöva sin behörighet, eller när den behöriga rättsliga eller brottsbekämpande myndigheten i en medlemsstat vid någon tidpunkt efter inledandet av en utredning finner att utredningen avser ett sådant brott, ska den myndigheten utan onödigt dröjsmål informera Europeiska åklagarmyndigheten så att den sistnämnda kan besluta huruvida den i enlighet med artikel 27 ska utöva sin rätt att överta förfaranden.
3. När en rättslig myndighet eller en brottsbekämpande myndighet i en medlemsstat inleder en utredning av ett sådant brott som avses i artikel 22 och anser att Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med artikel 25.3 inte skulle kunna utöva sin behörighet ska den informera Europeiska åklagarmyndigheten om detta.
4. Rapporten ska minst innehålla en beskrivning av sakförhållandena, däribland en bedömning av den skada som åsamkats eller som sannolikt kommer att åsamkas, möjlig brottsrubricering och alla tillgängliga uppgifter om potentiella brottsoffer, misstänkta och eventuella andra inblandade personer.
5. Europeiska åklagarmyndigheten ska också få information i enlighet med punkterna 1 och 2 i denna artikel om fall där det inte är möjligt att bedöma huruvida kriterierna i artikel 25.2 är uppfyllda.
6. Information som lämnas till Europeiska åklagarmyndigheten ska registreras och kontrolleras i enlighet med dess interna arbetsordning. Vid kontrollen ska det, på grundval av den information som lämnats i enlighet med punkterna 1 och 2, göras en bedömning av huruvida det föreligger skäl att inleda en utredning eller utöva rätten att överta förfaranden.
7. I de fall där Europeiska åklagarmyndigheten efter kontroll beslutar att det inte föreligger några skäl att i enlighet med artikel 26 inleda någon utredning eller att i enlighet med artikel 27 utöva myndighetens rätt att överta förfaranden ska motiveringen till detta anges i ärendehanteringssystemet.

Europeiska åklagarmyndigheten ska informera den myndighet som i enlighet med punkt 1 eller 2 inrapporterade den brottsliga handlingen, samt brottsoffer och, om så föreskrivs i nationell lagstiftning, andra personer som inrapporterade den brottsliga handlingen.

8. Om det kommer till Europeiska åklagarmyndighetens kännedom att ett brott som inte omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet kan ha begåtts, ska Europeiska åklagarmyndigheten utan onödigt dröjsmål informera de behöriga nationella myndigheterna och översända allt relevant bevismaterial till dem.
9. Europeiska åklagarmyndigheten får i specifika fall begära ytterligare relevant information som unionens institutioner, organ och byråer och medlemsstaternas myndigheter har tillgång till. Den begärda informationen kan också avse andra överträdelse som skadat unionens ekonomiska intressen än de som i enlighet med artikel 25.2 omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet.
10. Europeiska åklagarmyndigheten får begära annan information för att göra det möjligt för kollegiet att i enlighet med artikel 9.2 utfärda allmänna riktlinjer om tolkningen av skyldigheten att informera Europeiska åklagarmyndigheten om fall som omfattas av artikel 25.2.

Artikel 25

Europeiska åklagarmyndighetens utövande av sin behörighet

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska utöva sin behörighet antingen genom att inleda en utredning i enlighet med artikel 26 eller genom att besluta att utöva sin rätt att överta förfaranden i enlighet med artikel 27. Om Europeiska åklagarmyndigheten beslutar att utöva sin behörighet ska de behöriga nationella myndigheterna inte utöva sin behörighet i fråga om samma brottsliga handling.

2. Om unionens ekonomiska intressen på grund av ett brott som omfattas av artikel 22 har åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas skador för mindre än 10 000 EUR får Europeiska åklagarmyndigheten endast utöva sin behörighet om

- a) ärendet har konsekvenser på unionsnivå som gör att Europeiska åklagarmyndigheten måste göra en utredning, eller
- b) brottet skulle kunna misstänkas ha begåtts av tjänstemän eller övriga anställda vid unionen eller av ledamöter av unionens institutioner.

Europeiska åklagarmyndigheten ska, där så är lämpligt, rådgöra med de behöriga nationella myndigheterna eller unionsorganen för att fastställa huruvida de kriterier som anges i första stycket leden a och b är uppfyllda.

3. Europeiska åklagarmyndigheten ska avstå från att utöva sin behörighet i fråga om brott som omfattas av artikel 22 och ska, efter att ha rådgjort med de behöriga nationella myndigheterna, utan onödigt dröjsmål i enlighet med artikel 34 hänskjuta ärendet till de senare om

- a) den maximala påföljden enligt nationell lagstiftning för ett brott som omfattas av artikel 22.1 är likvärdig med eller mindre sträng än den maximala påföljden för det oupplösligt sammankopplade brott som avses i artikel 22.3, utom om det senare brottet har varit bidragande till att begå det brott som omfattas av artikel 22.1, eller
- b) det finns anledning att anta att de skador som unionens ekonomiska intressen åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas genom ett brott som avses i artikel 22 inte är större än de skador som något annat brottsoffer åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas.

Led b i första stycket i denna punkt ska inte gälla för de brott som avses i artikel 3.2 a, b och d i direktiv (EU) 2017/1371 så som det införlivats genom nationell lagstiftning.

4. Europeiska åklagarmyndigheten får, med de berörda nationella myndigheternas samtycke, utöva sin behörighet i fråga om sådana brott som avses i artikel 22 i ärenden som annars skulle uteslutas på grund av tillämpningen av punkt 3 b i den här artikeln, om det förefaller som om Europeiska åklagarmyndigheten är bättre skickad att utreda eller lagföra brottet.

5. Europeiska åklagarmyndigheten ska utan onödigt dröjsmål informera de behöriga nationella myndigheterna om alla eventuella beslut att utöva eller att avstå från att utöva Europeiska åklagarmyndighetens behörighet.

6. Om meningsskiljaktighet uppstår mellan Europeiska åklagarmyndigheten och den nationella åklagarmyndigheten om huruvida den brottsliga handlingen omfattas av artikel 22.2 eller 22.3 eller artikel 25.2 eller 25.3 ska de nationella myndigheter som är behöriga att besluta om behörighetsfördelning avseende lagföring på nationell nivå besluta vem som ska vara behörig i fråga om utredningen av ärendet. Medlemsstaterna ska ange vilken nationell myndighet som ska besluta om behörighetsfördelningen.

KAPITEL V

ARBETSORDNING FÖR UTREDNINGAR, UTREDNINGSÅTGÄRDER, LAGFÖRING OCH ALTERNATIV TILL LAGFÖRING

AVSNITT 1

Bestämmelser om utredningar

Artikel 26

Inledande av utredningar och fördelning av behörigheter inom Europeiska åklagarmyndigheten

1. Om det i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning finns rimliga skäl att anta att ett brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet håller på att begås eller har begåtts, ska den europeiska delegerade åklagaren i en medlemsstat som enligt sin nationella lagstiftning är behörig i fråga om brottet, utan att det påverkar de regler som fastställs i artikel 25.2 och 25.3, inleda en utredning och ange detta i ärendehanteringssystemet.

2. Om Europeiska åklagarmyndigheten efter kontrollen i enlighet med artikel 24.6 beslutar att inleda en utredning ska den utan onödigt dröjsmål informera den myndighet som inrapporterade den brottsliga handlingen i enlighet med artikel 24.1 eller 24.2.

3. Om ingen utredning inlett av en europeisk delegerad åklagare ska den permanenta avdelning som tilldelats ärendet, i enlighet med de villkor som anges i punkt 1, ge en europeisk delegerad åklagare i uppdrag att inleda en utredning.

4. Som regel ska ett ärende inledas och handläggas av en europeisk delegerad åklagare från den medlemsstat där den brottsliga verksamheten huvudsakligen utövas eller, om flera sammanhängande brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet har begåtts, i den medlemsstat där merparten av brotten har begåtts. En europeisk delegerad åklagare från en annan medlemsstat som har behörighet i ärendet får endast inleda eller ta emot instruktioner av den behöriga permanenta avdelningen om att inleda en utredning om en avvikelse från den regel som anges i föregående mening är vederbörligen berättigad med hänsyn till följande kriterier, i prioritetsordning:

a) Platsen där den misstänkte eller tilltalade har sin stadigvarande vistelseort.

b) Den misstänktes eller tilltalades nationalitet.

c) Den plats där den huvudsakliga ekonomiska skadan har uppstått.

5. Fram till dess att ett beslut om att väcka åtal i enlighet med artikel 36 har fattats får den behöriga permanenta avdelningen i ett ärende som rör mer än en medlemsstats jurisdiktion och efter att ha rådgjort med de europeiska åklagarna och/eller europeiska delegerade åklagarna, besluta att

a) omtilldela ärendet till en europeisk delegerad åklagare i en annan medlemsstat,

b) slå samman eller dela upp mål och, för varje enskilt ärende, välja den europeiska delegerade åklagare som ska handlägga ärendet,

om sådana beslut generellt är i rättvisans intresse och uppfyller de kriterier för valet av handläggande europeisk delegerad åklagare i enlighet med punkt 4 i den här artikeln.

6. När den permanenta avdelningen fattar ett beslut om att omtilldela, slå samman eller dela upp ett mål ska den ta vederbörlig hänsyn till det aktuella läget i utredningarna.

7. Europeiska åklagarmyndigheten ska utan onödigt dröjsmål informera de behöriga nationella myndigheterna om alla eventuella beslut att inleda en utredning.

Artikel 27

Rätt att överta förfaranden

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska efter att ha mottagit all relevant information i enlighet med artikel 24.2 fatta sitt beslut om huruvida den ska utöva sin rätt att överta förfaranden snarast möjligt, dock senast fem dagar efter att mottagit informationen från de nationella myndigheterna, samt underrätta de nationella myndigheterna om detta beslut. Den europeiska chefsåklagaren får i ett enskilt ärende fatta ett motiverat beslut om att förlänga tidsfristen med en period på maximalt fem dagar och ska underrätta de nationella myndigheterna om detta.

2. Under de perioder som avses i punkt 1 ska de nationella myndigheterna avhålla sig från att fatta några sådana beslut enligt nationell lagstiftning som kan leda till att Europeiska åklagarmyndigheten hindras från att utöva sin rätt att överta förfaranden.

De nationella myndigheterna ska, i enlighet med nationell lagstiftning, vidta eventuella brådskande åtgärder som krävs för att garantera en effektiv utredning och lagföring.

3. Om Europeiska åklagarmyndigheten på annat sätt än genom den information som avses i artikel 24.2 blir medveten om att en utredning i fråga om ett brott för vilket den kan vara behörig redan pågår hos de behöriga myndigheterna i en medlemsstat, ska den utan dröjsmål underrätta dessa myndigheter om detta. Efter att i vederbörlig ordning ha informerats i enlighet med artikel 24.2 ska Europeiska åklagarmyndigheten fatta ett beslut om huruvida den ska utöva sin rätt att överta förfaranden. Beslutet ska fattas inom de tidsfrister som fastställs i punkt 1 i den här artikeln.

4. Europeiska åklagarmyndigheten ska, vid behov, rådgöra med de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten innan den beslutar huruvida den ska utöva sin rätt att överta förfaranden.

5. I de fall Europeiska åklagarmyndigheten utövar sin rätt att överta förfaranden ska de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna överföra ärendeakten till Europeiska åklagarmyndigheten och avstå från att vidta ytterligare utredningsåtgärder i fråga om samma brott.

6. Den rätt att överta förfaranden som fastställs i denna artikel kan utövas av en europeisk delegerad åklagare från en medlemsstat vars behöriga myndigheter har inlett en utredning avseende ett brott som omfattas av artiklarna 22 och 23.

Om en europeisk delegerad åklagare, som har mottagit informationen i enlighet med artikel 24.2, överväger att inte utöva rätten att överta förfaranden ska han eller hon underrätta den behöriga permanenta avdelningen genom den europeiska åklagaren i hans eller hennes medlemsstat för att göra det möjligt för den permanenta avdelningen att fatta ett beslut i enlighet med artikel 10.4.

7. Om Europeiska åklagarmyndigheten har avstått från att utöva sin behörighet ska den utan onödigt dröjsmål underrätta de behöriga nationella myndigheterna om detta. De behöriga nationella myndigheterna ska, när som helst under förfarandena, underrätta Europeiska åklagarmyndigheten om eventuella nya sakförhållanden som kan ge Europeiska åklagarmyndigheten skäl att ompröva sitt beslut att inte utöva sin behörighet.

Europeiska åklagarmyndigheten får utöva sin rätt att överta förfaranden efter att ha mottagit denna information, förutsatt att den nationella utredningen ännu inte har avslutats och att ett åtalsbeslut inte har lämnats till en domstol. Beslutet ska fattas inom den tidsfrist som fastställs i punkt 1.

8. Om kollegiet, avseende brott som åsamkat eller sannolikt kommer att åsamka unionens ekonomiska intressen skador för mindre än 100 000 EUR, anser att det, med hänvisning till hur allvarligt brottet är eller komplexiteten i förfarandet i det enskilda ärendet, inte finns något behov av utredning eller lagföring på unionsnivå ska det i enlighet med artikel 9.2 utfärda allmänna riktlinjer som gör det möjligt för europeiska delegerade åklagare att oberoende och utan onödigt dröjsmål fatta beslut om att inte överta ärendet.

Riktlinjerna ska med alla nödvändiga uppgifter specificera de omständigheter på vilka de är tillämpliga genom att fastställa tydliga kriterier, varvid hänsyn särskilt ska tas till brottets art, hur brådskande läget är samt de behöriga nationella myndigheternas åtagande att vidta alla åtgärder som är nödvändiga för fullständig ersättning för skador som åsamkats Europeiska unionens ekonomiska intressen.

9. För att säkerställa en enhetlig tillämpning av riktlinjerna ska den europeiska delegerade åklagaren underrätta den behöriga permanenta avdelningen om varje beslut som fattats i enlighet med punkt 8 och varje permanent avdelning årligen rapportera till kollegiet om tillämpningen av riktlinjerna.

Artikel 28

Genomförande av utredningar

1. Den europeiska delegerade åklagare som handlägger ett ärende får, i enlighet med denna förordning och nationell lagstiftning, antingen vidta utredningsåtgärder och andra åtgärder på egen hand eller instruera behöriga myndigheter i sin medlemsstat. Dessa myndigheter ska, i enlighet med nationell lagstiftning, se till att alla instruktioner följs och vidta de åtgärder som har anvisats till dem. Den handläggande europeiska delegerade åklagaren ska genom ärendehanteringssystemet rapportera till den behöriga europeiska åklagaren och den permanenta avdelningen om alla viktiga händelser i ärendet, i enlighet med bestämmelserna i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning.

2. När som helst under de utredningar som genomförs av Europeiska åklagarmyndigheten ska de behöriga nationella myndigheterna vidta sådana brådskande åtgärder enligt nationell lagstiftning som krävs för att säkerställa effektiva utredningar även när de inte specifikt agerar med stöd av en instruktion som getts av den handläggande europeiska delegerade åklagaren. De nationella myndigheterna ska utan onödigt dröjsmål informera handläggande europeisk delegerad åklagare om de brådskande åtgärder som de har vidtagit.

3. Den behöriga permanenta avdelningen får, på förslag av den övervakande europeiska åklagaren, besluta att omtilldela ett ärende till en annan europeisk delegerad åklagare i samma medlemsstat i de fall där den handläggande europeiska delegerade åklagaren

a) inte kan genomföra utredningen eller lagföringen, eller

b) underlåter att följa instruktionerna från den behöriga permanenta avdelningen eller den europeiska åklagaren.

4. I undantagsfall får den övervakande europeiska åklagaren, efter godkännande av den behöriga permanenta avdelningen, fatta ett motiverat beslut om att personligen genomföra utredningen, antingen genom att personligen vidta utredningsåtgärder och andra åtgärder eller genom att instruera de behöriga myndigheterna i sin medlemsstat, i de fall där detta framstår som absolut nödvändigt med hänsyn till utredningens eller lagföringens effektivitet på grundval av ett eller flera av nedanstående kriterier:

- a) Hur allvarligt brottet är, särskilt med tanke på dess möjliga återverkningar på unionsnivå.
- b) Att utredningen avser tjänstemän eller övriga anställda vid unionen eller ledamöter av unionens institutioner.
- c) Den omtilldelningsmekanism som föreskrivs i punkt 3 har fallerat.

I sådana undantagsfall ska medlemsstaterna se till att den europeiska åklagaren har rätt att begära eller beordra utredningsåtgärder och andra åtgärder och att denne har alla de befogenheter, skyldigheter och förpliktelser som en europeisk delegerad åklagare har enligt denna förordning och nationell lagstiftning.

De behöriga nationella myndigheterna och de europeiska delegerade åklagare som berörs av ärendet ska utan onödigt dröjsmål informeras om beslut som fattats i enlighet med denna punkt.

Artikel 29

Upphävande av privilegier eller immunitet

1. När Europeiska åklagarmyndighetens utredningar inbegriper personer som skyddas genom privilegier eller immunitet i enlighet med nationell lagstiftning, och sådana privilegier eller sådan immunitet utgör ett hinder för utredningen i fråga, ska den europeiska chefsåklagaren utfärda en motiverad skriftlig begäran om upphävande av privilegierna eller immuniteten i enlighet med de förfaranden som fastställs i nationell lagstiftning.

2. När Europeiska åklagarmyndighetens utredningar inbegriper personer som skyddas genom privilegier eller immunitet i enlighet med unionsrätten, särskilt protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier, och sådana privilegier eller sådan immunitet utgör ett hinder för utredningen i fråga, ska den europeiska chefsåklagaren utfärda en motiverad skriftlig begäran om upphävande av privilegierna eller immuniteten i enlighet med de förfaranden som fastställs i unionslagstiftningen.

AVSNITT 2

Bestämmelser om utredningsåtgärder och andra åtgärder

Artikel 30

Utredningsåtgärder och andra åtgärder

1. Ätminstone i de fall där det brott som utreds är belagt med en maximal påföljd på minst fyra års fängelse ska medlemsstaterna säkerställa att de europeiska delegerade åklagarna har rätt att begära eller beordra följande utredningsåtgärder:

- a) Genomsökning av lokaler, tomter, transportmedel, privata bostäder, kläder och annan personlig egendom eller data-system samt vidtagande av de åtgärder som krävs för att bevara deras integritet eller undvika att bevismaterial förstörs eller förorenas.
- b) Erhållande av relevanta föremål eller handlingar antingen i originalformat eller i annat angivet format.
- c) Erhållande av lagrade krypterade eller dekrypterade datauppgifter, antingen i originalformat eller i annat angivet format, inbegripet bankkontouppgifter och trafikuppgifter med undantag för uppgifter som bevarats specifikt i enlighet med nationell lagstiftning i överensstämmelse med artikel 15.1 andra meningen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG⁽¹⁾.
- d) Frysning av hjälpmedel eller vinning av brott, inbegripet tillgångar, som förväntas bli föremål för förverkande av den behöriga domstolen och där det finns anledning att tro att den som äger, innehar eller är ansvarig för de hjälpmedlen eller den vinningen kommer att försöka hindra en dom om förverkande.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

e) Avlyssning av elektronisk kommunikation till och från den misstänkte eller tilltalade via alla de elektroniska kommunikationsmedel som den misstänkte eller tilltalade använder.

f) Spårning av ett föremål med tekniska metoder, inbegripet kontrollerade varuleveranser.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 29 kan de utredningsåtgärder som anges i punkt 1 i den här artikeln vara förenade med villkor i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning om den nationella lagstiftningen innehåller särskilda restriktioner som är tillämpliga på vissa kategorier av personer eller yrkesverksamma som är bundna av tystnadsplikt.

3. Utredningsåtgärderna i punkt 1 c, e och f i denna artikel kan vara förenade med ytterligare villkor, inbegripet begränsningar, som föreskrivs i tillämplig nationell lagstiftning. I synnerhet får medlemsstaterna begränsa tillämpningen av punkt 1 e och f i denna artikel till specifika grova brott. En medlemsstat som avser att använda sig av en sådan begränsning ska i enlighet med artikel 117 till Europeiska åklagarmyndigheten anmäla den relevanta förteckningen över specifika grova brott.

4. De europeiska delegerade åklagarna ha rätt att utöver de åtgärder som avses i punkt 1 begära eller beordra alla andra åtgärder i deras medlemsstater som är tillgängliga för åklagare enligt nationell lagstiftning i liknande nationella ärenden.

5. De europeiska delegerade åklagarna får bara beordra de åtgärder som avses i punkterna 1 och 4 när det finns rimliga skäl att anta att de särskilda åtgärderna i fråga kan rendera information eller bevismaterial som är till nytta för utredningen och när det inte finns någon mindre ingripande åtgärd med vilken de skulle kunna uppnå samma mål. Förfarandena och metoderna för att vidta åtgärderna ska styras av tillämplig nationell lagstiftning.

Artikel 31

Gränsöverskridande utredningar

1. De europeiska delegerade åklagarna ska verka i nära samarbete med varandra genom att biträda och regelbundet rådgöra med varandra i gränsöverskridande fall. När en åtgärd behöver vidtas i en annan medlemsstat än den handläggande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat ska denne besluta om antagandet av den nödvändiga åtgärden och anvisa den till en europeisk delegerad åklagare som finns i den medlemsstat där åtgärden behöver vidtas.

2. Den handläggande europeiska delegerade åklagaren får anvisa alla åtgärder som är tillgängliga för honom eller henne i enlighet med artikel 30. Motiveringen och antagandet av sådana åtgärder ska styras av lagstiftningen i den handläggande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat. Om den handläggande europeiska delegerade åklagaren anvisar en utredningsåtgärd till en eller flera europeiska delegerade åklagare från en annan medlemsstat ska han eller hon samtidigt informera sin övervakande europeiska åklagare.

3. Om domstolsgodkännande krävs för åtgärden enligt lagstiftningen i den biträdande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat ska den biträdande europeiska delegerade åklagaren inhämta det godkännandet i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstaten.

Om det vägras ett domstolsgodkännande för den anvisade åtgärden ska den handläggande europeiska delegerade åklagaren dra tillbaka anvisningen.

Om lagstiftningen i den biträdande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat inte kräver ett sådant domstolsgodkännande medan lagstiftningen i den handläggande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat kräver det, ska godkännandet emellertid inhämtas av den senare europeiska delegerade åklagaren och lämnas in tillsammans med anvisningen.

4. Den biträdande europeiska delegerade åklagaren ska vidta den anvisade åtgärden eller instruera den behöriga nationella myndigheten att göra det.

5. När den biträdande europeiska delegerade åklagaren anser att
- anvisningen är ofullständig eller innehåller en uppenbar relevant felaktighet,
 - åtgärden av motiverade och objektiva skäl inte kan vidtas inom den tidsfrist som anges i anvisningen,
 - en alternativ men mindre ingripande åtgärd skulle kunna åstadkomma samma resultat som den anvisade åtgärden, eller
 - den anvisade åtgärden inte finns eller inte skulle vara tillgänglig i ett liknande inhemskt ärende enligt lagstiftningen i hans eller hennes medlemsstat,
- ska han eller hon informera sin övervakande europeiska åklagare och rådgöra med den handläggande europeiska delegerade åklagaren i syfte att lösa frågan bilateralt.
6. Om den anvisade åtgärden inte finns i en renodlat inhemsk situation, men skulle vara tillgänglig i en gränsöverskridande situation som omfattas av rättsliga instrument om ömsesidigt erkännande eller gränsöverskridande samarbete, får de berörda europeiska delegerade åklagarna, med de berörda övervakande europeiska åklagarnas samtycke, använda sig av sådana instrument.
7. Om de europeiska delegerade åklagarna inte kan lösa frågan inom sju arbetsdagar och anvisningen kvarstår ska ärendet hänskjutas till behörig permanent avdelning. Detsamma gäller om den anvisade åtgärden inte vidtas inom den tidsfrist som angetts i anvisningen eller inom rimlig tid.
8. Den behöriga permanenta avdelningen ska i den utsträckning som krävs höra de europeiska delegerade åklagare som berörs av ärendet och sedan utan onödigt dröjsmål och i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning samt denna förordning avgöra huruvida och när den efterfrågade anvisade åtgärden eller en ersättningsåtgärd ska vidtas av den biträdande europeiska delegerade åklagaren, och sedan meddela beslutet till nämnda europeiska delegerade åklagare genom behörig europeisk åklagare.

Artikel 32

Verkställande av anvisade åtgärder

De anvisade åtgärderna ska verkställas i enlighet med denna förordning och lagstiftningen i den biträdande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat. Formaliteter och förfaranden som den handläggande europeiska delegerade åklagaren uttryckligen har angett ska följas såvida inte sådana formaliteter och förfaranden strider mot de grundläggande rättsprinciperna i den biträdande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat.

Artikel 33

Provisoriskt frihetsberövande och gränsöverskridande överlämnande

- Den handläggande europeiska delegerade åklagaren får begära eller beordra att den misstänkte eller tiltalade anhålls eller häktas i enlighet med den nationella lagstiftning som är tillämplig på liknande nationella ärenden.
- I de fall där det är nödvändigt att anhålla och överlämna en person som inte befinner sig i den medlemsstat där den handläggande europeiska delegerade åklagaren finns ska den senare utfärda, eller begära att den behöriga myndigheten i den medlemsstaten utfärdar, en europeisk arresteringsorder i enlighet med rådets rambeslut 2002/584/RIF⁽¹⁾.

AVSNITT 3

Bestämmelser om lagföring

Artikel 34

Hänskjutande till och överförande av förfaranden till nationella myndigheter

- När en utredning som genomförts av Europeiska åklagarmyndigheten visar att de sakförhållanden som är föremål för utredningen inte utgör ett brott i fråga om vilket myndigheten i enlighet med artiklarna 22 och 23 har behörighet, ska den behöriga permanenta avdelningen utan onödigt dröjsmål besluta att hänskjuta ärendet till de behöriga nationella myndigheterna.

⁽¹⁾ Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1).

2. När en utredning som genomförs av Europeiska åklagarmyndigheten visar att de närmare villkor för utövandet av dess behörighet som anges i artikel 25.2 och 25.3 inte längre är uppfyllda, ska den behöriga permanenta avdelningen besluta att utan onödigt dröjsmål hänskjuta ärendet till de behöriga nationella myndigheterna innan den inleder lagföring vid nationella domstolar.

3. Om kollegiet, avseende ett brott som åsamkat eller sannolikt kommer att åsamka unionens ekonomiska intressen skador för mindre än 100 000 EUR, anser att det, med hänvisning till hur allvarligt brottet är eller komplexiteten i förfarandet i det enskilda ärendet, inte finns något behov av att utreda eller lagföra ett ärende på unionsnivå och att det skulle tjäna effektiviteten i utredningen eller lagföringen, ska det i enlighet med artikel 9.2 utfärda allmänna riktlinjer som gör det möjligt för de permanenta avdelningarna att hänskjuta ärendet till de behöriga nationella myndigheterna.

Dessa riktlinjer ska också göra det möjligt för de permanenta avdelningarna att hänskjuta ett ärende till de behöriga nationella myndigheterna om Europeiska åklagarmyndigheten utöver en behörighet i fråga om brott som avses i artikel 3.2 a och b i direktiv (EU) 2017/1371 och om de skador som unionens ekonomiska intressen åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas inte är större än de skador som något annat brottsoffer åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas.

För att säkerställa en enhetlig tillämpning av riktlinjerna ska varje permanent avdelning årligen rapportera till kollegiet om tillämpningen av riktlinjerna.

Sådana hänskjutanden ska också inbegripa eventuella oupplösligt sammankopplade brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet i enlighet med vad som avses i artikel 22.3.

4. Den permanenta avdelningen ska meddela varje beslut att hänskjuta ett ärende till de nationella myndigheterna på grundval av punkt 3 till den europeiska chefsåklagaren. Inom tre dagar efter att den europeiska chefsåklagaren mottagit denna information kan han eller hon begära att den permanenta avdelningen omprövar sitt beslut om den europeiska chefsåklagaren anser att enhetligheten inom Europeiska åklagarmyndighetens hänskjutningspolicy kräver detta. Om den europeiska chefsåklagaren är ledamot av den berörda permanenta avdelningen, ska en av de biträdande europeiska chefsåklagarna utöva rätten att begära denna omprövning.

5. Om de behöriga nationella myndigheterna inte godtar övertagandet av ärendet i enlighet med punkterna 2 och 3 inom en tidsram på högst 30 dagar, ska Europeiska åklagarmyndigheten fortsätta att vara behörig att lagföra eller avskryva ärendet i enlighet med de regler som fastställs i denna förordning.

6. I de fall där Europeiska åklagarmyndigheten överväger ett avskrivande i enlighet med artikel 39.3 ska, om den nationella myndigheten så kräver, den permanenta avdelningen utan dröjsmål hänskjuta ärendet till den myndigheten.

7. Om den nationella myndigheten, efter ett hänskjutande i enlighet med punkt 1, 2 eller 3 i den här artikeln och artikel 25.3 beslutar att inleda en utredning ska Europeiska åklagarmyndigheten överföra ärendeakten till den nationella myndigheten, avhålla sig från att vidta några ytterligare utrednings- eller lagföringsåtgärder och avsluta ärendet.

8. Om en ärendeakt överförs i enlighet med punkt 1, 2 eller 3 i den här artikeln och artikel 25.3 ska Europeiska åklagarmyndigheten informera berörda unionsinstitutioner, unionsorgan och unionsbyråer samt, när det är lämpligt enligt nationell lagstiftning, misstänkta, tilltalade och brottsoffer om överföringen.

Artikel 35

Avslutande av utredningen

1. När den handläggande europeiska delegerade åklagaren anser att utredningen är slutförd ska han eller hon till den övervakande europeiska åklagaren lämna in en rapport med en redogörelse för ärendet och ett utkast till beslut om huruvida lagföring ska ske vid en nationell domstol eller huruvida hänskjutande av ärendet, avskrivande eller förenklat åtalsförfarande i enlighet med artikel 34, 39 eller 40 bör övervägas. Den övervakande europeiska åklagaren ska översända dessa handlingar till den behöriga permanenta avdelningen och, om han eller hon anser det nödvändigt, låta dem åtföljas av den övervakande europeiska åklagarens egen bedömning. När den permanenta avdelningen i enlighet med artikel 10.3 fattar det beslut som föreslås av den europeiska delegerade åklagaren ska han eller hon i enlighet därmed gå vidare med denna fråga.

2. Om den permanenta avdelningen, med utgångspunkt i de inkomna rapporterna, tror att den inte kommer att fatta det beslut som föreslås av den europeiska delegerade åklagaren ska den, där så är nödvändigt, göra en egen genomgång av ärendeakten innan den fattar ett slutgiltigt beslut eller ger den europeiska delegerade åklagaren ytterligare instruktioner.

3. I tillämpliga fall ska det i den europeiska delegerade åklagarens rapport också tillräckligt motiveras varför talan i ärendet väcks antingen vid en domstol i den medlemsstat där han eller hon finns eller, i enlighet med artikel 26.4, vid en domstol i en annan medlemsstat som har behörighet i ärendet.

Artikel 36

Lagföring vid nationella domstolar

1. När den europeiska delegerade åklagaren lägger fram ett utkast till beslut med förslag om väckande av talan i ett ärende ska den permanenta avdelningen, i enlighet med de förfaranden som fastställs i artikel 35, fatta beslut om detta utkast inom 21 dagar. Den permanenta avdelningen kan inte besluta att avskryva ärendet om det i ett utkast till beslut föreslås att talan ska väckas i ett ärende.

2. Om den permanenta avdelningen inte fattar ett beslut inom tidsfristen på 21 dagar ska det beslut som föreslås av den europeiska delegerade åklagaren anses vara godkänt.

3. Om flera olika medlemsstater har behörighet i ärendet ska den permanenta avdelningen i princip besluta att talan väcks i den handläggande europeiska delegerade åklagarens medlemsstat. Den permanenta avdelningen får dock, med beaktande av den rapport som tillhandahållits i enlighet med artikel 35.1, besluta att talan ska väckas i ärendet i en annan medlemsstat, om det finns tillräckligt berättigade skäl att göra det, med hänsyn tagen till de kriterier som anges i artikel 26.4 och 26.5, och instruera en europeisk delegerad åklagare i den medlemsstaten i enlighet med detta.

4. Före beslutet om att väcka talan i ett ärende kan den behöriga permanenta avdelningen, på förslag av den handläggande europeiska delegerade åklagaren, besluta att förena flera ärenden där flera olika europeiska delegerade åklagare genomfört utredningar mot samma person(er) med sikte inställt på lagföring i dessa ärenden vid domstolarna i en enda medlemsstat som, i enlighet med sin lagstiftning, har behörighet i vart och ett av dessa enskilda ärenden.

5. Så fort ett beslut har fattats om i vilken medlemsstat talan ska väckas, ska det utifrån nationell lagstiftning fastställas vilken nationell domstol i den medlemsstaten som är behörig.

6. Om så är nödvändigt för återvinning, administrativ uppföljning eller kontroll ska det centrala åklagarkontoret meddela behöriga nationella myndigheter, berörda parter och unionens relevanta institutioner, organ och byråer om beslutet att lagföra.

7. I de fall där åklagaren, efter att domstolen meddelat sin dom, har att besluta huruvida ett överklagande ska lämnas in, ska den europeiska delegerade åklagaren lämna in en rapport med ett förslag till beslut till den behöriga permanenta avdelningen och invänta dess instruktioner. Om det skulle vara omöjligt att invänta dessa instruktioner före utgången av den tidsfrist som fastställs i nationell lagstiftning ska den europeiska delegerade åklagaren ha rätt att lämna in överklagandet utan föregående instruktioner från den permanenta avdelningen, varefter den europeiska delegerade åklagaren utan dröjsmål ska lämna in rapporten till den permanenta avdelningen. Den permanenta avdelningen ska därefter instruera den europeiska delegerade åklagaren att antingen vidhålla eller återkalla överklagandet. Samma förfarande ska gälla när den handläggande europeiska delegerade åklagaren i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning intar en ståndpunkt under domstolsförfarandet som skulle leda till att ärendet avskrivs.

Artikel 37

Bevisning

1. Den bevisning som åklagare vid Europeiska åklagarmyndigheten eller den tilltalade lägger fram för en domstol får inte avvisas enbart på grund av att bevisningen har inhämtats i en annan medlemsstat eller i enlighet med lagstiftningen i en annan medlemsstat.

2. Den behöriga domstolens befogenhet att fritt bedöma den bevisning som läggs fram av den tilltalade eller åklagarna vid Europeiska åklagarmyndigheten ska inte påverkas av denna förordning.

Artikel 38

Avyttring av förverkade tillgångar

När den behöriga nationella domstolen, i enlighet med kraven och förfarandena enligt nationell lagstiftning, däribland den nationella lagstiftning genom vilken Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU⁽¹⁾ införlivas, har fattat ett slutligt beslut om förverkande av egendom med anknytning till, eller vinning som härrör från, ett brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet, ska sådana tillgångar eller sådan vinning avyttras i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning. Denna avyttring ska inte inverka menligt på unionens eller andra brottsoffers rätt att kompenseras för den skada de lidit.

AVSNITT 4

Bestämmelser om alternativ till lagföring

Artikel 39

Avskrivande av ärenden

1. Om lagföring har blivit omöjlig enligt lagstiftningen i den medlemsstat där den handläggande europeiska delegerade åklagaren finns, ska den permanenta avdelningen, med utgångspunkt i en rapport som tillhandahållits av den europeiska delegerade åklagare som handlägger ärendet i enlighet med artikel 35.1, besluta att avskryva ärendet mot en person av något av följande skäl:

- a) Den misstänkte eller tilltalade har avlidit eller den misstänkta eller tilltalade juridiska personen har försatts i likvidation.
- b) Den misstänkte eller tilltalade har en allvarlig psykisk störning.
- c) Den misstänkte eller tilltalade har beviljats amnesti.
- d) Den misstänkte eller tilltalade har beviljats immunitet, såvida den inte har upphävts.
- e) Den nationella preskriptionstiden för att väcka talan har löpt ut.
- f) Den misstänktes eller tilltalades ärende har redan avslutats med avseende på samma gärningar.
- g) Relevant bevismaterial saknas.

2. Ett beslut i enlighet med punkt 1 ska inte förhindra ytterligare utredningar på grundval av nya sakförhållanden som Europeiska åklagarmyndigheten inte hade kännedom om när beslutet fattades och vilka blev kända efter beslutet. Beslutet att återuppta utredningar på grundval av sådana nya sakförhållanden ska fattas av den behöriga permanenta avdelningen.

3. Om Europeiska åklagarmyndigheten har behörighet i enlighet med artikel 22.3, ska den inte avskryva ett ärende utan att först ha konsulterat de nationella myndigheterna i den medlemsstat som avses i artikel 25.6. I tillämpliga fall ska den permanenta avdelningen hänskjuta ärendet till de behöriga nationella myndigheterna i enlighet med artikel 34.6, 34.7 och 34.8.

Detsamma gäller om Europeiska åklagarmyndigheten utövar en behörighet i fråga om brott som avses i artikel 3.2 a och b i direktiv (EU) 2017/1371 och om de skador som unionens ekonomiska intressen åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas inte är större än de skador som något annat brottsoffer åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas.

4. Om ett ärende har avskrivits, ska Europeiska åklagarmyndigheten officiellt meddela de behöriga nationella myndigheterna och informera de berörda unionsinstitutionerna, unionsorganen och unionsbyråerna samt, när det är lämpligt enligt nationell lagstiftning, de misstänkta eller tilltalade samt brottsoffren om detta avskrivande. De avskrivna ärendena kan också hänskjutas till Olaf eller till behöriga nationella förvaltningsmyndigheter eller rättsliga myndigheter för återvinning eller annan administrativ uppföljning.

AVSNITT 5

Bestämmelser om förenklade förfaranden

Artikel 40

Förenklade åtalsförfaranden

1. Om den tillämpliga nationella lagstiftningen föreskriver ett förenklat åtalsförfarande som syftar till att avsluta ärendet på grundval av villkor som avtalats med den misstänkte, får den handläggande europeiska delegerade åklagaren i enlighet med artiklarna 10.3 och 35.1 föreslå för den behöriga permanenta avdelningen att detta förfarande tillämpas i enlighet med de villkor som fastställs i nationell lagstiftning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU av den 3 april 2014 om frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott i Europeiska unionen (EUT L 127, 29.4.2014, s. 39).

Om Europeiska åklagarmyndigheten utövar en behörighet i fråga om brott som avses i artikel 3.2 a och b i direktiv (EU) 2017/1371 och om de skador som unionens ekonomiska intressen åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas inte är större än de skador som något annat brottsoffer åsamkats eller sannolikt kommer att åsamkas, ska den handläggande europeiska delegerade åklagaren samråda med de nationella åklagarmyndigheterna innan han eller hon föreslår att ett förenklat åtalsförfarande ska tillämpas.

2. Den permanenta avdelningen ska fatta beslut om förslaget från den handläggande europeiska delegerade åklagaren med beaktande av följande grunder:

- a) Hur allvarligt brottet är, baserat främst på den skada som åsamkats.
- b) Hur villig den brottsmisstänkte är att ersätta den skada som orsakats av det rättsstridiga handlandet.
- c) Om tillämpning av förfarandet överensstämmer med de allmänna mål och grundläggande principer för Europeiska åklagarmyndigheten som anges i denna förordning.

Kollegiet ska i enlighet med artikel 9.2 anta riktlinjer för tillämpningen av dessa grunder.

3. Om den permanenta avdelningen samtycker till förslaget, ska den handläggande europeiska delegerade åklagaren tillämpa det förenklade åtalsförfarandet i enlighet med de villkor som fastställs i nationell lagstiftning och registrera det i ärendehanteringssystemet. När det förenklade åtalsförfarandet har avslutats efter att de villkor som avtalats med den misstänkte har uppfyllts, ska den permanenta avdelningen instruera den europeiska delegerade åklagaren att agera i syfte att avsluta ärendet.

KAPITEL VI

RÄTTSSÄKERHETSGARANTIER

Artikel 41

Misstänkta och tilltalades rättigheter

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska bedriva sin verksamhet i fullständig överensstämmelse med de rättigheter som fastställs för misstänkta och tilltalade i stadgan, inbegripet rätten till en opartisk domstol och rätten till försvar.

2. Misstänkta eller tilltalade vid Europeiska åklagarmyndighetens straffrättsliga förfaranden ska åtminstone åtnjuta de processuella rättigheter som fastställs i unionslagstiftningen, inklusive direktiv om misstänkta och tilltalades rättigheter vid straffrättsliga förfaranden, så som de införlivats genom nationell lagstiftning, såsom

- a) rätt till tolkning och översättning, i enlighet med direktiv 2010/64/EU,
- b) rätt till information och tillgång till material rörande ärendet, i enlighet med direktiv 2012/13/EU,
- c) rätt till tillgång till försvarare och rätt att kontakta tredje parter och få en tredje part underrättad vid frihetsberövande, i enlighet med direktiv 2013/48/EU,
- d) rätt att tiga och rätt till oskuldspresumtion, i enlighet med direktiv (EU) 2016/343,
- e) rätt till rätts hjälp, i enlighet med direktiv (EU) 2016/1919.

3. Utan att det påverkar de rättigheter som avses i detta kapitel ska misstänkta, tilltalade och andra personer som berörs av Europeiska åklagarmyndighetens ärenden åtnjuta samtliga processuella rättigheter som de i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning har tillgång till, inbegripet möjligheten att lägga fram bevisning, begära att experter utses eller att expertgranskning sker och att vittnen hörs samt att begära att Europeiska åklagarmyndigheten utverkar dessa åtgärder på försvarets vägnar.

Artikel 42

Rättslig prövning

1. Processuella beslut av Europeiska åklagarmyndigheten som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man ska kunna bli föremål för prövning vid de behöriga nationella domstolarna i enlighet med de krav och förfaranden som föreskrivs i nationell rätt. Detsamma gäller för Europeiska åklagarmyndighetens underlåtenhet att anta processuella beslut som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man och som den inom ramen för denna förordning hade en lagstadgad skyldighet att anta.

2. Europeiska unionens domstol ska vara behörig att meddela förhandsavgöranden i enlighet med artikel 267 i EUF-fördraget om
- giltigheten av Europeiska åklagarmyndighetens processuella beslut i den mån en sådan fråga uppkommer vid en domstol i en medlemsstat direkt på grundval av unionsrätten,
 - tolkningen eller giltigheten av bestämmelser i unionsrätten, inklusive denna förordning,
 - tolkningen av artiklarna 22 och 25 i denna förordning med avseende på en behörighetskonflikt mellan Europeiska åklagarmyndigheten och de behöriga nationella myndigheterna.
3. Med avvikelse från punkt 1 i denna artikel ska Europeiska åklagarmyndighetens beslut att avskriva ett ärende, i den mån de bestrids direkt på grundval av unionsrätten, kunna bli föremål för prövning vid Europeiska unionens domstol i enlighet med artikel 263 fjärde stycket i EUF-fördraget.
4. Europeiska unionens domstol ska i enlighet med artikel 268 i EUF-fördraget vara behörig att avgöra tvister om skadestånd för skada som orsakats av Europeiska åklagarmyndigheten.
5. Europeiska unionens domstol ska i enlighet med artikel 272 i EUF-fördraget vara behörig att avgöra tvister om skiljedoms klausuler i avtal som ingåtts av Europeiska åklagarmyndigheten.
6. Europeiska unionens domstol ska i enlighet med artikel 270 i EUF-fördraget vara behörig att avgöra alla tvister i personalfrågor.
7. Europeiska unionens domstol ska vara behörig i fråga om avsättning av den europeiska chefsåklagaren eller av europeiska åklagare i enlighet med artikel 14.5 respektive 16.5.
8. Denna artikel påverkar inte rättslig prövning vid Europeiska unionens domstol i enlighet med artikel 263 fjärde stycket i EUF-fördraget av sådana beslut av Europeiska åklagarmyndigheten som påverkar registrerade rättigheter inom ramen för kapitel VIII och av Europeiska åklagarmyndighetens beslut som inte är processuella beslut, t.ex. Europeiska åklagarmyndighetens beslut om allmänhetens rätt till tillgång till handlingar, beslut om avsättning av europeiska delegerade åklagare som antagits i enlighet med artikel 17.3 i denna förordning eller andra administrativa beslut.

KAPITEL VII

BEHANDLING AV INFORMATION

Artikel 43

Europeiska åklagarmyndighetens tillgång till information

- Europeiska delegerade åklagare ska kunna erhålla all relevant information som finns lagrad i nationella databaser för brottsutredning och brottsbekämpning samt andra relevanta register som tillhör offentliga myndigheter, på samma villkor som de som gäller enligt nationell lagstiftning i liknande ärenden.
- Europeiska åklagarmyndigheten ska även kunna erhålla all relevant information som faller inom dess behörighet och som finns lagrad i databaser och register som tillhör unionens institutioner, organ och byråer.

Artikel 44

Ärendehanteringssystem

- Europeiska åklagarmyndigheten ska inrätta ett ärendehanteringssystem som ska innehas och förvaltas i enlighet med de regler som fastställs i denna förordning och Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning.
- Syftet med ärendehanteringssystemet ska vara följande:
 - Att stödja hanteringen av utredningar och lagföring som genomförs av Europeiska åklagarmyndigheten, särskilt genom hantering av interna informationsarbetsflöden och stöd till utredningsarbete i gränsöverskridande ärenden.
 - Att säkerställa säker tillgång till information om utredningar och lagföring vid det centrala åklagarkontoret samt för de europeiska delegerade åklagarna.

- c) Att möjliggöra korshänvisning till information och extraktion av data för operativ analys och statistiska ändamål.
 - d) Att underlätta kontroll för att säkerställa att behandlingen av operativa personuppgifter är laglig och överensstämmer med relevanta bestämmelser i denna förordning.
3. Ärendehanteringssystemet kan kopplas till den säkra telekommunikationsförbindelse som avses i artikel 9 i rådets beslut 2008/976/RIF⁽¹⁾.
4. Ärendehanteringssystemet ska innehålla följande:
- a) Ett register över information som erhållits av Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med artikel 24, vilket även omfattar alla beslut med anknytning till denna information.
 - b) Ett index över alla ärendeakter.
 - c) All information från ärendeakterna lagrad i elektronisk form i ärendehanteringssystemet i enlighet med artikel 45.3.

Indexet får inte innehålla några andra operativa personuppgifter än de uppgifter som behövs för att identifiera ärenden eller fastställa kopplingar mellan olika ärendeakter.

5. Vid behandlingen av operativa personuppgifter får Europeiska åklagarmyndigheten utöver ärendeakter endast upprätta automatiserade register i enlighet med denna förordning och Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning. Närmare uppgifter om sådana automatiserade register ska anmälas till Europeiska datatillsynsmannen.

Artikel 45

Europeiska åklagarmyndighetens ärendeakter

1. Om Europeiska åklagarmyndigheten beslutar att inleda en utredning eller utöva sin rätt att överta förfaranden i enlighet med denna förordning, ska den handläggande europeiska delegerade åklagaren öppna en ärendeakt.

Ärendeakten ska innehålla all information och bevisning som är tillgänglig för den europeiska delegerade åklagaren avseende utredningen eller lagföringen vid Europeiska åklagarmyndigheten.

Sedan en utredning väl har inletts ska informationen från det register som avses i artikel 44.4 a läggas till ärendeakten.

2. Ärendeakten ska förvaltas av den handläggande europeiska delegerade åklagaren i enlighet med lagstiftningen i dennes medlemsstat.

Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning får inbegripa bestämmelser om organisationen och förvaltningen av ärendeakterna i den utsträckning som är nödvändig för att säkerställa att Europeiska åklagarmyndigheten fungerar som en enda myndighet. Tillgång till ärendeakten för misstänkta och tilltalade och andra personer som är involverade i förfarandena ska beviljas av den handläggande europeiska delegerade åklagaren i enlighet med lagstiftningen i åklagarens medlemsstat.

3. Europeiska åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem ska omfatta all information och bevisning från ärendeakten som får lagras i elektronisk form, i syfte att göra det möjligt för det centrala åklagarkontoret att utföra sina uppgifter i enlighet med denna förordning. Den handläggande europeiska delegerade åklagaren ska säkerställa att informationsinnehållet i ärendehanteringssystemet alltid återspeglar ärendeakten, särskilt att operativa personuppgifter som ingår i ärendehanteringssystemet raderas eller rättas närhelst sådana uppgifter har raderats eller rättats i motsvarande ärendeakt.

Artikel 46

Tillgång till ärendehanteringssystemet

Den europeiska chefsåklagaren, de biträdande europeiska chefsåklagarna, andra europeiska åklagare och de europeiska delegerade åklagarna ska ha direkt tillgång till registret och till indexet.

⁽¹⁾ Rådets beslut 2008/976/RIF av den 16 december 2008 om det europeiska rättsliga nätverket (EUT L 348, 24.12.2008, s. 130).

Den övervakande europeiska åklagaren samt den behöriga permanenta avdelningen ska vid utövandet av sina befogenheter i enlighet med artiklarna 10 och 12 ha direkt tillgång till information som lagras i elektronisk form i ärendehanteringssystemet. Den övervakande europeiska åklagaren ska ha direkt tillgång även till ärendeakten. Den behöriga permanenta avdelningen ska på egen begäran få tillgång till ärendeakten.

Andra europeiska delegerade åklagare får begära tillgång till information som lagras i elektronisk form i ärendehanteringssystemet samt till alla ärendeakter. Den handläggande europeiska delegerade åklagaren ska fatta beslut om beviljandet av sådan tillgång för andra europeiska delegerade åklagare i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning. Om tillgång inte beviljas, får ärendet hänskjutas till behörig permanent avdelning. Den behöriga permanenta avdelningen ska i den mån det är nödvändigt höra de berörda europeiska delegerade åklagarna och därefter fatta beslut i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning och denna förordning.

I Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning ska närmare bestämmelser fastställas för rätten till tillgång och förfarandet för att fastställa nivån av tillgång till ärendehanteringssystemet för den europeiska chefsåklagaren, de biträdande europeiska chefsåklagarna, andra europeiska åklagare, de europeiska delegerade åklagarna samt personalen vid Europeiska åklagarmyndigheten, i den mån som krävs för att de ska kunna utföra sitt arbete.

KAPITEL VIII

DATASKYDD

Artikel 47

Principer för behandling av personuppgifter

1. Följande bestämmelser gäller för personuppgifter:
 - a) De ska behandlas på ett lagenligt och korrekt sätt (lagenlig och korrekt behandling).
 - b) De ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte vidarebehandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Vidarebehandling för arkivändamål i allmänhetens intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål ska inte anses vara oförenligt med de ursprungliga ändamålen, förutsatt att Europeiska åklagarmyndigheten vidtar lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter (ändamålsbegränsning).
 - c) De ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering).
 - d) De ska vara korrekta och om nödvändigt hållas aktuella. Alla rimliga åtgärder måste vidtas för att säkerställa att personuppgifter som är felaktiga raderas eller rättas utan dröjsmål, med beaktande av de ändamål för vilka de behandlas (noggrannhet).
 - e) De ska lagras i en form som inte gör det möjligt att identifiera de registrerade under längre tid än vad som krävs för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Personuppgifter får lagras under längre perioder i den mån personuppgifterna enbart behandlas för arkivändamål i allmänhetens intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål, under förutsättning att Europeiska åklagarmyndigheten har fastställt lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter, särskilt genom att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder enligt kraven i denna förordning (lagringsminimering).
 - f) De ska behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet skydd mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstörelse eller skada genom olyckshändelse, med användning av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder (integritet och konfidentialitet).
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska ansvara för och kunna visa att punkt 1 efterlevs (ansvarsskyldighet) vid fullständig eller partiell automatiserad behandling av personuppgifter och vid annan behandling än automatiserad behandling av sådana personuppgifter som ingår i eller som avses ingå i ett register.

3. Behandling som utförs av Europeiska åklagarmyndigheten för något annat av de ändamål som anges i artikel 49 än det för vilket de operativa personuppgifterna samlas in ska tillåtas om
- a) Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med denna förordning är bemyndigad att behandla sådana operativa personuppgifter för ett sådant ändamål,
 - b) behandlingen är nödvändig och står i proportion till detta andra ändamål i enlighet med unionsrätten, och
 - c) användning av operativa personuppgifter i förekommande fall inte är förbjuden enligt den nationella processrätt som är tillämplig på de utredningsåtgärder som vidtas i enlighet med artikel 30. Tillämplig nationell processrättslagstiftning ska vara lagstiftningen i den medlemsstat där uppgifterna erhölls.

Artikel 48

Administrativa personuppgifter

- 1. Förordning (EG) nr 45/2001 ska vara tillämplig på alla administrativa personuppgifter som behandlas av Europeiska åklagarmyndigheten.
- 2. Europeiska åklagarmyndigheten ska fastställa lagringstiderna för administrativa personuppgifter i de dataskyddsbestämmelser som ingår i dess interna arbetsordning.

Artikel 49

Behandling av operativa personuppgifter

- 1. Europeiska åklagarmyndigheten ska behandla operativa personuppgifter automatiserat eller i strukturerade manuella register i enlighet med denna förordning och enbart för något av följande ändamål:
 - a) Brottsutredningar och lagföringsåtgärder som genomförs i enlighet med denna förordning.
 - b) Informationsutbyte med behöriga myndigheter i medlemsstaterna i Europeiska unionen och med andra unionsinstitutioner, unionsorgan och unionsbyråer i enlighet med denna förordning.
 - c) Samarbete med tredjeländer och internationella organisationer i enlighet med denna förordning.
 - 2. De kategorier av operativa personuppgifter och de kategorier av registrerade vars operativa personuppgifter Europeiska åklagarmyndigheten får behandla i det index som avses i artikel 44.4 b för varje ändamål som avses i punkt 1 i den här artikeln ska förtecknas i en bilaga i enlighet med punkt 3.
 - 3. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 115 med avseende på upprättande av en förteckning över de kategorier av operativa personuppgifter och de kategorier av registrerade som avses i punkt 2 i den här artikeln samt uppdatering av denna förteckning för att beakta informationsteknikens utveckling och mot bakgrund av de framsteg som gjorts inom informationsområdet.
- Om det är nödvändigt på grund av tvingande skäl till skyndsamhet, ska det förfarande som anges i artikel 116 tillämpas på delegerade akter som antas enligt denna punkt.
- 4. Europeiska åklagarmyndigheten får tillfälligt behandla operativa personuppgifter i syfte att fastställa huruvida dessa uppgifter är relevanta för dess arbetsuppgifter och för de ändamål som avses i punkt 1. Kollegiet ska, på förslag från den europeiska chefsåklagaren och efter att ha hört Europeiska datatillsynsmannen, ytterligare precisera villkoren för behandlingen av sådana operativa personuppgifter, särskilt när det gäller tillgång till och användning av uppgifterna samt tidsfrister för lagring och radering av uppgifterna.
 - 5. Europeiska åklagarmyndigheten ska behandla operativa personuppgifter på ett sådant sätt att det kan fastställas vilken myndighet som tillhandahållit uppgifterna eller var uppgifterna har hämtats.
 - 6. Vid tillämpning av artiklarna 57–62 ska Europeiska åklagarmyndigheten i relevanta fall agera i överensstämmelse med nationell processrätt avseende skyldigheten att ge den registrerade information och möjligheterna att utelämnas, begränsa eller skjuta upp tillhandahållandet av denna information. I förekommande fall ska den handläggande europeiska delegerade åklagaren rådgöra med andra europeiska delegerade åklagare innan han eller hon fattar ett beslut vad gäller artiklarna 57–62.

Artikel 50

Tidsfrister för lagring av operativa personuppgifter

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska regelbundet göra en översyn av behovet av lagring av de behandlade operativa personuppgifterna. En sådan översyn ska göras senast tre år efter det att de operativa personuppgifterna behandlades för första gången och därefter vart tredje år. Om operativa personuppgifter lagras under en period som överstiger fem år, ska Europeiska datatillsynsmannen informeras om detta.
2. Operativa personuppgifter som behandlas av Europeiska åklagarmyndigheten får inte lagras längre än fem år efter det att en friande dom i målet vunnit laga kraft; om den anklagade befanns skyldig ska tidsfristen förlängas till dess att den ålagda påföljden har verkställts eller inte längre kan verkställas enligt den dömande medlemsstatens lagstiftning.
3. Innan en av de tidsfrister som anges i punkt 2 löper ut ska Europeiska åklagarmyndigheten göra en översyn av behovet av fortsatt lagring av de operativa personuppgifterna, om och så länge som detta är nödvändigt för att den ska kunna utföra sina uppgifter. Skälen till fortsatt lagring ska motiveras och registreras. Om något beslut om fortsatt lagring av operativa personuppgifter inte fattas, ska uppgifterna automatiskt raderas.

Artikel 51

Åtskillnad mellan olika kategorier av registrerade

Europeiska åklagarmyndigheten ska i tillämpliga fall och i möjligaste mån göra en tydlig åtskillnad mellan operativa personuppgifter som rör olika kategorier av registrerade, såsom

- a) personer för vilka det finns tungt vägande skäl att anta att de har begått eller står i begrepp att begå ett brott,
- b) personer som dömts för brott,
- c) brottsoffer eller personer för vilka vissa omständigheter ger anledning att tro att de kan vara brottsoffer, och
- d) andra som berörs av ett brott, såsom personer som kan komma att kallas att vittna i samband med brottsutredningar eller senare straffrättsliga förfaranden, personer som kan ge information om brott eller personer med kontakter med eller band till någon av de personer som avses i leden a och b.

Artikel 52

Åtskillnad mellan operativa personuppgifter och kontroll av personuppgifternas kvalitet

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska så långt möjligt skilja mellan operativa personuppgifter som grundar sig på fakta och operativa personuppgifter som grundar sig på personliga bedömningar.
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska vidta alla rimliga åtgärder för att se till att operativa personuppgifter som är felaktiga, ofullständiga eller inaktuella inte överförs eller görs tillgängliga. Europeiska åklagarmyndigheten ska därför i den mån det är praktiskt möjligt kontrollera de operativa personuppgifternas kvalitet innan dessa överförs eller görs tillgängliga. Vid all överföring av operativa personuppgifter ska Europeiska åklagarmyndigheten i möjligaste mån lägga till sådan nödvändig information som gör det möjligt för mottagaren att bedöma i vilken grad de operativa personuppgifterna är korrekta, fullständiga och tillförlitliga samt i vilken utsträckning de är aktuella.
3. Om det visar sig att felaktiga operativa personuppgifter har överförts eller att operativa personuppgifter olagligen har överförts, ska mottagaren omedelbart underrättas om detta. I sådana fall ska de operativa personuppgifterna rättas eller raderas eller behandlingen begränsas i enlighet med artikel 61.

Artikel 53

Särskilda villkor för behandling

1. När det krävs enligt denna förordning, ska Europeiska åklagarmyndigheten sörja för särskilda villkor för behandling och informera mottagaren av sådana operativa personuppgifter om dessa villkor och kravet att uppfylla dem.

2. Europeiska åklagarmyndigheten ska rätta sig efter de särskilda behandlingsvillkor för behandlingen som anges av en nationell myndighet i enlighet med artikel 9.3 och 9.4 i direktiv (EU) 2016/680.

Artikel 54

Överföring av operativa personuppgifter till unionens institutioner, organ och byråer

1. Med förbehåll för ytterligare begränsningar enligt denna förordning, i synnerhet artikel 53, får Europeiska åklagarmyndigheten endast överföra operativa personuppgifter till unionens andra institutioner, organ eller byråer, om uppgifterna är nödvändiga för det legitima utförandet av uppgifter som omfattas av befogenheterna för dessa andra unionsinstitutioner, unionsorgan eller unionsbyråer.

2. Om de operativa personuppgifterna har överförts på begäran av andra unionsinstitutioner, unionsorgan eller unionsbyråer, ska både den personuppgiftsansvarige och mottagaren vara ansvariga för överföringens lagenlighet.

Europeiska åklagarmyndigheten ska vara skyldig att kontrollera de andra unionsinstitutionernas, unionsorganens eller unionsbyråernas behörighet och preliminärt bedöma om överföringen av de operativa personuppgifterna är nödvändig. Om det uppstår tveksamhet om nödvändigheten, ska Europeiska åklagarmyndigheten begära ytterligare information från mottagaren.

Den andra unionsinstitutionen eller unionsbyrån eller det andra unionsorganet ska säkerställa att det senare går att kontrollera att överföringen av de operativa personuppgifterna var nödvändig.

3. De andra unionsinstitutionerna, unionsorganen eller unionsbyråerna får endast behandla de operativa personuppgifterna för de ändamål för vilka de överfördes.

Artikel 55

Behandling av särskilda kategorier av operativa personuppgifter

1. Behandling av operativa personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter i syfte att unikt identifiera en fysisk person samt operativa personuppgifter om hälsa eller operativa personuppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning ska endast vara tillåten om det är absolut nödvändigt för Europeiska åklagarmyndighetens utredningar, under förutsättning att det vidtas lämpliga skyddsåtgärder för den registrerades rättigheter och friheter och de kompletterar andra operativa personuppgifter som redan behandlas av Europeiska åklagarmyndigheten.

2. Dataskyddsombudet ska omedelbart informeras om denna artikel tillämpas.

Artikel 56

Automatiserat individuellt beslutsfattande, inbegripet profilering

Den registrerade ska ha rätt att inte bli föremål för ett beslut av Europeiska åklagarmyndigheten vilket enbart grundas på automatiserad behandling, inbegripet profilering, och har rättsliga följder för honom eller henne eller på liknande sätt i betydande grad påverkar honom eller henne.

Artikel 57

Information om och villkor för utövandet av den registrerades rättigheter

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska vidta rimliga åtgärder för att tillhandahålla den registrerade all information som avses i artikel 58. Åklagarmyndigheten ska tillhandahålla alla meddelanden enligt artiklarna 56, 59–62 och 75 som avser behandling i en koncis, begriplig och lättillgänglig form och på ett klart och tydligt språk. Informationen ska tillhandahållas på lämpligt sätt, inbegripet elektroniskt. Som en allmän regel ska den personuppgiftsansvarige tillhandahålla informationen i samma format som begäran.

2. Europeiska åklagarmyndigheten ska underlätta utövandet av den registrerades rättigheter enligt artiklarna 58–62.

3. Europeiska åklagarmyndigheten ska utan onödigt dröjsmål skriftligen informera den registrerade om uppföljningen av hans eller hennes begäran och under alla omständigheter senast tre månader efter mottagandet av den registrerades begäran.

4. Europeiska åklagarmyndigheten ska se till att den information som tillhandahålls enligt artikel 58 och alla meddelanden eller åtgärder enligt artiklarna 56, 59–62 och 75 tillhandahålls kostnadsfritt. Om en registrerads begäran är uppenbart ogrundad eller orimlig, särskilt på grund av att den är repetitiv, får Europeiska åklagarmyndigheten antingen

- a) ta ut en rimlig avgift, med beaktande av de administrativa kostnaderna för tillhandahållandet av informationen eller meddelandet eller vidtagandet av den åtgärd som begärs, eller
- b) vägra att tillmötesgå begäran.

Det åligger Europeiska åklagarmyndigheten att visa att begäran är uppenbart ogrundad eller orimlig.

5. Om Europeiska åklagarmyndigheten har rimliga skäl att betvivla identiteten hos den fysiska person som lämnar in en begäran enligt artiklarna 59 eller 61, får Europeiska åklagarmyndigheten begära att ytterligare information som är nödvändig för att bekräfta den registrerades identitet ska tillhandahållas.

Artikel 58

Information som ska göras tillgänglig för eller lämnas till den registrerade

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska göra åtminstone följande information tillgänglig för den registrerade:

- a) Europeiska åklagarmyndighetens identitet och kontaktuppgifter.
- b) Dataskyddsombudets kontaktuppgifter.
- c) Ändamålen med den behandling för vilken de operativa personuppgifterna är avsedda.
- d) Rätten att lämna in ett klagomål till Europeiska datatillsynsmannen och dennes kontaktuppgifter.
- e) Förekomsten av rätten att av Europeiska åklagarmyndigheten begära tillgång till och rättelse eller radering av operativa personuppgifter och begränsning av behandlingen av operativa personuppgifter som rör den registrerade.

2. Utöver den information som avses i punkt 1, ska Europeiska åklagarmyndigheten i specifika fall ge den registrerade följande information, för att göra det möjligt för honom eller henne att utöva sina rättigheter:

- a) Behandlingens rättsliga grund.
- b) Den period under vilken de operativa personuppgifterna kommer att lagras eller, om detta inte är möjligt, de kriterier som används för att fastställa denna period.
- c) I tillämpliga fall, kategorierna av mottagare av de operativa personuppgifterna, inbegripet i tredjeländer eller internationella organisationer.
- d) Vid behov ytterligare information, i synnerhet om de operativa personuppgifterna samlas in utan den registrerades vetskap.

3. Europeiska åklagarmyndigheten får senarelägga, begränsa eller utelämna tillhandahållandet av informationen till den registrerade enligt punkt 2, i den utsträckning och så länge en sådan åtgärd är nödvändig och proportionell i ett demokratiskt samhälle med hänsyn tagen till den berörda fysiska personens grundläggande rättigheter och berättigade intressen, i syfte att

- a) undvika att hindra offentliga eller rättsliga undersökningar, utredningar eller förfaranden,
- b) undvika menlig inverkan på förebyggande, upptäckt, utredning eller lagföring av brott eller verkställighet av straffrättsliga påföljder,
- c) skydda den allmänna säkerheten i medlemsstaterna i Europeiska unionen,
- d) skydda den nationella säkerheten i medlemsstaterna i Europeiska unionen,
- e) skydda andra personers rättigheter och friheter.

Artikel 59

Den registrerades rätt till tillgång

Den registrerade ska ha rätt att av Europeiska åklagarmyndigheten få bekräftelse på huruvida operativa personuppgifter som rör honom eller henne håller på att behandlas och i så fall få tillgång till de operativa personuppgifterna och följande information:

- a) Ändamålen med behandlingen och dess rättsliga grund.
- b) De kategorier av operativa personuppgifter som behandlingen gäller.
- c) De mottagare eller kategorier av mottagare till vilka de operativa personuppgifterna har lämnats ut, särskilt mottagare i tredjeländer eller internationella organisationer.
- d) Om möjligt, den förutsedda period under vilken de operativa personuppgifterna kommer att lagras eller, om detta inte är möjligt, de kriterier som används för att fastställa denna period.
- e) Förekomsten av rätten att av Europeiska åklagarmyndigheten begära rättelse eller radering av operativa personuppgifter eller begränsning av behandling av operativa personuppgifter som rör den registrerade.
- f) Rätten att lämna in ett klagomål till Europeiska datatillsynsmannen och dennes kontaktuppgifter.
- g) Meddelande om vilka operativa personuppgifter som håller på att behandlas och all tillgänglig information om varifrån dessa uppgifter härstammar.

Artikel 60

Begränsningar av rätten till tillgång

1. Europeiska åklagarmyndigheten får helt eller delvis begränsa den registrerades rätt till tillgång i den utsträckning och så länge en sådan partiell eller fullständig begränsning utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle med hänsyn tagen till den berörda fysiska personens grundläggande rättigheter och berättigade intressen, i syfte att

- a) undvika att hindra offentliga eller rättsliga undersökningar, utredningar eller förfaranden,
- b) undvika menlig inverkan på förebyggande, upptäckt, utredning eller lagföring av brott eller verkställighet av straffrättsliga påföljder,
- c) skydda den allmänna säkerheten i medlemsstaterna i Europeiska unionen,
- d) skydda den nationella säkerheten i medlemsstaterna i Europeiska unionen,
- e) skydda andra personers rättigheter och friheter.

2. Om tillhandahållande av sådan information skulle undergräva ett ändamål enligt punkt 1, ska Europeiska åklagarmyndigheten endast underrätta den berörda registrerade om att kontrollerna har utförts, utan att lämna information som skulle kunna röja för honom eller henne huruvida operativa personuppgifter om honom eller henne behandlas av Europeiska åklagarmyndigheten eller inte.

Europeiska åklagarmyndigheten ska underrätta den registrerade om möjligheten att lämna in ett klagomål till Europeiska datatillsynsmannen mot Europeiska åklagarmyndighetens beslut eller begära rättslig prövning av detta vid Europeiska unionens domstol.

3. Europeiska åklagarmyndigheten ska dokumentera de sakliga och rättsliga grunderna för beslutet. Denna information ska på begäran göras tillgänglig för Europeiska datatillsynsmannen.

Artikel 61

Rätt till rättelse eller radering av operativa personuppgifter och begränsning av behandling

1. Den registrerade ska ha rätt att av Europeiska åklagarmyndigheten utan onödigt dröjsmål få felaktiga operativa personuppgifter som rör honom eller henne rättade. Med beaktande av ändamålet med behandlingen, ska den registrerade ha rätt att komplettera ofullständiga operativa personuppgifter, bland annat genom att tillhandahålla ett kompletterande utlåtande.

2. Europeiska åklagarmyndigheten ska radera operativa personuppgifter utan onödigt dröjsmål och den registrerade ska ha rätt att utan onödigt dröjsmål få operativa personuppgifter som rör honom eller henne raderade av Europeiska åklagarmyndigheten, när behandlingen strider mot artikel 47, 49 eller 55 eller om de operativa personuppgifterna måste raderas för att uppfylla en rättslig förpliktelse som åvilar Europeiska åklagarmyndigheten.

3. I stället för radering ska Europeiska åklagarmyndigheten begränsa behandling om

- a) den registrerade bestrider de operativa personuppgifternas korrekthet och korrektheten eller felaktigheten inte kan fastställas, eller
- b) de operativa personuppgifterna måste sparas som bevisning.

Om behandlingen begränsas enligt första stycket led a, ska Europeiska åklagarmyndigheten underrätta den registrerade innan begränsningen av behandlingen upphävs.

4. Om behandlingen begränsas enligt punkt 3, ska sådana operativa personuppgifter, med undantag för lagring, endast behandlas för att skydda rättigheterna för den registrerade eller för någon annan fysisk eller juridisk person som är part i Europeiska åklagarmyndighetens förfaranden eller för de ändamål som anges i punkt 3 b.

5. Europeiska åklagarmyndigheten ska skriftligen underrätta den registrerade om eventuell vägran att rätta eller radera operativa personuppgifter eller begränsa behandlingen och om skälen till vägran. Europeiska åklagarmyndigheten får helt eller delvis begränsa skyldigheten att tillhandahålla sådan information i den utsträckning som en sådan begränsning utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle med hänsyn tagen till den berörda fysiska personens grundläggande rättigheter och berättigade intressen, i syfte att

- a) undvika att hindra offentliga eller rättsliga undersökningar, utredningar eller förfaranden,
- b) undvika menlig inverkan på förebyggande, upptäckt, utredning eller lagföring av brott eller verkställighet av straffrättsliga påföljder,
- c) skydda den allmänna säkerheten i medlemsstaterna i Europeiska unionen,
- d) skydda den nationella säkerheten i medlemsstaterna i Europeiska unionen,
- e) skydda andra personers rättigheter och friheter.

Europeiska åklagarmyndigheten ska underrätta den registrerade om möjligheten att lämna in ett klagomål till Europeiska datatillsynsmannen mot Europeiska åklagarmyndighetens beslut eller begära rättslig prövning av detta vid Europeiska unionens domstol.

6. Europeiska åklagarmyndigheten ska meddela varje rättelse av felaktiga operativa personuppgifter till den behöriga myndighet från vilken de felaktiga operativa personuppgifterna kommer.

7. Europeiska åklagarmyndigheten ska, när operativa personuppgifter har rättats eller raderats eller deras behandling har begränsats i enlighet med punkterna 1, 2 och 3, underrätta mottagarna och informera dem om att de måste rätta eller radera de operativa personuppgifterna eller begränsa behandlingen av de operativa personuppgifterna som utförs under deras ansvar.

Artikel 62

Den registrerades utövande av rättigheter och kontroll genom Europeiska datatillsynsmannen

1. I de fall som avses i artiklarna 58.3, 60.2 och 61.5 får den registrerades rättigheter också utövas genom Europeiska datatillsynsmannen.

2. Europeiska åklagarmyndigheten ska underrätta den registrerade om möjligheten att utöva sina rättigheter genom Europeiska datatillsynsmannen i enlighet med punkt 1.

3. Om den rättighet som avses i punkt 1 utövas, ska Europeiska datatillsynsmannen åtminstone underrätta den registrerade om att alla nödvändiga kontroller eller en översyn genom Europeiska datatillsynsmannen har ägt rum. Europeiska datatillsynsmannen ska också underrätta den registrerade om rätten att begära rättslig prövning av Europeiska datatillsynsmannens beslut vid Europeiska unionens domstol.

Artikel 63

Europeiska åklagarmyndighetens skyldigheter

1. Med beaktande av behandlingens art, omfattning, sammanhang och ändamål samt de vad gäller sannolikhetsgrad och allvar varierande riskerna för fysiska personers rättigheter och friheter, ska Europeiska åklagarmyndigheten genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med denna förordning. Dessa åtgärder ska ses över och uppdateras vid behov.
2. Om det står i proportion till behandlingen, ska de åtgärder som avses i punkt 1 omfatta Europeiska åklagarmyndighetens genomförande av lämpliga strategier för dataskydd.

Artikel 64

Gemensamt personuppgiftsansvariga

1. Om Europeiska åklagarmyndigheten tillsammans med en eller flera personuppgiftsansvariga gemensamt fastställer ändamålen med och medlen för behandlingen, ska de vara gemensamt personuppgiftsansvariga. De ska på ett transparent sätt fastställa sitt respektive ansvar för efterlevnaden av sina dataskyddsskyldigheter, särskilt vad gäller utövandet av den registrerades rättigheter och deras respektive skyldigheter att tillhandahålla informationen, genom ett inbördes arrangemang, såvida inte, och i den mån som, de personuppgiftsansvarigas respektive skyldigheter fastställs i unionsrätten eller i en av Europeiska unionens medlemsstaters nationella lagstiftning som de personuppgiftsansvariga omfattas av. Inom ramen för arrangemanget får en gemensam kontaktpunkt för de registrerade utses.
2. Det arrangemang som avses i punkt 1 ska på lämpligt sätt återspegla de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive roller och förhållanden gentemot registrerade. Det väsentliga innehållet i arrangemanget ska göras tillgängligt för den registrerade.
3. Oavsett formerna för det arrangemang som avses i punkt 1, får den registrerade utöva sina rättigheter enligt denna förordning med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga.

Artikel 65

Personuppgiftsbiträde

1. Om en behandling ska genomföras på Europeiska åklagarmyndighetens vägnar, ska Europeiska åklagarmyndigheten endast anlita personuppgiftsbiträden som ger tillräckliga garantier om att de kommer att genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder på ett sådant sätt att behandlingen uppfyller kraven i denna förordning och säkerställer att den registrerades rättigheter skyddas.
2. Personuppgiftsbiträdet får inte anlita ett annat personuppgiftsbiträde utan att ett särskilt eller allmänt skriftligt förhandstillstånd har erhållits av Europeiska åklagarmyndigheten. Om ett allmänt skriftligt tillstånd har erhållits, ska personuppgiftsbiträdet alltid informera Europeiska åklagarmyndigheten om eventuella planer på att anlita nya personuppgiftsbiträden eller ersätta personuppgiftsbiträden, så att den personuppgiftsansvarige har möjlighet att göra invändningar mot sådana förändringar.
3. När uppgifter behandlas av ett personuppgiftsbiträde, ska hanteringen regleras genom ett avtal eller en annan rättsakt enligt unionsrätten eller enligt en av Europeiska unionens medlemsstaters nationella lagstiftning som är bindande för personuppgiftsbiträdet med avseende på Europeiska åklagarmyndigheten och i vilken föremålet för behandlingen, behandlingens varaktighet, art och ändamål, typen av operativa personuppgifter och kategorier av registrerade samt Europeiska åklagarmyndighetens skyldigheter och rättigheter anges. Avtalet eller den andra rättsakten ska särskilt föreskriva att personuppgiftsbiträdet
 - a) endast ska handla enligt instruktioner från den personuppgiftsansvarige,
 - b) ska säkerställa att personer med behörighet att behandla de operativa personuppgifterna har åtagit sig att iakttäta konfidentialitet eller omfattas av en lämplig lagstadgad tystnadsplikt,
 - c) på lämpligt sätt ska bistå den personuppgiftsansvarige att säkerställa efterlevnad av bestämmelserna om den registrerades rättigheter,
 - d) beroende på vad Europeiska åklagarmyndigheten väljer, ska radera eller återlämna alla operativa personuppgifter till Europeiska åklagarmyndigheten efter det att tillhandahållandet av behandlingstjänsterna har avslutats och radera befintliga kopior, såvida inte lagring av de operativa personuppgifterna krävs enligt unionsrätten eller en av Europeiska unionens medlemsstaters nationella lagstiftning.

- e) ska ge Europeiska åklagarmyndigheten tillgång till all information som krävs för att visa att de skyldigheter som fastställs i denna artikel har fullgjorts,
- f) ska respektera de villkor som avses i punkterna 2 och 3 för anlitande av ett annat personuppgiftsbiträde.
4. Det avtal eller den andra rättsakt som avses i punkt 3 ska vara i skriftlig form, inbegripet i elektronisk form.
5. Om ett personuppgiftsbiträde överträder denna förordning genom att fastställa ändamålen med och medlen för behandlingen, ska personuppgiftsbiträdet anses vara personuppgiftsansvarig med avseende på den behandlingen.

Artikel 66

Behandling under den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbiträdets överinseende

Personuppgiftsbiträdet och alla personer som utför arbete under Europeiska åklagarmyndighetens eller personuppgiftsbiträdets överinseende och får tillgång till operativa personuppgifter får endast behandla dessa på instruktion från Europeiska åklagarmyndigheten, såvida han eller hon inte är skyldig att göra det enligt unionsrätten eller en av Europeiska unionens medlemsstaters nationella lagstiftning.

Artikel 67

Inbyggt dataskydd och dataskydd som standard

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska, med beaktande av den senaste utvecklingen, kostnaden för genomförande, behandlingens art, omfattning, sammanhang och ändamål samt de vad gäller sannolikhetsgrad och allvar varierande riskerna för fysiska personers rättigheter och friheter, både vid tidpunkten då metoden för behandlingen fastställs och under själva behandlingen, vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder, såsom pseudonymisering, vilka är utformade för genomförande av principer om dataskydd, såsom dataminimering, på ett effektivt sätt och för integrering av de nödvändiga skyddsåtgärderna i behandlingen, för att uppfylla kraven i denna förordning och skydda den registrerades rättigheter.
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som säkerställer att, i standardfallet, endast operativa personuppgifter som är adekvata och relevanta och inte överdrivet omfattande med hänsyn till behandlingens ändamål behandlas. Denna skyldighet gäller mängden insamlade operativa personuppgifter, behandlingens omfattning, lagringstiden och tillgängligheten. Framför allt ska dessa åtgärder säkerställa att operativa personuppgifter i standardfallet inte utan den enskildes medverkan görs tillgängliga för ett obegränsat antal fysiska personer.

Artikel 68

Register över kategorier av behandling

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska föra ett register över alla kategorier av behandling som den ansvarar för. Detta register ska innehålla samtliga följande uppgifter:
 - a) Dess egna kontaktuppgifter samt dataskyddsombudets namn och kontaktuppgifter.
 - b) Ändamålen med behandlingen.
 - c) En beskrivning av kategorierna av registrerade och av kategorierna av operativa personuppgifter.
 - d) De kategorier av mottagare som de operativa personuppgifterna har lämnats eller ska lämnas ut till, inbegripet mottagare i tredjeländer eller internationella organisationer.
 - e) Överföringar av operativa personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation, inbegripet identifiering av tredjelandet eller den internationella organisationen.
 - f) Om möjligt, de förutsedda tidsfristerna för radering av de olika kategorierna av uppgifter.
 - g) Om möjligt, en allmän beskrivning av de tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som avses i artikel 73.
2. Det register som avses i punkt 1 ska upprättas skriftligen, inbegripet i elektronisk form.
3. Europeiska åklagarmyndigheten ska på begäran göra registret tillgängligt för Europeiska datatillsynsmannen.

Artikel 69

Loggning när det gäller automatiserad behandling

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska föra logg över samtliga följande typer av behandlingar i automatiserade data-behandlingsystem: insamling, ändring, läsning, utlämning, inklusive överföringar, sammanförande och radering av operativa personuppgifter som används för operativa ändamål. Loggarna över läsning och utlämning ska göra det möjligt att fastställa motivering, datum och tidpunkt för sådan behandling, vem som har läst eller lämnat ut operativa personuppgifter samt i möjligaste mån vilka som har fått tillgång till de operativa personuppgifterna.
2. Loggarna bör endast användas för att kontrollera om behandlingen är laglig, för egenkontroll, för att säkerställa de operativa personuppgifternas integritet och säkerhet samt inom ramen för straffrättsliga förfaranden. Sådana loggar ska raderas efter tre år, om de inte krävs för en pågående kontroll.
3. Europeiska åklagarmyndigheten ska på begäran göra loggarna tillgängliga för Europeiska datatillsynsmannen.

Artikel 70

Samarbete med Europeiska datatillsynsmannen

Europeiska åklagarmyndigheten ska på begäran samarbeta med Europeiska datatillsynsmannen vid fullgörandet av sina uppgifter.

Artikel 71

Konsekvensbedömning avseende dataskydd

1. Om en typ av behandling, särskilt vid användning av ny teknik och med beaktande av dess art, omfattning, sammanhang och ändamål, sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter, ska Europeiska åklagarmyndigheten före behandlingen utföra en bedömning av den planerade behandlingens konsekvenser för skyddet av operativa personuppgifter.
2. Den bedömning som avses i punkt 1 ska åtminstone innehålla en allmän beskrivning av den planerade behandlingen, en bedömning av riskerna för de registrerades rättigheter och friheter, de åtgärder som planeras för att hantera dessa risker, skyddsåtgärder, säkerhetsåtgärder och rutiner för att säkerställa skyddet av operativa personuppgifter och för att visa att denna förordning efterlevs, med hänsyn till de registrerades och andra berörda personers rättigheter och berättigade intressen.

Artikel 72

Förhandssamråd med Europeiska datatillsynsmannen

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska samråda med Europeiska datatillsynsmannen före behandling som kommer att ingå i ett nytt register som ska inrättas, om
 - a) en konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 71 visar att behandlingen skulle leda till en hög risk, om inte Europeiska åklagarmyndigheten vidtar åtgärder för att minska risken, eller
 - b) typen av behandling, särskilt vid användning av ny teknik eller nya rutiner eller förfaranden, medför en hög risk för de registrerades rättigheter och friheter.
2. Europeiska datatillsynsmannen får upprätta en förteckning över de olika typer av uppgiftsbehandling som omfattas av förhandssamråd enligt punkt 1.
3. Europeiska åklagarmyndigheten ska förse Europeiska datatillsynsmannen med den konsekvensbedömning avseende dataskydd som anges i artikel 71, och på begäran med eventuell övrig information som gör att Europeiska datatillsynsmannen kan göra en bedömning av behandlingens överensstämmelse och särskilt av riskerna för skyddet av den registrerades operativa personuppgifter och av därmed sammanhängande skyddsåtgärder.

4. Om Europeiska datatillsynsmannen anser att den planerade behandlingen som avses i punkt 1 i denna artikel skulle stå i strid med denna förordning, särskilt om Europeiska åklagarmyndigheten inte i tillräcklig mån har fastställt eller reducerat risken, ska Europeiska datatillsynsmannen inom en period på upp till sex veckor från det att begäran om samråd har mottagits ge Europeiska åklagarmyndigheten skriftliga råd i enlighet med sina befogenheter enligt artikel 85. Denna period får förlängas med en månad med hänsyn till hur komplicerad den planerade behandlingen är. Europeiska datatillsynsmannen ska informera Europeiska åklagarmyndigheten om en sådan förlängning inom en månad från det att begäran om samråd har mottagits, tillsammans med orsakerna till förseningen.

Artikel 73

Säkerhet i samband med behandling av operativa personuppgifter

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska, med beaktande av den senaste utvecklingen och genomförandekostnader och med hänsyn till behandlingens art, omfattning, sammanhang och ändamål samt de vad gäller sannolikhetsgrad och allvar varierande riskerna för fysiska personers rättigheter och friheter, vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa en säkerhetsnivå som är lämplig i förhållande till risken, i synnerhet när det gäller behandling av de särskilda kategorier av operativa personuppgifter som avses i artikel 55.

2. När det gäller automatiserad behandling, ska Europeiska åklagarmyndigheten efter en utvärdering av riskerna genomföra åtgärder som är avsedda att

- a) vägra varje obehörig person åtkomst till utrustning för databehandling som används för behandling (åtkomstskydd för utrustning),
- b) förhindra obehörig läsning, kopiering, ändring eller radering av datamedier (kontroll av datamedier),
- c) förhindra obehörig registrering av uppgifter och obehörig åtkomst till, ändring av eller radering av lagrade operativa personuppgifter (lagringskontroll),
- d) förhindra att obehöriga kan använda automatiserade behandlingssystem med hjälp av utrustning för dataöverföring (användarkontroll),
- e) säkerställa att personer som är behöriga att använda ett automatiserat behandlingssystem endast har tillgång till operativa personuppgifter som omfattas av deras behörighet (åtkomstkontroll),
- f) säkerställa att det kan kontrolleras och fastställas till vilka organ operativa personuppgifter har överförts eller kan överföras och för vilka organ uppgifterna har gjorts tillgängliga eller kan göras tillgängliga med hjälp av dataöverföring (kommunikationskontroll),
- g) säkerställa att det är möjligt att i efterhand kontrollera och fastställa vilka operativa personuppgifter som har förts in i ett automatiserat databehandlingssystem samt när och av vem uppgifterna infördes (indatakontroll),
- h) förhindra obehörig läsning, kopiering, ändring eller radering av operativa personuppgifter i samband med överföring av operativa personuppgifter eller under transport av databärare (transportkontroll),
- i) säkerställa att de system som används kan återställas vid störningar (återställande),
- j) säkerställa att systemet fungerar, att funktionsfel rapporteras (driftsäkerhet) och att de lagrade operativa personuppgifterna inte kan förvanskas genom funktionsfel i systemet (dataintegritet).

Artikel 74

Anmälan av en personuppgiftsincident till Europeiska datatillsynsmannen

1. Vid en personuppgiftsincident ska Europeiska åklagarmyndigheten utan onödigt dröjsmål och om möjligt senast 72 timmar efter att ha fått vetskap om den anmäla personuppgiftsincidenten till Europeiska datatillsynsmannen, såvida det inte är osannolikt att personuppgiftsincidenten medför en risk för fysiska personers rättigheter och friheter. Om anmälan till Europeiska datatillsynsmannen inte görs inom 72 timmar, ska den åtföljas av en motivering till förseningen.

2. Den anmälan som avses i punkt 1 ska åtminstone
 - a) beskriva personuppgiftsincidentens art, om möjligt inbegripet de kategorier av och det ungefärliga antalet registrerade som berörs samt de kategorier av och det ungefärliga antalet personuppgiftsposter som berörs,
 - b) förmedla dataskyddsombudets namn och kontaktuppgifter,
 - c) beskriva de sannolika konsekvenserna av personuppgiftsincidenten, och
 - d) beskriva de åtgärder som Europeiska åklagarmyndigheten har vidtagit eller föreslagit för att åtgärda personuppgiftsincidenten, om lämpligt inbegripet åtgärder för att mildra dess potentiella negativa effekter.
3. Om och i den utsträckning som det inte är möjligt att tillhandahålla den information som avses i punkt 2 samtidigt, får informationen tillhandahållas i omgångar utan onödigt ytterligare dröjsmål.
4. Europeiska åklagarmyndigheten ska dokumentera alla personuppgiftsincidenter som avses i punkt 1, inbegripet omständigheterna kring personuppgiftsincidenten, dess effekter och de korrigerande åtgärder som vidtagits. Dokumentationen ska göra det möjligt för Europeiska datatillsynsmannen att kontrollera efterlevnaden av denna artikel.
5. Om personuppgiftsincidenten rör personuppgifter som har överförts av eller till en annan personuppgiftsansvarig, ska Europeiska åklagarmyndigheten utan onödigt dröjsmål förmedla den information som avses i punkt 3 till den personuppgiftsansvarige.

Artikel 75

Information till den registrerade om en personuppgiftsincident

1. Om personuppgiftsincidenten sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter, ska Europeiska åklagarmyndigheten utan onödigt dröjsmål informera den registrerade om personuppgiftsincidenten.
2. Den information till den registrerade som avses i punkt 1 i denna artikel ska innehålla en tydlig och klar beskrivning av personuppgiftsincidentens art och åtminstone de upplysningar och de rekommendationer som anges i artikel 74.2 b, c och d.
3. Information till den registrerade i enlighet med punkt 1 krävs inte om något av följande villkor är uppfyllt:
 - a) Europeiska åklagarmyndigheten har genomfört lämpliga tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder och dessa åtgärder har tillämpats på de personuppgifter som påverkades av personuppgiftsincidenten, i synnerhet sådana som ska göra uppgifterna oläsbara för alla personer som inte är behöriga att få tillgång till personuppgifterna, såsom kryptering.
 - b) Europeiska åklagarmyndigheten har vidtagit ytterligare åtgärder som säkerställer att den höga risk för registrerades rättigheter och friheter som avses i punkt 1 sannolikt inte längre kommer att uppstå.
 - c) Det skulle inbegripa en oproportionell ansträngning. I så fall ska i stället allmänheten informeras eller en liknande åtgärd vidtas, genom vilken de registrerade informeras på ett lika effektivt sätt.
4. Om Europeiska åklagarmyndigheten inte redan har informerat den registrerade om personuppgiftsincidenten, får Europeiska datatillsynsmannen, efter att ha bedömt sannolikheten för att personuppgiftsincidenten medför en hög risk, kräva att Europeiska åklagarmyndigheten gör detta eller besluta att något av de villkor som avses i punkt 3 har uppfyllts.
5. Den information till den registrerade som avses i punkt 1 i denna artikel kan senareläggas, begränsas eller utelämnas på de villkor och av de skäl som avses i artikel 60.3.

Artikel 76

Tillåten tillgång till operativa personuppgifter inom Europeiska åklagarmyndigheten

Endast den europeiska chefsåklagaren, de europeiska åklagarna, de europeiska delegerade åklagarna och bemyndigad personal som bistår dem får, i syfte att fullgöra sina uppgifter och inom de tidsgränser som fastställs i denna förordning, ha tillgång till de operativa personuppgifter som behandlas av Europeiska åklagarmyndigheten.

Artikel 77

Utseende av dataskyddsbudet

1. Kollegiet ska utse ett dataskyddsbud på grundval av ett förslag från den europeiska chefsåklagaren. Dataskyddsbudet ska vara en medlem av personalen som särskilt utnämns till detta. Vid utförandet av sina uppgifter ska dataskyddsbudet agera oberoende och får inte ta emot några instruktioner.
2. Dataskyddsbudet ska väljas på grundval av sina yrkesmässiga kvalifikationer och i synnerhet sin sakkunskap om lagstiftning och praxis i fråga om dataskydd samt förmågan att fullgöra de uppgifter som avses i denna förordning, särskilt artikel 79.
3. Valet av dataskyddsbudet ska inte kunna leda till en intressekonflikt mellan ombudets uppdrag som dataskyddsbud och andra offentliga uppdrag, särskilt vad avser tillämpningen av denna förordning.
4. Dataskyddsbudet ska utnännas för en period på fyra år och kan återutnännas för totalt högst åtta år. Ombudet får endast avsättas från sitt uppdrag som dataskyddsbud av kollegiet med Europeiska datatillsynsmannens samtycke, om ombudet inte längre uppfyller de krav som ställs för att han eller hon ska kunna utföra sina uppgifter.
5. Europeiska åklagarmyndigheten ska offentliggöra dataskyddsbudets kontaktuppgifter och förmedla dem till Europeiska datatillsynsmannen.

Artikel 78

Dataskyddsbudets ställning

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska säkerställa att dataskyddsbudet på ett korrekt sätt och i god tid deltar i alla frågor som rör skyddet av personuppgifter.
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska stödja dataskyddsbudet i utförandet av de uppgifter som avses i artikel 79, genom att tillhandahålla de resurser som krävs för att fullgöra dessa uppgifter samt ge tillgång till personuppgifter och behandlingsförfaranden, samt i upprätthållandet av dennes sakkunskap.
3. Europeiska åklagarmyndigheten ska säkerställa att dataskyddsbudet inte tar emot instruktioner som gäller utförandet av dessa uppgifter. Ombudet får inte avsättas eller bli föremål för sanktioner av kollegiet för att ha utfört sina uppgifter. Dataskyddsbudet ska rapportera direkt till den europeiska chefsåklagaren.
4. Den registrerade får kontakta dataskyddsbudet med avseende på alla frågor som rör behandlingen av dennes personuppgifter och utövandet av dennes rättigheter enligt denna förordning och förordning (EG) nr 45/2001.
5. Kollegiet ska anta genomförandebestämmelser för dataskyddsbudet. Dessa genomförandebestämmelser ska särskilt avse urvalsförfarandet för posten som dataskyddsbud samt ombudets avsättning, uppgifter och befogenheter samt garantier för dataskyddsbudets oberoende.
6. Europeiska åklagarmyndigheten ska förse dataskyddsbudet med den personal och de resurser som han eller hon behöver för att kunna utföra sina uppgifter.
7. Dataskyddsbudet och hans eller hennes personal ska vara bundna av tystnadsplikt i enlighet med artikel 108.

Artikel 79

Dataskyddsbudets uppgifter

1. Dataskyddsbudet ska särskilt ha följande uppgifter på databehandlingsområdet:
 - a) Att på ett oberoende sätt säkerställa Europeiska åklagarmyndighetens efterlevnad av dataskyddsbestämmelserna i denna förordning, förordning (EG) nr 45/2001 samt relevanta dataskyddsbestämmelser i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning. Detta inbegriper kontroll av efterlevnaden av denna förordning, av andra dataskyddsbestämmelser på unionsnivå eller nationell nivå och av Europeiska åklagarmyndighetens strategi för skydd av personuppgifter, inbegripet ansvarstilldelning, information till och utbildning av personal som deltar i behandling och tillhörande granskning.

- b) Att informera och ge råd till Europeiska åklagarmyndigheten och de anställda som genomför behandlingen om deras skyldigheter enligt denna förordning och andra dataskyddsbestämmelser på unionsnivå eller nationell nivå.
 - c) Att på begäran ge råd vad gäller konsekvensbedömningen avseende dataskydd och kontrollera genomförandet av den enligt artikel 71.
 - d) Att säkerställa att ett register över överföring och mottagande av personuppgifter bevaras i enlighet med bestämmelser som ska fastställas i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning.
 - e) Att samarbeta med de anställda vid Europeiska åklagarmyndigheten som ansvarar för förfaranden, utbildning och rådgivning avseende behandling av uppgifter.
 - f) Att samarbeta med Europeiska datatillsynsmannen.
 - g) Att säkerställa att de registrerade informeras om sina rättigheter enligt denna förordning.
 - h) Att fungera som kontaktpunkt för Europeiska datatillsynsmannen i frågor som rör behandling, inbegripet det förhandssamråd som avses i artikel 72, och om lämpligt samråda i andra frågor.
 - i) Att utarbeta en årsrapport och överlämna denna till den europeiska chefsåklagaren och Europeiska datatillsynsmannen.
2. Dataskyddsombudet ska utföra de uppgifter som föreskrivs i förordning (EG) nr 45/2001 när det gäller administrativa personuppgifter.
3. Dataskyddsombudet och den personal vid Europeiska åklagarmyndigheten som bistår dataskyddsombudet i arbetet ska ha tillgång till de personuppgifter som Europeiska åklagarmyndigheten behandlar och till dess lokaler i den utsträckning som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter.
4. Om dataskyddsombudet anser att de bestämmelser i förordning (EG) nr 45/2001 som rör behandlingen av administrativa personuppgifter eller de bestämmelser i denna förordning som rör behandling av operativa personuppgifter inte har följts, ska ombudet informera den europeiska chefsåklagaren och uppmana denne att inom en angiven tidsfrist åtgärda den bristande efterlevnaden. Om den europeiska chefsåklagaren inte korrigerar den bristande efterlevnaden inom den angivna tidsfristen, ska dataskyddsombudet överlämna ärendet till Europeiska datatillsynsmannen.

Artikel 80

Allmänna principer för överföring av operativa personuppgifter

1. Europeiska åklagarmyndigheten får, under förutsättning att övriga bestämmelser i denna förordning efterlevs, särskilt artikel 53, överföra operativa personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation, men endast om de villkor som fastställs i artiklarna 80–83 är uppfyllda, nämligen att
- a) överföringen är nödvändig för utförandet av Europeiska åklagarmyndighetens uppgifter,
 - b) de operativa personuppgifterna överförs till en personuppgiftsansvarig i ett tredjeland eller en internationell organisation som är en behörig myndighet för tillämpningen av artikel 104,
 - c) Europeiska åklagarmyndigheten, om de operativa personuppgifter som ska överföras i enlighet med denna artikel har överförts eller gjorts tillgängliga för denna av en medlemsstat i Europeiska unionen, ska inhämta förhandstillstånd för överföringen av den relevanta behöriga myndigheten i den medlemsstaten i Europeiska unionen i överensstämmelse med dess nationella lagstiftning, såvida inte den medlemsstaten i Europeiska unionen har gett sitt tillstånd till denna överföring i allmänna termer eller med förbehåll för särskilda villkor,
 - d) kommissionen i enlighet med artikel 81 har beslutat att skyddsnivån i ett tredjeland eller en internationell organisation är adekvat eller, om inget sådant beslut om adekvat skyddsnivå föreligger, lämpliga skyddsåtgärder har vidtagits eller föreligger i enlighet med artikel 82 eller, om inget beslut om adekvat skyddsnivå föreligger och inga sådana lämpliga skyddsåtgärder har vidtagits, undantag för särskilda situationer i enlighet med artikel 83 gäller, och

- e) Europeiska åklagarmyndigheten, vid vidare överföring till ett annat tredjeland eller en internationell organisation från ett tredjeland eller en internationell organisation, ska kräva att tredjelandet eller den internationella organisationen anhåller om förhandstillstånd för vidareöverföringen, som Europeiska åklagarmyndigheten får bevilja först efter vederbörligt beaktande av alla relevanta faktorer, inbegripet hur allvarligt brottet är, det ändamål för vilket de operativa personuppgifterna ursprungligen överfördes och nivån på skyddet av personuppgifter i det tredjeland eller den internationella organisation som de operativa personuppgifterna förs vidare till.
2. Europeiska åklagarmyndigheten får endast överföra operativa personuppgifter utan förhandstillstånd av en medlemsstat i Europeiska unionen i enlighet med punkt 1 c, om överföringen av operativa personuppgifter är nödvändig för att avvärja ett omedelbart och allvarligt hot mot den allmänna säkerheten i en medlemsstat i Europeiska unionen eller ett tredjeland eller mot väsentliga intressen för en medlemsstat i Europeiska unionen och ett förhandstillstånd inte kan erhållas i tid. Den myndighet som är ansvarig för att ge förhandstillstånd ska underrättas utan dröjsmål.
3. Medlemsstaterna i Europeiska unionen samt unionens institutioner, organ och byråer får inte överföra operativa personuppgifter som erhållits från Europeiska åklagarmyndigheten till ett tredjeland eller en internationell organisation. Detta ska inte gälla i fall då Europeiska åklagarmyndigheten har godkänt en sådan överföring, efter vederbörligt beaktande av alla relevanta faktorer, inbegripet hur allvarligt brottet är, det ändamål för vilket de operativa personuppgifterna ursprungligen överfördes och nivån på skyddet av personuppgifter i det tredjeland eller den internationella organisation som de operativa personuppgifterna överförs till. Denna skyldighet att erhålla förhandstillstånd av Europeiska åklagarmyndigheten ska inte gälla de ärenden som har hänskjutits till behöriga nationella myndigheter i enlighet med artikel 34.
4. Artiklarna 80–83 ska tillämpas för att säkerställa att den nivå på skyddet av fysiska personer som säkerställs genom denna förordning och genom unionsrätten inte undergrävs.

Artikel 81

Överföring på grundval av ett beslut om adekvat skyddsnivå

Europeiska åklagarmyndigheten får överföra operativa personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation, om kommissionen i enlighet med artikel 36 i direktiv (EU) 2016/680 har beslutat att tredjelandet, ett territorium eller en eller flera specificerade sektorer i tredjelandet eller den internationella organisationen i fråga säkerställer en adekvat skyddsnivå.

Artikel 82

Överföring som omfattas av lämpliga skyddsåtgärder

1. Om det inte föreligger något beslut om adekvat skyddsnivå, får Europeiska åklagarmyndigheten överföra operativa personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation, om
- a) lämpliga skyddsåtgärder för operativa personuppgifter har fastställts i ett rättsligt bindande instrument, eller
 - b) Europeiska åklagarmyndigheten har bedömt alla omständigheter kring en överföring av operativa personuppgifter och dragit slutsatsen att lämpliga skyddsåtgärder för de operativa personuppgifterna föreligger.
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska informera Europeiska datatillsynsmannen om kategorier av överföringar enligt punkt 1 b.
3. Om en överföring grundas på punkt 1 b, ska denna överföring dokumenteras och dokumentationen på begäran göras tillgänglig för Europeiska datatillsynsmannen, inbegripet datum och tidpunkt för överföringen samt information om den mottagande behöriga myndigheten, om skälet till överföringen och om de operativa personuppgifter som har överförts.

Artikel 83

Undantag för särskilda situationer

1. Om det inte föreligger något beslut om adekvat skyddsnivå eller lämpliga skyddsåtgärder enligt artikel 82, får Europeiska åklagarmyndigheten endast överföra operativa personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation, om överföringen är nödvändig
- a) för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade eller för en annan person,
 - b) för att skydda den registrerades berättigade intressen,

- c) för att avvärja ett omedelbart och allvarligt hot mot den allmänna säkerheten i en medlemsstat i Europeiska unionen eller ett tredjeland, eller
 - d) i enskilda fall för utförandet av Europeiska åklagarmyndighetens uppgifter såvida inte Europeiska åklagarmyndigheten fastställer att den berörda registrerades grundläggande rättigheter och friheter väger tyngre än det allmänna intresset av en sådan överföring.
2. Om en överföring grundas på punkt 1, ska denna överföring dokumenteras och dokumentationen ska på begäran göras tillgänglig för Europeiska datatillsynsmannen, inbegripet datum och tidpunkt för överföringen samt information om den mottagande behöriga myndigheten, om skälet till överföringen och om de operativa personuppgifter som har överförts.

Artikel 84

Överföring av operativa personuppgifter till mottagare som är etablerade i tredjeländer

1. Genom undantag från artikel 80.1 b och utan att det påverkar tillämpningen av sådana internationella avtal som avses i punkt 2 i den här artikeln, får Europeiska åklagarmyndigheten i enskilda och särskilda fall överföra operativa personuppgifter direkt till mottagare som är etablerade i tredjeländer, men endast om de övriga bestämmelserna i detta kapitel efterlevs och samtliga följande villkor är uppfyllda:
- a) Överföringen är absolut nödvändig för utförandet av dess uppgifter i enlighet med denna förordning för de ändamål som anges i artikel 49.1.
 - b) Europeiska åklagarmyndigheten har fastställt att ingen av den berörda registrerades grundläggande rättigheter och friheter väger tyngre än det allmänna intresse som nödvändiggör överföringen i det aktuella fallet.
 - c) Europeiska åklagarmyndigheten anser att överföring till en myndighet som är behörig för de ändamål som avses i artikel 49.1 i tredjelandet är ineffektivt eller olämpligt, i synnerhet eftersom överföringen inte kan göras inom rimlig tid.
 - d) Den myndighet i tredjelandet som är behörig för de ändamål som avses i artikel 49.1 har utan onödigt dröjsmål informerats, såvida detta inte är ineffektivt eller olämpligt.
 - e) Europeiska åklagarmyndigheten har informerat mottagaren om det eller de specifika ändamål för vilka denna utslutande får behandla de operativa personuppgifterna, förutsatt att behandlingen är nödvändig.
2. Med ett internationellt avtal enligt punkt 1 avses varje gällande bilateralt eller multilateralt internationellt avtal mellan unionen och tredjelandet inom området för straffrättsligt samarbete och polissamarbete.
3. Om en överföring grundas på punkt 1, ska denna överföring dokumenteras och dokumentationen på begäran göras tillgänglig för Europeiska datatillsynsmannen, inbegripet datum och tidpunkt för överföringen samt information om den mottagande behöriga myndigheten, om skälet till överföringen och om de operativa personuppgifter som har överförts.

Artikel 85

Europeiska datatillsynsmannens tillsyn

1. Europeiska datatillsynsmannen ska ansvara för kontroll och säkerställandet av att bestämmelserna i denna förordning om skydd för fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter tillämpas vid Europeiska åklagarmyndighetens behandling av operativa personuppgifter och för rådgivning till Europeiska åklagarmyndigheten och de registrerade i alla frågor som rör behandling av operativa personuppgifter. För detta ändamål ska Europeiska datatillsynsmannen fullgöra de uppgifter som avses i punkt 2 i denna artikel, utöva de befogenheter han eller hon tilldelats enligt punkt 3 i denna artikel och samarbeta med nationella tillsynsmyndigheter i enlighet med artikel 87.
2. Europeiska datatillsynsmannen ska ha följande uppgifter enligt denna förordning:
- a) Höra och utreda klagomål och informera berörd person om resultatet inom rimlig tid.
 - b) Leda utredningar, antingen på eget initiativ eller på grundval av ett klagomål, och informera berörda personer om resultatet inom rimlig tid.

- c) Kontrollera och säkerställa att bestämmelserna i denna förordning om skydd för fysiska personer tillämpas vid Europeiska åklagarmyndighetens behandling av operativa personuppgifter.
- d) Ge Europeiska åklagarmyndigheten råd, antingen på eget initiativ eller som svar på en begäran om rådfrågning, i alla frågor som rör behandling av operativa personuppgifter, särskilt innan myndigheten utarbetar interna bestämmelser om skydd av grundläggande fri- och rättigheter vid behandlingen av operativa personuppgifter.
3. Europeiska datatillsynsmannen får i enlighet med denna förordning
- a) ge registrerade råd när de utövar sina rättigheter,
- b) hänskjuta ärendet till Europeiska åklagarmyndigheten vid en påstådd överträdelse av bestämmelserna om behandling av operativa personuppgifter och vid behov lämna förslag om hur överträdelsen kan rättas till och hur skyddet för de registrerade kan förbättras,
- c) rådgöra med Europeiska åklagarmyndigheten, när en begäran om att utöva vissa rättigheter i samband med operativa personuppgifter har vägrats i strid med artiklarna 56–62,
- d) hänskjuta ärendet till Europeiska åklagarmyndigheten,
- e) beordra Europeiska åklagarmyndigheten att rätta, begränsa eller radera operativa personuppgifter som har behandlats av Europeiska åklagarmyndigheten på ett sätt som står i strid med bestämmelserna för behandling av operativa personuppgifter och att underrätta den tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut om sådana åtgärder, förutsatt att detta inte stör utredningar och lagföring under ledning av Europeiska åklagarmyndigheten,
- f) väcka talan i Europeiska unionens domstol på de villkor som fastställs i fördragen,
- g) intervensera i ärenden som har anhängiggjorts vid Europeiska unionens domstol.
4. Europeiska datatillsynsmannen ska ha tillgång till de operativa personuppgifter som Europeiska åklagarmyndigheten behandlar och till dess lokaler i den utsträckning som krävs för att denne ska kunna utföra sina uppgifter.
5. Europeiska datatillsynsmannen ska upprätta en årlig rapport om Europeiska åklagarmyndighetens tillsynsverksamhet.

Artikel 86

Europeiska datatillsynsmannens tystnadsplikt

Både under och efter sin ämbets tid ska Europeiska datatillsynsmannen och dennes personal omfattas av tystnadsplikt vad avser konfidentiell information som har kommit till deras kännedom under tjänsteutövningen.

Artikel 87

Samarbete mellan Europeiska datatillsynsmannen och nationella tillsynsmyndigheter

1. Europeiska datatillsynsmannen ska bedriva sin verksamhet i nära samarbete med nationella tillsynsmyndigheter med avseende på särskilda frågor som kräver nationellt deltagande, i synnerhet om Europeiska datatillsynsmannen eller nationella tillsynsmyndigheter upptäcker stora skillnader mellan praxis i medlemsstaterna i Europeiska unionen eller upptäcker eventuellt olagliga överföringar genom Europeiska åklagarmyndighetens kommunikationskanaler, eller i samband med frågor rörande genomförande och tolkning av denna förordning som tas upp av en eller flera nationella tillsynsmyndigheter.

2. I de fall som avses i punkt 1 får Europeiska datatillsynsmannen och nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för dataskyddsovervakning inom ramen för sina respektive behörighetsområden efter behov utbyta relevanta uppgifter, bistå varandra för att utföra granskningar och kontroller, undersöka tolknings- och tillämpningssvårigheter för denna förordning, undersöka problem med anknytning till utövandet av oberoende tillsyn eller de registrerades utövande av sina rättigheter, utforma harmoniserade förslag för gemensamma lösningar på problem samt främja medvetenheten om de registrerades rättigheter.

3. Europeiska dataskyddsstyrelsen, som inrättades genom förordning (EU) 2016/679, ska också utföra de uppgifter som avses i artikel 51 i direktiv (EU) 2016/680 i frågor som omfattas av denna förordning, särskilt de som avses i punkterna 1 och 2 i den här artikeln.

Artikel 88

Rätt att lämna in klagomål till Europeiska datatillsynsmannen

1. Alla registrerade ska ha rätt att lämna in ett klagomål till Europeiska datatillsynsmannen, om de registrerade anser att Europeiska åklagarmyndighetens behandling av operativa personuppgifter som avser de registrerade står i strid med denna förordning.
2. Europeiska datatillsynsmannen ska underrätta den registrerade om klagomålets handläggning och resultat, inbegripet rätten till rättsmedel enligt artikel 89.

Artikel 89

Rätt till rättslig prövning mot Europeiska datatillsynsmannen

Beslut av Europeiska datatillsynsmannen kan överklagas hos Europeiska unionens domstol.

KAPITEL IX

FINANSIELLA BESTÄMMELSER OCH PERSONALBESTÄMMELSER

AVSNITT 1

Finansiella bestämmelser

Artikel 90

Finansiella aktörer

1. Den europeiska chefsåklagaren ska ansvara för att förbereda beslut om upprättandet av budgeten och lägga fram dem för kollegiet för antagande.
2. Den administrativa direktören ska som utanordnare ansvara för genomförandet av Europeiska åklagarmyndighetens budget.

Artikel 91

Budget

1. Den europeiska chefsåklagaren ska utarbeta beräkningar av Europeiska åklagarmyndighetens intäkter och utgifter för varje budgetår, motsvarande kalenderåret, på grundval av ett förslag som ska utarbetas av den administrativa direktören. Dessa beräkningar ska anges i Europeiska åklagarmyndighetens budget.
2. Budgetens inkomster och utgifter ska balansera varandra.
3. Utan att det påverkar andra medel ska Europeiska åklagarmyndighetens intäkter inbegripa
 - a) ett bidrag från unionen som förs in i Europeiska unionens allmänna budget, med förbehåll för vad som anges i punkterna 7 och 8,
 - b) avgifter för publikationer och tjänster som tillhandahålls av Europeiska åklagarmyndigheten.
4. Europeiska åklagarmyndighetens utgifter ska inbegripa lön till den europeiska chefsåklagaren, de europeiska åklagarna, de europeiska delegerade åklagarna, den administrativa direktören och Europeiska åklagarmyndighetens anställda, administrativa och infrastrukturrelaterade kostnader och driftskostnader.
5. När europeiska delegerade åklagare utövar verksamhet inom ramen för Europeiska åklagarmyndigheten ska de berörda utgifter som de europeiska delegerade åklagarna ådrar sig vid denna verksamhet betraktas som Europeiska åklagarmyndighetens driftskostnader.

Europeiska åklagarmyndighetens driftskostnader ska i princip inte inbegripa kostnader med anknytning till utredningsåtgärder som genomförs av behöriga nationella myndigheter eller kostnader för rättshjälp. De ska emellertid – inom Europeiska åklagarmyndighetens budget – inbegripa vissa kostnader med anknytning till myndighetens utrednings- och lagföringsverksamhet, i enlighet med punkt 6.

Driftskostnaderna ska också inbegripa inrättandet av ett ärendehanteringssystem, utbildning, tjänsteresor och översättningar som krävs för Europeiska åklagarmyndighetens interna funktion, till exempel översättningar för den permanenta avdelningen.

6. Om en exceptionellt kostsam utredningsåtgärd vidtas på Europeiska åklagarmyndighetens vägnar kan de europeiska delegerade åklagarna, på eget initiativ eller på motiverad begäran av behöriga nationella myndigheter, samråda med den permanenta avdelningen om huruvida kostnaden för utredningsåtgärden delvis kan täckas av Europeiska åklagarmyndigheten. Sådana samråd får inte försena utredningen.

Den permanenta avdelningen kan sedan, efter samråd med den administrativa direktören och på grundval av proportionaliteten av den åtgärd som vidtagits under de särskilda omständigheterna och den extraordinära naturen hos de kostnader som åtgärden gett upphov till, besluta att godkänna eller avslå begäran, i enlighet med reglerna om bedömningen av dessa kriterier som ska anges i Europeiska åklagarmyndighetens interna arbetsordning. Den administrativa direktören ska därefter fatta beslut om storleken på det bidrag som ska tilldelas på grundval av tillgängliga finansiella resurser. Den administrativa direktören ska utan dröjsmål underrätta den handläggande europeiska delegerade åklagaren om beslutet om beloppet.

7. I överensstämmelse med artikel 332 i EUF-fördraget ska de utgifter för Europeiska åklagarmyndigheten som avses i punkterna 4 och 5 i den här artikeln bäras av medlemsstaterna. De av medlemsstaterna i Europeiska unionen som inte deltar i det fördjupade samarbetet om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten ska komma i åtnjutande av en justering i enlighet med artikel 11 i rådets förordning (EU, Euratom) nr 609/2014 ⁽¹⁾.

8. Punkt 7 ska inte vara tillämplig på de förvaltningskostnader som genomförandet av det fördjupade samarbetet om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten åsamkar unionens institutioner.

Artikel 92

Upprättande av budgeten

1. Varje år ska den europeiska chefsåklagaren göra ett preliminärt utkast till beräkning av Europeiska åklagarmyndighetens intäkter och utgifter för det kommande budgetåret, på grundval av ett förslag som ska utarbetas av den administrativa direktören. Den europeiska chefsåklagaren ska skicka det preliminära utkastet till beräkning till kollegiet för antagande.

2. Det preliminära utkastet till beräkning av Europeiska åklagarmyndighetens inkomster och utgifter ska skickas till kommissionen senast den 31 januari varje år. Senast den 31 mars varje år ska Europeiska åklagarmyndigheten skicka ett slutligt utkast till beräkning till kommissionen, inklusive ett utkast till tjänsteförteckning.

3. Kommissionen ska skicka beräkningen till Europaparlamentet och rådet (*budgetmyndigheten*) tillsammans med förslaget till Europeiska unionens allmänna budget.

4. På grundval av beräkningen ska kommissionen i förslaget till Europeiska unionens allmänna budget ta upp de medel som den betraktar som nödvändiga med tanke på tjänsteförteckningen och storleken på det bidrag som ska belasta den allmänna budgeten, och som den ska förelägga budgetmyndigheten enligt artiklarna 313 och 314 i EUF-fördraget.

5. Budgetmyndigheten ska bevilja anslagen för bidraget från unionens allmänna budget till Europeiska åklagarmyndigheten.

6. Budgetmyndigheten ska anta Europeiska åklagarmyndighetens tjänsteförteckning.

7. Europeiska åklagarmyndighetens budget ska antas av kollegiet på förslag från den europeiska chefsåklagaren. Den blir slutlig när unionens allmänna budget slutgiltigt har antagits. Vid behov ska den anpassas i enlighet med samma förfarande som gäller för antagandet av den första budgeten.

8. För fastighetsprojekt som kan få betydande konsekvenser för Europeiska åklagarmyndighetens budget ska artikel 88 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1271/2013 ⁽²⁾ gälla.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EU, Euratom) nr 609/2014 av den 26 maj 2014 om metoder och förfaranden för tillhandahållande av traditionella, momsbaseade egna medel och BNI-baserade egna medel samt åtgärder för att möta likviditetsbehov (EUT L 168, 7.6.2014, s. 39).

⁽²⁾ Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1271/2013 av den 30 september 2013 med rambudgetförordning för de organ som avses i artikel 208 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 328, 7.12.2013, s. 42).

Artikel 93

Budgetgenomförandet

1. Den administrativa direktören, som agerar som behörig utanordnare för Europeiska åklagarmyndigheten, ska genomföra budgeten under eget ansvar och inom de begränsningar som tillåts i budgeten.
2. Den administrativa direktören ska varje år till budgetmyndigheten översända alla uppgifter av betydelse för resultatet av eventuella utvärderingsförfaranden.

Artikel 94

Redovisning och förfarande för att bevilja ansvarsfrihet

1. Europeiska åklagarmyndighetens räkenskapsförare ska översända de preliminära redovisningarna för räkenskapsåret (år N) till kommissionens räkenskapsförare och till revisionsrätten senast den 1 mars följande räkenskapsår (år N + 1).
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska översända en rapport om budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen till Europaparlamentet, rådet och revisionsrätten senast den 31 mars följande räkenskapsår.
3. Kommissionens räkenskapsförare ska senast den 31 mars efter utgången av varje räkenskapsår översända Europeiska åklagarmyndighetens preliminära redovisningar som konsoliderats med kommissionens räkenskaper till revisionsrätten.
4. I enlighet med artikel 148.1 i förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 ska revisionsrätten senast den 1 juni på följande år meddela sina iakttagelser i fråga om Europeiska åklagarmyndighetens preliminära redovisningar.
5. Efter att ha mottagit revisionsrättens iakttagelser i fråga om Europeiska åklagarmyndighetens preliminära redovisningar i enlighet med artikel 148 i förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 ska Europeiska åklagarmyndighetens räkenskapsförare på eget ansvar upprätta de slutliga redovisningarna och överlämna dessa till kollegiet för yttrande.
6. Europeiska åklagarmyndighetens räkenskapsförare ska senast den 1 juli efter utgången av varje räkenskapsår översända de slutliga redovisningarna till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och revisionsrätten tillsammans med det yttrande från kollegiet som avses i punkt 5.
7. Europeiska åklagarmyndighetens slutliga redovisningar ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning* senast den 15 november året efter respektive räkenskapsår.
8. Den administrativa direktören ska översända ett svar till revisionsrätten på dess iakttagelser senast den 30 september efter utgången av varje räkenskapsår. Den administrativa direktören ska även översända svaret till kommissionen.
9. Den administrativa direktören ska för Europaparlamentet, på dess begäran och i enlighet med artikel 109.3 i delegerad förordning (EU) nr 1271/2013, lägga fram alla uppgifter som krävs för att förfarandet för beviljande av ansvarsfrihet för det berörda budgetåret ska kunna tillämpas på ett smidigt sätt.
10. Europaparlamentet ska före den 15 maj år N + 2, på rekommendation av rådet som ska fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet, bevilja den administrativa direktören ansvarsfrihet beträffande budgetens genomförande år N.

Artikel 95

Finansiella regler

Den europeiska chefsåklagaren ska utarbeta utkastet till finansiella regler som ska tillämpas på Europeiska åklagarmyndigheten på grundval av ett förslag från den administrativa direktören. Dessa regler ska antas av kollegiet efter samråd med kommissionen. De finansiella reglerna ska inte avvika från dem som ingår i delegerad förordning (EU) nr 1271/2013 såvida inte en sådan avvikelse är specifikt nödvändig för Europeiska åklagarmyndighetens verksamhet och förutsatt att kommissionen har gett ett förhandsgodkännande.

AVSNITT 2

Personalbestämmelser

Artikel 96

Allmänna bestämmelser

1. Tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren samt de regler som antagits genom överenskommelse mellan unionens institutioner för att ge verkan åt dessa tjänsteföreskrifter och anställningsvillkor ska gälla för den europeiska chefsåklagaren och de europeiska åklagarna, de europeiska delegerade åklagarna, den administrativa direktören och Europeiska åklagarmyndighetens anställda, om inte annat föreskrivs i denna förordning.

Den europeiska chefsåklagaren och de europeiska åklagarna ska vara tillfälligt anställda vid Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med artikel 2 a i anställningsvillkoren.

2. Europeiska åklagarmyndighetens anställda ska rekryteras i enlighet med de regler och bestämmelser som gäller för tjänstemän och övriga anställda i Europeiska unionen.

3. De befogenheter att ingå anställningsavtal som tillsättningsmyndigheten tilldelas enligt tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren ska utövas av kollegiet. Kollegiet får i fråga om Europeiska åklagarmyndighetens anställda delegera dessa befogenheter till den administrativa direktören. Den delegering av befogenheter som avses i denna punkt ska inte gälla för den europeiska chefsåklagaren, de europeiska åklagarna, de europeiska delegerade åklagarna eller den administrativa direktören.

4. Kollegiet ska anta lämpliga genomförandebestämmelser för tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren i enlighet med artikel 110 i tjänsteföreskrifterna. Kollegiet ska också anta en planering av personalresurser som en del av planeringsdokumentet.

5. Protokollet om Europeiska gemenskapernas immunitet och privilegier ska gälla för Europeiska åklagarmyndigheten och dess anställda.

6. Europeiska delegerade åklagare ska vara anställda som särskilda rådgivare i enlighet med artiklarna 5, 123 och 124 i anställningsvillkoren. De behöriga nationella myndigheterna ska underlätta utövandet av de europeiska delegerade åklagarnas uppgifter inom ramen för denna förordning och avstå från varje agerande eller inriktning som kan skada deras karriär eller ställning inom det nationella åklagarväsendet. I synnerhet ska de behöriga nationella myndigheterna förse de europeiska delegerade åklagarna med de resurser och den utrustning som de behöver för utövandet av sin verksamhet i enlighet med denna förordning och se till att de är fullständigt integrerade i sina nationella åklagarmyndigheter. Det ska säkerställas att det finns tillräckliga arrangemang för att de europeiska delegerade åklagarnas rättigheter som har anknytning till social trygghet, pension och försäkringsskydd enligt nationell lagstiftning ska bibehållas. Det ska också säkerställas att de europeiska delegerade åklagarnas totala lön inte är lägre än vad den skulle ha varit om den berörda åklagaren hade fortsatt arbeta endast som nationell åklagare. Ansvaret för de europeiska delegerade åklagarnas allmänna arbetsvillkor och arbetsmiljö ska ligga på de behöriga nationella rättsliga myndigheterna.

7. Europeiska åklagare och europeiska delegerade åklagare får i utövandet av sina utredningsbefogenheter och lagföringsbefogenheter inte erhålla några order, riktlinjer eller instruktioner utöver de som uttryckligen föreskrivs i artikel 6.

Artikel 97

Tillfälligt anställda och kontraktsanställda

1. Tillfälligt anställda vid unionens institutioner, organ eller byråer i enlighet med artikel 2 a i anställningsvillkoren som anställs av Europeiska åklagarmyndigheten med ett anställningsavtal som ingås före och senast ett år efter det att Europeiska åklagarmyndigheten har blivit operativ i enlighet med det beslut som avses i artikel 120.2 ska erbjudas anställningsavtal inom ramen för artikel 2 f i anställningsvillkoren, medan villkoren i anställningsavtalet i övrigt ska vara oförändrade, utan att detta påverkar behovet av att fullgöra de skyldigheter som härrör från anställningsvillkoren. Dessa tillfälligt anställda ska anses ha gjort hela sin tjänstgöring vid Europeiska åklagarmyndigheten.

2. Kontraktсанställda vid unionens institutioner i enlighet med artikel 3a eller 3b i anställningsvillkoren som anställs av Europeiska åklagarmyndigheten med ett anställningsavtal som ingås före och senast ett år efter det att Europeiska åklagarmyndigheten har blivit operativ i enlighet med det beslut som avses i artikel 120.2 ska erbjudas anställningsavtal inom ramen för artikel 3a i anställningsvillkoren, medan villkoren i anställningsavtalet i övrigt ska vara oförändrade. Dessa kontraktсанställda ska anses ha gjort hela sin tjänstgöring vid Europeiska åklagarmyndigheten.

3. Tillfälligt anställda vid unionens organ eller byråer i enlighet med artikel 2 f i anställningsvillkoren och kontraktсанställda vid unionens institutioner, organ eller byråer i enlighet med artikel 3a i anställningsvillkoren som anställs av Europeiska åklagarmyndigheten med ett anställningsavtal som ingås före och senast ett år efter det att Europeiska åklagarmyndigheten har blivit operativ i enlighet med det beslut som avses i artikel 120.2, ska erbjudas anställningsavtal på samma villkor. Dessa anställda ska anses ha gjort hela sin tjänstgöring vid Europeiska åklagarmyndigheten.

Artikel 98

Utstationerade nationella experter och annan personal

1. Europeiska åklagarmyndigheten får, utöver sina egna anställda, anlita utstationerade nationella experter eller andra personer som ställs till dess förfogande men som inte är anställda av Europeiska åklagarmyndigheten. När de utstationerade nationella experterna utför uppgifter som rör Europeiska åklagarmyndighetens verksamhet ska de vara underställda den europeiska chefsåklagaren.

2. Kollegiet ska anta ett beslut om fastställande av regler för utstationering till Europeiska åklagarmyndigheten av nationella experter eller andra personer som ställs till dess förfogande men som inte är anställda av Europeiska åklagarmyndigheten.

KAPITEL X

BESTÄMMELSER OM FÖRBINDELSERNA MELLAN EUROPEISKA ÅKLAGARMYNDIGHETEN OCH DESS PARTNER

Artikel 99

Gemensamma bestämmelser

1. I den utsträckning som krävs för fullgörandet av dess uppgifter får Europeiska åklagarmyndigheten upprätta och upprätthålla samarbetsförbindelser med unionens institutioner, organ eller byråer, i enlighet med målen för dessa, samt med myndigheter i medlemsstater i Europeiska unionen som inte deltar i det fördjupade samarbetet om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, myndigheter i tredjeländer och internationella organisationer.

2. I den utsträckning som det är relevant för fullgörandet av dess uppgifter får Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med artikel 111 utbyta alla uppgifter direkt med de enheter som anges i punkt 1 i den här artikeln, om inte annat föreskrivs i denna förordning.

3. Europeiska åklagarmyndigheten får för de ändamål som anges i punkterna 1 och 2 ingå samarbetsavtal med de enheter som avses i punkt 1. Dessa samarbetsavtal ska vara av teknisk och/eller operativ art och ska i synnerhet syfta till att underlätta samarbetet och informationsutbytet mellan avtalsparterna. Samarbetsavtalen får varken utgöra en grund för att tillåta utbyte av personuppgifter eller ha rättsligt bindande verkningar för unionen eller dess medlemsstater.

Artikel 100

Förbindelser med Eurojust

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska upprätta och upprätthålla en nära förbindelse med Eurojust som baseras på ett inbördes samarbete inom deras respektive mandat och på utveckling av operativa, administrativa och förvaltningsmässiga inbördes förbindelser i enlighet med vad som anges i denna artikel. I detta syfte ska den europeiska chefsåklagaren och Eurojusts ordförande träffas regelbundet för att diskutera frågor av gemensamt intresse.

2. I operativa frågor får Europeiska åklagarmyndigheten knyta till sig Eurojust om verksamheten gäller gränsöverskridande ärenden, bland annat genom

a) informationsdelning, inklusive personuppgifter, om dess utredningar i enlighet med de relevanta bestämmelserna i denna förordning,

b) en uppmaning till Eurojust eller dess behöriga nationella medlem(mar) om att ge stöd genom överföring av dess beslut eller begäranden om ömsesidig rättslig hjälp till och verkställighet inom Europeiska unionens medlemsstater som är medlemmar i Eurojust men som inte deltar i inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten samt tredjeländer.

3. Europeiska åklagarmyndigheten ska ha indirekt tillgång till uppgifter i Eurojusts ärendehanteringssystem på grundval av ett system med träff/icke träff. När överensstämmelse visar sig föreligga mellan uppgifter som förts in i ärendehanteringssystemet av Europeiska åklagarmyndigheten och uppgifter som Eurojust har ska det faktum att det föreligger en överensstämmelse meddelas till både Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten samt till den av Europeiska unionens medlemsstater som tillhandahåll Eurojust uppgifterna. Europeiska åklagarmyndigheten ska vidta lämpliga åtgärder för att Eurojust ska kunna ha tillgång till uppgifter i dess ärendehanteringssystem på grundval av ett system med träff/icke träff.

4. Europeiska åklagarmyndigheten får förlita sig på stöd och resurser från Eurojusts förvaltning. Eurojust får för detta ändamål tillhandahålla Europeiska åklagarmyndigheten tjänster av gemensamt intresse. Detaljerna ska regleras genom ett avtal.

Artikel 101

Förbindelser med Olaf

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska upprätta och upprätthålla nära förbindelser med Olaf som baseras på ett inbördes samarbete inom deras respektive mandat och på informationsutbyte. Syftet med förbindelserna ska framför allt vara att säkerställa att alla tillgängliga medel används för skydd av unionens ekonomiska intressen genom Olafs komplementaritet med och stöd till Europeiska åklagarmyndigheten.

2. Utan att det påverkar de insatser som anges i punkt 3 ska Olaf, om Europeiska åklagarmyndigheten genomför en brottsutredning i enlighet med denna förordning, inte inleda någon parallell administrativ utredning av samma sakförhållanden.

3. Under en utredning som Europeiska åklagarmyndigheten genomför får Europeiska åklagarmyndigheten begära att Olaf i enlighet med Olafs mandat stöder eller kompletterar Europeiska åklagarmyndighetens verksamhet genom att i synnerhet

a) tillhandahålla uppgifter (inbegripet kriminalteknisk analys), sakkunskap och operativt stöd,

b) underlätta samordning av specifika insatser som de behöriga nationella administrativa myndigheterna och unionsorganen genomför,

c) genomföra administrativa utredningar.

4. Europeiska åklagarmyndigheten får, i syfte att göra det möjligt för Olaf att överväga lämpliga administrativa åtgärder i enlighet med sitt mandat, lämna relevant information till Olaf om ärenden där Europeiska åklagarmyndigheten beslutat att inte genomföra någon utredning eller har avskrivit ett ärende.

5. Europeiska åklagarmyndigheten ska ha indirekt tillgång till uppgifter i Olafs ärendehanteringssystem på grundval av ett system med träff/icke träff. När överensstämmelse visar sig föreligga mellan uppgifter som förts in i ärendehanteringssystemet av Europeiska åklagarmyndigheten och uppgifter som Olaf har, ska det faktum att det föreligger en överensstämmelse meddelas till både Olaf och Europeiska åklagarmyndigheten. Europeiska åklagarmyndigheten ska vidta lämpliga åtgärder för att Olaf ska kunna ha tillgång till uppgifter i dess ärendehanteringssystem på grundval av ett system med träff/icke träff.

Artikel 102

Förbindelser med Europol

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska upprätta och upprätthålla nära förbindelser med Europol. I detta syfte ska de ingå ett samarbetsavtal där de fastställer bestämmelser för sitt samarbete.

2. Om så är nödvändigt för en utredning ska Europeiska åklagarmyndigheten på begäran kunna erhålla all relevant information från Europol om brott som omfattas av myndighetens behörighet, och kan Europeiska åklagarmyndigheten även be Europol att bistå myndigheten med analytiskt stöd vid en särskild utredning som genomförs av Europeiska åklagarmyndigheten.

Artikel 103

Förbindelser med andra av unionens institutioner, organ och byråer

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska upprätta och upprätthålla ett samarbete med kommissionen för att skydda unionens ekonomiska intressen. I detta syfte ska de ingå ett avtal där de fastställer bestämmelser för sitt samarbete.
2. Utan att det påverkar det korrekta genomförandet av och sekretessen i dess utredningar, ska Europeiska åklagarmyndigheten utan dröjsmål lämna tillräckliga uppgifter till de av unionens institutioner, organ eller byråer och andra brottsoffer som berörs, så att dessa kan vidta lämpliga åtgärder, särskilt
 - a) administrativa åtgärder, t.ex. säkerhetsåtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen, i detta avseende; Europeiska åklagarmyndigheten får rekommendera att unionens institutioner, organ och byråer vidtar särskilda åtgärder,
 - b) intervention som målsägande i förfarandet,
 - c) administrativa åtgärder för återkrav av penningbelopp som ska betalas till unionens budget eller disciplinära åtgärder.

Artikel 104

Förbindelser med tredjeländer och internationella organisationer

1. De samarbetsavtal som avses i artikel 99.3 med myndigheter i tredjeländer och internationella organisationer kan i synnerhet handla om utbyte av strategisk information och utsändande av sambandsmän till Europeiska åklagarmyndigheten.
2. Europeiska åklagarmyndigheten får, med de berörda behöriga myndigheternas samtycke, utse kontaktpunkter i tredjeländer för att underlätta samarbetet i linje med Europeiska åklagarmyndighetens operativa behov.
3. Internationella avtal med ett eller flera tredjeländer som unionen i enlighet med artikel 218 i EUF-fördraget har ingått eller anslutit sig till på områden som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet, såsom internationella avtal om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska åklagarmyndigheten och dessa tredjeländer, ska vara bindande för Europeiska åklagarmyndigheten.
4. Om det inte finns något sådant avtal som avses i punkt 3 ska medlemsstaterna, om det är tillåtet inom ramen för det multilaterala internationella avtalet i fråga och under förutsättning att tredjelandet ger sitt godkännande, erkänna och, i tillämpliga fall, anmäla Europeiska åklagarmyndigheten som en behörig myndighet vid tillämpning av multilaterala internationella avtal om rättslig hjälp i brottmål som de ingått, till exempel, om så är nödvändigt och möjligt, genom en ändring av de avtalen.

Medlemsstaterna får också anmäla Europeiska åklagarmyndigheten som en behörig myndighet vid tillämpning av andra internationella avtal om rättslig hjälp i brottmål som de ingått, till exempel genom en ändring av dessa avtal.

5. Om det inte finns något sådant avtal som avses i punkt 3 i den här artikeln eller något sådant erkännande som avses i punkt 4 i den här artikeln får, i enlighet med artikel 13.1, den handläggande europeiska delegerade åklagaren utnyttja de befogenheter som nationella åklagare i hans eller hennes medlemsstat har att begära rättslig hjälp i brottmål från myndigheter i tredjeländer, på grundval av internationella avtal som ingåtts av den medlemsstaten eller tillämplig nationell lagstiftning och, där så krävs, genom de behöriga nationella myndigheterna. I sådant fall ska den europeiska delegerade åklagaren informera myndigheterna i tredjeländer om att Europeiska åklagarmyndigheten vid tillämpning av denna förordning kommer att använda den bevisning som insamlats på grundval av detta; den europeiska delegerade åklagaren ska i förekommande fall även försöka inhämta samtycke till detta från tredjeländernas myndigheter. Under alla omständigheter ska tredjelandet vederbörligen informeras om att den slutliga mottagaren av svaret på begäran är Europeiska åklagarmyndigheten.

I de fall där Europeiska åklagarmyndigheten inte kan utöva sin verksamhet på grundval av ett tillämpligt internationellt avtal i enlighet med vad som avses i punkt 3 eller 4 i denna artikel får Europeiska åklagarmyndigheten också, inom ramarna för sin materiella behörighet, begära rättslig hjälp i brottmål från myndigheter i tredjeländer i ett visst ärende. Europeiska åklagarmyndigheten ska uppfylla de eventuella villkor som de myndigheterna fastställer i fråga om användningen av de uppgifter som de tillhandahållit på grundval av detta.

6. Med förbehåll för övriga bestämmelser i denna förordning får Europeiska åklagarmyndigheten på begäran, för utredningsändamål eller för användning som bevisning i brottsutredningar, tillhandahålla behöriga myndigheter i tredje-länder eller internationella organisationer uppgifter eller bevismaterial som redan innehas av Europeiska åklagarmyndigheten. Efter samråd med den permanenta avdelningen ska den handläggande europeiska delegerade åklagaren besluta om alla sådana eventuella överföringar av uppgifter eller bevismaterial i enlighet med den nationella lagstiftningen i sin medlemsstat och denna förordning.

7. Om det är nödvändigt att begära utlämning av en person får den handläggande europeiska delegerade åklagaren begära att den behöriga myndigheten i hans eller hennes medlemsstat utfärdar en begäran om utlämning i enlighet med tillämpliga fördrag och/eller tillämplig nationell lagstiftning.

Artikel 105

Förbindelser med medlemsstater i Europeiska unionen som inte deltar i det fördjupade samarbetet om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten

1. De samarbetsavtal som avses i artikel 99.3 med myndigheter i medlemsstater i Europeiska unionen som inte deltar i det fördjupade samarbetet om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten kan i synnerhet handla om utbyte av strategisk information och utsändande av sambandsmän till Europeiska åklagarmyndigheten.

2. Europeiska åklagarmyndigheten får, med de berörda behöriga myndigheternas samtycke, utse kontaktpunkter i de medlemsstater i Europeiska unionen som inte deltar i det fördjupade samarbetet om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten för att underlätta samarbetet i linje med Europeiska åklagarmyndighetens behov.

3. Om det inte finns något rättsligt instrument om straffrättsligt samarbete och överlämnande mellan Europeiska åklagarmyndigheten och de behöriga myndigheterna i de medlemsstater i Europeiska unionen som inte deltar i det fördjupade samarbetet om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten ska medlemsstaterna anmäla Europeiska åklagarmyndigheten som en behörig myndighet vid tillämpning av de tillämpliga unionsakterna om straffrättsligt samarbete i ärenden som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet, i sina förbindelser med medlemsstater i Europeiska unionen som inte deltar i det fördjupade samarbetet om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten.

KAPITEL XI

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 106

Rättslig ställning och verksamhetsvillkor

1. I varje medlemsstat ska Europeiska åklagarmyndigheten ha den rättskapacitet som beviljas juridiska personer enligt nationell lagstiftning.

2. De arrangemang som är nödvändiga beträffande Europeiska åklagarmyndighetens lokaler och de resurser som ska tillhandahållas av Luxemburg samt de särskilda regler som är tillämpliga i den medlemsstaten på kollegiets ledamöter, den administrativa direktören och Europeiska åklagarmyndighetens anställda och deras familjemedlemmar ska fastställas i ett avtal om säte som ska slutas mellan Europeiska åklagarmyndigheten och Luxemburg senast den dag då Europeiska åklagarmyndigheten åtar sig de utrednings- och lagföringsuppgifter som fastställts i enlighet med artikel 120.2.

Artikel 107

Bestämmelser om språkanvändning

1. Rådets förordning (EEG) nr 1/58 ⁽¹⁾ ska gälla för de akter som avses i artiklarna 21 och 114 i den här förordningen.

2. Kollegiet ska besluta med två tredjedels majoritet av ledamöterna om Europeiska åklagarmyndighetens språkanvändning.

3. De översättningstjänster som krävs för att Europeiska åklagarmyndighetens administrativa verksamhet på central nivå ska fungera, ska tillhandahållas av Översättningscentrum för Europeiska unionens organ, såvida inte någon annan lösning krävs på grund av frågans brådskande karaktär. De europeiska delegerade åklagarna ska besluta om närmare bestämmelser om översättning för utredningsändamål i enlighet med gällande nationell lagstiftning.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EEG) nr 1/58 om vilka språk som skall användas i Europeiska ekonomiska gemenskapen (EGT 17, 6.10.1958, s. 385).

Artikel 108

Konfidentialitet och tystnadsplikt

1. Kollegiets ledamöter, den administrativa direktören och Europeiska åklagarmyndighetens anställda, utstationerade nationella experter och andra personer som ställs till Europeiska åklagarmyndighetens förfogande men som inte är anställda av Europeiska åklagarmyndigheten samt europeiska delegerade åklagare, ska vara bundna av tystnadsplikt i enlighet med unionslagstiftningen avseende alla uppgifter som Europeiska åklagarmyndigheten innehar.
2. Varje annan person som medverkar eller bistår vid utförandet av Europeiska åklagarmyndighetens uppgifter på nationell nivå ska vara bundna av tystnadsplikt i enlighet med vad som föreskrivs i tillämplig nationell lagstiftning.
3. Tystnadsplikten ska gälla de personer som avses i punkterna 1 och 2 även efter avslutat uppdrag eller avslutad anställning samt efter avslutad verksamhet.
4. Tystnadsplikten ska, i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning eller unionslagstiftning, gälla all information som Europeiska åklagarmyndigheten tar emot, såvida inte informationen redan har lagligen offentliggjorts.
5. Utredningar som genomförs under Europeiska åklagarmyndighetens ledning ska skyddas av reglerna om tystnadsplikt i tillämplig unionsrätt. Personer som medverkar eller bistår vid utförandet av Europeiska åklagarmyndighetens uppgifter ska ha en skyldighet att iaktta den tystnadsplikt som föreskrivs i tillämplig nationell lagstiftning.

Artikel 109

Öppenhet

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001⁽¹⁾ ska tillämpas på handlingar som inte utgör ärendakter, inbegripet elektroniska bilder av dessa akter, som bevaras i enlighet med artikel 45 i den här förordningen.
2. Den europeiska chefsåklagaren ska inom sex månader från det datum då han eller hon utsetts, utarbeta ett förslag till närmare bestämmelser avseende tillämpningen av denna artikel. Detta förslag ska antas av kollegiet.
3. Beslut som fattas av Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med artikel 8 i förordning (EG) nr 1049/2001, kan utgöra föremål för ett klagomål till Europeiska ombudsmannen eller en talan inför Europeiska unionens domstol enligt de villkor som anges i artiklarna 228 respektive 263 i EUF-fördraget.

Artikel 110

Olaf och revisionsrätten

1. För att underlätta motverkan av bedrägerier, korruption och annan olaglig verksamhet enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 ska Europeiska åklagarmyndigheten, senast sex månader efter den dag som ska fastställas av kommissionen i enlighet med artikel 120.2, ansluta sig till det interinstitutionella avtalet av den 25 maj 1999 om interna utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf)⁽²⁾ och anta lämpliga bestämmelser som ska gälla den europeiska chefsåklagaren, de europeiska åklagarna, den administrativa direktören och Europeiska åklagarmyndighetens anställda, utstationerade nationella experter och andra personer som ställs till Europeiska åklagarmyndighetens förfogande men som inte är anställda av Europeiska åklagarmyndigheten samt europeiska delegerade åklagare med användning av den mall som finns i bilagan till det avtalet.
2. Revisionsrätten ska ha befogenhet att på grundval av handlingar och på plats genomföra revision av alla uppdragstagare och underleverantörer som har mottagit unionsmedel från Europeiska åklagarmyndigheten.
3. Olaf kan genomföra utredningar, inbegripet kontroller och inspektioner på plats, i enlighet med de bestämmelser och förfaranden som fastställs i förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 och rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96⁽³⁾ i syfte att fastställa om det har förekommit några oegentligheter som påverkar unionens ekonomiska intressen i samband med utgifter finansierade av Europeiska åklagarmyndigheten.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (EGT L 145, 31.5.2001, s. 43).

⁽²⁾ Interinstitutionellt avtal av den 25 maj 1999 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska gemenskapernas kommission om interna utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) (EGT L 136, 31.5.1999, s. 15).

⁽³⁾ Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (EGT L 292, 15.11.1996, s. 2).

4. Utan att det påverkar punkterna 1, 2 och 3 ska Europeiska åklagarmyndighetens samarbetsavtal med unionsorgan, myndigheter i tredjeländer och internationella organisationer samt dess övriga avtal inbegripa bestämmelser genom vilka revisionsrätten och Olaf uttryckligen ges befogenhet att genomföra revisioner och utredningar i enlighet med sina respektive behörigheter.

Artikel 111

Bestämmelser om skydd av känsliga icke säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

1. Europeiska åklagarmyndigheten ska fastställa interna bestämmelser om skydd av känsliga icke säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, däribland skapande och behandling av sådana uppgifter vid Europeiska åklagarmyndigheten.
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska fastställa interna bestämmelser om skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter vilka ska överensstämma med rådets beslut 2013/488/EU ⁽¹⁾ för att säkerställa en likvärdig nivå på skyddet av sådana uppgifter.

Artikel 112

Administrativ undersökning

Europeiska åklagarmyndighetens administrativa verksamhet ska vara föremål för Europeiska ombudsmannens undersökningar i enlighet med artikel 228 i EUF-fördraget.

Artikel 113

Allmänna bestämmelser om rättsligt ansvar

1. Europeiska åklagarmyndighetens avtalsrättsliga ansvar ska regleras av den lag som är tillämplig på avtalet i fråga.
2. Europeiska unionens domstol ska vara behörig att träffa avgöranden med stöd av en skiljedomsklausul i ett avtal som ingåtts av Europeiska åklagarmyndigheten.
3. Vad beträffar utomobligatoriskt ansvar ska Europeiska åklagarmyndigheten i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för rättsordningarna i medlemsstaterna i Europeiska unionen ersätta skada som orsakats av Europeiska åklagarmyndigheten eller av dess anställda under tjänsteutövning i den mån den kan tillskrivas dem.
4. Punkt 3 ska också gälla för skada orsakad genom fel begångna av en europeisk delegerad åklagare under tjänsteutövning.
5. Europeiska unionens domstol ska vara behörig att döma i tvister angående ersättning för skador som avses i punkt 3.
6. De nationella domstolar i medlemsstaterna i Europeiska unionen som är behöriga att hantera tvister som inbegriper Europeiska åklagarmyndighetens avtalsrättsliga ansvar, i enlighet med vad som avses i denna artikel, ska fastställas genom hänvisning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 ⁽²⁾.
7. Europeiska åklagarmyndighetens anställdas personliga ansvar ska regleras av de tillämpliga bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren.

Artikel 114

Genomförandebestämmelser och programdokument

Kollegiet ska, på förslag av den europeiska chefsåklagaren, i synnerhet anta

- a) årligen det programdokument som innehåller Europeiska åklagarmyndighetens årliga och fleråriga programplanering,
- b) en bedrägeribekämpningsstrategi som är proportionell till risken för bedrägeri med hänsyn till kostnaden för och nyttan av de åtgärder som ska genomföras,
- c) regler för anställningsvillkor, prestationskriterier, otillräcklig yrkesskicklighet, rättigheter och skyldigheter för de europeiska delegerade åklagarna, däribland regler för förebyggande och hantering av intressekonflikter,

⁽¹⁾ Rådets beslut 2013/488/EU av den 23 september 2013 om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter (EUT L 274, 15.10.2013, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

- d) närmare bestämmelser för tillämpningen av förordning (EG) nr 1049/2001 för Europeiska åklagarmyndighetens verksamhet,
- e) de genomförandebestämmelser som avses i artikel 24.8 i förordning (EG) nr 45/2001.

Artikel 115

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 49.3 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 20 november 2017.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 49.3 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 49.3 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period kan förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 116

Skyndsamt förfarande

1. Delegerade akter som antas enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Delgivningen av en delegerad akt till Europaparlamentet och rådet ska innehålla en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.
2. Såväl Europaparlamentet som rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 115.6. I ett sådant fall ska kommissionen upphäva akten omedelbart efter det att Europaparlamentet eller rådet har delgett den sitt beslut om invändning.

Artikel 117

Anmälan

Varje medlemsstat ska utse de myndigheter som är behöriga att genomföra denna förordning. Information om de utsedda myndigheterna och alla efterföljande förändringar ska anmälas samtidigt till den europeiska chefsåklagaren, rådet och kommissionen. Medlemsstaterna ska även till Europeiska åklagarmyndigheten anmäla en uttömmande förteckning över vilka nationella materiella straffrättsliga bestämmelser som är tillämpliga på de brott som definieras i direktiv (EU) 2017/1371 och annan relevant nationell lagstiftning. Europeiska åklagarmyndigheten ska säkerställa att den information som mottas genom dessa förteckningar offentliggörs. Vidare ska medlemsstater som i enlighet med artikel 30.3 avser att begränsa tillämpningen av artikel 30.1 e och f till specifika grova brott anmäla en förteckning över dessa brott till Europeiska åklagarmyndigheten.

Artikel 118

Översyn av bestämmelserna om skydd för fysiska personer med avseende på Europeiska åklagarmyndighetens behandling av personuppgifter

Inom ramen för anpassningen av förordning (EG) nr 45/2001 i enlighet med artiklarna 2.3 och 98 i förordning (EU) 2016/679 ska kommissionen se över bestämmelserna om skydd för fysiska personer med avseende på Europeiska åklagarmyndighetens behandling av personuppgifter som fastställs i den här förordningen. Kommissionen ska, om så är lämpligt, lägga fram ett lagstiftningsförslag i syfte att ändra eller upphäva dessa bestämmelser.

Artikel 119

Översyn

1. Senast fem år efter det datum som kommissionen ska fastställa enligt artikel 120.2, och vart femte år därefter, ska kommissionen genomföra en utvärdering och lägga fram en utvärderingsrapport om genomförandet och effekterna av denna förordning och om ändamålsenligheten och effektiviteten i Europeiska åklagarmyndighetens arbete samt dess arbetsmetoder. Kommissionen ska vidarebefordra utvärderingsrapporten tillsammans med sina slutsatser till Europaparlamentet och rådet samt till de nationella parlamenten. Resultaten från utvärderingen ska offentliggöras.
2. Kommissionen ska lägga fram lagstiftningsförslag till Europaparlamentet och rådet om den anser att det är nödvändigt med ytterligare eller mer detaljerade regler för inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten, dess funktioner eller för de förfaranden som är tillämpliga på dess verksamhet, däribland dess gränsöverskridande utredningar.

Artikel 120

Ikraftträdande

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Europeiska åklagarmyndigheten ska utöva sin behörighet i fråga om alla brott som omfattas av dess behörighet och som begås efter den dag då denna förordning trätt i kraft.

Europeiska åklagarmyndigheten ska åta sig de utrednings- och lagföringsuppgifter som den tilldelats genom denna förordning vid en tidpunkt som ska fastställas genom ett beslut av kommissionen på grundval av ett förslag från den europeiska chefsåklagaren när Europeiska åklagarmyndigheten har inrättats. Kommissionens beslut ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Det datum som kommissionen ska fastställa får inte vara tidigare än tre år efter det att denna förordning har trätt i kraft.

För de medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet med stöd av ett beslut som antagits i enlighet med artikel 331.1 andra eller tredje stycket i EUF-fördraget är denna förordning tillämplig från och med den dag som anges i det berörda beslutet.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Luxemburg den 12 oktober 2017.

På rådets vägnar
U. REINSALU
Ordförande

II

(Icke-lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

KOMMISSIONENS DELEGERADE FÖRORDNING (EU) 2020/2153

av den 7 oktober 2020

om ändring av rådets förordning (EU) 2017/1939 vad gäller de kategorier av operativa personuppgifter och de kategorier av registrerade vars operativa personuppgifter Europeiska åklagarmyndigheten får behandla i indexet över ärendeakter

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten ⁽¹⁾, särskilt artikel 49.3, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska åklagarmyndigheten inrättades för att utreda, lagföra och väcka talan mot förövare av och medhjälpare till sådana brott som skadar unionens ekonomiska intressen.
- (2) Europeiska åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem innehåller ett index över alla ärendeakter. De operativa personuppgifter som ingår i indexet är begränsade till de uppgifter som behövs för att identifiera ärenden eller fastställa kopplingar mellan olika ärendeakter.
- (3) De kategorier av operativa personuppgifter som får behandlas och de kategorier av registrerade vars operativa personuppgifter får behandlas i indexet bör därför fastställas.
- (4) Förordning (EU) 2017/1939 bör ändras i enlighet med detta.
- (5) Den expertgrupp som avses i artikel 20.4 i förordning (EU) 2017/1939 rådfrågades den 8 maj 2020.
- (6) Europeiska datatillsynsmannen avgav ett yttrande den 31 juli 2020.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

I förordning (EU) 2017/1939 ska texten i bilagan till den här förordningen läggas till som en bilaga.

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

⁽¹⁾ EUT L 283, 31.10.2017, s. 1.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 7 oktober 2020.

På kommissionens vägnar
Ursula VON DER LEYEN
Ordförande

BILAGA

*BILAGA

Kategorier av registrerade och kategorier av operativa personuppgifter som avses i artikel 49.3

A. Kategorier av registrerade vars operativa personuppgifter får behandlas i indexet

- a) Misstänkta eller tilltalade i Europeiska åklagarmyndighetens straffrättsliga förfaranden.
- b) Personer som dömts till följd av Europeiska åklagarmyndighetens straffrättsliga förfaranden.
- c) Fysiska personer som har rapporterat eller är offer för brott som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet.
- d) Personer med kontakter med eller band till de personer som avses i leden a och b.

B. Kategorier av operativa personuppgifter som rör kategorierna av registrerade i avsnitt A leden a och b och som får behandlas i indexet

- a) Efternamn, namn som ogift, förnamn och i förekommande fall alias eller antagna namn.
- b) Födelsedatum och födelseort.
- c) Medborgarskap.
- d) Kön.
- e) Den berörda personens hemvist, yrke och vistelseort.
- f) Socialförsäkringsnummer, id-koder, körkort, identitetshandlingar, passuppgifter, tull- och skatteregistreringsnummer.
- g) Beskrivning av de påstådda brotten och deras karaktär, datum då de begicks och brottsrubricering.
- h) Information om juridiska personer med anknytning till identifierade eller identifierbara personer som är föremål för en utredning som utförs av Europeiska åklagarmyndigheten.
- i) Misstanke om tillhörighet till en kriminell organisation.
- j) Uppgifter om konton hos banker och andra finansinstitut.
- k) Telefonnummer, SIM-kortsnummer, mejladresser, IP-adresser samt konton och användarnamn som används på onlineplattformar.
- l) Fordonsregistreringsuppgifter.
- m) Identifierbara tillgångar som ägs eller utnyttjas av personen, såsom kryptotillgångar och fastigheter.

C. Kategorier av operativa personuppgifter som rör kategorierna av registrerade i avsnitt A led c och som får behandlas i indexet, begränsat till vad som är nödvändigt och proportionellt för att Europeiska åklagarmyndigheten ska kunna utföra sina utrednings- och lagföringsuppgifter

- a) Efternamn, namn som ogift, förnamn och i förekommande fall alias eller antagna namn.
- b) Födelsedatum och födelseort.
- c) Medborgarskap.
- d) Kön.
- e) Den berörda personens hemvist, yrke och vistelseort.
- f) Id-koder, identitetshandlingar och passuppgifter.
- g) Beskrivning av de brott som involverar eller rapporterats av den berörda personen samt brottens karaktär, datum då brotten begicks och brottsrubricering.

D. Kategorier av operativa personuppgifter som rör kategorierna av registrerade i avsnitt A led d och som får behandlas i indexet, begränsat till vad som är nödvändigt och proportionellt för att Europeiska åklagarmyndigheten ska kunna utföra sina utrednings- och lagföringsuppgifter

- a) Efternamn, namn som ogift, förnamn och i förekommande fall alias eller antagna namn.
 - b) Födelsedatum och födelseort.
 - c) Medborgarskap.
 - d) Kön.
 - e) Den berörda personens hemvist, yrke och vistelseort.
 - f) Id-koder, identitetshandlingar och passuppgifter.”
-

RÄTTELSE

Rättelse till Kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/2153 av den 7 oktober 2020 om ändring av rådets förordning (EU) 2017/1939 vad gäller de kategorier av operativa personuppgifter och de kategorier av registrerade vars operativa personuppgifter Europeiska åklagarmyndigheten får behandla i indexet över ärendeakter

(Europeiska unionens officiella tidning L 431 av den 21 december 2020)

Sidan 1, i titeln, och i slutformuleringen

I stället för: "den 7 oktober 2020"

ska det stå: "den 14 oktober 2020".

Sammanfattning av betänkandet En europeisk åklagarmyndighet i Sverige (SOU 2020:74)

Prop. 2023/24:87
Bilaga 4

Uppdraget

Sverige har möjlighet att ansluta sig till rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten. Myndigheten benämns i fortsättningen Eppo, en akronym av det engelska namnet European Public Prosecutor's Office, och förordningen benämns i fortsättningen Eppo-förordningen. Utredningens uppdrag har bestått i att föreslå nödvändiga kompletterande bestämmelser till förordningen, att analysera behovet av författningsändringar och andra åtgärder som krävs för att Sverige ska kunna delta i Eppo och att lämna förslag till sådana författningsändringar och andra åtgärder. Syftet har varit att åstadkomma en ändamålsenlig nationell reglering och organisation.

Innehållet i Eppo-förordningen

Eppo och dess åklagare

Eppo ska enligt Eppo-förordningen vara ett odelbart unionsorgan, som ska verka som en enda myndighet med en decentraliserad struktur. Eppos centrala nivå ska finnas i Luxemburg. Den ska bestå av bl.a. ett kollegium, permanenta avdelningar, en europeisk chefsåklagare och en europeisk åklagare från varje medlemsstat som deltar i samarbetet. Kollegiet ska ansvara för bl.a. allmän tillsyn över verksamheten och fatta beslut i strategiska och allmänna frågor som uppstått vid behandlingen av enskilda ärenden. De permanenta avdelningarna ska bl.a. kontrollera, samordna och leda utredningar och ansvara för lagföring. De europeiska åklagarna ska, på den permanenta avdelningens vägnar, övervaka utredningar och lagföring som de europeiska delegerade åklagarna ansvarar för. Utgångspunkten är att en europeisk åklagares ansvar omfattar utredningar och lagföring i hans eller hennes ursprungsmedlemsstat.

Eppos decentraliserade nivå utgörs av europeiska delegerade åklagare med placering i medlemsstaterna. I varje medlemsstat ska det finnas minst två sådana åklagare. De europeiska delegerade åklagarna ska agera på Eppos vägnar i sina respektive medlemsstater och ha samma befogenheter som nationella åklagare, utöver de särskilda befogenheter och den särskilda ställning som de har enligt förordningen. De ska ansvara för de utredningar och lagföringar som de har inlett, tilldelats eller övertagit. De har dock inte en självständig ställning utan lyder under åklagarna på den centrala nivån, som fattar beslut i fråga om bl.a. åtal och överklagande. När de europeiska delegerade åklagarna agerar inom ramen för sitt uppdrag ska de vara oberoende av sina nationella åklagarmyndigheter och inte ha några skyldigheter gentemot dem. De europeiska delegerade åklagarna får emellertid även utöva verksamhet som nationella åklagare, i

den utsträckning det inte hindrar dem från att fullgöra sina skyldigheter enligt Eppo-förordningen.

Eppos behörighet

Eppo ska ha företräde framför medlemsstaterna att utreda och väcka åtal för vissa brott mot EU:s finansiella intressen. Exempel på brott som kan ligga inom Eppos behörighet är bedrägeri, penningtvätt, korruption och mutbrott. Även vissa gränsöverskridande skattebrott avseende mervärdesskatt, bl.a. sådana som inbegriper en total skada på minst 10 miljoner euro, omfattas av Eppos behörighet.

De medlemsstater som deltar i Eppo avsäger sig beslutanderätten när det gäller utredning och lagföring av brott som ligger inom Eppos behörighet. Eppo ska ha rätt att inleda, ta över och genomföra förundersökning i de anslutna medlemsstaterna för sådana brott. Nationella åklagare i medlemsstaterna får inleda förundersökning för brott inom Eppos behörighet, men måste då informera Eppo, som därefter kan ta över utredningen.

Under en utredning ska de europeiska delegerade åklagarna ha samma rätt att anlita nationella myndigheter för olika utredningsåtgärder som en nationell åklagare har. Det innebär att t.ex. nationella polismyndigheter ska förhålla sig till Eppo på i huvudsak samma sätt som till nationella åklagarmyndigheter. De europeiska delegerade åklagarna ska förses med de resurser som de behöver för att fullgöra sina uppgifter enligt Eppo-förordningen och för att vara integrerade i de nationella åklagarmyndigheterna.

De europeiska delegerade åklagarna ska ha rätt att begära eller beordra alla de åtgärder som är tillgängliga för nationella åklagare. Även europeiska åklagare, på den centrala nivån, ska ha den möjligheten i vissa fall.

Utredningens överväganden och förslag

Ny lagstiftning

Eppo-förordningens artiklar är direkt tillämpliga i medlemsstaterna och varken ska eller får genomföras i eller omvandlas till nationell rätt. Sverige får därför inte vidta några åtgärder för att införliva förordningens materiella bestämmelser med nationell rätt. Det finns dock behov av vissa bestämmelser som kompletterar Eppo-förordningen och utredningen föreslår därför att det införs en ny lag om svenska åklagare vid Eppo. Vissa frågor som kräver reglering behöver dock inte finnas i lag. Därför föreslår utredningen att det också införs en ny förordning.

Utredningen konstaterar att svensk lagstiftning allmänt sett redan uppfyller de flesta av kraven i Eppo-förordningen. Det är därför bara inom vissa områden som det krävs lagstiftningsåtgärder. En del av den lagstiftning som utredningen föreslår tas in befintliga lagar och förordningar.

Eppo-åklagarnas roll i Sverige

I svensk rätt skiljer man mellan allmänna och särskilda åklagare. Skiljelinjen mellan dessa åklagare går vid deras behörighet. De allmänna åklagarna har en generell behörighet att utföra allmänt åtal, medan de särskilda åklagarnas behörighet är begränsad till särskilt angivna typer av ärenden. Utredningen föreslår att svenska Eppo-åklagare ska vara särskilda åklagare. Med det förslaget klargörs det att den svenska självständighetsprincipen för åklagare inte gäller för dem. Det är nödvändigt eftersom Eppo-förordningen föreskriver att det är Eppo, inte åklagarna, som har det yttersta ansvaret för utredning och lagföring. Utredningens förslag innebär att de svenska europeiska delegerade åklagarna är särskilda åklagare när de utför uppgifter för Eppo medan den svenska europeiska åklagaren endast är det när han eller hon har tagit över åklagaruppgifter enligt Eppo-förordningen.

Organisation

Utredningen bedömer att det finns behov av två svenska europeiska delegerade åklagare och föreslår en bestämmelse om det i den nya förordningen. Det bör inte göras någon funktionell eller territoriell uppdelning i fråga om deras behörighet. Utredningen föreslår i stället att de svenska Eppo-åklagarna, i likhet med övriga svenska åklagare, få utföra åklagaruppgifter i hela landet. Vidare föreslår utredningen att de svenska europeiska delegerade åklagarna placeras vid Ekobrottsmyndigheten.

För att hantera det informationsutbyte mellan svenska myndigheter och Eppo som Eppo-förordningen förutsätter föreslår utredningen att det vid Åklagarmyndigheten ska finnas en central funktion som är Sveriges kontaktpunkt gentemot Eppo.

Nominering och anställning

Utredningen föreslår att det införs bestämmelser i den nya förordningen som klargör vad som gäller vid nomineringsförfarandena avseende anställningarna som svensk europeisk åklagare och svensk europeisk delegerad åklagare. När det gäller den svenska europeiska åklagaren bedömer utredningen att Eppo-förordningen, i förening med annan unionsrätt, heltäckande reglerar anställningsfrågorna. Det krävs inte heller några lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att möjliggöra för en svensk att vara europeisk åklagare.

Eppo-förordningen förutsätter att de svenska europeiska delegerade åklagarna ska ha dubbla anställningar, dvs. vara anställda både av Eppo och en svensk åklagarmyndighet. Det föreskrivs därför i den nya lagen att de europeiska delegerade åklagarna ska vara anställda i åklagarväsendet. Med hänsyn till den särskilda konstruktionen som anställningen som europeisk delegerad åklagare innebär anser utredningen att frågan om tjänstledighet från den svenska anställningen för att utöva Eppo-anställningen inte bör författningsregleras. Utredningen föreslår att det görs undantag från reglerna om bisysslor i lagen om offentlig anställning för de europeiska delegerade åklagarna, för att tydliggöra att anställningen

som europeisk delegerad åklagare inte är en otillåten bisyssla. Vidare anser utredningen att Eppo bör ha arbetsledningsrätten för de europeiska delegerade åklagarna när de agerar i den rollen men att Ekobrottsmyndigheten samtidigt bör ha ett grundläggande arbetsgivaransvar även när Eppo-åklagarna utför arbete för Eppo.

Behörighet

Det är endast vissa brott som kan skada EU:s finansiella intressen direkt eller indirekt som omfattas av Eppos behörighet. Vilka de är framgår av en annan rättsakt, det s.k. Sefi-direktivet. Eppo kan även, genom hänvisning till ännu en EU-rättsakt, vara behörig för brott som begås i en kriminell organisation i vissa fall. Eppos behörighet är primär och medlemsstaterna får inte utöva behörighet beträffande ett brott som Eppo utövar sin behörighet för. Eppo kan emellertid avstå från att utöva behörighet, även om det finns förutsättningar för att utöva den. Medlemsstaterna är då oförhindrade att utreda och lagföra brotten. Sverige har genomfört de rättsakter som ligger till grund för Eppos behörighet och utredningen bedömer att behörighetsreglerna i Eppo-förordningen inte kräver några lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder.

Eppos utredningsarbete i Sverige

För att uppfylla Eppo-förordningens krav på att de europeiska delegerade åklagarna och, i förekommande fall, den svenska europeiska åklagaren ska ha samma befogenheter som nationella åklagare föreslår utredningen att det införs en lagregel som klargör att Eppo-åklagare, när de är särskilda åklagare, har samma befogenheter som allmänna åklagare.

I Eppo-förordningen anges också ett antal utredningsåtgärder som medlemsstaterna, med vissa möjligheter till begränsningar, ska säkerställa att de europeiska delegerade åklagarna har rätt att begära eller beordra, åtminstone när det brott som utreds är belagt med en maximal påföljd på minst fyra års fängelse. Därutöver krävs enligt Eppo-förordningen att de europeiska delegerade åklagarna ska ha rätt att begära eller beordra alla andra åtgärder i deras medlemsstater som är tillgängliga för åklagare enligt nationell lagstiftning i liknande ärenden. Genom förslaget att Eppos åklagare som särskilda åklagare ska ha samma befogenheter som allmänna åklagare uppfyller svensk rätt kraven angående de utredningsåtgärder som anges särskilt i Eppo-förordningen. Det gäller dock inte förordningens krav angående spårning av föremål.

Reglering av teknisk spårning

För att möta Eppo-förordningens krav angående spårning av föremål föreslår utredningen att det införs en uttrycklig lagreglering av spårning av föremål med tekniska metoder. Regleringen föreslås vara generell och gälla såväl nationellt som i Eppos ärenden.

Bestämmelserna om teknisk spårning införs enligt förslaget i polislagen. Teknisk spårning innebär att positioneringsutrustning placeras i eller på en

lös sak för att få uppgift om dess position. Metoden får beslutas när det är av särskild vikt för att utreda ett brott för vilket fängelse i två år eller däröver är föreskrivet eller för att utreda förberedelse eller stämpling till ett sådant brott. Metoden får också under vissa förutsättningar användas i underrättelseverksamhet. Tillstånd till teknisk spårning får meddelas endast om det är proportionerligt. Tiden för ett sådant tillstånd får inte bestämmas längre än nödvändigt och inte överstiga en månad från dagen för beslutet. Beslut om teknisk spårning ska fattas av särskilt kvalificerade beslutsfattare inom Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket. Utredningen anser att det inte behövs någon särskild reglering för att Eppos åklagare ska ha rätt att beordra teknisk spårning.

Gränsöverskridande samarbete

Eppo-förordningen innehåller regler om gränsöverskridande samarbete dels mellan Eppo och medlemsstaterna, dels mellan de medlemsstater som deltar i Eppo. Det finns även bestämmelser som rör Eppos och medlemsstaternas relationer med dels de EU-medlemsstater som inte deltar i Eppo, dels tredjeland. Bestämmelserna om gränsöverskridande samarbete kompletterar det som gäller i övrigt enligt förordningen för att underlätta för Eppo att effektivt kunna bedriva brottsutredningar där det finns moment som är gränsöverskridande. Utredningen bedömer att svensk rätt i huvudsak redan uppfyller kraven i förordningen men att vissa lagstiftningsåtgärder behöver vidtas, bl.a. för att de svenska europeiska delegerade åklagarna och, i förekommande fall, den svenska europeiska åklagaren ska kunna utfärda en europeisk eller nordisk arresteringsorder.

Lagföring och rättssäkerhet

I allt väsentligt bedömer utredningen att svensk rätt är förenlig med Eppo-förordningens krav vad gäller lagföring. Utredningen anser dock att det krävs vissa lagstiftningsåtgärder. Genom en ändring i rättegångsbalken ges svenska europeiska delegerade åklagare och, i förekommande fall, den svenska europeiska åklagaren rätt att överklaga till Högsta domstolen. Utredningen föreslår också att det ställs motsvarande krav på Eppo som på svenska åklagarmyndigheter att dels tekniskt anpassa överföringen av uppgifter i stämningsansökan, dels lämna information om utfärdade strafförelägganden till Polismyndigheten.

Utredningen bedömer att svensk rätt uppfyller Eppo-förordningens krav i fråga om rättigheter för misstänkta och tilltalade och rätt till rättslig prövning av Eppos beslut och att det därför inte finns behov av några lagstiftningsåtgärder.

Offentlighet, sekretess och tillgång till information

Utredningen bedömer att svenska regler om handlingsoffentlighet, sekretess och meddelarfrihet inte gäller för uppgifter som förvaras hos Eppo, trots att förvaringen äger rum i Sverige. Varken tryckfrihetsförordningen, yttrandefrihetsgrundlagen eller offentlighets- och

sekretesslagen är därmed tillämpliga för Eppo. Eftersom Eppo-förordningen föreskriver att nationella partsinsynsregler ska gälla föreslår utredningen att bestämmelser som motsvarar vissa regler i offentlighets- och sekretesslagen tas in i den nya lagen tillsammans med en paragraf som kompletterar rättegångsbalkens bestämmelser om partsinsyn.

Eppo-förordningen föreskriver att de europeiska delegerade åklagarna ska kunna få all relevant information som finns lagrad i nationella databaser för brottsutredning och brottsbekämpning, samt andra relevanta register som tillhör offentliga myndigheter, på samma villkor som de som gäller enligt nationell lagstiftning i liknande ärenden. Med beaktande även av Eppo-förordningens krav i övrigt föreslår utredningen att det införs en bestämmelse i den nya lagen som jämställer Eppo med svenska åklagarmyndigheter, om inte annat anges. Undantag görs för föreskrifter i offentlighets- och sekretesslagen och offentlighets- och sekretessförordningen. När det i en lag eller förordning anges att undersökningsledare eller åklagare har rätt att få tillgång till information i en viss databas eller motsvarande krävs det enligt utredningen inga lagstiftningsåtgärder för att Eppos åklagare ska ha motsvarande tillgång som svenska åklagare.

Utredningen föreslår även en regel i den nya lagen som klargör att en uppgift för vilken sekretess gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen får röjas för en särskild åklagare vid Eppo om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk åklagare.

Dataskydd

Den del av dataskyddsregleringen i Eppo-förordningen som har betydelse för svenska myndigheter motsvarar i allt väsentligt regleringen i det s.k. dataskyddsdirektivet, som har genomförts i svensk rätt. Det behövs därför inga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för de flesta av artiklarna. Utredningen föreslår dock att en bestämmelse i brottsdatalagen om överföring av personuppgifter till tredjeland ska ändras och att det tydliggörs att den lagen inte gäller för Eppos personuppgiftsbehandling. Det behövs ingen kompletterande lagstiftning för att personuppgifter i sig ska kunna lämnas till Eppo. Däremot krävs det, för att Eppos åklagare ska få samma tillgång till personuppgifter och uppgifter i databaser som en allmän åklagare har, att Eppo läggs till som myndighet i ett antal bestämmelser och att det tydliggörs vilka sekretessbrytande regler som ska tillämpas. Utredningen föreslår därför sådana författningsändringar.

Tillsyn, straffansvar och disciplinansvar

Utredningen bedömer att den tillsyn över åklagares verksamhet som JO, JK, riksåklagaren, överåklagare och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden bedriver inte får omfatta de svenska Eppo-åklagarna, trots att de agerar som åklagare i Sverige och då har samma befogenheter som allmänna åklagare. Det gäller även Datainspektionens tillsyn över personuppgiftsbehandling i åklagarverksamheten. Utredningen föreslår därför att Eppos åklagare, genom ändringar i lagarna om JO:s, JK:s och Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens tillsyn, undantas från tillsyn

när de bedriver åklagarverksamhet för Eppo i Sverige. Tillsynen över dem som bistår Eppos åklagare i myndighetens operativa verksamhet, liksom över domstolarna, kommer att vara oförändrad.

Vidare bedömer utredningen att den immunitet som gäller för Eppo och myndighetens personal hindrar lagföring av brott som begåtts i tjänsteutövningen av Eppo-åklagare innan immuniteten har hävts. Utredningen bedömer också att bestämmelserna om disciplinansvar i lagen om offentlig anställning inte kommer att gälla för europeiska delegerade åklagare för deras verksamhet hos Eppo.

Skadestånd och jäv

Utredningen anser att skadeståndslagen inte ska tillämpas gentemot Eppo när den myndigheten eller myndighetens anställda har vållat skada, eftersom Eppo-förordningen föreskriver att Eppo ska ansvara för sådana skador och frågan ska prövas av EU-domstolen. Nationella domstolar bedöms inte vara behöriga att pröva frågor om utomobligatoriskt skadestånd i sådana fall. Utredningen föreslår också att det görs undantag i statens ersättningsansvar enligt lagen om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder när någon av Eppos åklagare har fattat beslut om anhållande, reseförbud eller anmälningsskyldighet.

Utredningens utgångspunkt är att bestämmelserna i rättegångsbalken om jäv för åklagare ska gälla för Eppos åklagare. Utredningen föreslår därför en ändring i rättegångsbalken för att tydliggöra det och att samma reglering ska gälla för övriga särskilda åklagare. Ordningen för prövning av jäv i 7 kap. 6 § fjärde stycket rättegångsbalken ska dock inte gälla för särskilda åklagare.

Sveriges anslutning till Eppo

Under förutsättning att de författningsändringar som föreslås genomförs finns det förutsättningar för Sverige att ansluta sig till det fördjupade samarbetet om Eppo. Om Sverige väljer att ansluta sig krävs det vissa underrättelser och anmälningar till olika EU-institutioner.

Eftersom det finns en rad faktorer av praktisk natur som är osäkra föreslår utredningen att regeringen så snart som möjligt ger ett uppdrag till Åklagarmyndigheten att förbereda Sveriges anslutning till Eppo. Utredningen föreslår också att en bestämmelse införs i den nya förordningen som ger riksåklagaren rätt att ingå överenskommelser med Eppo.

Konsekvenser

Utredningen bedömer att förslagen får begränsade konsekvenser för samhället i allmänhet. Förslagen förväntas dock få positiva effekter på bekämpningen av brott riktade mot EU:s finansiella intressen.

Att ansluta sig till det fördjupade samarbetet om Eppo förväntas medföra kostnadsökningar för Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten. Utredningen bedömer att kostnadsökningarna inte rymms inom befintliga

anslag för myndigheterna och föreslår att kostnadsökningarna finansieras genom att anslagen höjs. I övrigt bedöms förslagen inte medföra annat än marginella ekonomiska konsekvenser för staten.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utredningen föreslår att de nya författningar och de författnings-ändringar som krävs för att Sverige ska kunna ansluta sig till det fördjupade samarbete i Eppo ska träda i kraft den 1 mars 2022. Det krävs inga särskilda övergångsbestämmelser.

Förslag till lag (2022:000) om svenska åklagare vid Europeiska åklagarmyndigheten

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag kompletterar rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, här benämnd Eppo-förordningen.

Myndighetens och åklagarnas ställning

2 § Med åklagarmyndighet avses i lag eller förordning även Europeiska åklagarmyndigheten, om inte annat anges.

Det som anges i första stycket gäller inte föreskrifter i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och den förordning som kompletterar den lagen.

3 § Den svenska europeiska åklagaren vid Europeiska åklagarmyndigheten har ställning som särskild åklagare när han eller hon har övertagit åklagaruppgifter enligt artikel 28.4 i Eppo-förordningen.

Som särskild åklagare har den europeiska åklagaren samma befogenheter som en allmän åklagare.

4 § Svenska europeiska delegerade åklagare ska vara anställda i åklagarväsendet. De har ställning som särskilda åklagare när de utför uppgifter för Europeiska åklagarmyndigheten.

Som särskilda åklagare har de europeiska delegerade åklagarna samma befogenheter som en allmän åklagare.

5 § Anställningen som europeisk delegerad åklagare utgör inte en bisyssla enligt 7 § lagen (1994:260) om offentlig anställning. I fråga om bisysslor i övrigt finns bestämmelser i den lagen.

Sekretessbrytande bestämmelser m.m.

6 § En uppgift för vilken sekretess gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) får röjas för en särskild åklagare vid Europeiska åklagarmyndigheten om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk åklagare.

7 § När Europeiska åklagarmyndigheten handlägger en förundersökning gäller, i stället för det som anges i 23 kap. 18 a § andra stycket rättegångsbalken om 10 kap. 3 och 3 a §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), att rätten att ta del av det som förekommit vid förundersökningen gäller med de begränsningar som följer av 8 och 9 §§.

8 § Sekretess hindrar inte att en part i ett ärende, som på grund av sin partsställning har rätt till insyn i handläggningen, tar del av en handling eller annat material i ärendet. En sådan handling eller ett sådant material får dock inte lämnas ut till parten i den utsträckning det av hänsyn till det intresse som sekretessen ska skydda är av synnerlig vikt att en sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs. I sådana fall ska Europeiska åklagarmyndigheten på annat sätt lämna parten upplysning om vad materialet innehåller i den utsträckning det behövs för att parten ska kunna ta tillvara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda.

Sekretess hindrar aldrig att en part tar del av ett beslut i ärendet. Inte heller innebär sekretess någon begränsning i en parts rätt enligt rättegångsbalken att få del av alla omständigheter som läggs till grund för ett avgörande i ett ärende.

9 § När en misstänkt och försvararen enligt 23 kap. 18 a § första stycket rättegångsbalken har underrättats om rätten att ta del av det som har förekommit vid en förundersökning, gäller begränsningarna i 8 § första stycket i fråga om rätten att ta del av en handling eller något annat material endast om

1. det är fråga om en uppgift som inte har betydelse för beslutet i åtalsfrågan, och

2. det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför den misstänktes intresse av att ta del av uppgiften.

Första stycket gäller även efter beslut om åtal och fram till dess att åtalet slutligt har prövats, eller saken har avgjorts på annat sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken (1942:740)

Prop. 2023/24:87
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 8 § rättegångsbalken (1942:740) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

8 §¹

För särskilda åklagare gäller vad som är föreskrivet för dem.

Ingen annan särskild åklagare än justitiekanslern eller en *justitieombudsman* får besluta att åtal skall väckas eller fullföljas i Högsta domstolen.

Ingen annan särskild åklagare än justitiekanslern eller en *av riksdagens ombudsmän* får besluta att åtal ska väckas i Högsta domstolen. *Endast dessa och de särskilda åklagare som anges i 3 och 4 §§ lagen (2022:000) om svenska åklagare vid Europeiska åklagarmyndigheten får överklaga ett avgörande till Högsta domstolen.*

Det som sägs om jäv i 6 § första–tredje styckena gäller för särskilda åklagare. Bestämmelsen om prövning i 6 § fjärde stycket ska dock inte tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

¹ Senaste lydelse 2001:280.

Förslag till lag om ändring i lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn

Häri genom föreskrivs att 2 § lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Statliga myndigheter samt anställda, uppdragstagare och andra som är knutna till sådana myndigheter står under justitiekanslerns tillsyn i den utsträckning regeringen föreskriver det. *Justitiekanslerns tillsyn skall dock ej kunna omfatta regeringen eller statsråd, ej heller riksdagens myndigheter eller anställda och uppdragstagare vid riksdagens myndigheter.*

Föreslagen lydelse

2 §

Statliga myndigheter samt anställda, uppdragstagare och andra som är knutna till sådana myndigheter står under justitiekanslerns tillsyn i den utsträckning regeringen föreskriver det.

Justitiekanslerns tillsyn omfattar dock inte

- 1. regeringen eller statsråd,*
- 2. riksdagens myndigheter eller anställda och uppdragstagare vid riksdagens myndigheter, eller*
- 3. åklagare vid Europeiska åklagarmyndigheten.*

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Härigenom föreskrivs i fråga om polislagen (1984:387)

dels att 27 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 22 a–c och 29 b §§, av följande lydelse, och före 22 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Andra särskilda åtgärder

22 a §

Teknisk spårning innebär att positioneringsutrustning placeras i eller på en lös sak för att få uppgift om dess position.

Teknisk spårning får beslutas när metoden är av särskild vikt för att

1. utreda ett brott för vilket fängelse i två år eller mer är föreskrivet och för förberedelse eller stämpling till sådana brott, eller

2. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar ett brott som anges i 1.

Om en förundersökning avseende brottet inleds efter att ett beslut enligt andra stycket 2 har meddelats gäller beslutet även för att utreda brottet.

22 b §

Tillstånd till teknisk spårning får meddelas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för motstående intressen.

Tiden för ett tillstånd får inte bestämmas längre än nödvändigt och aldrig överstiga en månad från dagen för beslutet.

Beslut i fråga om teknisk spårning meddelas av Polismyndigheten.

22 c §

Om det inte längre finns skäl för ett beslut om teknisk spårning ska verkställigheten omedelbart avbrytas och beslutet upphävas.

När beslutet har upphävts eller tillståndstiden har löpt ut ska positioneringsutrustningen, när det kan ske utan risk för ändamålet som har föranlett spårningen, avlägsnas eller göras obrukbar på annat sätt.

27 §¹

Protokoll ska föras över ingripande som innebär att någon avvisas, avlägsnas, omhändertas eller grips. Protokoll ska också föras över husrannsakan och liknande åtgärder enligt denna lag samt vid omhändertagande av föremål.

Protokoll ska föras över ingripande som innebär att någon avvisas, avlägsnas, omhändertas eller grips. Protokoll ska också föras över husrannsakan och liknande åtgärder enligt denna lag samt vid omhändertagande av föremål *och teknisk spårning.*

Av protokollet ska det framgå

1. vem som har fattat beslutet om ingripandet,
2. grunden för beslutet och tidpunkten när det har fattats,
3. vem eller vilka som har deltagit i ingripandet,
4. vem eller vilka som ingripandet har riktat sig mot,
5. tiden för ingripandet samt
6. vad som i övrigt har förekommit vid ingripandet.

Vid teknisk spårning tillämpas inte andra stycket 3.

Ansvarig för att protokoll upprättas är, i fråga om uppgifter som avses i andra stycket 1 och 2, den som har fattat beslutet och i fråga om uppgifter som avses i andra stycket 3–6, den som är att anse som förman vid ingripandet.

I rättegångsbalken finns bestämmelser om protokoll över förvar, beslag, husrannsakan samt kroppsvisitation och kroppsbesiktning.

29 b §

Det som föreskrivs om teknisk spårning i 22 a–c och 27 §§ gäller även för Tullverket och en tjänsteman vid Tullverket som särskilt förordnats och uppfyller kraven i 30 § lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Förslag till lag om ändring i lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän

Prop. 2023/24:87
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Under ombudsmännens tillsyn står

1. statliga och kommunala myndigheter,
2. tjänstemän och andra befattningshavare vid dessa myndigheter,
3. annan som innehar tjänst eller uppdrag, varmed följer myndighetsutövning, såvitt avser denna hans verksamhet,
4. tjänstemän och uppdragstagare i statliga affärsverk, när de för verkens räkning fullgör uppdrag i sådana aktiebolag där staten genom verken utövar ett bestämmande inflytande.

I fråga om befattningshavare vid försvarsmakten omfattar tillsynen dock endast befäl av lägst fänriks grad och dem som innehar motsvarande tjänsteställning.

Ombudsmännens tillsyn omfattar *ej* Ombudsmännens tillsyn omfattar *inte*

1. riksdagens ledamöter,
2. riksdagsstyrelsen, Valprövningsnämnden, Riksdagens överklagandenämnd eller riksdagsdirektören,
3. riksbanksfullmäktige samt ledamöter av direktionen i Riksbanken utom såvitt avser deltagande i utövning av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering,
4. regeringen eller statsråd,
5. justitiekanslern *samt*
6. ledamöter av beslutande kommunala församlingar.

5. justitiekanslern,
6. ledamöter av beslutande kommunala församlingar, *eller*
7. åklagare vid Europeiska åklagarmyndigheten.

Ombudsmännen står *ej* under Ombudsmännen står *inte* under tillsyn av varandra. tillsyn av varandra.

Med befattningshavare förstås i denna lag, om inte annat framgår av sammanhanget, person som står under ombudsmännens tillsyn.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

¹ Senaste lydelse 2009:179.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Den som har varit häktad på grund av misstanke om brott har rätt till ersättning,

1. om det meddelas frikännande dom, åtalet avvisas eller avskrivs eller förundersökningen avslutas utan att åtal väcks,

2. om det för en viss del av brottsligheten meddelas frikännande dom, åtalet avvisas eller avskrivs eller förundersökningen avslutas utan att åtal väcks, och det är uppenbart att frihetsinskränkningen inte skulle ha beslutats endast för den övriga brottsligheten,

3. om något brott i domen hänförs till en mildare straffbestämmelse och det är uppenbart att frihetsinskränkningen vid en sådan bedömning inte skulle ha beslutats,

4. om beslutet om frihetsinskränkning efter överklagande eller överprövning upphävs eller ersätts av ett beslut om en mindre ingripande åtgärd, eller

5. om beslutet om frihetsinskränkning undanröjs utan att det beslutas om ny handläggning.

Vad som sägs i första stycket gäller också den som på grund av misstanke om brott har varit anhållen under minst 24 timmar i sträck. Den som har utsatts för en sådan frihetsinskränkning har också rätt till ersättning, om beslutet om anhållande upphävs efter avslag på en häktningsframställning.

Vad som sägs i första stycket 1, 2, 4 och 5 gäller också den som på grund av misstanke om brott under minst 24 timmar i sträck har varit underkastad reseförbud eller anmälningsskyldighet, intagen för rättspsykiatrisk undersökning eller tagen i förvar av befälhavare på fartyg eller luftfartyg.

Vad som sägs i andra och tredje styckena tillämpas inte på beslut av åklagare vid Europeiska åklagarmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:980) om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet

Prop. 2023/24:87
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2007:980) om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (nämnden) ska utöva tillsyn över brottsbekämpande myndigheters användning av hemliga tvångsmedel och kvalificerade skyddsidentiteter och därmed sammanhängande verksamhet.

Nämnden ska även utöva tillsyn över den behandling av personuppgifter som utförs av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Ekobrottsmyndigheten enligt brottsdatalagen (2018:1177) och lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område för de syften som anges i 1 kap. 1 § i den sistnämnda lagen, och lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Tillsynen ska särskilt avse behandling enligt 2 kap. 11 § brottsdatalagen och 2 kap. 9 § lagen om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

Nämnden ska också utöva tillsyn över Polismyndighetens och Säkerhetspolisens tillämpning av lagen (2019:547) om förbud mot användning av vissa uppgifter för att utreda brott.

Tillsynen ska särskilt syfta till att säkerställa att verksamhet enligt första, andra och tredje styckena bedrivs i enlighet med lag eller annan författning.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens tillsyn omfattar inte verksamheten vid Europeiska åklagarmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

¹ Senaste lydelse 2019:1183.

Förslag till lag om ändring i brottsdatalogen (2018:1177)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § och 8 kap. 2 § brottsdatalogen (2018:1177) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Den gäller också vid behandling av personuppgifter som en *behörig* myndighet utför i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter som utförs av *svenska* behöriga myndigheter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Den gäller också vid behandling av personuppgifter som en *sådan* myndighet utför i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

8 kap.

2 §

Personuppgifter som en svensk myndighet har fått från en annan medlemsstat får överföras till ett tredjeland eller en internationell organisation endast om den medlemsstat som lämnat uppgifterna till en svensk myndighet har medgett att de överförs.

Om medgivandet på grund av tidsbrist inte kan inhämtas i förväg, får personuppgifter ändå överföras om det är nödvändigt för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för allmän säkerhet. Detsamma gäller om det är nödvändigt för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för andra väsentliga intressen för Sverige eller någon annan medlemsstat.

Personuppgifter som en svensk myndighet har fått från Europeiska åklagarmyndigheten får överföras till ett tredjeland eller en internationell organisation endast om Europeiska åklagarmyndigheten har medgett att de överförs. Detta gäller dock inte om Europeiska åklagarmyndigheten har hänskjutit handläggningen till svensk myndighet enligt artikel 34 i rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 och 9 §§, 3 kap. 7 § och 5 kap. 10 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har, trots sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§, 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen.

Första stycket gäller inte uppgifter som behandlas i särskilda register enligt 5 kap.

Första och andra styckena gäller inte uppgifter som behandlas i särskilda register enligt 5 kap.

9 §

Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av uppgifter om huruvida personer förekommer i sådana register över dna-profiler som regleras i 5 kap., om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har, trots sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§, 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, rätt att ta del av uppgifter om huruvida personer förekommer i sådana register över dna-profiler

som regleras i 5 kap., om myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen.

Prop. 2023/24:87
Bilaga 5

3 kap.

7 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 2 §.

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen, Skatteverket och *Europeiska åklagarmyndigheten* får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 2 §.

5 kap.

10 §

Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till register över dna-profiler som regleras i detta kapitel.

Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och *Europeiska åklagarmyndigheten* får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till register över dna-profiler som regleras i detta kapitel.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 § och 3 kap. 7 § lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har, trots sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§, 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen.

3 kap.

7 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 2 §.

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen, Skatteverket och Europeiska åklagarmyndigheten får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 2 §.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 § lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har, trots sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§, 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen.

3 kap.

6 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Skatteverket får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 2 §.

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Skatteverket och Europeiska åklagarmyndigheten får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 2 §.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 § och 3 kap. 6 § lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har, trots sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§, 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen.

3 kap.

6 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 2 §.

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Europeiska åklagarmyndigheten får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 2 §.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Prop. 2023/24:87
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 § och 3 kap. 5 § lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §

Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndigheten har, trots sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§, 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen.

3 kap.

5 §

Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 2 §.

Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket, Kustbevakningen, Skatteverket och *Europeiska åklagarmyndigheten* får för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) medges direktåtkomst till personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 2 §.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över betänkandet En europeisk åklagarmyndighet i Sverige (SOU 2020:74) lämnats av Arbetsgivarverket, Arbetsmiljöverket, Bolagsverket, Brottsförebyggande rådet, Datainspektionen, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Finansinspektionen, Förvaltningsrätten i Luleå, Förvaltningsrätten i Uppsala, Göta hovrätt, Helsingborgs tingsrätt, Justitiekanslern, Kammarrätten i Göteborg, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Linköpings tingsrätt, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Migrationsverket, Polismyndigheten, Riksdagens ombudsmän, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Skatteverket, Sparbankernas Riksförbund, Statens jordbruksverk, Statens tjänstepensionsverk, Stockholms tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Svea hovrätt, Svenska Bankföreningen, Svenska Journalistförbundet, Svenska Tidningsutgivareföreningen, Sveriges advokatsamfund, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Säkerhetspolisen, Tillväxtverket, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

Yttrande har även inkommit från Centrum för rättvisa.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att svara: Akavia, Lantbrukarnas Riksförbund och Svenskt Näringsliv.

Sammanfattning av promemorian Trygghet för EU-åklagare i Sverige (Ds 2022:25)

Prop. 2023/24:87
Bilaga 7

Europeiska åklagarmyndigheten

Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) är en självständig EU-myndighet med primär behörighet att utreda och åtala brott mot EU:s finansiella intressen. Eppos säte och centrala nivå finns i Luxemburg. Den decentraliserade nivån av Eppo består av europeiska delegerade åklagare som är placerade i de anslutna medlemsstaterna. Dessa åklagare ansvarar för brottsutredningar och lagföringar i sina respektive medlemsstater. Utöver sina särskilda befogenheter enligt Eppo-förordningen (rådets förordning [EU] 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten) har de samma befogenheter som nationella åklagare. De europeiska delegerade åklagarna är anställda av Eppo som också betalar all deras lön. Enligt Eppo-förordningen ska medlemsstaterna säkerställa att åklagarnas rättigheter som har anknytning till social trygghet, pension och försäkringsskydd enligt nationell lagstiftning bibehålls. Ansvar för de europeiska delegerade åklagarnas allmänna arbetsvillkor och arbetsmiljö ska ligga på de behöriga nationella rättsliga myndigheterna.

De svenska europeiska delegerade åklagarna kommer enligt betänkandet En europeisk åklagarmyndighet i Sverige (SOU 2020:74) att ha dubbla anställningar och vara anställda även som särskilda åklagare hos Ekobrottsmyndigheten.

Utredningens överväganden och förslag

Om Eppo inte betalar en svensk europeisk delegerad åklagare sjuklön i enlighet med lagen (1991:1047) om sjuklön, ska Ekobrottsmyndigheten göra det baserat på att åklagaren enbart arbetat för Ekobrottsmyndigheten och den ersättning åklagaren skulle ha haft då. Ekobrottsmyndigheten ska då anmäla sjukdomsfallet till Försäkringskassan i enlighet med 12 § lagen om sjuklön. Det behövs i övrigt ingen lagstiftningsåtgärd för att säkerställa att de svenska europeiska delegerade åklagarna får social trygghet, pension och försäkringsskydd enligt svensk lagstiftning på det sätt som krävs enligt Eppo-förordningen.

Ekobrottsmyndigheten ska betala arbetsgivaravgifter på en avgiftspliktig ersättning som motsvarar den avgiftspliktiga ersättning de svenska europeiska delegerade åklagarna skulle ha haft om de arbetat enbart för myndigheten. Allmän löneavgift ska dock inte betalas. Ekobrottsmyndighet blir därmed skyldig att lämna arbetsgivardeklarationer för de svenska europeiska delegerade åklagarna, vilka ger en korrekt beräknad sjukpenning- och pensionsgrundande inkomst enligt socialförsäkringsbalken.

Ekobrottsmyndigheten ska tillämpa bestämmelser om social trygghet, pension och försäkringsskydd i kollektivavtal som myndigheten är bunden av på de svenska europeiska delegerade åklagarna till den del motsvarande

förmåner inte betalas av Eppo. Tillämpningen ska baseras på att åklagaren enbart arbetat för Ekobrottsmyndigheten och den ersättning åklagaren skulle ha haft då. Ekobrottsmyndigheten ska årligen besluta om vilken månatlig ersättning åklagaren skulle ha haft om åklagaren enbart arbetat för Ekobrottsmyndigheten.

De svenska europeiska delegerade åklagarna ska till Ekobrottsmyndigheten anmäla frånvaro från sin befattning och ange orsaken till frånvaron samt anmäla när de åter arbetar i sin befattning, så att myndigheten korrekt kan redovisa arbetsgivaravgifter och tillämpa bestämmelser i kollektivavtal samt korrekt kan anmäla sjukdomsfall i enlighet med 12 § lagen om sjuklön.

Det behövs ingen lagstiftningsåtgärd avseende ansvaret för de svenska europeiska delegerade åklagarnas allmänna arbetsvillkor och arbetsmiljö.

Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

Bestämmelsen i 1 § första stycket ska inte tillämpas om en annan avgiftspliktig ersättning än sådan förmån som avses i 1 § andra stycket utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i en anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är eller har varit anställd i Sverige.

Bestämmelserna i första stycket och 1 § första stycket ska inte tillämpas på ersättning som utges av Europeiska åklagarmyndigheten till en svensk europeisk delegerad åklagare enligt rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter betalas av den myndighet hos vilken den svenska europeiska delegerade åklagaren är anställd. Arbetsgivaravgifter ska betalas på en avgiftspliktig ersättning som motsvarar den avgiftspliktiga ersättning åklagaren skulle ha haft om åklagaren enbart arbetat för denna myndighet.

Denna lag träder i kraft [...]

¹ Senaste lydelse 2017:1213.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) ska betala arbetsgivaravgifter ska för varje år betala allmän löneavgift. Löneavgiften beräknas på det underlag som gäller för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen.

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå

1. ersättning till sådana personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen, eller

2. sådan ersättning som avses i 2 kap. 28 § socialavgiftslagen.

2. sådan ersättning som avses i 1 kap. 3 § andra stycket och 2 kap. 28 § socialavgiftslagen.

Denna lag träder i kraft [...]

Förslag till ändring i förslaget i SOU 2020:74 till lag
(2022:000) om svenska åklagare vid Europeiska
åklagarmyndigheten

Prop. 2023/24:87
Bilaga 8

Lydelse enligt SOU 2020:74

Föreslagen lydelse

4 §

Svenska europeiska delegerade åklagare ska vara anställda i åklagarväsendet. De har ställning som särskilda åklagare när de utför uppgifter för Europeiska åklagarmyndigheten.

Som särskilda åklagare har de europeiska delegerade åklagarna samma befogenheter som en allmän åklagare.

*Svenska europeiska delegerade
åklagare ska till sin
anställningsmyndighet anmäla
frånvaro från sin befattning och
ange orsaken till frånvaron samt
till samma myndighet anmäla när
de åter arbetar i sin befattning.*

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över promemorian Trygghet för EU-åklagare i Sverige (Ds 2022:25) lämnats av Akavia, Arbetsgivarverket, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, ST, Statens tjänstepensionsverk och Åklagarmyndigheten.

Ekonomistyrningsverket har angett att de avstår från att lämna synpunkter på promemorian.

Förslag till lag om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, här benämnd Eppo-förordningen.

Åklagarnas ställning och befogenheter

2 § Den svenska europeiska åklagaren vid Europeiska åklagarmyndigheten har ställning som särskild åklagare och har samma befogenheter som en allmän åklagare när han eller hon personligen genomför utredningen enligt artikel 28.4 i Eppo-förordningen.

3 § De svenska europeiska delegerade åklagarna har ställning som särskilda åklagare och har samma befogenheter som allmänna åklagare när de utför uppgifter för Europeiska åklagarmyndigheten.

Uppgiftslämnande vid sekretess och partsinsyn

4 § En uppgift för vilken sekretess gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) får lämnas ut till Europeiska åklagarmyndigheten om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk åklagarmyndighet.

5 § När Europeiska åklagarmyndigheten handlägger en förundersökning gäller inte 23 kap. 18 § andra stycket eller 23 kap. 18 a § andra stycket rättegångsbalken i fråga om begränsningar om rätten att ta del av det som förekommer vid en förundersökning som följer av 10 kap. 3 och 3 a §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I stället gäller de begränsningar som anges i 6 och 7 §§.

6 § Sekretess hindrar inte att en enskild som är part i ett ärende och som på grund av sin partsställning har rätt till insyn i handläggningen, tar del av en handling eller annat material i ärendet. En sådan handling eller ett sådant material får dock inte lämnas ut till parten i den utsträckning det av hänsyn till det intresse som sekretessen ska skydda är av synnerlig vikt att en sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs. I sådana fall ska Europeiska åklagarmyndigheten på annat sätt lämna parten upplysning om vad materialet innehåller i den utsträckning det behövs för att parten ska kunna ta till vara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda.

Sekretess hindrar aldrig att en part i ett ärende tar del av ett beslut i ärendet. Inte heller innebär sekretess någon begränsning i en parts rätt

enligt rättegångsbalken att få del av alla omständigheter som läggs till grund för avgörande i ett ärende.

7 § När en misstänkt och försvararen enligt 23 kap. 18 a § första stycket rättegångsbalken har underrättats om rätten att ta del av det som har förekommit vid en förundersökning, gäller begränsningarna i 6 § första stycket i fråga om rätten att ta del av en handling eller något annat material endast om

1. det är fråga om en uppgift som inte har betydelse för beslutet i åtalsfrågan, och

2. det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför den misstänktes intresse av att ta del av uppgiften.

Första stycket gäller även efter beslut om åtal och fram till dess att åtalet slutligt har prövats, eller saken slutligt har avgjorts på annat sätt.

Anställningsfrågor för svenska europeiska delegerade åklagare

8 § Svenska europeiska delegerade åklagare ska vara anställda i det svenska åklagarväsendet. Anställningen som svensk europeisk delegerad åklagare utgör inte en otillåten bisyssla enligt 7 § lagen (1994:260) om offentlig anställning.

9 § Svenska europeiska delegerade åklagare ska till sin svenska anställningsmyndighet anmäla frånvaro från sin befattning i Europeiska åklagarmyndigheten och ange orsaken till frånvaron samt till samma myndighet anmäla när de åter arbetar i sin befattning.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 8 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

8 §¹

För särskilda åklagare gäller vad som är föreskrivet för dem.

Ingen annan särskild åklagare än justitiekanslern *eller* en justitieombudsman får besluta att åtal *skall* väckas *eller fullföljas* i Högsta domstolen.

Ingen annan särskild åklagare än justitiekanslern, en justitieombudsman *eller en åklagare enligt 2 och 3 §§ lagen (2024:000) om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten* får besluta att åtal *ska* väckas i Högsta domstolen *eller överklaga dit*.

Det som sägs om jäv i 6 § första-tredje styckena gäller för särskilda åklagare.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2001:280.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) ska betala arbetsgivaravgifter ska för varje år betala allmän löneavgift. Löneavgiften beräknas på det underlag som gäller för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen.

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå ersättning till sådana personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen.

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå

1. ersättning till sådana personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen, *eller*
2. sådan ersättning som avses i 2 kap. 3 § andra stycket socialavgiftslagen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

Bestämmelsen i 1 § första stycket ska inte tillämpas om en annan avgiftspliktig ersättning än sådan förmån som avses i 1 § andra stycket utges av en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person och ersättningen har sin grund i en anställning i Sverige hos någon annan än den som har utgett ersättningen. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter i stället betalas av den hos vilken mottagaren är eller har varit anställd i Sverige.

Första stycket och 1 § första stycket ska inte tillämpas på ersättning som utges av Europeiska åklagarmyndigheten till en svensk europeisk delegerad åklagare enligt rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten. I sådant fall ska arbetsgivaravgifter betalas av den svenska myndighet där den svenska europeiska delegerade åklagaren är anställd. Arbetsgivaravgifter ska beräknas på en avgiftspliktig ersättning som motsvarar den avgiftspliktiga ersättning åklagaren skulle ha haft om åklagaren enbart arbetat för den svenska myndigheten.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2017:1213.

Förslag till lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 §

Personuppgifter som en svensk myndighet har fått från en annan medlemsstat får överföras till ett tredjeland eller en internationell organisation endast om den medlemsstat som lämnat uppgifterna till en svensk myndighet har medgett att de överförs.

Om medgivandet på grund av tidsbrist inte kan inhämtas i förväg, får personuppgifter ändå överföras om det är nödvändigt för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för allmän säkerhet. Detsamma gäller om det är nödvändigt för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för andra väsentliga intressen för Sverige eller någon annan medlemsstat.

För personuppgifter som en svensk myndighet har fått från Europeiska åklagarmyndigheten gäller artikel 80.3 i rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Prop. 2023/24:87
Bilaga 10

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 och 9 §§ lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndighetens rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket följer av 4 § lagen om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten (2024:000). Därutöver har Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna trots sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Första stycket gäller inte uppgifter som behandlas i särskilda register enligt 5 kap.

Första och andra styckena gäller inte uppgifter som behandlas i särskilda register enligt 5 kap.

9 §

Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av uppgifter om huruvida personer förekommer i sådana register över dna-profiler som regleras i 5 kap., om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndighetens rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket följer av 4 § lagen om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten (2024:000). Därutöver har Europeiska

*åklagarmyndigheten rätt att ta del
av uppgifterna trots sekretess
enligt 18 kap. 1 och 17 §§
offentlighets- och sekretesslagen.*

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Prop. 2023/24:87
Bilaga 10

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 § lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

*Europeiska åklagarmyndigheten
rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket
följer av 4 § lagen om Sveriges
deltagande i Europeiska
åklagarmyndigheten (2024:000).
Därutöver har Europeiska
åklagarmyndigheten rätt att ta del
av uppgifterna trots sekretess
enligt 18 kap. 1 och 17 §§
offentlighets- och sekretesslagen.*

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndighetens rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket följer av 4 § lagen om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten (2024:000). Därutöver har Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna trots sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Prop. 2023/24:87
Bilaga 10

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 § lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndighetens rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket följer av 4 § lagen om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten (2024:000). Därutöver har Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna trots sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 § lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §

Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 §, om den mottagande myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen (2018:1177).

Europeiska åklagarmyndighetens rätt att ta del av uppgifterna enligt första stycket följer av 4 § lagen om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten (2024:000). Därutöver har Europeiska åklagarmyndigheten rätt att ta del av uppgifterna trots sekretess enligt 18 kap. 1 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2024-02-07

Närvarande: F.d. justitieråden Ingemar Persson och Mari Andersson samt justitierådet Kristina Svahn Starrsjö

Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten

Enligt en lagrådsremiss den 25 januari 2024 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
4. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),
5. lag om ändring i brottsdatalagen (2018:1177),
6. lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,
7. lag om ändring i lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,
8. lag om ändring i lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,
9. lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,
10. lag om ändring i lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Lisa Waltersson, biträdd av kanslirådet Peter Munck och huvudsekreteraren Olivia Ekeberg.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 mars 2024

Närvarande: statsrådet Svantesson, ordförande, och statsråden Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Slottner, M Persson, Wykman, Malmer Stenergard, Liljestrand, Brandberg, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari

Föredragande: statsrådet Strömmer

Regeringen beslutar proposition Sveriges deltagande i Europeiska åklagarmyndigheten